

GLOSAR ANTROPONOMASTIC¹⁾

A

Âbel. Nb. *Abel* 1766, 1787 (3),
Avel 1726, 1766, 1787 (10).

— Fratele lui Cain. Celebr. după calendarie la 30.VII (Baudot, 2), la 12.XII (Timuș, 2). Numele e invocat în rugăciunea pentru cei care se găsesc în agonie. — În slav. *A b e l o*, *A v e l* (Rječnik), forme luate de noi.

Absolon, cf. *A v i s a l o m*.

Achilina. Nb. (11).

— Sunt cunoscute trei sfinte cu numele de *A q u i l i n a*, celebr. la 22.I, 13.VI și 24.VII (Baudot, 77). Cf. și it., span. *A q u i l i n o* (< *A q u i l i o*, *A q u i l i u s*).

Achim. Nb. azi passim. Istorice redat *Akim*, *Atjim*, *Atyim*, *Akhim*, *Attyim*, atestat din sec. XVII-lea (1680), passim. — Nf. *Akim* 1680 (4), *Achim alias Akim* 1688 Pușc., *Fam.* I, 172 (31). Sprnf. *Stoica-Achim* azi (59). **H i p o c .**: (A-) Nf. *Chímu* (27*, 34*), *Chimul* (19*). — **D e r i v .** (cu suf. -o a i e din *Chimu*) *Chimoáie*: Nf. *Tyimoji* 1788 (34).

— Din [Io-] a c h i m.

Adám. Nb. azi passim. Istoricește atestat din sec. XVIII-lea (1726), passim. — Nf. azi (3, 45, 47, im.

56). — **D e r i v .**: (cu suf. -o i u). Nf. *Adămóiu* (12).

— Întâiul om, celebr. de ortodoxi, alături de alți sfinți, la 26.VIII, 12.XII (Timuș, 7), de catolici la 19.XII (Baudot, 9). La Slavi (Bulg.) e rar (Weigand, *Jb. XXVI - XXIX*, 117). Grec. *Άδαμος*.

Adéla. Nb. (45).

— Formă hipoc. germ. *A d e l* (Heintze, 111) din germ. *A d e l a i d a*, franc. *A d è l e* (de unde și it. *A d e l e*, span. *A d e l a*).

Adolf. Nb. (țig. 44). — **H i p o c .**: Nf. *D ólfi* (țig. 44).

— Germ. *A d o l f* (< Athaulf, cf. Heintze, 111).

Adowir. Nb. 1534 Veress, *Acta I*, 237 (47).

— Cetit, probabil greșit, pentru *Adomir*, iar aceasta, o formă disimilată pentru *A l d o m i r*.

Adrián. Nb. (6, 33, 44, etc.). **H i p o c .**: *Rián* (34).

— Latinism, *H a d r i a n u s*, împăratul roman, urmașul lui Traian, părintele său adoptiv. Se cunosc (ap. Timuș, 9) mai mulți sfinți cu acest nume.

Afrím, cf. *E f r e m*.

¹⁾ Necesități de economie de loc ne constrâng să limităm atestarea documentară a numelor — copios făcută la adunarea materialului — la câteva date. De obicei cităm data cea mai veche când se atestă un nume într'o localitate și — la nevoie — căte o dată din fiecare secol. De asemenea am fost silici să suprimăm trimiterile formelor derivate evidente, la articolul unde ele aparțin.

Aftáfi. Nb. 1766 (4).

— Formă hipocoristică din A-f-t[a n]a s i e (cu grec. $\vartheta > ft$ și cu $s + i > f + i$, cf. și *Silip*, *Silimon* < Filip, Filimon).

Aftanailă, cf. *Natana il*(ă).

Aftimie, cf. *Eftimie*.

Agáfia, cf. *Agapiea*.

Agáftia, cf. *Agapiea*.

Agápia. Nb. 1833 (15). — și Nb.

Agáfia (24), **Agáftia** (18). — D e r i v.: (cu suf. -i n a) Nb. *Agaftina* (43). — H i p o c . : [A-] Nb. *Gáfia* (55), *Gáftea* (12, 36); *Gaftina* (16).

— Ortodoxii celebrează trei sfinte cu acest nume: *Sf. martiră Agapia* 5. II, *Sf. Irina*, *Agapia și Chionie* (de origine din Thessalonic, ceea ce explică cultul atât de răspândit al acestei sfinte la Greci, cf. Baudot, 15-16, Timuș, 16 §. u.). Calendarul nostru mai celebrează și la 17.IX ziua sfintei martire *Sofia* cu fiicele sale *Agapia*, *Elfida și Pistis*. Se cunoaște și numele de sfânt, *Agapie*, cel. la 15.III și atestat în antroponomastica bulgară (cf. Weigand, Jb., XXVI până la XXIX, 117). — Din slav. *A g a p i j a*, *A g a f i a* (< grec. Ἀγάθη , cf. pentru evoluția grec. $\vartheta >$ slav. *p, f*, Vasmer, 25).

Agatón. H i p o c . : *Caftón*: Nb. *Kafton* 1766 (2) și *Gafton* 1787 (1).

— *Sf. Agaton*, celebrat la 10.I (Timuș, 22). — Grec. Ἀγάθων , (cf. slav. *A g a f o n*, rus. *G a p o n*, Vasmer, 25). Cf. *Agapiea*.

Agrífina, cf. *Agripina*.

Agripína. Nb. (6*, 28). — și Nb. *Agrífina* (58*), *Agritína* (12).

— Numele, la Greci (Ἀγροπίνα), e un imprumut dela Romani. A fost purtat de o martiră faimoasă, îngropată în Sicilia și considerată acolo și în Grecia ca

o vindecătoare de boale. *Sf. Agrípina* la Greci se bucură de un cult special (Baudot, 22). Numele e cunoscut și la Bulgari.

Agrítina, cf. *Agripina*.

Agsín, cf. *Axente*.

Alámoreánu. Nf. (im. din Alámor-Sibiu, 44).

— Dela Nl. *A l ă m o r*, deriv. cu suf. -e a n.

Aláauta (?). Nf. *Alauta* 1758 (41). D e r i v.: (cu suf. -a r). Nf. *Alautar* 1722 (36).

— Dela apelativul *a l ă u t ă «vioară»* (?).

Albín. Nb. (7).

— Cf. lat. *Albinus* (it. *A l b i n o*). Cf. *Albu*.

Albu. Nf. 1726 (12, 22), 1758 (35), azi (im. 43, 45, tig. im. din Făgăraș, 46), 1788 (48), azi (49, im. din Hălmag-Făgăraș 58). — D e r i v.: (din Nt. *Al'b a*, cu suf. -e a n) Nf. *Albán s*. *Albeán* 1680, (o fam. *Tekelecs alias Alban*) 1688, 1787, azi (1), azi (12); — (din Np. *Albu*, cu suf. -u l e a) *Albúlea*: Nf. *Albulye* 1582 Veress, D. II, 218 (34).

— Din adj. *a l b*.

Áldea. Nb. redat *Aldgja*, *Algya*, *Aldgya*, *Aldea*, *Aldja*, *Aldia*, *Aldya*, *Aldá*, *Algje* și atestat dela începutul sec. XVI-lea (1509), passim. *Azi* (11, 12, 14). — Nf. *Aldja* 1688 (3), azi (5), *Alyde* 1722 (7, 8), 1726 (10), azi (17), 1788 (19), azi (21, im. din Ludișor 28), 1491 Pușc., *Fam.*, I, 179, 1785 *Fragm.*, 714 (22), 1689 Pușc. *Fam.*, I, 111 (28), 1726, azi (30), azi (31), 1788 (33), azi (44), 1509 *Fragm.*, 76, 1511 *Hurm.* II³, 10, 1516 *Fragm.* 95 (49), 1556 *Hurm.* II⁵, 381, azi (im. din Șinca-Veche 50), azi (55, 56); 1755 *Fragm.* 570, 1766 (57),

azi (im. din Șinca-Veche 59). D e r i v.: (cu suf. -e și) Aldes: Nf. *Aldes* 1680 Pușc. *Fam.*, I, 2, *Algyes* 1758, *Aldeș* (22), azi (23), *Aldeșiu* (im. din Voivodenii-mici 44); — (cu suf. -ișor) Al-disór: Nf. *Algjisor* 1726, *Aldisoru* 1758 (55); — (cu suf. matron.-o-a ie): Aldioáie, Aldoáie: Nf. *Algayay*, Pușc., *Fam.* II, 3 (21), *Algjoje* 1726, *Algjoje* 1758, *Aldoe* 1788 (25), *Aldoje* 1722 (30), *Aldoje* 1758 (51), 1722 (63); — (cu suf. -u c -a n) Aldiucán: Nf. *Algjukan* 1726, *Aldjukan* 1758, *Algukan* 1788 (25); — (cu suf. -ú le a) Aldúlea: Nf. *Aldule* 1593 Fragm. 153 (24); — (cu suf. -u t) Aldutz 1722 (10).— C o m p u s: Aldeailie (20): *Aldea-Ilie*; Aldeapopii: *Alydipopi* 1722 (17): *Aldea-popii*.

— Din bulg. *Al di ja* (< *Al domi r*) (Weigand, *Jb. XXVI—XXIX*, 132). După HEM. numele e « ceva curat românesc » și nu poate avea origine slavă, fiindcă la Slavi nu se poate explica. Cihac, II, s. v. l-a pus în legătură cu ung. *áld-* (cf. *Benedictus*) pe care l-ar traduce. Diculescu, *Gep.*, I, 181, îi presupune o origine germanică (admisă de Giuglea, DR., III, 970), *Al do o*, *Al du s*. Probabil, slav. *Al domi r* e din turc. *E l-t ä m i r* (= « empir + fer »), cum crede L. Rásónyi în AECO, I, 228.

Aldomir, cf. *Ad o wir*.

Aldosie (?). Nb. *Aldosie* 1667 Fragm. (59).

— Deriv. din *Aldea* (?).

Áldul. Nf. *Aldul*, *Aldului* 1722 (7).

— Poate forma directă a hipocoristului din *Al domi r*. Cf. *Aldea*.

Alécu. Nf. (56).

— Formă hypocoristică slavă, Aleko (< Alexandru).

Alexándru. Nb. atestat din sec. XVII, passim. Azi passim.; — Nf. *Alexándru*, *Alisándru* azi (45, im. din Toderița-Făgăraș 55). — D e r i v. (cu suf. motional -a): Nf. *Alecsándra* azi (im. din Galați-Făgăraș 44; cu suf. -escu) Nf. *Alecsandréscu* azi (im. din jud. Olt 44); — (cu suf. -i n a) Nb. *Alecsandrina* azi passim.

— În afară de numele faimosului personaj din literatura populară, *Alexandru Macedon*, cf. o mulțime de sfinti cu acest nume (cf. Baudot, 30 - 33). Slav. *A lek s a n d k r* (Weigand, *Jb. XXVI* până la *XXIX*, 117) cu o mulțime de forme hypocoristice. Cf. *A lexe*, *Le ca*, *A lec u*, *S andru*.

Aléxe. Nb. atestat din sec. XVIII-lea (1726), passim, azi passim.; — Nf. *Aléxe* azi (im. din Costești-Argeș 44, 63).

— Numele sfântului cu acest nume e celebrat la 7.III. (Timuș, 43 - 44). Slav. *A lek s a* (Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 117), care îl consideră hypoc. din *A lexa n d r u*.

Alibiána. Nf. (15).

Alíce. Nb. (44).

— Neol. occidental (fr. *Al ice*), hypoc. engl. din *Elisabeta*.

Alía, cf. *I lie*.

Alisíe, cf. *I lisie*.

Alo pe sub fereastră, ~ pe sub vatră. Sprnf. (58): « Când era fecior (= flacău) I. C. a strigat aşa în joc și astfel i-a rămas numele ».

— Poate, interj. alló! obișnuită în con vorbirile la telefon. Sprn. face aluzie la caracterul iscăditor

în sens rău, al membrilor familiei resp., obișnuiti să asculte pe la ferestrele vecinilor, cf. și țig. a l o s (var. a l o) cu sens neprecis, pentru care cf. A. Graur, în *BL.*, II, 121, unde se explică ca participiu din a r- « a veni ».

Alunári. Sprnc. se numesc locuitorii din Șercaia (51) de către cei din Vad (49).

— Ar putea fi « vânzător de alune », sau mai probabil *alunar* « casse-noix ». Cf. și sensul de « soarece de coloare roșietică », DA. De la ultimul sens și Sprn. Pâs. Din a l u n ă + suf. -a r.

Aluan (?). Nf. 1722 (7).

Amália. Nb. (44, 46); — (prin amestec cu *Maria*) *Amária* (31).

— Germ. *A m a l i a* (< masc. *A-m a l a*, cf. Kleinpaul, 40).

Amária, cf. *A m a l i a*.

Ambrózie. Nb. (44), *Ambroze* (47, 49), *Ambrosie*, *Ambrose* (55, 63). — Deriv.: (cu suf. -i că) Nb. *Ambrozică* (44).

— Dela numele sfântului celebrat la 4.IV (Timuș, 46 - 53). Din grec. Ἀμβρόσιος.

Amfilóchie. Nb. 1749 Trans., 1929, 194 (7).

— Nume calendaristic celebr. la 23.XI (Timuș, 53 - 54). Din grec. Ἀμφιλόχος.

Amós. Nb. (55).

— Cf. *Sf. profet Amos*, celebrat de Greci la 15.VI, iar de catolici la 31.III (Baudot, 47).

Ána. Nb. (azi passim): 1766 (2, 10), *Anna* 1652 Fragn. 285, 1688 ib. 376 (12), 1788 (34, 43, 45). — Deriv. - H i p o c . : (cu suf. -i c a) Nb. *Anica* (2, 7, 22, 24, 29, 32, 33); — ([A-]) Nb. *Nica* (f.) (24); — (cu suf. (-i c) -u t a) Nb. *Anicúta* (2, 22); — ([A-]) Nb. *Nicúta* (12,

24); — (cu suf. -i s c a) Nb. *Aníșca* 1759 Iorga, *St. Doc. XIII*, 112 (38); — (< [A-]) Nb. *Níșca* (22, 27, 29, 32, 33); — (cu suf. (-i s c) -u t a) Nb. *Níscúta* (27, 29, 33); — (cu suf. -i s o a r a) Nb. *Anisoára* (22); — (cu suf. -i t a) Nb. *Aníta* (6); — (cu suf. -u t a) *Anúta*: Nb. *Anutza* 1787 (3); — (< [A-]) Nb. *Núta* (5, 7, 27). Cf. și *A n c a*, *A n e t a*.

— *Sf. Ana*, mama Sf. Fecioare, celebr. în ziua de 9.XII (Timuș, 56). De ziua acestei sfinte se leagă unele obiceiuri și legende populare (Pamfile, *Să.*, 216 - 217). Alte sfinte cu acest nume, cf. Timuș, 56 - 57.

Ananía (m.). Nb. *Ananie* (14), 1788 (19), *Anania* 1758 (26, 38), 1788 (45), azi (58*).

— După numele *Profetului Anania*, celebrat la 27.III, s. mai curând al Apostolului celebrat la 1.IX; cf. și alți sfinti cu numele de *Anania*, celebrăti la 26.I, 27.III, 1.XII, 17.XII (Timuș, 57 - 58). La noi dela Slavi, bulg. *A n a n i j a* Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 117 (< grec. Ἄνανιας).

Anastásia, Anastásia. Nb. *Anastasía* (7), *Anasztaszia* 1788, azi (44), azi (49, 53). — H i p o c . - D e r i v . : (< [Anasta-]) Nb. *Sâ'a* (7); — Nf. *Szije* 1766 (1), *Sâia* (45); — (deriv. cu suf. -u c a) Nb. *Sâiúca* (f.) (7).

— Se cunosc mai multe sfinte martire cu acest nume, celebr. la 12.X, 29.X, 22.XII, printre care, mai ales, *Anastasia Patricia*, celebr. la 10.III (Timuș, 58 - 60). — Grec. Ἀναστασία, intrat la noi prin filiație slavă, *A n a s t a s i j a* (cf. și *A n a s t a*) (Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 117).

Anastásie, Anastásiu (Anastasíu). Azi passim. — Deriv.: (cu suf. -e scu) Nf. Anastaséscu (im. din Drăgășani-Vâlcea 44). — Hipoc. (< [A-] n a s [-tasie], deriv. cu suf. -a) Nása. Nf. Nasza 1726 (11); — (Forma masc.) Násul. Nf. Naszul 1680, 1688 (1); — (< [A-] n a s t a [-sie], cf. slav. N a s t a (Rječnik), alb. N a s t o (Weigand, Jb. XXVI până la XXIX, 117), derivat cu suf. -e a) Nástea (și Násta). Nf. Nasztea 1680 (13), Nastea (im. din Șinca-nouă 48), Naszté 1726, 1758, azi (53), azi (im. din Șinca-nouă 56);

— Sfinți cu acest nume celebrăți la 15.IV, 25.X, 6.XII, etc.; cf. mai ales *Anastasie Persul*, celebrată 22.I (Timuș, 60 - 65). — Grec. Ἀναστάσιος, intrat la noi (forma A n a s t a s) prin filiație slavă.

Ánca. Nb. Anka 1766 (2), 1680 (3); — Nf. Anké 1726 (1), Anki 1722 (54).

— Slav. A n k a (Maretić, LXXXII, 114, Weigand, Jb. XXVI până la XXIX, 117), sau poate, derivat cu suf. -c a (< slav. -k a) din A n a.

Andora. Nf. ţig. 1766 (1), 1726 (58). Deriv.: Andurca. Nb. Andurka 1711 Baritiu, I, 718 (59); — (de aici, cu suf. -o a i e) Sprn. Andurkoia 1722 (59).

— Cf. ung. A n d o r , slav. A n d r a , A n d r o (< A n d r i j a, Ievković-Broz, s. v.) și diminutivul ung. A n d o r k a .

Andréiu. Nb. redat *Andrei*, Andrej, Andre și atestat din sec. XVII-lea (1680), passim. Azi Andrei, Andriju, passim. — Nf. Andrei 1680 (1), 1688 (2), redat de cancelist: András 1688 (4), 1758 și Andreas 1789 (38), Andrej 1726

(42), azi (im. din Ostrov-Constanța 44), Andrea 1726 (46). Deriv.: (cu suf. -a š, cf. srb. A n d r e j a š, Rječnik s. v.) Andreiăš. Nb. sec. XVIII-lea Iorga, St. Doc. XIII, 92 (12), 1758 (18), azi passim; — Nf. (16, im. din Sâmbăta-de-sus 21, im. din Hârseni 35, 38; im. din Hârseni 44; ţig. 48); — (cu suf. -e š) Andriëş: Nb. Andries 1726 (24); — (cu suf. -e scu) Andreiéscu. Nf. azi (im. din București-Ilfov 63); — (cu suf. -i š o r) Andrişor. Nf. Andrisor 1789 (38); — (cu suf. -o i u) Andreoiul 1722 (7); — (cu suf. -ú c ā) Andreúcă. Nb. (7,33). — Hipoc.: ([Andre-] u c ā) Nb. Ucă (m.) (33); — ([An-]d[-r]-e i u). Nb. Déiu, Dei (33).

— Sunt mulți sfinti cu acest nume, între care, de sigur, cel mai cunoscut și mai important e Apostolul *Andrei*, celebrat la 31.XI (Timuș, 65 - 69). Forma ne-a venit dela Slavi, înlocuind pe mai vecheiul *Andrea* = lat. A n d r e a s (grec. Ἀνδρέας), păstrat numai în numele poporan al lunei Decembrie (HEM., 1179).

Andriş. Sprn. Stoica-Andriş (59).

— Ung. A n d r i s . Cf. A n d r e i u .

Andróne, cf. A n d r o n i c . Andronic. Nb. Androni 1726, Androne 1758 (28, 55).

— Dela numele Apostolului celebrat la 17.V și 30.VI. Un sfânt martir cu nume identic, celebrată 12.X (Timuș, 69 - 78). După HEM. 1189, *Andron* (de unde patronimicul *Andronescu*) e o formă hipocoristică din *Androníc*, *Andrónic* (< grec. Ανδρόνικος).

Andúrea, cf. A n d o r a .

Anéta. Nb. (26, 44). — Hipoc.: (< [A-]) Nb. Nétti (int. 44).

— Cf. fr. *Annette*, cf. An a. *Ānghel* (Angel). Nb. *Angyel* 1688, *Angel* 1766, 1787 (1), 1680 (2), 1726 (10, 11), azi (44); — Nf. *Angiol* 1688, 1726 (2), azi (31, 32, 38, 40, im. din Brăila 44, im. din Pădureni-Putna 44). — Deriv.: (cu suf. -a c h e) Nb. *Angelache* 1805 Trans. 1929, 205 (62); — (cu suf. -e a) Nf. *Anghélea* (2); — (cu suf. -e s c u) Nf. *Anghelescu* azi (im. din Prahova 44).

— Dela numele martirului celebrat la 1.IX și 3.XII (Timuș, 79). Slav. *Ang hel* (< grec. **Ἀγέλος*).

Anghela (Angela). Nb. *Angela* (21*, 45). — Deriv.-Hipoc.: (cu suf. -i c a) Nb. *Angelica* (45); — (cu suf. -i n a, cf. slav. (bulg.) *A ng e l i n a*, Weigand, *Jb. XXVI* până la *XXIX*, 118) Nb. *Anghilina* (27*, 29). — Hipoc.: *An-g[-el-] i c a*, cf. slav. (bulg.) *A ng i k a*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX* 118) Nb. *Angica* (5).

Deriv. din *Anghel*, cu suf. moțional, -a.

Anisáia. Nb. (*Anisáia*) (rar 5, 6).

— După numele *Sf. Martire Anisia* (din Salonic), celebrat la 20.XII (Timuș, 80).

Antímie, Antimie. Nf. (17, im. din Sâmbăta de sus 44).

— *Sf. Antim*, celebrat la 3.IX, etc. (Baudot, 66). — Slav. *A nt i m* (< grec.), cf. Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 118.

Antón (Antóne, Antónie). Nb. *Antoni* 1766, *Anton* 1787 (1, 2, 3); 1758 (19), 1788, azi* (24), 1758 (40), 1726 (61); — Nf. (im. din Luța 35), *Antonie* 1758, 1789 (39), *Antone* (im. din Covrigi-Mehedinti 44, im. din Sâmbăta de Jos 57). — Deriv.: (cu suf. moțional -a)

Nb. *Antónia* 1788 (24). — Hipoc.: (< [An-] t o n i e, cf. bulg. *T o n e*, *T o n j o* (< Anton), Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 118) Nb. *Tónie* (24*), *Ton* 1766, 1787 (2), 1726, 1758 (19); — (cu suf. -e a) *Tónea*, *Tonya* 1726 (18, 28, 30); — Nf. *Toni* (45); — (dintr-o formă *Andon* (< grec.). deriv. cu suf. -e a, cf. bulg. *D o n i*, *D o n é*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 118) *Dónea*: Nb. *Donja* 1766 (1), Nf. (6).

— Se cunosc mai mulți sfinți cu acest nume; îndeosebi acela celebrat la 17.I, *Sf. Antonie cel Mare* (Timuș, 85 - 92). Din slav. (< grec. **Αρτων*).

Apolzán. Nf. *Apolczan* 1758 (44)

— Din Nl. *Apold* + suf. -e a n. *Apóste*, cf. *A p o s t o l*.

Apóstol. Nb. *Aposztol* 1726 (19);

— Nf. *Apostol* (im. din Corabia-Romană 44). — Deriv.-Hipoc. (*A p o s t* [-ol], deriv. cu suf. -e a) Nb. *Apóste* 1726 (55). Cf. *P o s t ó l e a*, *T o l á n*.

— Din slav. *A p o s t o l* (< grec. *ἀπόστολος*).

Aproița, cf. *O p r e a*.

Arcádie. Nb. (44).

— Mai mulți *Sf. Arcadie*, celebrati la 12.I, 4.III, 7.III, 1.VIII, 13.XI (Baudot, 78). Cf. și numele cunoscutului împărat bizantin.

Arculín. Nf. (11).

Ardelean. Nf. redat: *Argyelán*, *Ardelan*, *Ardélyan*, *Argyilán*, *Ardel-lán*: 1787, azi (1), 1766, azi (4), 1766 (10), 1758 (18), 1788 (25), *Årdelan alias Burduk* 1758 (36), azi im. (37), 1789 (39), azi (44, im. din Firiza de Jos - Satu-mare 44), 1788 (45), azi (46, 56, im. din Holbab 59, 62).

— Din *Ardeal* + -e a n.

Aréta. Nb. (21, 28, 57). — Nb. (masc.) **Aréfte** 1766 (2). — Deriv.: Nb. **Areti** (f.) (58). — **H i p o c . :** (< [A]ret a) Nb. **Réta** (21); — Nb. **Réfta** (49); (deriv. cu suf. -i n a) **Aritína:** Nb. **Haritína**, **Haretína** (27*).

— O sfântă martiră *Arita* e celebrată la 1.IV. Numele e grec. *Ἀρήτη*; e cunoscută ca nume de sfântă și forma *Haritina*, celebr.

5.X (Timuș, 345 - 346).

Argentína. Nb. (35).

— Neol., cf. it. **A r g e n t i n a**. **Argeşán.** N. *Argisan* 1722 (10).

Deriv. din Nt. *Argeș*.

Ariádna. N. (44).

— Numele fiicei lui Minos, *Ἀριάδνη*, *Ἀριάδνα*, cunoscut din școală, cf. *Firul Ariadnei*. Numele e purtat și de o sfântă, celebr. la 17.IX (Baudot, 80).

Ariftón, cf. *A r i t o n*.

Ariméra. Nb. (52).

Aristíta. Nb. (63).

— Formă derivată (cu suf. -i t a) din *A r i s t i i a* (< grec. *Ἀριστέας*, *Ἀριστένης*) nume de sfânt martir celebrat de Greci 3.IX (Baudot, 81), alte personagii istorice faimoase, cf. ap. Bailly, DGF. s. v.

Aritón: Nb. *Arifton* 1766 (3); — *Ariton* (rar 33); — Nb. **Haritón** (int. 19, 24*, 27, 33, 44, 49, 59). **H i p o c . :** (< [A-J]) Nb. *Ritón* (33).

— Hagiografia noastră face mențiune de mai mulți sfinti cu acest nume, celebrăți la 3.IX, 28.IX, 9.XI, 1.IV (Timuș, 316). — Grec. *Ἀρίτον*.

Armeán. Nf. (51, 59). — Deriv.: (cu suf. -c a) Nb. **Armeánea** Nb. 1750 Iorga, St. Doc., XIII, 143 (56); — (cu suf. e a s a) **Arme-neásă:** Nf. *Armenyessi* 1722 (17); — (cu suf. -e s c u + suf. -e a n) Nf.

Armenișteánu (im. din Feldioara-Brașov 44).

— N. etnic *Armean*, fem. *Armeancă*. Altădată *Armean*, ca și azi *Grec*, în unele regiuni, însemna « negustor » (HEM. 1706), iar în Ardeal « necredincios » (ibid., 1700). Alte amănunte în legătură cu acest nume etnic, ap. Tagliavini, *Divagazioni*, II, 16 - 17. Cf. și Zanne, VI, 13.

Arnăútu. Nf. (im. 1, 52).

— Dela N. etnic *Arnăut*, pentru care, cf. Tagliavini, *Divagazioni*, II, 10 - 11.

Arón. Nb. atestat din sec. XVIII-lea (1758), azi passim. Nf. 1726 (24), azi (45).

— Sf. *Aron*, celebrat la 1.VII (Baudot, 1, Timuș, 1-2), din slav. < grec.

Arpăș. Sprnf. *Arpășanu de jos* 1756 Iorga, St. Doc., XIII, 43 (8), Nf. *Arpași* 1772 ib. XII, 185, 1795, ib. 190 (44).

— Nl. *Arpaș*, deriv. cu suf. -e a n (cf. și ung. -i).

Arséne (Arsenie). Nb. *Arszeni* 1758 (55), *Arsene* (al. 27, passim). Nf. *Arszenye* 1722 (43). Deriv. (cu suf. -o i u) Nf. **Arsenóiu** (im. din Valea mare nouă - Olt 63).

— **H i p o c . :** (A r s [-enie], cf. bulg. srb. *Arso* (< Arsenije), Weigand, Jb. XXVI-XXIX, 118, Maretic, LXXXII, 106, 135) Nf. *Arsu* 1726, *Arsz* 1758, 1788, azi (43), azi (46, 48, im. din Mândra 49, im. din Râușor-Făgărăș 53).

— Cf. numele Sf. *Arsenie cel Mare*, celebr. la 8.V, alții la 19.I și 13.XII (Timuș, 105 - 106). Slav. *Arsenija*, *Arsenije*.

Arsénte. Nb. *Arszintye* 1787 (1), 1788 (45).

— Contaminare între *Arsenie* și *Axente*.

- Arsu**, cf. **Arsene**.
Arténie, Nb. (18).
— Din *Arsenie + Partenie*.
Ártur. Nb. (50).
— Neol. (franc. *Arthour*, cf. și în ung. *Artúr*).
Arza. Nf. (1).
Asinéfta. Nb. (3), 1727 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 44 (8), azi (12, 28, 32*, 33*, 55). — Hip o c.: (< [A-]) Nb. *Sinefta* (46, 57, 61); —(< [Asi-] Nb. *Nefta*) (32).
— Cf. grec. ἀστινής, « inocent ». D. Drăganu îmi atrage atenția că forma *Sinefta* e cunoscută și la Năsăud, și crede că e din grec. συνίθης, « prieten », « conlocuitor ».
Aspasia. Nb. (58).
— Grec. Ἀσπασία (< ἀστάσια, « binevenită »).
Atanásie. Nb. *Aftanasze* 1726 (13), *Aftanaszi* 1758 (19), *Aftanási* 1726 (20), 1758, *Aftenaszi* 1789 (28). Azi *Aftânase* și *Atanasie* passim. — Hip o c.: (< [A-]) *Tănáse*. Nb. redat *Tanaszi*, *Ftanasz*, *Tanasz*, *Tanasze*, *Tanászi*, *Tenasz* atestat din sec. XVIII-lea (1726) passim, azi passim; — Nf. azi (15, 18, 24, im. din orașul Iași, im. din Sf.-Gheorghe-Trei Scaune 44, 45); — Deriv.: (cu suf. -escu) Nf. *Tănăsescu* (im. 14, im. din Ploesti 44). Hip o c.: ([Ata-]) Nf. *Násia* (11).
— Calendarul menționează mai mulți sfinți cu acest nume. Astfel: 18.I, 2.V, 5.VII (Timuș, 117-127). — Grec. Ἀθανάσιος (< ἀθανάσια « nemurire »), intrat și în antroponomastica slavă. Cf. și *Aftafii*, *Nafanasiye*, *Nastanasiye*, *Stanasiye*.
Aténa. Nb. (2, 45).
— Neol. **Atena** (Nl. s. numele zeiței). Cf. și slav. *Athina* (Weigand, *Jb.* XXVI-XXIX, 118).
Atílu. Nb. (12).
— Forma masc. din *Atila*, cf. și srb. *Atil* (— Atila, Rječnik s. v.).
Augústa. Nb. (44).
— Cf. *Sf. Augusta*, celebr. la 27.III (Baudot, 90), sau o formă iunior românească (?) din neol. *August*.
Augustín. Nb. (int. 9, 14, 25, 27*, 49, 51*, etc.).
— Poate fi și un latinism ardelean — și întrebuițarea numelui în clasele intelectuale pare a fi un indiciu în această privință — deși numele e și calendaristic, *Sf. Augustin Episcopul Iponiei*, celebr. de biserică noastră la 15.VI (Timuș, 127 - 134).
Aulímpia. Nb. (5).
— Contaminare între *Aurelia* și *Olimpia*.
Aurélia. Nb. azi passim. — Hip o c.: (< [Au-] r el i [-a]) Nb. *Réli* (25, 33). Cf. și *Aurića*, *Aureliu*.
— Lat. *Aurelia*.
Auréliu, Nb. *Aurel*, azi passim (cf. al. 2, 27, 30*, 33*, 43*). Hip o c.: Nb. *Rélu* (30).
— Lat. *Aurelius*. Cf. *Aurelius Victor*, consul și istoric latin (sec. IV-lea). Cf. și *sf. Aureliu*, celebr. la 20.VI (Timuș, 134 - 135).
Aurénția. Nb. (5).
— Contaminare între *Aurelia* și *Laurenția*, sau o formă derivată din *Aura*, după *Laura-Laurenția*: *Aura-Aurenția*.
Auríca, Nb. (45).
— Deriv.: (cu suf. -ica) din *Aura* (< *Aurelia*).
Auróra. Nb. mai ales int., passim,

— Lat. *A u r o r a*, numele zeiței zeilor.

Avacóm. Nb. (46).

— După numele proorocului *A-vacum* (cf. Timuș, 135 - 136).

Avel, cf. *A b e l*.

Avérche. Nb. (des 33).

— Cf. sfintii celebrați la 26.V, 22.X, 5.XII (Timuș, 136).

Avesalóm, cf. *A v i s a l o m*.

Avirón. Nb. (44).

— Numele personajului biblic *A v i r o n* (Abiron) levitul.

Avisalóm, și mai des *Avisalón*. Nb. *Absolon* 1846 Trans., 1929,

194 (7); *Avesalom* sec. XVIII-lea Trans., 1929, 193 (8), *Aviszalon* 1845 (14), azi (15*), (1, 55, 61, 63).

— **Hipoc.** : ([A-]) Nb. *Visalón* (53); — Nf. (țig. 6); — ([*Avisa*]l o m).

Nb. *Lom* (22).

Avrám. Nb. azi passim. Istori-

cește din sec. XVIII-lea (1680). — Nf. *Avram alias Muntjan* 1680 (10),

1788 (26), azi (im. 30, 31, im. 43, im. 44). — **Deriv.** - **Hipo c.** : [A] *Vrămuț*. Nf. *Vramutz* 1722 (9).

— În afară de personajul biblic celebrat la 12.II (Timuș, 137 și u.

cf. și Baudot, 4) și alți sfinți, celebrați la 14.II, 4.II, 31.X (Timuș, 137 - 139).

Avrigánu. Nf. (1).

— Nin nl. *Avrig*, deriv. cu suf. - a n.

Axénte. Nb. *Akszintya* 1726, *Axinta* 1766 (1), *Akszintye* 1726 (2), *Akszinte* 1758 (35), 1788, azi (44), *Axente* azi (al. 45, 52, 60); —

Nf. *Axente* azi (2), *Akszintye* 1766 (57), *Axintye* 1726, azi (58). —

Hipo c. : **Axin[te].** Nb. 1766, *Agsszin* 1787 (2), *Akszin* 1726 (3),

1758, *Axim* 1788 (19), 1758 (26), 1726 (30), azi passim; — Nf. 1722 (31); — ([Ac-]) Nb. *Sénte* (10). —

Sinte Nf. *Szinte* 1633 (60).

— Hagiografia noastră cunoaste numele *Sf. Părinte Auxentie cel din munte*, celebrat la 14.II și al mar-

tirului celebrat la 13.XII. Numele

1-am luat dela Slavi, cf. bulg. *A k s e n t i j* (Weigand, Јб. XXVI-

XXIX 117, Rječnik, s. v.). Pentru forma *Axin*, cf. și *Visalom*, *Maxim*.

Cf. *A r s e n t i e*.

Axím, **Axín**, cf. **A x e n t e**.

Azárie, cf. *I s a r i e*.

B

Baba. Nf. 1726 (26). **Deriv.** : (cu suf. -e l e a) **Bábélea**. Nf. *Bebelya* 1722 (50); — (cu suf. ' e s) *Nf. Bábes* (4, 52); — (cu suf. -e t, cf. Pascu, *Suf.* 316, și *bábete*, în Mold. cu sens pejorativ, DA, s. v.)

Bábét. Nf. *Babaecz* 1617 Fragm., 196, *Babecz* 1758, azi im. (24), azi (35, im. din Felmer-Făgăraș 44, 45); — (cu suf. -o i u, s. *báboiu*

« femeie bătrână răutăcioasă » (Candrea, *Por.*, 18), « femeie bătrână corpolentă » (Săghinescu, *Voc.*, 84)

« bărbat cu apucături femeiești »

(Pașca, *Glos.*), sau mai puțin probabil din sensul de « pește de apă dulce, numit (în Moldova) biban, (în Muntenia) costreș »; « pește de orice specie, când e mic și neincrește încă » < bulg. *b o b o i* « perca fluviatilis », DA., s. v.). Sprnc. *Bábói* se batjocoresc locuitorii din Sâmbăta (16 - 17) de cei din Voila (24). Nf. *Báboiu* azi (32), *Boboi* 1633 (60); — (deriv. cu suf. -o c -e a) Nf. *Bábócea* azi (im. din Cucutala-Târnava Mare 63); — (cu suf. -o ș, indicând asemănarea,

cf. și *țapoș*, ap. Pascu, *Suf.*, 287). **Báboş**. Nf. *Babos* 1726, 1758, 1789 (25); — (deriv. cu suf. -u c i u, cf. la Pascu, *Suf.* 278) **Bábúciu**. Nf. *Bebucs* 1726, 1758, *Babuts* 1788 (46), *Bebucs* 1726 (57); — (cu suf. —u ș) **Bábúš**. Nf. *Babus* 1726 (25); — (cu suf. -u ț -ă u) **Bábútaș u**. Nf. *Babutzou* 1772 (9).

— Slav. *Baba* (cu o mulțime de derivate, Miklosich, 245) < *baba*, cf. DA. s. v. sensul (ironic) de « femeie bătrână » și « un fel de pește ».

Băbălgă. Sprni. dat unuia fiind că e « leneș, bleg » (52).

— Din *mămăligă* « trândav, pălapte, nătărău » (Zanne, III 606 și 611), cu pronunția caracteristică graiului slăbănonogilor.

Băbărıcıu. Nf. *Beberics* 1726 (27), 1758 (37).

— Deriv. (cu suf. -i c i u, cf. Pascu, *Suf.* 324) din *bábor* « nume de batjocură care se dă bărbaților spre a li se aminti vârsta, mai ales atunci când săvârșesc acțiuni sau manifestă dorințe ce nu se mai potrivesc cu etatea la care au ajuns » (DA. s. v.), (în Făgăraș) « bărbați care umblă de colindă în ziua de Crăciun, seara » (Viciu, *Gl.*). Pentru ultimul sens, cf. bulg. *bóbari* « oameni deghizati, bătrâni, colindători în zilele de 31 Dec. și 1 Ian. » (DA., s.v.). Cf. *Baba*.

Băbitiu. Nf. (im. din Galați-Făgăraș 44).

— Schimb de terminație dela *Băbită* (?).

Babónea. Nf. (20, 25, 30).

— Deriv. (cu suf. -o n e a) dela *Babă*.

Báboş, cf. *Baba*.

Bábúciu, cf. *Baba*.

Băcănu. Nf. (im. din Vulpeni-Romanăți 44).

— Din *băcan* « negustor de comestibile » (DA., s. v.).

Băcilă, cf. *Baciu*.

Băciu. Nb. *Batsu* 1758 (21); — Nf. *Balia alias Bács* 1666 Pușc., *Fam.* I, 109 (19), azi (im. din Feișa-Târnava Mică 44, im. din Neța-Mureș 56). — Deriv.: (cu suf. -e l) *Băcel*. Nf. *Bacsel* 1680 (10); — (cu suf. -i l ă) *Băcilă*. Nb. *Batsila* 1726 (12), *Becsite* 1726 (24), *Batsilla* 1758, 1789 (28), *Bacsilla* 1689 Pușc., *Fam.* I, 111 (28); — Nf. *Bacsilla* 1671 Fragm. 405, azi (9), 1625 Fragm. 219, 1680, 1688 (10), *Bachila* 1613 Fragm. 190, azi (im. din Ucea de jos 14), 1726 (15), *Betsilla* 1758, *Bacsilla* 1788 (24), *Bacsilla* 1689 Pușc., *Fam.* I, 111, *Becsile* 1726 (28), azi (im. din Hoghiz-Târnava Mare 44, 49); — (cu suf. -o i u) Nf. *Băcioiu* (17).

— Nb., bulg. *Baćo*, *Baće* (< slav. *břate*, Weigand, *Jb.*, XXVI-XXIX, 161), srb. *Baćo* (< *Bratoljub*, Maretic, LXXXII 135). Nf. e românesc, *baciu* (cf. Pușcariu, *St. Istrorom.*, II, 278, Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV-lea*, 69–71), termen păstoresc.

Bácoș, cf. *Baciu*.

Bácu. Nf. *Bak* 1617 Fragm. 809, azi (37). — Deriv.: (cu suf. -o ș, -u ș) *Bácoș*, *Bácuș*. Nf. *Bákos* 1633, *Bakus* 1789 (60); — (cu suf. -u ț) *Băcúț*. Nf. *Bakucz* 1758 (35); — (cu suf. -ă u) *Bacău*. Nf. *Bakou* 1722 (55).

— Slav. (bulg.) *Bako* (< *břate* « frate mai mare », Weigand, *Jb.* XXVI-XXIX, 161), srb. *Bako* (< *Bajislav*, Iveković-Broz, s. v.) și *Bak - k - o š* (< *Bratolub*, Maretic LXXXII, 124).

Bădăláche, cf. B a d e a.
 Bádea. Nb. *Bagya* tig. Fragm. 86 (8).— D e r i v.: (prin masculini-zarea formei, cf. *badea-badiu, ne-nea-neniu*) Bádiu. Nb. *Baghul* 1516 Fragm. 95 (22), *Bagyu* 1758 (40), *Bagjul* tig. 1556 Hurm. II⁵, 380 (44), 1689 tig. Fragm. 417. Nf. *Baagi* 1607 Pușc., *Fam.*, I, 173 (37), *Baghiu* nu *Baghin* cum greșit redă Metes, *VA.*, I, 284 (38), *Bágyu* 1726, 1758 (55) *Bagi* 1633 (63); — (deriv. cu suf. -i c ā) Bădăca Nf. (59); — (cu suf. -i l ā din *Badea, Badiu* sau chiar *Beda*) Bădilă. Nf. *Bedgyile* 1726, azi im. (1), *Bedilla* 1680, *Bedgyile* 1726, *Bagyila, Badile, Bedile* 1766, 1787 (2), 1680, *Bagyilla alias Muntean* 1688 (4), 1726 (19), 1758 (38), azi (56), 1726, *Badille* seu *stylo veteris urbarii Begyile* 1789 (39), *Boidilla* 1633, *Badilla* 1702 Fragm. 486, 1726, azi (59); — (din *Bădilă*, deriv. cu suf. -a c h e) Nf. Bădăláche 1758 Iorga, *St. Doc.*, XII, 187, *Badalatyę* 1788, *Bădălachie* 1791 Iorga, *St. Doc.*, XII, 189, 1806 ibid., 97 (44); — (din *Badea s. Badiu.*, deriv. cu suf -o a i e) Nf. Bădioáie 1743 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 172, *Badgyoje* 1758 (47); — (din *Badiu*, deriv. cu suf. -e a s ā). Nf. Băduleásă 1747 Dragomir, *Ist. Desr.*, I, 67 (dintr'o formă *Bădiuleasă*, cu disimilarea lui i, cf. și *Bădulescu < Bădiulescu*); — (cu suf. -u t) Băghiuț. Nf. *Bagutz* 1722 (31).

— După HEM. III, 2310-2313, numele provine din apelativul rom. *bade* (cf. reflexele onomastice ale slavului b a t e, ap. Weigand, *Jb.* XXVI-XXIX, 161), a cărui etimologie nu e încă bine lămurită. Diculescu, *Gep.*, 185 explică N. pers. *Badea* dintr'un gepid * B a d i

=vechiu germ. B a d i. O. Liebhart, *BA.*, III, 6 - 7 crede că Nt. *Bágy*, dimpreună cu forme ca *Batya, Batia* provin din bulg. (Npers.) B a t j o, deși cea dintâi, *Bágy*, cu gy, trebuie să aibă radicalul B a d-. Accentuăm totuși, cu titlu de informație, că alături de *Badiu* rom., se cunoaște o formă srb. B a g o (din B a g e n a k, Rjećnik s. v.). Pentru forma *Bădilă* și mai ales pentru aceea redată *Bedgyile*, nu trebuie să pierdem din vedere Npers. *Beda*, cf. mai jos. HEM. III, 2835 amintește o formă *Bădală* (din Bucovina) pe care o explică din *Bade*, deriv. cu suf. -a l ā (ca *Cicală, Păcală, Tândală*), (cf. și Pascu, *Suf.*, 289), care ar putea să stea la baza formei *Bădălache*, pe care, totuși, o credem din *Bădilache* (cu ă-i > ă-ă).

Bádiu, cf. B a d e a.

Băduleásă, cf. B a d e a.

Băgăiáși, cf. B ă g ă u.

Băgău, gură de băgău. Sprnc. dat locuitorilor din Râușor (43), de către cei din Mândra (46). D e r i v.: (cu suf. -a ș) Băgăiáși. Sprnc. dat locuitorilor din Râușor (43) de către cei din Ileni (41).

— Băgău e tutunul rămas în fundul lulelii, prefăcut în parte în scrum, « pe care unii țărani îl pun la măsea, înlocuind astfel fumatul » (< ung. b a g ó, idem, DA, s. v.).

Baghiur. Sprnf. (56).

Băiás. Nf. (9, 13).

— Apel. *băiaș, băies*, cunoscut (la Orlat, Transilv.) și cu sensul de « lucrător care scoate din cariere piatră de var », « (Tigan) lingurar » (DA., s. v.).

Báieu. Nb. *Bajkul* 1432, Hurm. I² 573 (16), 1726 (35); — Nf. 1758, azi (35). — D e r i v.: (cu suf. -o i u)

Nf. Băicoiu (53, im. din Șinca-nouă-Făgăraș 55, im. din Șinca-nouă-Făgăraș, 56).

— Slav. (srб. bulg.) *Bajko* (< *Bajo* (+ suf. -ko) (< *Bajislav*) *Bajo*, Rječnik, s. v., s. din *Bratoljub*, Maretic, LXXXII, 144, s., după Weigand, *Jb.* XXVI-XXIX, 161, o formă din *Bate* (< *bate*) *Bae* > *Baj* — *Bajko*, sau din rad. slav. *baj* « a fermeca »). HEM., III, 2356-7 crede că avem de a face cu o formă de origine turanică, turc. *djagataic bai* « homme riche, seigneur », cumanicul *bay* « dives ».

Băilă, cf. *Baiu*.

Baiu. Nf. azi (53), *Baju* 1726, 1758 (55). Deriv.: (cu suf. -i lă, sau direct sl. *Bailo*, Maretic, LXXXII, 114) *Băilă*. Nf. *Bayle* 1536 Qu., II, 443, 1541, Qu., III, 101, 1543, 1545, 1546, ibid., 234, 279, 336.

— Din slav. *Bajo* (< *b-a-* Miklosich, 245, *Bratoljub* Maretic, LXXXII, 135, *Bajislav* Ivezović-Broz, s. v., *Bate*, Weigand, *Jb.* XXVI-XXIX, 161) sau turc. *bay* (« bogat »), L. Rásónyi, în AECO, I, 228.

Bălăbán. Nf. azi (im. din Olțana-Sibiu 44) *Beleban* 1722, 1788, azi (48), azi (50), *Ballaban* 1633, 1722 (62).

— Turc. *balabân* « Dick-sack », cunoscut ca Npers. și la Slavi (cf. Weigand, *Jb.* XXVI până la XXIX, 167). După HEM., III, 2974 - 6, Nf. *Bălăban* e din porecla *bălăban* « un fel de soim mic, rău și inimous » < cumanicul *balabân* « vultur », intrat prin filiație tătară și la Ruși, cu același sens. La Poloni, sensul de « *băltăus*, *artęgos* ». Cf. și rom. *bălăbăni*

pus (de DA.) în legătură cu turc. *bala bâ* « mare, gros », de unde și srб. *balabân* « mare », rus. *bala bâ* « nătărău ».

Bălán. Nf. *Belan* 1726 (11), *Balán* 1680 (13), 1726 (19), 1758 (28), azi (35, 36), 1726, azi (38), 1788, azi (41), azi (im. din Șinca-veche-Făgăraș 50), azi (52), *Balan* 1598 Fragn. 816, 1726, 1729 Fragn. 544, azi (55), 1652 Fragn. 282, 1726 (59). — Deriv.: (cu suf. -as(ă)) *Bălănăs(ă)*. Nf. *Balanasa* 1722 (55).

— Adj. *bălan* « (om) blond », prin eufemism *blondul* în loc de *negrul*, cf. și *bălan* « drac ». Foarte răspândit ca nume de animale (< *bál*, deriv. cu suf. -a n, DA., s.v.)

Bălăș. Nf. *Belas* 1726, azi (11), azi (43, im. din Săcăseni-Sălaj 44). Sprnf. *Stoica-Bălaș* (59). — Deriv.: (cu suf. motional -a) Nb. *Băláša* 1766 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 184 (17), *Balase* 1788 (43), 1766 Aron, 21 (44), azi (59); — (cu suf. matron. -o a i e) *Bălášoáie*. Nf. *Bálášoje* 1758 (43); — (cu suf. -i c a) Nb. *Bălášica* 1785 Iorga, *St. Doc.*, XII, 187 (44).

— Numele e desvoltat din *bál* (< slav. *běl* « alb »), derivat cu suf. -a š, și e formație pe teren românesc (cf. HEM., III, 2942) și stă și la baza formelor sud-slave (cf. Pușcariu., *St. Istrorom.*, II 301), ca srб. *Balaš*, pe care Maretic, LXXXII, 94 îl explică totuși ca o formă hipocoristică din *Bratoslav*.

Bălășă. Nf. azi (30). Deriv.: (cu suf. -ă u): *Bălășă'u*. Nf. *Beleskev* 1726 (63).

— Cf. srб. *Balaško* (< *Bratoslav*, Maretic, LXXXII, 95).

Balbórea. Nf. azi (im. din Ruăr-Făgăraș 44).

— Cf. *bălbor*, *bălboare* (ap. Iordan, *Dift.*, 213), derivat cu suf. -e a.

Bâlcăș. Nf. azi (55).

— Din *Balcu* (< *Balu*), cu suf. -ă și. Cf. *Bocalcă*.

Bâlcăceanu. Nf. azi (44).

Deriv. (cu suf. -aciu din *Balcu* < *Balu*) *Bâlcaciu*.

Bâlcescu. Nf. (11).

Deriv. (cu suf. -escu) din *Balcu* (< *Balu*).

Bâldea. Nf. *Balgya* 1511, Hurm. II³, 10.

— După HEM. III, 2377, este o formă hipocoristică din *Baldovin*.

Bâlea. Nb. *Balia* 1666 Pușc., *Fam.* I 109, *Bâla* 1726 (19), *Ballya* 1516 Fragm. 96 (25), *Bayle* 1536 Qu. II, 443 (44); — Nf. *Ballija* 1680, *Bâlya* 1688 (1), *Bâlyá alias Muntjan* 1688, *Balya* 1726 (2), *Balije* 1680, *Balya* 1688, 1787, azi (3), *Balya ex Moldavia* 1718 Fragm. 503, azi (12), azi (18), *Balia alias Bâts* 1666 Pușc., *Fam.* I, 109, 1726 (19), *Ballya* 1516 Fragm. 96, 1598, ib. 175, 1661 ib. 335, *Balya alias Kolesa* 1758 (25), 1722, azi (27), 1722 (32), *Ballj* 1584 Fragm. 132 (34), *Balie* 1582 Veress, D. II 219, *Ballya* 1584 Fragm. 132 (35), *Balja* tig. 1726, azi (im. din Luța-Făgăraș, 44, im. din Bistra, j. Turda 44), 1511 Fragm. 87. — Deriv.: (cu suf. -an) *Bâlcean*. Nf. *Belyano* 1535 Fragm. 110 (24), *Beljan* 1726 (38); — (cu suf. -escu) *Bâliescu*. Nf. *Belieszk* 1726 (4); — (cu suf. -o a i e) *Bâloáie*. Nf. *Beloajii* 1680 (1).

— Cf. bulg. *Balja* (< radicalul *bala* « vrăjitor » Miklosich, 219 și 245), srb. *Balja* (< *Bratoljub*,

slav, Maretic, LXXXII, 82; Weigand, *Jb.* XXVI-XXIX, 161 explică forma bulg. din *balojo* « calificativ dat tatălui »). Cf. *Balu*.

Bă'lea și Bâ'lea. Nf. *Büll* 1722 (16), azi (50, im. din Părău-Făgăraș 51). — Sprni. *Bâlea* (21). — Deriv.: (cu suf. -eciu) Sprni. *Bâléciu* (21).

— Etim. nesigură (cf. forme documentare la Scheiner, *BA*., II, 21 - 22). Pentru supranume, cf. *bâlie*, *balie*, *bâleciu* « cotor, tuleu, vrej, beldie, cocean, strujan de obicei uscat » < rut. *byl'e* « co-toare », cf. paleosl. *biloje* « ierburi », DA., s. v. Cf. și *Bulea*.

Bâléciu, cf. *Bâlea*, *Bâleia*.

Bâlgrăzeán. Nf. *Belgrezan* 1766, *Balgrezan* 1787, azi (2), cu varianta *Bârglăzan* azi (2).

Deriv. (cu suf. -ean) din *Bâlgrad* (= Alba Iulia).

Bâlint. Nf. azi (48).

— Ung. *Bálint* (< *Valeantius*).

Bálog. Nf. 1689 Pușc., *Fam.*, I 108, II, 11.

— Ung. Npers. *Balog* (< *balog* « stângaciu »).

Bâlotă. Nf. *Balota* 1758 (24), 1534 Veress, *Acta* I, 237 (25), azi (im. 38). — Deriv.: (cu suf. -ea) *Balótea* Sprni. (21).

— După HEM., III, 2391 Bâlotă poate să nu derive din onomasticul *Bale*, ci se trage mai probabil din *bală* « monstru ». De fapt, avem de aface cu un împrumut slav, srb. *Balota* (< *Bratoljub*, Maretic, LXXXII, 125) sau și un derivat cu suf. -otă din *Balu*.

Bâltă. Nf. (16). — Deriv.: (cu suf. -ean, -an) *Bâltanu*, *Bâlteanu* Nf. azi (45), *Baltan* 1667 Pușc.,

Fam. I, 104 (63); — (cu suf. -ă r e t) **Băltărēt**, Nf. *Baltaretz* 1789 (38).

— Apelativul *baltă*; *baltan*, «chiar din baltă» (HEM. III, 3072), *băltăret*, «locuitor pe lângă bălti», «n. de vânt» (HEM. III, 3071).

Bálu. Nf. *Ballu* 1726 (1), azi (im. 16), *Balul* 1722 (18).

— Cf. srb. *Balo* (< *Bratostava*, Maretic, LXXXII, 82 sau din *Balomir* < *balu*, Miklosich, 245). Cf. și *Balcăș*, *Bălcăceanu*, *Bălcăescu*, *Balea*, *Bălcăescu*, *Bolotă*, *Bălucă*, *Băluț*.

Bálúca Nf. *Baluka* 1758 (40).

— Deriv. (cu suf. -u că) din *Balu*, sau mai probabil *băluca* — «blondă, bălaie» (DA., s. v.). Cf. *Balań*, *Balu*.

Bálút. Nf. *Belucz* 1726, *Balucz* 1758 (35).

— Adj. *băluț*, -ă băl, bălaiu (DA., s. v.), sau deriv. (cu suf. -u t) din *Balu*. Cf. *Balu*, *Balań*.

Bámbea, cf. *Bambu*.

Bámbu. Nf. azi (3). Deriv.: (cu suf. -e a) Nf. **Bámbea**. *Bembea* 1726 (12), azi (56).

— Cf. srb. (sec. XV) *Bambu* u (‘*Bamul*) Rječnik, s. v. (?).

Bánăteánu. Nf. (8), *Benetzán* 1788 (44).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nt. *Banat*.

Báneea, cf. *Banciu*.

Báneiu. Nb. *Banycs* 1722 (5), *Banso* tig. 1509 Fragm. 76 (9-10), *Bancs* 1726 (19), *Bancsu* 1726 (21), *Báncs* 1726 (25, 28), *Bantsu* 1789 (39). — Nf. *Báncso* 1688 (1), *Báncs* 1688, *Bantsu* 1766, azi (2), azi (5, 6, 7), *Bantsu* 1726 (11), azi (18), *Bants* 1726, *Báncs* 1758 (19), *Bancul* 1808 Iorga, *St. Doc.*, XII, 119 (44). — Deriv.: (cu suf. -e a) *Bán-*

cea. Nb. *Bantye* 1789 (1). — Nf. *Bancse* 1680, *Banca* 1726 (2), *Bancza alias Kiravola* 1680 (4); — (cu suf. -i lă) *Băneilă*. Nf. *Boncsille* 1722 (9), *Bancsile* 1652 Fragm. 282 (59); — (cu suf. -u l e a) *Bănciulea*. Nf. *Bentsulja* 1726, *Bancsulya* 1758, *Bancsule* (38); — (cu suf. -o a i e) *Băncioáie*. Nf. *Bentoje* 1726, *Bencsoje* 1758 (25).

— Bulg. *Bančo* (< *Bano* < *ban*, Weigand, Jb. XXVI-XXIX, 161).

Bânda. Nf. azi (im. 7, 8), *Bunda* 1722, azi (9), azi (im. din Sâmbăta de Jos-Făgăraș 44). — Deriv.: (cu suf. -e scu) Nf. *Bândescu* (9).

— Formă hipocoristică din *Benedict* (HEM. III 3194), probabil ungurească.

Bândrea. Nf. *Bandra* 1726 (25), *Bandrea* azi (26).

— Cf. *bandură* = «capră», fig. «curvă», cf. și ung. *bandler* = «stomac», «pântece de om gras, burtă mare» (DA., s. v.) sau și o variantă dela *Pandrea*.

Bánu. Nf. azi (1) tig. 1758 (44), azi (tig. 45), tig. 1788 (46), azi (im. din Râușor-Făgăraș 51), 1869 Aron 63 (54). — Deriv.: (cu suf. matron. -e a să) *Băneásă*. Nf. *Benyese* 1722 (6); — (cu suf. -u că) *Bănućă* Sprni (24).

— Dela *ban* «Fürst», s. slav. *Bano* (< *ban*). Pentru forma *Bănućă*, cf. și [Ser]bănućă.

Bára. Nf. azi (2), *Bura* 1437 Fragm. 55, *Bára* 1820 Iorga, *St. Doc.*, XII 208, 1743 ibid. XIII 172 (47), azi (im. din Felmer-Făgăraș 44), *Barra* 1722 (46). — Deriv.: (cu suf. -ăs) *Báră* Nf. 1805 Iorga, *St. Doc.*, XII, 198 (62).

— Din slav. *beru* «rapere, ferre» (Miklosich 246, Weigand,

Jb. XXVI-XXIX, 145), cu diferite deriveate în slav. (cf. *ibid.*), printre care srb. *Bera* (considerat de Maretic, LXXXII, 82 ca o formă hypocoristică din *Berisav*). Pentru *Bărăş*, cf. srb. *Bareš* (< *Baretholomaeus*, *ibid.*, 103).

Barabónțu. Nf. *Barabontzu* 1788 (25).

— Cf. *baraboiu* « cartof » (DA., s. v.) (?).

Bără'ngii. Sprnf. (56).

— Formă de genit. dela *Bărangă* < *barangă* « lupul bătrân care urlă întâiu când lupii încep a urla », « taurul cel mai puternic și mai voinic care conduce cireada și căruia i se atârnă clopotul (Muntenia) », « om guraliv » (DA., s. v.). Pentru etimologie cf. Philippide, *Barangi* în *istoria Românilor și în limba românească* (în « Vieața Românească », 1916, p. 214 și u.), A. Scriban în « Arhiva » (Iași) XXII, p. 291, V. Bogrea în *Omagiu lui N. Iorga*, p. 58.

Bărăş, cf. *Bără*.

Barb. Nb. atestat din sec. XVI (1582), *passim.*; azi mai rar (cf. 51*). — Nf. 1766 (3), 1680, 1766 (4), 1722, azi (7), azi (9, 11, im. din Arpașul de jos-Făgăraș 14), 1722 (17) 1726 (20), 1726 (24), 1721 Fragm. 531 (25), azi (28, 29), 1726 (36), 1726 (37), 1758 (38), azi (39), *Barb alias Kornia* 1628 Pușc., *Fam.* I, 171, 1788, azi (41, im. din Arpașul de sus-Făgăraș, din Felmer-Făgăraș 44). — *Dericv.*: (cu suf. -eș, din *barbă*) Nf. *Bárbes* (45) (la Weigand, *Jb.* XXVI-XXIX, 169: bulg. *Barebeš* e considerat ca un împrumut din srb., din *Barbară*); — (cu suf. -ea din Npers.) *Bárbea*. Nf. *Barbe* (*Barbă*? 1633 (59); — (cu suf.

-e scu) *Bárbuléscu* Nf. azi (im. din Argeș 44); — (cu suf. -os, adj. *bárbos*) *Bárboșu*. Nf. *Barboszu* 1758 (35); — (cu suf. -uș) *Bárbus*. Nf. *Berbus* 1680, *Berbus alias Solomon* 1688 (3); — (cu suf. -uc-ea) *Bárbuscea*. Nf. *Berbucse* 1680 (3); — (cu suf. -ulea) *Bárbuslea*. Nf. *Barbulye* 1670 Fragm. 398 (59); — (cu suf. -ul-eț) *Bárbuléț*. Nf. *Barbulétz* 1789 (3); — (cu suf. -uț) *Bárbut*. Nb. *Barbutz* 1758 (43).

— Cf. Pușcariu, *St. Istrorum.* II, 299 și *DR.*, VI, 533.

Bárbalea Nf. *Iorga*, *St. Doc.*, XIII, 94 (25).

— Probabil, o eroare pentru *Bárbuslea*, sau un derivat (cu suf. -e a) din *Barbara*, cu r-r > r-l.

Bárhat. Nb. *Berbat* 1680 și *Boer alias Berbat* 1688, *Barbat* 1766 (1), 1680 (3), 1680, 1789 (10), 1726 (11) 1527 Fragm. 101, 1534 Veress, *Acta* I 237, 1726 (12), 1766 (13). — Nf. (redat *Barbat*, *Barbath*, *Barbatu*, *Borbat*, *Berbat*) 1662 Pușc., *Fam.* I, 112, 1680, 1766, azi im. (1), 1766 (3), 1664 Pușc., *Fam.* I, 112, azi (9), 1652 Fragm. 288, 1663 *ibid.* 337, 1728 Pușcariu, *Rev.* 67, 1766, azi (10), 1527 Fragm. 101, 1534 Veress, *Acta* I, 237 (12), 1758 (40, 42), 1665 Pușc., *Fam.*, I, 105, 1722 Fragm. 534, 1726, 1758 Fragm. 591, 1758 azi (47), azi (im. din Sercăița-Făgăraș 49 și 52). — *Dericv.*: (cu suf. -e a) *Bárbatéa*. Nf. 1737 *Iorga*, *St. Doc.*, XIII, 185 (17) *Barbatsa* 1763 (48); — (cu suf. -ei u) *Bárbatéiu*. Nf. *Barbetej* 1758 *Berbetej* 1726 (47); — (cu suf. -oi u). Sprni. *Bárbatóiu* 1725 *Iorga*, *St. Doc.*, XIII, 94 (12).

— Din rom. *bărbat* (adj. = « curajos »). În documente Npers.

Bărbat apare din sec. XIII-lea, cf. Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, 177.

Bărbiiár. Nf. 1747 Dragomir, *Ist. Desr.*, I 66.

— Dela -bărbiiáriu azi *bărbier* neologism, intrat prin filiație neogrecă (DA., s. v.). În limba veche cuvântul însemna și « medic » (Meteș, *Rel. com.* 222). Asupra meșteșugului în vechime, cf. Iorga, *Negoțul* 165, *Ist. com. rom.*, 97.

Bărccea s. *Bârccea*. Nf. azi (im. din Viștea de jos-Făgăraș 44), 1813 Iorga, *St. Doc.*, XII, 204, azi (45), *Bircsa* 1726, *Bartsa* 1773 *Fragm.* 696 (59).

— Deriv. (cu suf. slav. -č a) din *Băra* (< sl. *Bera*), cf. *Bârcciu*.

Bârciu. Nf. *Byrchw* 1534 Veress, *Acta* I, 237.

— Deriv. (cu suf. slav. -č o, cf. srb. *Berčić*, Rječnik, s. v.) din *Băra*. Cf. *Bârccea*.

Bărdăș. Nf. azi (1), *Berdas* 1726, *Berdasu* 1766, *Bardas* 1787, azi (2), azi (3), 1680, 1766, azi (4), 1758 (42), 1722, 1788, azi (43).

— Deriv. (cu suf. -a și) dela *bardă*: *bărdaș* « dulgher », meșter foarte util în industria rurală. Asupra « bărdășilor » în trecut, cf. Iorga, *Negoțul*, 174.

Bârghișanu. Nf. azi (im. din Galați Făgăraș 44, 45).

— Deriv. (cu suf. -e an) dela Nl. *Bârghiș* (j. Târnava Mare).

Bârîțiu. Nf. azi (im. din Turda 14).

— Deriv. din *Băra*. Cf. srb. *Barića* (< *Baras*, *Barbara*, Rječnik s. v.).

Bârlea. Nb. *Berle* 1534 Veress, *Acta*, 237 (4). — Nf. *Berlea*, *Berla*, *Berle* 1680, *Birlya* 1726 (4), *Burlea*

azi (25, im. din Hurez-Făgăraș 27, 40), *Birlja* 1726, *Burlya* 1758, *Burlyi* 1788 azi *Burlea* (42), azi *Burlea* (im. din Hurez-Făgăraș, Sâmbăta de Jos-Făgăraș, Recea-Făgăraș, 44), *Berla* 1726, *Berlya* 1758 (47). — Deriv.: (cu suf. -es cu) *Bârléseu*. Nf. *Birleszk* 1726 (56); — (cu suf. -et) Nf. *Bârléț* azi (im. 49); — (cu suf. -oai e) *Bârlóiae*. Nf. *Be[r]loaji* 1680, *Berlajo* 1688 (1).

— Din slav. *Brtle* (< *Bernardus*, Maretic, LXXXII 110, Drăganu, *Top. ist.*, 42, *Rom. în sec. IX-XIV*, 533 și nu din germ. *Bullhardus* cum spunea G. Kisch, *Nam.*, 16 și 24). Cf. *Burlea*.

Bârlétea (s. *Bârleasă*?). Nf. *Burlese* 1758 (55).

— Cf. slav. *Brelata* (< *Bernardus*). Cf. *Bârléa*.

Bârléz. Nf. *Birlez* 1758 azi (im. din Mircea-Vodă-Tulcea, 56).

— Cf. *Bârléț* (?), sau mai probabil nsl. *breléz* (Miklosich, EtWb.).

Bârnă. Nf. (36).

— Ung. *barna* « brun », cf. și N. de bivol.

Bârnea. Nf. azi (im. 1), *Burnja* 1766 (2). — Deriv.: (cu suf. -eciu) *Bârneciu*. Nf. *Burnecs* 1722 (48).

— Din *bârnă*, *burnă* « negură, ceată » (DA.), cf. *Negură*; cf. și srb. *Brene* (< *Bernardus*, Maretic, LXXXII, 98 Rječnik, s. v.). Cf. *Burnea*.

Bârsu. Nb. *Berszul* 1680, *Birsz* 1688, 1766 (1), *Bursz* 1758 (43), etc.—Nf. *Bersz* 1680, *Birszu*, *Birsz* 1726 (1), *Bursz* 1787 (3), 1726 (4), *Bürss* 1722 (7, 9), 1766 azi (10), 1726 (22), 1758 (41), 1758 (45).

— Deriv.: (cu suf. -a n) Bârsán. Nb. *Birszan* 1726 (3), *Barszán*, *Burszan* 1722 (7, 9), *Berszan* 1680, *Burszan* 1766 (10), 1680 (13), 1726 (20, 26), 1758 (28), 1726 (38), 1758 (42, 43) 1758 (44), azi 1726 (58); — Nf. *Burszan* 1787, *Bârsan* azi (1, azi 7, 8, 9), 1663 *Fragm.* 807, *Berszan*, *Birszan* 1726, *Burszan* 1728 *Pușcariu*, *Rev.*, 66, 1766, *Bursan* azi (10), *Birszan* 1726, azi (11), *Berszan* 1680, 1688, *Birszan* 1726, *Bursan* 1766, azi (13), *Birszan* (14), azi (16, 17), 1726 (21), *Burszan* 1758, azi (23), azi (25), *Birszan* 1788, azi (26), azi (31), *Barszan* 1556 *Fragm.* 124 (32), *Berszan* 1788 (33, 34), azi (37), *Barszan* 1556 *Fragm.* 124 (38), *Burszan* 1789 (39), *Vurvale alias Burszan* 1758, *Birszan alias Szokács* 1758 (40), azi (42), *Burszan* 1758 (43), azi (im. din Sebeş-Făgăraş 44, 45, 49, im. din Vad-Făgăraş 51), *Bârs-can* (sic!) pentru *Bârsean* 1804 Iorga, *St. Doc.*, XII, 196, 1833 ibid. 217, azi (53), *Berszan* 1534 *Fragm.* 107, 1598 ibid. 816, *Barzan* 1671 *Pușcariu*, *Rev.* 68, *Bârsan* 1674 Iorga, *Braş. și Rom.*, 154, *Birszan* 1726, *Bursan* 1729 *Fragm.* 545, azi (55), azi (im. din Vad-Făgăraş 56), *Bersan* 1755 *Fragm.* 570, *Burszan* 1766, azi (57), *Barczani* 1633 (62); — (cu suf. (-a n -e a s ā) *Bârsaneásă*. Nf. *Berszenyeszi* 1680 (1); — (cu suf. (-ă n) -el) *Bârsanel*. Nb. *Burszinel* 1758 (44); — Nf. *Birszenjeli* 1726 *Bursenjel* 1758 (36), 1726 (37); — (cu suf. -e a, sau -a ?): Nf. *Birsza* 1766 (1), *Bursa* 1726, *Burza* 1766 (10), *Bursza* 1766 (13), *Birsza* 1726 (40), *Burtza* 1758 (45); — (cu suf. -e a n u, din Nf. *Bârseştii*) Nf. *Bârseşteanu* azi (im. din T.-Mă-

gurele 44); — (cu suf. -o i u, -o a ie) *Bârsiu*. Nf. *Burssoi* 1722 (7); *Birszaje* 1688 (10).

— Slav. *Bârs*, *Bârsa*, ap. Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, p. 550 - 551. În cazul numelui de familie, el poate fi simțit ca un derivat indicând apartenența s. originea locală. Forma *Burcza* corespunde săs. *Burtza* (cf. *ibid.*, 544).

Bârțan (?) Nb. *Barczan* 1633 (59).

— Cf. *Bârsan*, cf. ung. *Bârcza*, săs. *Burtza* (Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIX*, 541).

Bartolomeu. Nb. azi passim.; Nf. azi (58). Si (mai des) Nb. *Vârtolomeiu* azi passim. H i p o c.: (< Horto-[lo]-meiu) Nb. *Hortoméi* 1726 (61).

— Dela numele apostolului, celebrat la 25.VIII și 11. I (Timuș, 486 - 487), cunoscut și în literatură folclorică (cf. Pamfile, *Să.*, 77 - 78). Forma cu *V-(> h-)* e de origine slavă.

Bârtuș Nf. azi (3, 35, im. din Copăcel-Făgăraş 41), *Bartus* tig. 1758 (44), azi (im. din Voila-Făgăraş 55, im. din Berivoii mari-Făgăraş 56).

— Deriv. din ung. *Barta* (< *Bârtholomaeus*).

Bârzilă. Nf. *Burzila* 1758 (47), *Birzilé* 1726 (55).

— Deriv. (cu suf. -i l ā) din slav. *Brz* (cf. srb. *Brzota*, *Brizic*, Maretic, LXXXII, 70) < slav. *bryz* ū « iute » (Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, p. 547), cf. și Na. *Bârzuia*, *Bârzulia*.

Bârzoanea. Sprni. « o fată excesiv de înaltă » (27).

— Deriv. (cu suf. -o a n c ā) din *barză* (cf. *se'ngâmfă ca barza*,

Zanne, I 322), (cf. *ciodoroancă* « babornită » ap. Pascu, *Suf.*, 270). Ca o justificare semantică, cf. Sprn. *Cocor*, *Starc*, *Sterca*.

Bâşa. Nf. *Basa* ţig. 1758 (44), *Bassa* 1722 (62).

— Dela ung. *basa* (cf. și la noi *bulibaşa*) « dux » (Gombocz-Melich, s.v.). În ung. e și Nb. *Basa* (< *Basilus*), ibid.).

Bâşă. Nf. azi (59). Cf. *Bâşă*.

Basamáe. Sprnf. « un moș al lor zicea rachiului *basamac* » (14).

Basaráb, Basarábă. Nf. *Beszerrábe* 1680, 1726, *Baszarába* 1766 (4), *Baszaráb*, *Basarab*, *Basarad* (!), *Besarabe*, *Bazarab*, *Bazarad* din sec. XIV-lea (1378) Pușc., *Fam.* I, 144, 145, 148, II, 19 (43). **Deriv.:** (cu suf. -escu) Nf. *Basarabescu* azi (im. 51).

— Originea numelui nu e încă definitiv clarificată. După HEM., la început era numele unei caste: *ban + dac. s a r a b ā* « numele unei caste nobilitare la Daci ». Pârvan, *Getica* 267, presupune un compus: *Bess o - R a b o*; Diculescu, *Gep.* I, 190 s. u.: v.-germ. *ba n + v.-germ. S a r a b a*; Densusianu în *Gr. S.*, IV, 147 - 149, și Iorga, îl crede de origine cumană s. pece-negă: turc. *bās* (particulă care servește la întărirea adjecțivelor) + turco-tătar *a r y*, *a r ū* « curat, bun, sfânt » + turco-tătar *a b a* « tată, bunic ». Aceeași origine i-o bănuiește și Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, p. 520 - 527.

Bâşchea. Nf. azi (11) *Bastja*, *Basta* 1726 (60). — **Deriv.:** (cu suf. -a s) **Bâscniás:** Nf. *Bastjas* 1722 (12); — (cu suf. -o a i e) **Bâscăsoaie.** Sprn. *Baskasoje* 1722 (28).

— Cf. *baştă* (-*-baştie*, -*-başte*) -*« meterez, tranșeu », « încăpere mică » (DA., s. v.), sau *başchie*, unealtă de dulgherie (DA., sau mai curând bulg. *b a š t a* « Vater », Npers. (f.) *B a ş t a*, (Miklosich, 245), Nf. srb. *B a š t i ē* (Rječnik, s. v.).*

Bâťă. Nf. 1830 Iorga, *St. Doc.*, 217 (44), 1743 ibid. XIII 172, azi (47), *Bütza* 1722 (50), *Butza* 1741, 1830 (51), *Biťk* 1729 Fragm. 548 (53), azi (57), *Bucza* 1633, *Bitza* 1667 Pușc., *Fam.* I, 104, Fragm. 374, 401 azi (59). — **Deriv.:** (cu suf. -a n) **Bâťana.** Nf. *Buczana* 1633 (59); — Sprnf. *Bâťani* (33).

— După DA. s. v.: 1°. « un fel de Tânăr mic care tremură din picioare când stă locului, numit și *z griburi ciu* (în Receca-Făgăraș) ; 2°. « un fel de muște mari roșietice care se aşeză pe cai » (în Făgăraș); 3°. « un fel de bărzău (tot în Făgăraș) ».

Bâťocu. Sprni. Haneș, *T. O.*, 73 (13).

Băulea. Nf. *Baulja* 1726 (55).

— Cf. interj. *bau*, imitând urletul lupului, iar prin extensiune (în graiul copiilor), « lup » (cf. DA., s.v.); cf. și srb. *B a h o* (< *B a j i-s l a v*, Rječnik, s.v.) srb. *B a o* (< *B a l*, Miklosich, 245), deriv. cu suf. -u le a.

Băză'nea. Sprni. și f. (56).

— Deriv. din *báză* « muscă, albină, streche » (DA). Cf. *B â z i c*.

Bázgă. Sprni. « cu mustățile și sprâncenele mari și negre » (27). — **Deriv.:** **Bâzgânél.** Sprni (56).

— Poate din aceeași tulpină ca [a se] *bázgoia* « a face ochii mari, a căsca, a holba, a zgâi ochii, a strâmba din ochi, a privi pe cineva cu ochii căscați sau zgâiți », iar

prin extensiune «a se uita urît la cineva» (DA., s.v.).

Bâzic. Nf. *Bizik* 1726, *Buzik* 1758 (20). — (Fem.) **Bâzica.** Nf. *Buzika* 1758 (36).

— Deriv. (cu suf. -i c - i c ā) din *Bâză* < *bâză* «muscă, albină, streche» (DA.). Cf. *Băzâncă*.

Bâzuléciu. Nf. *Büzülecs* 1722 (9).

— Din *bâză*, cu suf. -u l e c i u.

Beatrice. Nb. (14, etc.).

— It. *Beatrice* (s. franț. ?), dacă în adevăr e de cetit cu č și nu cu s. În tot cazul e un neologism intrat prin intermediul școalei.

Bebélea. Nf. 1830 *Iorga, St. Doc.* XII 217 (44), azi (47).

— Cf. (DA.) *bebe* s. f. «ființă închipuită cu care se sperie copiii», «om bătrân și prost». Sau e un derivat din *Babă*.

Béca. *Beka* 1726 (18), 1534 *Fragm.* 106 (35), 1722 (49).

— Cf. srb. *Beka* (*Rječnik*, s.v.), sau o formă hipocoristică românească (d. ex. *Rebeca*). Cf. și *Becu*.

Beches. Nf. *Betyes* 1788 (41), *Becheș* azi (im. din *Bistrița-Năsăud* 44).

— Deriv. (cu suf. -e ș ?) din *Beca* s. *Becu*? Cf. și rom. *beciu* — (la Saliste) «berbece» (DA.).

Béeu. *Sprni.* (46).

— Pușcariu în *Conv. Lit.*, XXXIX 51 - 53 și în *EtWb.* nr. 198 arată că *bec* e o scurtare din *berbesc*, cf. și REW. 9270. Densusianu, în *Gr. S.*, I, 318 - 319 afirmă că *bec* la noi nu există, iar forma *beciu* e un adj. fără legătură cu it. *becco*. După dânsul, avem de a face cu o onomatopeie (p. 320), care a lăsat urme și în srb. *Beka*, n. de capră. Credem totuși că *Sprn.* precum

și Nf. și n. de capră, se pot explica din forma *berbec*, printr'o prescurtare ieșită din graiul copiilor.

Beelenár, cf. *Becleran*.

Beclereán. Nf. *Bethlenyeru* 1726 (35), *Bekleran* 1788, azi (44), *Bethleneru*, *Bethlenran* 1758 (45); *Bethlenaru* 1758 (47) (cf. și *Stoika de Beklen* 1509 *Fragm.* 76, 1511, 1516 *Hurm.* II³, 10, *Fragm.* 95, *Sulka de Bethlen* 1527 *Fragm.* 101, *Saczko* (!) *de Bethlehem* 1534 *Veress, Acta I*, 237 (26), etc.).

— Deriv. (cu suf. -e a n resp. -a n) dela Nl. *Beclidean* (ung. *Bethlen*). Interesantă forma *Becleran*, din *Beclenar*, cu metateză. Forma *Bethlenran* < *Betlenar* + *Betleran*.

Bédea. Nf. *Begya* 1766 (11).

— Din rad. slav. *Bed-* (< *Benedictus*, *Maretić* LXXXII, 98), sau ung. *Bede* (< *Benedek*, *Liebhart*, în *BA.* III 8 - 9), Cf. totuși și *Begu* (derivat cu suf. -e a).

Bégú. Nf. azi (17), 1726 (63).

— Cf. srb. *Bego* (< *bjegati* < *begü* = fugă, *Rječnik* s.v.).

Bélba. Nf. azi (im. din *Ieșelnița-Caraș Severin* 44).

Beleága. Nf. *Belyaga* 1722 (33).

— Cf. *Beleaua*, *Belig*.

Beleána. Nf. azi (35 im. 38, im. din *Berivoii-mari-Făgăraș* 55).

— Deriv. (cu suf. -a n) din *Bela* e a? Cf. *Beleaua*.

Beleáua. Nf. azi (24), *Beláá* 1711 *Pușc.*, *Fam.* I, 20, *Beleva* 1722, *Beleaua* (sau *Beleana?*) azi (33), *Beleva* 1616 *Pușc.*, *Fam.* I, 107 (cf. totuși în *Pușc.*, *Fam.*, I, 38, 44, 123, 124, 183, II, 21, *Fragm.* 818 redat *Belena*), azi (34). — *Deriv.*: (cu suf. -i t a) *Belivita* (< *beli* + *vitea*?) Nf. *Belivitza* 1722 (46); —

(cu suf. -u ă) *Beleucze* 1726, *Beleucza* 1758, *Beleutza* 1788, *Beleută* (46).

— Cf. srb. *Bijela*, *Bielja* (Maretić, LXXXII, p. 82), *Bjelava* (< bělu «alb», Miklosich, 253), apropiat, poate, de rom. *belea* (DA. s.v.).

Belei (accentul?). Nf. *Belej* (37).

— Din *băl*, (deriv. cu suf. -e i u) dacă avem accentul *Baléiu* (cf. Alb e i u); dacă avem accentul *Bélei*, e un genitiv din *Bélea*.

Belibóea. Nf. *Beliboie* 1722 (12).

Deriv. (cu suf. -e a) din compusul *beli + boi*.

Belig. Nf. azi (44).

— Deriv. (cu suf. -ig < -ic) din *Belea*? Cf. și *Beleagáa*.

Belioița. Nf. *Belioitzta* 1722 (46).

— *C o m p u s :* *beli + o i t a*.

Belitóri. Sprnc. li se zice locuitorilor din Părău (58) de către cei din Șercăița (51): «se păstrează încă la Șercăița amintirea unui țăran care și-a belit singur calul» zice membrul corespondent.

— Din *belitor* «cel care belește vitele», și prin extensiune, «hrăparet».

Bénega. Nf. 1758 (20), 1758, *Benga alias Priska* 1788 (24). — Deriv.: (cu suf. -e a) *Béngea* s. *Béngehea*. Nf. *Bengya* 1726, 1758, 1788 (24), *Bengi* 1726, *Bengi seu Terlob* 1789 (39).

— După Iordan, *Dift.*, 104, Nf. *Benga* e din tîg. *beng a* «drac» (DA. s.v., A. Graur, în *BL*. II, 128–129, cf. și Bogrea în *DR*. I, 287, IV 876), iar forma Nf. *Bengheea* < *benghiu*, *benchiu* «Schönheitsplästerchen» (ib. p. 106). Credem totuși că toate formele de mai sus (afară de *Benga*) pot pro-

veni și din ung. *Bende* (< *Benedek*, Melich, *Jöv.* II^u, 159).

Béngea, cf. *Beng a*.

Béngehea, cf. *Beng a*.

Beniamín. Nb. azi passim. — *Hipoc.*: *Béni* [-amin] (47).

— Cf. numele celui mai mic din cei 12 fii ai lui Iacob.

Bénea. Nf. *Benja* 1726 (55).

Deriv.: (cu suf. -i c) *Binie*. Nf. *Soner alias Binik* 1788 (44); — (cu suf. -ig a < -i c a) Nf. *Beniga* 1680 (2); — (cu suf. -ilă) *Benilă*. Nf. *Benille* 1726 (61); — (cu suf. -u g < u c) Nf. *Beniúg* azi (44);

— După Miklosich, 746 o formă *Beňa* ar proveni din slav. *bene* «occisio». Mai probabil e o formă hipocoristică, cf. slav. (bulg.) *Beno*, *Benjo* (< *Bene facij*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 119), (srb.) *Beño* (< *Benedictus*, Rječnik, s.v.), sau chiar din *Beniamin*. Iordan, *Dift.* 106 se gândeau pentru Nt. *Benea* la slav. (srb.) *ben* «Muttermal».

Bóncea. Nf. azi (16, im. din Hurez-Făgăraș 39, 41), *Bencze* 1726, *Bencza* 1758, *Bentze* 1788, *Bentza* alias *Teritza* 1682 Pușc., *Fam.* I, 109, azi (42), azi (im. din Hurez-Făgăraș 44), azi (45).

— Din ung., *Benc e* (< *Benedek*, Melich, *Jöv.* II^u, 159).

Béra. Nf. 1726 (2), 1758 (30), 1437 Pușc., *Fam.* I, 170, II 22 (37), azi (41), 1726 azi (46), 1726 (47), azi (50). — Deriv.: (cu suf. -es c u) *Berescu*, Nf. *Bereszk* 1680, 1688 (1) azi (44); — (cu suf. -ilă, cf. totuși srb. *Berilo* < *Berisav*, Maretić, LXXXII, 114) *Berilă*. Nf. *Berilla* 1680, *Berile* 1766 (4).

— Slav. *Bera* (< *Berisav*, Iveković-Broz, s. v., Maretić, LXXXII, p. 82 < slav. *ber*-, *bkr*-,

Drăganu, Rom. *în sec. IX-XIV*, 550), de unde și ung. *Bera* (Melich, *Jöv.*, II, 104).

Berbecár. Nf. *Berbekar Berbetrjár* 1726 (36).

— Din *berbecar* « păzitor de berbeci » (DA., s. v.).

Bereu. Nf. *Berk* 1726 (58). — Deriv.: (cu suf. -a n) **Bereán**. Nf. *Berkan* 1789 (60).

— Slav. (srb.) *Berk o* (Miklosich, 246), din *Bera*. Forma *Bercan* ar putea fi și un derivat indicând apartenența locală, deci Nt. *Berc* (< *berc* « tufiș»); cf. și N. de câne.

Bérghea. Nf. (8, 10, 13), *Bergij* 1722 (31).

— Formă hipoç. (deriv. cu suf. -e a) din germ. *Berwin*, cf. Nt. *Berghiu* (Kisch, *Sieb.*, 171). Cf. *Burghe a*.

Berivói. Nf. *Berivoy de Kis-Berivoy* 1616 Fragm. 194 (33). Deriv.: (cu suf. -e a n dela Nt.) *Berivoián*. Nf. *Berivojan* 1726, 1758 (18).

— Slav. *Beri - voj* (Rječnik, s. v.).

Bértea. Nf. *azi* (16).

— Deriv. (cu suf. -e a) dela germ. *Berta* (< Al-), cf. și în srb. (din sec. XVI) *Berta* (de unde și *Bertak*, *Bertić*, Rječnik, s. v.); N. de iapă.

Bértruš. Nf. tig. *azi* (7).

— Ung. *Bertus* (dim. din *Al bert*).

Bărățeu (?). Nf. *Baraczk* 1633.

— Ung. *Bereczk* (< *Bri cti u s*, Melich, *Jöv.*, II, 160, Kisch, *Sieb.*, 280) s. ung. *baraczk* « piersecă, caisă ».

Bérlea. cf. *Bárlea*.

Bésa. Sprnf. *azi* (46).

— Din Npers. *Beşa*, evoluat la la un sens afectiv, prin apropiere de *beší*, cf. *beşău* « copil mic și slăbă nog » (Pașca, *Gl.*, 10). În slav. o formă hipocoristică *B e š a* (< *B e ri s a v*, Maretic, LXXXII, 82) și în ung. (cf. Melich, *Jöv.*, II, 104).

Beşárdă. Nf. *Besarde* 1788 (19), 1758 (20).

— Cf. rom. *bașordină* « femeie grăsă », « femeie stricată », *beșoandră*, idem (DA., s. v.).

Beşína. Nf. *Beschin* 1722 (48).

Béta. Nf. 1726 (41). — Deriv.: (cu suf. -e a) Nf. *Bétea azi* (im. din Drăgești-Bihor, 44); — (cu suf. -el -e a) **Betélea**. Nf. *Betyele* 1766 (57), cf. *Beteli i*.

— Slav. (bulg.) *Beto* (< *Bene facij*, Weigand, *Jb. XXVI—XXIX*, 118).

Béta. Nf. *Becza* 1758 (47).

— Ung. *Becze* (< *Benedict* Melich, *Jöv.* II, 103, 159), cf. și bulg. *Beco* (< *Bene facij*, Weigand, *Jb. XXVI—XXIX*, 118).

Betelii. Sprnc. « mai demult, sercăienii încingeau pe cisme niște bete » (51).

— *Betelie* e « tivitura de sus a ismenelor, a cioarecilor s. a rochiei », « refec, tivitura mânciei ie spre pumn, la gât și cingătoare » (DA., s. v.).

Betlenáru, cf. *Beclean*.

Betlenéru, cf. *Beclean*.

Betlenrán, cf. *Beclean*.

Biáda, cf. *Olimpiada*.

Bib. Nb.(?) 1527 Fragm. 101 (57).

— Cf. srb. *Biba*, *Biba* (< lat. *Bi biana*, Rječnik, s. v.).

Bibar. Nf. 1722 (32).

Bíca. Nf. *azi* (3), *Bika* 1680, 1766, *azi* (4), 1511 Fragm. 86, *azi* (8), *azi* (17, 18), 1509 Fragm.

76, 1511 Herm. II³ 10, Fragm. 86, *Byka* 1516 Fragm. 96, 1518 Pușc., *Fam. I*, 195, *Bika* 1520 Fragm. 98, 1527 ibid. 101, 1595 Pușc., *Fam. I*, 175, 1598 Fragm. 820, *Byka* 1613 ib. 94, *Bika* 1663 ib. 335, 1726 (17 fam.) *Sinka alias Bika*, 1758, 1759 Fragm. 601, 1785 ib. 713, azi (22), azi (23, im. din Voivodenii mari 24), 1758 (25), azi (28), 1726 (35), 1771 Lupaș, *Doc.* 126, 1788 (41), azi (im. din Voivodenii mari-Făgăraș 44, im. din Voivodenii mari-Făgăraș 56).

— Dela *bică* « taur ».

Bilea. Nb. 1737 Iorga, *St. Doc. XIII*, 185 (17).

— Srb. *Bijelka*, cf. și srb. *Bila*, *Bilić* (Rječnik, s.v.).

Biliboaćă. Nf. azi (12, 17, 24), (*Biliboke* 1726 (25), *Biliboka* 1651 Fragm. 815, 1726, 1730 Pușc., *Fam. I*, 108, 1758, 1788, azi (40).

— Poate (!) un compus *beli* (=belește) + *boacă* (= gloabă de cal). (*Bilibok*, Nf. ung. din Ciuc, cf. « Magyar Nyelv », XXX, 495, ar putea fi românesc).

Bínga. Nf. 1726, *Binge* 1758 (20). Cf. *Binghe a*, *Bindea*.

Bínghea. Sprni. « individ cu uitătură urită » (52).

— Rostire dialectată în loc de *Bindea*? Cf. și *Binda*.

Binie. cf. *Benea*.

Biră'u. Sprnf. azi (33); — Nf. *Pchirou* 1722 (41), 1747 Dragomir *Ist. Desr.* I, 66 (44), azi (im. din Baia de Arieș-Turda 46).

— Dela *birău* « primar » (< ung. *bíró*).

Bíris. Nf. *Birischul* 1722 (58).

— Dela apelativul *bíris* « argat ».

Bírta. Nf. 1722 (16).

Bisíca. Nf. *Biszika* 1726 (36).

— Deriv. (cu suf. -ica) din *Bisa* (și în srb. Np. *Bisa* < *Bisenija*, Rječnik, s.v.).

Bistrán. Nf. azi (im. din Carei-Sălaj 51).

Deriv. (cu suf. -an) dela Nl. *Bistra*.

Bița. cf. *Bătă*, *Bițu*.

Bitoleánu, Nf. azi (im. 17.)

— Deriv. (cu suf. -an) din Nt. *Bitolia*.

Bițu. Nf. azi (16, 23, im. din Sâmbăta de Jos-Făgăraș 44).

— Cf. Nf. săs. *Bitz* 1652 (A. Schullerus, *Sieb.-sächsisches Wörterbuch* I, fasc. 5, Strassburg, 1917, p 626).

Bívول. Nf. 1726 (15), *Bival* 1758 (20). — Deriv.: (cu suf. -ar) Nf. *Bivoláru* azi (im. din Titulești-Olt 44).

— Dela *bivol* « buffle ».

Bizéla, cf. *Ghizela*.

Blăján. Nf. azi (18).

— Deriv. (cu suf. -an) dela Nl. *Blaj*.

Blánea. Nf. azi (1).

— Cf. *blană* « scândură groasă » deriv. cu suf. -ea.

Blánga. Nf. azi (13).

— Germ. *Blancke* (?); cf. și *Brang a*.

Bleáscu. Sprni. « înjura de bleasc » (52).

Blébea. Nf. *Blyebļja* 1726, *Blye-be* 1758, *Blebe* 1771 Lupaș, *Doc.* 126, 1788, azi (41), azi (im. din Târnava-Mare 53), 1750 Fragm. 558, 561 (62), azi (63).

— Din bulg. *bъблja* « plapern » (Miklosich, *EтWb.*).

Bléblea, cf. *Blebea*.

Blehút. Nf. azi (14, im. din Viștea de Jos-Făgăraș 44).

— Deriv. (cu suf. -uť) din *Bleahu* < *bleah* « tinichea », fig. « om

nepriceput, netot, prost, tândală » (DA. s. v.), cf. și *bleahă* « prost, moale » (< *bleg*, DA., s. v.).

Bléndea. Nf. azi (im. 1, im. din Cârțisoara-Făgăraș, 4) 1722, azi (5, 6), azi (7), 1722, azi (17), *Blingya* 1726 (24), azi (im. din Cârțisoara-Făgăraș 44). —Deriv.: (cu suf. -o a i e) *Blendoáie* Nf. *Blendoe* 1722 (17).

—Deriv. (cu suf. -e a) din Nf. săs. *Blen d* (< germ. *b l i n d*), cf. A. Schullerus, *Sieb. sächsisches Wörterbuch*, II, 5, p. 648.

Blidáriu, cf. *Blide a*.

Blidea. Nf. *Blida* 1633 (63).

—Deriv.: (cu suf. -a r din *blid*).

Blidáriu. Nf. *Pokej alias Blidar* 1688, azi 1787 (2), 1680, *Blidarjul* 1688 (10), 1726 (61).

—Din *blid* (derivat cu suf. -e a; -a r). Asupra « blidarilor » de altădată, cf. Iorga, *Negoțul* 163, Ind., 23. Cf. *blidar* și « om căruia îi place să mânânce dela altul » (DA.).

Blos. Nf. *Bloss* 1722 (9).

—Cf. *B r o š*.

Boac, cf. *B o a c ă*.

Boácă. Sprni. « o femeie prinsă cu haine de furat, mărturisește zăpăcită că le-a găsit în boacă (= bulboacă) » (26); Boace Sprnc. se numesc în batjocură locuitorii din Glâmboaca de către cei din Porumbacul de jos (1); — Nf. *Boaca* azi (32). —Deriv.: (moțional) Nf. *Boac*, *Boáeu* azi (37, 52) (din *bou*?).

—Cf. *boacă* « un fel de nap, semănând cu guliile » (DA.), cf. *tare de boacă* = « greu la cap prost la învățătură » (Ion Cr. V, 1912, 220, Ciaușanu, *Gl.* 7), « cap, creer » (Iordan, *Dift.*, 203, trimite la bulg. *b o k* « latus, cavitas », s. la onomat. *boc*!, în sens de « ceva

greoiu »). Forma masc. *Boac*, ar putea sta alături de *boacă*, numai dacă am admite că *boacă* a fost considerat ca adj. (= prost). Cf. *B o c a*, *B o c u*.

Boálca. Nf. *Balke*, *Bolke* 1726 (12).

—Cf. *boalcă* « ulcică » (Munténia). Cf. și *bálca* « ulcior », (rar) bâlc « mocirlă » (DA. s. v.); cf. și germ. *B a l k e*, *B o l k e* (< *B a l d i k o*, Heintze, 117).

Boámfa. Nf. azi (im. din Părâu-Făgăraș 50), *Bonfe* (= Bomfea?) 1726, azi (58).

—Cf. ung. *b a m f l i* = « einfältig, bornirt » < germ. austr. *b a m f l* « eine dicke unbehilfliche Person » (Gombocz-Melich, s.v.).

Boángă. Nf. *Bonga* 1680, *Bonga* azi (2).

—Cf. *boangă* « un fel de insectă » (Transilv.) (DA., s. v.).

Boánta. Nf. azi (11, 25), *Bonta alias Recsanu* 1758 (26), *Buonta* 1722 (31), 1726 (35), 1758 (38), 1758 (42), azi (im. din Mândra-Făgăraș, 55). —Deriv.: (cu suf. -e a) *Bóntea*. Nf. *Bontya* 1726, 1789 (1), *Bonte* 1726 (10, 22), azi (32), 1726 (42, 58), azi (61); — (cu suf. -e s c u) Nf. *Bontescu* azi (11).

—Cf. *bont*, *boantă* = » ciuntit la vârf, tâmpit », cf. *bonc* (DA., s. v.). Cf. *Bontea* (Iordan, *Dift.* 246).

Boár(iu). Nf. 1766 (1), 1787 (2), 1680, (greșit notat același individ *Boérul*) 1688, 1766 (3), *Boarju* 1758 (18) azi (im. din Arad 44, 55). —Deriv.: (cu suf. -o a i e) *Bouărroáie*. Nf. *Booroajii* 1680, *Boveraje* 1688 (3).

—Deriv. (cu suf. -a r(iu)) din *b ou* (DA.), « proprietar de boi » (Munt.), « păzitor de boi ».

Boárne. Sprnc. li se zice în batjocură locuitorilor din Berivoii mici (33).

— După DA., *boarnele* sănt niște musculițe care trăiesc prin păduri și pișcă pe om și animale (Brașov).

Boártes. Nf. azi (41).

— Deriv. (cu suf. -eș) dela *boartă* < *bartă*, cf. DA., s. v.)

Bóba. Nb. 1582 Veress, *D.* II, 218, III, 94.— Deriv.: (cu suf. -a n g a < a n c a-). Nf. *Bobánga* azi (im. 8).

— Din slav., cf. srb. *B o b*, *B o b e* (— « Bohne » Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 137), rom. *boba* = bunică. « În Vlădeni-Făgăraș, vocativul *bobo*, de obiceiu în legătură cu *lele*, e cuvântul cu care te adresezi unei femei » (*Jb.* VIII 314) < ung. *b o b á m* (— asszony) « bunică » (DA. s. v.). Cf. *B o b u*.

Bobáia. Nf. azi (im. din Venetia de jos-Făgăraș 59).

— Srb. *B o b a i a* (Miklosich, 246). Cf. *B o b o i a*.

Bobánțu, cf. *B o b u*.

Bobáriu. Nf. *Bobayrol* 1534 Veress, *Acta I*, 238.

— Din *bobar(iu)* = « cel ce gheceste în bobî » (DA., s. v.).

Bobéica. Nf. *Bobeike* 1722 (6), *Bobeka alias Kodrja* 1702 Fragm. 804, azi (12).

— Din *bobeică* (Târnava mică) = babă (Viciu, *Gl.* 20, DA.). După Kisch, *Nam.* 19 ar fi din slav. *b o b e i k a* (< *b o v i n k a* « Ochsenweide »). Cf. *B o b a*, *B o b u*.

Bóbes, cf. *B o b u*.

Bobínea. Nb. 1747 Dragomir, *Ist. Desr.* I, 166 (44); — și *Bo-bíneu*. Nf. *Bobinku* 1726 (44). — Deriv.: (cu suf. -i n c a, -i n c u < slav. -i n k a, i n k o < i n k a, -o,

Maretić LXXXII 118) din rad. *b o b-* (Miklosich, 246), cf. și bulg. *B o b o* (< Bogdan, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 133). Cf. *B o b a*, *B o b u*.

Bobóe. Sprnf. azi (53).

— Dela *boboc* « pui de rață s. gâscă » (cf. *G â s t e*, *R a t e*) s. « bouton de fleur » s. « mic, mititel » (DA., s. v.); și n. de cal. Cf. *B o b a*, *B o b u*.

Bobócea, cf. *B o b u*, *B o b o c*.

Bobóia. *Boboja* 1793 Fragm. 739 azi (60, im. din Venetia de sus-Făgăraș 61).

Deriv.: (cu suf. -o a i e) dela *B o b u* (?).

Bobohalma Nf. azi (55).

— Nt. în Târnava-mică.

Bóboliță. Nf. *Babolitze* 1726 (46).

— Cf. și Nf. *P o p o l i t ă*.

Bobónea, cf. *B o b u*.

Bóbú. *Bobul* 1482—1496 Re-lațiile, I, 207. Deriv.: (cu suf. -a n t) *Bobánțu*. Nf. *Bobanczul* 1633 (62); — (cu suf. -eș) *Bóbes*. Nf. *Bobes* 1722, azi (9, 16), 1726, (30), azi (31) 1560 Pușc., *Fam.* I, 107, azi (32), 1771 Lupaș, *Doc.*, 126, 1788 (41); — (cu suf. -o c e a) Nf. *Bobócea* azi (17); — (cu suf. -o n e a) Nf. *Bobónea* azi (14, im. din Dejani-Făgăraș 32).

— Bulg. *B o b o* (< *B o g d a n*, *B o g o s l a v*, *B o g o s l o v*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 133). Cf. și apelativul rom. *b o b* (DA., s. v.).

Boca. Nf. *Boka* 1625 Fragm. 207, 1664, ib. 345, 1726, azi (24), 1758 (45), azi (im. din Turcheș 51), 1633 (63). Deriv.: (cu suf. -a n)

Bocán. Nf. *Bucan* azi (5), *Bokan* 1726 (14); — (cu suf. -a n -e l) Nf. *Bocănel* azi (im. din Vlădeni-Făgăraș 51).

— Din slav. (bulg.) *B o k a* (< *B o g d a n*, *B o g o m i r*, *B o g o s l a v*, *B o g o s l o v*, Weigand, *jb.* *XXVI-XXIX* 133). Pentru *Bocan*, cf. apel. *bocan* = ciocan (DA, s. v.). Cf. și *B o c e a*, *B o c ș a*.

Bócea. Nf. azi (24).

— Srb. *B o č a*, (< *B o r i s a v*, *B o r i s a v a*, Maretić, LXXXII, 82). Cf. și *B o c a*.

Bócor. Nf. *Gánya alias Bokor* 1662 Fragm. 825 (28), *Bokor* s. *Bokur* 1665 Pușc., *Fam.*, I, 108, II, 39, 1785 Fragm. 713, 1788 (41).

— Ung. *B o k o r* (= ung. *b o k o r* « dumus, frutex », Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, 292).

Bocioáca (s. *Cioacă*). Sprnf. (19, 34).

— Cf. *Bocioacă* « măciulie, căciulie » (DA.) și ung. *b a c s o k* (Sibiu) « mască » (Gombocz-Melich, 220).

Bócsa. Nf. *Boksa* 1758 (25).

— După Iordan, *Dift.* 145, Nt. *Bocșea* < *b o c ș ă* = *bucșă* « Radbüchse ». Probabil, Nt. are aceeași origine cu Npers., care trebuie considerent de origine slavă, r. *B o k ș a* (și *B o g u ș a* < slav. *b o k u* « latus », Miklosich, 249), srb. *B o k ș a* *B o g ș a* (Maretić, LXXXII, 151) < *B o g d a n*. cf. și *B o c a*.

Bodán, cf. *B o d e a*.

Bodâ'rnea. Nf. azi (17, 25), *Bodirnya* 1726, *Bodernya* (și *Bodinya* cf. *B o d i n*) 1758, *Bodirne* 1788 (26), *Bodârnea*, *Bodirnea* azi (im. din Becllean-Făgăraș 27).

— Deriv. (cu suf. -ă r n ă + -e a) din *B o d e a*.

Bódea. Nf. *Bogya* 1726 (11). *Bodi* 1820 Meteș, *V A.*, I, 260 (34), *Bogya* 1758 (38). — Deriv. (cu suf. -e a n din Nl. *Bod*) Nf. *B o d e á n* azi (im. din Drăguș-Făgăraș

16), *Boden* 1726 (55); — (cu suf. -o c e a) Nf. *Bodócea* azi (59).

— Cf. slav. *B o g é*, f. *B o g j a* (< slav. *b o g*, Weigand, *jb.* *XXVI* până la *XXIX*, sau din *B o g d a n*, *B o g o m i r*, *B o g o s l a v*, Weigand, *ib.* 133). După Iordan, *Dift.* 245, *Bodea* < *b o d* « Reisholz ». Cf. totuși și apelat. *boaghe* « bufniță », « specie de uliu » (DA.). Cf. *B o d i u*.

Bodín. Nf. *Bogycin* 1726 (14).

— Cf. ung. *B o d i n* (< *B u d i m i r* s. *B o g d i n*, Melich *Jöv.* I^{II}, 105).

Bódiu. Nf. *Bogy*, 1726 (11), *Bogyl* 1726, *Bogyu* 1758 (35), 1726 *Boghiu*, azi (38).

— Slav. *B o d j o*, fem. *B o d a* (< *b o d a* « stechen », Weigand, *jb.* *XXVI-XXIX*, 145).

Bodogos. Nf. 1722 (46).

— Ung. *b á d o g o s*.

Bódor. Nf. 1688(1), tig. 1758 (44).

— Dela N. de bou, *Bodor*.

Boér. Nf. (4 fam. dintre care una *Boer alias Barbat*) 1680, (3 fam. dintre care una *Boer alias Huja*, alta *Beor alias Berbat*) 1688, (3 fam.) 1766, 1787 (1), *Boérul* (2 fam.) 1688, azi (2), 1688 (3), *Boer* s. *Căpățâna* Dens., *Mon.*, 153, azi (5), azi (8) *Saffar alias Boer* 1613 Pușc., *Fam.* I, 177, azi (9), 1726 (11), 1765 Pușc. *Fam.* I, 109 (12), (3 fam.) 1726 (13), 1630 Fragm. 228, 1675 Pușc. *Fam.* I, 110 (14), 1656 Fragm. 305 (15), *Salamon alias Boer alias Bulbuk* 1663 Pușc., *Fam.* I, 183 (18), *Csungar alias Boer* 1432 Pușc., *Fam.* I, 174 (22), 1670 ibid., 106, (4 fam.) 1726, 1758, 1788 (26), *Sziny alias Boer* 1663, Fragm. 825, Pușc., *Fam.* I, 111, 1758 (28), azi (31), 1612 Pușc. *Fam.* I, 107, 1714 ibid., 172, azi (32),

Boér alias Szokoll 1655 Pușc., *Fam. I*, 107, 1656 *Fragm.* 714 (34), *Boer alias Grek* 1667 Pușc. *Fam. I*, 181 (35), 1758 (42), 1677 Pușc., *Fam. I*, 106, azi (43), azi (im. din Grid-Făgăraș 44, im. 45, im. din Râușor-Făgăraș 46), *Boir* 1665 *Fragm.* 348 (47), 1763 (48), 1606 Pușc., *Fam. I*, 105, *Boer s. Szin* 1662 *Fragm.* 816, azi (49), azi (50, im. din Săscior-Făgăraș 52), *Boero*, *Boerone* 1527 *Fragm.* 99, 100, 1755 ib. 570, azi (57), azi (58, 59), 1665 Pușc., *Fam. I*, 104, *Boer alias Hammágyi* 1701, ib. 162 (63). — Sprnc. *Boerii* se cheamă locuitorii dintr-o parte a satului Berivoii mici (33). — Deriv.: (cu suf. -a și) Nf. *Boerász* azi (3), *Boeras* 1722, azi (6), *Bojerasul* 1722 (48); — (cu suf. -i și u <-i tă). Sprni. *Boerită* (48).

— Dela apelativul *boer*.

Bogătián Nf. azi. (im. din Talmaciu-Sibiu 44).

— Deriv.: (cu suf. -e a n) dela Nl. *Bogata*.

Bogátón. Nf. azi (im. din Craiova-Dolj 44).

— Deriv.: (cu suf. -o n, forma băn. pentru -o i u) din *bogat*.

Bogdán. Nf. 1591 *Fragm.* 140, 1722 (8), 1680, *Bogdány* 1766 (10), 1726 (12), 1726 (30), 1726 (58, 59); — Nf. 1726 (2), 1620 Pușc., *Fam. I*, 178 azi (8), 1680, *Bogdan alias Ceremonia* 1688 (10), 1726, azi (12), 1680 (13), azi (im. din Drăguș-Făgăraș 16), 1726 (18), azi (31, 32, 38), 1758 (40), azi (44, 45, 56, im. din Straja-Alba 57). — Deriv. (cu suf. -el). *Bogdánél*. Nf. *Bogdenyel* 1766, *Bogdanel* 1789, azi (10), azi (im. din Ucea de sus-Făgăraș 44); — (cu suf. -e a să) *Bogdăneásă*. Nf. (matron.) *Bogdenesz* 1634 Dens. *Mon.*, 26 (8).

— Din slav. *Bogdan* (Miklosich 247, Maretic, LXXXI 81, 113, Weigand, Jb. XXVI-XXIX 133). În Banat se cunoaște cuvântul *bogdan*, ca apelativ, cu sensul de « copil ». DA. trimite la *găvan*, cu care de fapt are legătură stilistică. Iordan, (în *Omagiu Bărbusescu* « Arhiva » XXXVIII, p. 30) îl pune în legătură cu rus. *bogdan* « das ungetaufte Kind ». (cf. *Botezat*). După Iordan, faptul geografic nu se opune explicației din rusește. D-sa exclude putința desvoltării la noi a unui apelativ din numele propriu, din motivul că numele nu e prea des întrebuințat în antroponomastică. Credem totuși că deși azi numele nu se întrebuințează des în antroponomastica sănătăeană a fost altădată, și deci nașterea apelativului își poate avea explicația. În unele regiuni cum e de pildă aceea a Brașovului (com. S. Pușcariu), e obiceiul până azi ca orice copil, înainte de botez, să fie numit *Bucur*, iar fata *Bucura*, deși acest nume nu e din cele mai des întrebuințate în antroponomastica locală. (S. Pop ne relatează că și în nordul Ardealului e obiceiul că până la botez copiii « poartă un nume din apă » și numai după botez încep să fie numiți cu numele pe care vor avea să-l poarte toată viața). De altfel nu numai numele proprii cu o mare circulație în cadrul unei limbi pot deveni nume comune.

Bóghiu, cf. *Bodiu*.

Bogosláv. Nb. 1766 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 184 (17).

— Bulg. *Bogoslav* (Weigand, Jb. XXVI-XXIX, 150).

Bogoslóva. Nb. (fem.) 1766 A-ron, 21 (44).

— Bulg. *Bogoslov*.

Bohán. Sprni. « fiind mic, s'a bătut cu un tovarăș, zicând: stăi că iau eu un *bohan* (= bolohan) » (46).

— Nu ne putem bizui pe explicația corespondentului. În realitate, avem de a face cu un derivat din ung. *bóhó*, *bahó* « prost, nătâng » (Szarvas-Simogyi, s. v.), « caraghios, poznaș » (< *bójó*, *bóllyó* « vagabond» Gombocz-Melich, 449), dela care avem și *bohândă* (< *bohă* + *bolândă*). Deci ung. *bóhó* > *bohău*, iar cu schimb de sufix, *bohan* (cf. Pușcariu, *Contribuții*, p.237 (17)). Cf. *Bohéi*.

Bohéiu. Nf. *Bohej* 1726, (55).

— Din ung. *bóhó* > *bóhău*, iar de aici un schimb de sufix, *Bohei*, cf. și *Bohan*.

Boita. Nf. azi (im. din Beclinean-Făgăraș 25), 1611 Pușc., *Fam. I*, 106, 1726 (26), azi (32, 35), 1788 (40), 1747 *Fragm. 548*, *Dima alias Bojta* (63).

— Din *boaită* « bou, bivol s. vacă slabă », iar prin extensiune, termen de batjocură dat mai ales preoților, călugărilor și tiganilor. Cf. și slav. *Bojata* (< *Bojata*, Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, 13).

Bóiu. Nf. *Boj* 1726 (35).

— Bulg. *Boj* (< *bój* « Kampf » Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 154) srb. *Bojjo* (< *Bogoslav*, Ivezović-Broz s. v.), cf. și srb. *Boja* (< *Bogdan*, *Borisav*, Maretić, LXXXII, 82). Drăganu, (*Rom. în sec. IX-XIV* 445 - 446), explică Nt. *Boiu mare* din ung. *Bony*, *Bunyi* (< rom.), fiind deci la noi, o reluare din ungurește.

Bojín. Nf. azi (im. din Caracal-Romanăți 44).

— Srb. *Božin* (hipoc. din *Božidar*, deriv. cu suf. -i n) Rječnik s. v.

Boboceán, Spri. (53).

Deriv. (cu suf. -ean) din *bulboacă* (s. Nt. *Bulboacă*, *Bulbuc*).

Bolbórea. Nf. azi (im. din Văleni-Făgăraș 44).

— Cf. *Bulburea*.

Bólda, cf. *Bolda*.

Bóldea. Nf. azi (9) *Bolda* 1688 (10), *Boldea*, *Boldi*, *Boldia alias Bonisel* 1680, *Bolgya* 1688, 1789 azi (13), *Bolda* 1758 (44), azi (im. din Comana de sus 51, im. din Crihalma 63).

— După Iordan, *Dift.* 246: *Boldea* < *bold*. Cf. și n. de câne *Boldeiu* (DA.) și *a boldi* (ochii) (DA., s. v.). Cf. și ung. *Boldizsár*, de unde o formă hipocoristică românească. Cf. *Boldis*.

Boldiș. Sprnf. (48); — Nf. azi (49).

— Deși legătura cu *bold* e posibilă, cf. totuși forma ung. *Boldis* (< *Boldizsár* < *Balthasar*, Gombocz-Melich, 459), de unde și săs. *Boldisch* (cf. A. Schulerus, *Sib.-sächsisches Wörterbuch*, II, fasc. V, 678).

Boldișar, Nf. *Boldisár* 1726, *Boldosár* 1578 (35), *Boldisar* 1633 (62).

— Ung. *Boldisár* (Melich, *Jöv. II* 161 - 162). cf. *Boldea*, *Boldis*.

Bólea. Nf. azi (53), *Boyla* 1671 Pușcariu, *Rev. 68*, *Bolye* 1689 Pușc., *Fam. I*, 168, *Bolja* 1726 *Bolya* 1758 azi im. din *Şinca-nouă-Făgăraș* (55). — Dericiv. (cu suf. -an) *Boléan*. Nf. *Boljan* 1726 (55).

— Cf. *bolea* (în Transilv. și Bucov.) personajiu imaginar cu

care se sperie copiii (<*boală*, DA., s. v.). Cf. și rad. sl. *B o l j -* (< *b o l j e*, Miklosich, 249, cf. srb. *Bolje-slav*, Maretic, LXXXII, 87), bulg. *B o l j o* (Weigand, *Jb. XXVI* până la *XXIX*, 133). Cf. *B à l e a*, *B u l e a*.

Bólfá. Nf. azi (im. din Baia de Criș-Hunedoara 51).

Boloceán. Nf. azi (im. 14).

Bológ. Nf. azi (49).

— Rus. **B o l o g* (< **b o l g* 'bun', cf. psl. *b l a g* «bun», de unde Npers. *B l a g o* și *B l a g a*). Cf. și ung. *B a l o g h*.

Bolován. Nf. azi (12, im. din Beșimbav-Făgăraș 14), *Bolvan* 1656 Dens., *Mon.* 30, *Fragm.* 305, *Bolovan* 1700 *Fragm.* 472, 1726, azi (15), azi (16, 31) *Bolovan* (= Bălăban?), *Bolovan* 1763 (48), azi (59).

— Pe lângă sensul obișnuit al lui *Bolovan*, cf. și acela de «bostan» (Sibiu) (DA., s. v.).

Bómfa, cf. *B o a m f ā*.

Bónga, cf. *B o a n g ā*.

Bonás. Nf. *Bonas* 1726, azi (10), *Bonas alias Bolda* 1688 (13). — Deriv. (cu suf. -o a i e) Bonășoáie. Nf. *Bonasoie* 1722 (10).

— Deriv. (cu suf. -a š) dintr'un rad. sl. *B o n -* (cf. *B o n a*, *B o n o* < *B o n i f a c i j*, Weigand, *Jb. XXVI* până la *XXIX*, 118, cf. și srb. *B o n a č* < *B o n a v e n t u r a*, Maretic, LXXXII, 86, *B o n a t a*, *B o n e š*, *B o n u š* < rad. *b o n -* «occiso» (Miklosich, 249). Cf. și rom. *b o a n ā* «boabă» (DA., s. v.). Cf. *B o n i s e l*, *B o n e a*.

Bóncoș. Nf. *Bonkos* 1688 (2).

— Cf. *boancă* — «copac gros, găunos, buturugă» (DA.), «oaiе bătrână» (ib.); cf. și ung. *b a n k u s* momâie (Szinnyei, s. v.).

Boniél. Nf. *Boldia alias Bonisel*, 1680 (13).

— Deriv. (cu suf. -e l) din *Bonaš*.

Bondér. Nf. 1726 (11), azi (30).

— Cf. *bondar* «bărzăun».

Bónea. Nf. *Bonja* 1726, *Bonya* 1758, *Bonyi* 1788 (41), azi (im. din Piscu-Sadova, j. Dolj 44, 45).

— Deriv.: (cu suf. -e a s ā) Bonéásă. Nf. *Bonyeszi* 1766 Metes, *VA*, I, 285.

— Slav. *Bonjo* (< *B o n i f a c i j*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 118).

Bonifátia 1765 Trans. 1929, p. 202 (61).

— Dela numele sf. mart. *Boni-fație*, celebr. la 19.II (Timuș, 149 - 151).

Bóntea, cf. *B o a n t ā*.

Bontescu, cf. *B o a n t ā*.

Bóra 1788 (46), 1758 (47). — Deriv.: (cu suf. -o t ā). Nf. *Bórota* azi (im. din Careii mari 44); — (cu suf. -u c ā, -u g ā) Nf. *Boruga* 1688, 1726, 1766, *Boruka* 1787, *Boriga*, *Borâga* azi (2).

— Din rad. slav. *b o r ū* «pugna» (Miklosich, 249 - 250), *B o r a*, *B o r o*, *B o r e* (Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 145). Pentru forma derivată, cf. și *borugă* «trecătoare îngustă, numai pentru car, printre două dealuri, defileu» (DA., s. v.).

Borâga, cf. *B o r a*.

Bóratos. Nf. 1795 *Iorga*, *St. Doc.*, XII, 191 (44).

— Ung. *b a r á t o s* «prietenos»

Bórbota. Nf. 1766 (10).

— Deriv.: (cu suf. -o t ā) din *Borba* (< *B a r b a* < *B o r b á l a* «Vârvara» < *B a r a b á s*, Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, 152).

Bóreea. Nb. *Borcia* 1417 *Puscă*, *Fam. I*, 167 (49), 1743 *Iorga*, *St. Doc.*, XIII, 172 (51). — Nf. *Borcsa* 1726 (42), azi (47, 49, 55).

— Cf. bulg. *Borčo* (Weigand, *jb. XXVI-XXIX*, 145) < *Bora*.

Bórdea. Nf. *Borgja* 1726 (58).

— Cf. *bordea* « ființă imaginară cu care se sperie copiii » (DA.). După Iordan, *Dift.*, 246, din *bordeiu*.

Bordeán. Nf. azi (im. 8).

— Deriv. din *bordeiu* s. din *Bordea*.

Bordúlea. Nf. 1680 (3).

— Cf. *Bordea*, dar mai ales *bord* (Transilv., Ban.) — « piatră mare, bolovan, stâncă, bulgăr, brus de pământ uscat întărit »; « (Hațeg) bostan » (DA., s. v.).

Borhán. Nf. 1726 (12).

— Dela *borhan* « stomacul vietelor » (cf. *Burta*).

Boríga, cf. *Bora*.

Bórlea. Nf. *Borlyá* 1726 (1), *Borlja* 1726 (22).

— După Drăganu, *Top. ist.*, 35: *Borlea* < *Borlă* (< slav. *boriťi* « pugnare »). Cf. totuși, mai curând ung. *Bárla* (< *Bárábás*, Mellich, în « Magyar Nyelvör », X, 1914, p. 354).

Bornemísa. Nf. *Bornemisza* 1766 (51).

— Ung. *bőr - nem - i sz a* (= vin-nu-bea).

Boroánee. Sprnc. se batjocoresc locuitorii din Porumbacul de jos (1) de către cei din Porumbacul de sus (2).

— Cf. *boroană* « grapă » (în Moldova, totuși); cf. ung. *boron a* (Szarvas-Simogyi, I 291). Cf. și *Grapă*, *Butucea* și rom. *boroagă* « butuc » (Viciu, *Gl.*), *boroacă* « umflătură, gâlcă » (Ciaușanu, *Valea* 145).

Boróiu (?). Nf. *Boroim* (?) 1757 *Fragm.* 308.

— Cf. *boroiu*, « poreclă dată Țiganilor » (DA.).

Bórota, cf. *Bora*.

Bórșos. Nf. 1747 Dragomir, *Ist. Desr.*, I, 66, 1785 Iorga, *St. Doc. XII*, 186 (44).

— Din ung. *bőrső* « cu față sau pielea ciupită » (Czuczor-Fogaras, s.v.) < *bőr* « mazăre ».

Bortán. Nf. azi (44).

— Deriv. (cu suf. -a n) dela *borț* « pântece ». Cf. și *Borțunea*.

Borțúnea. Nf. *Borczunya* 1726 (59).

— Deriv. (cu suf. -u n -e a), din *borț*, cf. *Borța*.

Bórzea. Nf. azi (9, 10, 12), *Borzia*, *Borza*, *Borze* 1628 Pușc., *Fam. I*, 110, 1715 *Fragm.* 496, 1723, ib., 541, 1726, azi (14), azi (15, 24, im. din Viștea de Jos-Făgăraș 44). — *Deriv.*: (cu suf. -a n) Nf. *Borzán* azi (14), 1530 *Qu. II*, 119, 1726 (19).

— Cf. *borz*, *bo(a)rza*, adj. « zbârlit, zborșit, răsfirat, însoriat »; « ființă imaginară cu care se sperie copiii » (DA., s. v.); *borză* = « insectă cu mustăți, gândac negru » (DA., s. v.). Iorga (*Hist. des Roumains de Transylvanie et de Hongrie*, I, p. 49) consideră numele ca un împrumut cuman.

Bóşa. Nf. *Bosa* 1726, *Bukur Antoni alias Bukur Bosa* 1789 (39).

— *Deriv.*: (cu suf. -a n) *Boșán*. Nf. *Bosan* 1758 (55).

— Bulg. *Boša*, *Bošo* (< *Bogdan*, *Bogomir*, *Bogoslav*, *Bogoslov*, Weigand *jb. XXVI* până la *XXIX*, 133). Cf. și *boșea* < *boase*. Cf. *Boștea*, *Boșcă*.

Boșca. Nf. azi (im. din Streza-Cârtișoara-Făgăraș 4, 5, 7).

— Cf. (Transilv.) *boșcă* « butoiasă, budie, balercă » (DA., s. v.). Cf. și *Boško* (< *Božo* < *Božidár*, sau derivat din *Boša*, cu suf.

slav. -k a, Ivezović-Broz, s. v.). Cf. Boşa, Boștea.

Boșorógea. Sprni. « boșorog de picioare, umblă rău » (52).

— Dela *boșorog* (cf. DA., s. v.) « care sufere de vătămătură » (Săghinescu, *Voc.* 45, Ar. Densusianu, în « Rev. Crit. Lit. » III, 1895, 90).

Bostáni. Sprnf. (27).

— Din *bostan* « dovleac ». Șăineanu, *Sem.* 103, dă sensul metaforic de « cap », mai exact « capul unui om prost » (cf. C.C. I, 390), pentru care cf. și ital. dial. *é'na chicace* = « e un prost » (Iordan, în «Arhiva » XXXI, 219). În cimilituri, « bostanul » e ceva « burduhănos, umflat »: *şade tată-tău u m-flat, pe-un deal mare şi rotat* (Goroveiu, *Cim.* 26, Pascu, *Cim.* 133). Remarcăm totuși că apelativul *bostan* nu se întrebunează în Tara Oltului, ci e cunoscut numai *lubenită*. Cf. Lubenite.

Bóștea. Nf. *Bostya* 1788 (25), *Bostyi* 1726, *Bostya* 1758, *Bosta* 1789 (39). — Deriv.: (cu suf. -a n) *Boșteán*. Nf. *Bostyán* 1789 (39), azi (44).

— Cf. *Boșca*, slav. *Boštja* (< Boşa, Weigand, *Jb. XXVI* până la *XXIX* 133). Pentru forma derivată, cf. *boștean* = *buștean* (DA., s. v.), cf. Boşa, Boșca, Boștea.

Boștenár. Nf. azi (10).

— Dela *boştinar* « negustor de boştină » (DA., s. v.).

Bóšu. Nf. azi (47), *Bossul* 1722 (50).

— Slav. *Bóšo*, cf. Boşa.

Bóta. Nf. azi (12, 17) 1796 Fragm. 453 (37), azi (im. din Sâmbăta de sus-Făgărăș, 44), azi (51, 55), *Bota alias Buta* 1703 Pușc., Fam., I 163 (58). — Deriv.: (cu

suf. -e a) **Bótea.** Nf. *Bottya* 1788 (41); — (cu suf. -e ș) *Boteș*. Nf. *Bottes* 1722 (12) = *Botez* (?).

— Din bulg. *Bota*, *Botja* (< *Bogdan*, *Bogomir*, *Bogoslav*, Weigand, *Jb. XXVI* până la *XXIX*, 133), cf. și srb. *Bo-t-a-n* (< *Borisav*, *Bogosav*, Maretic, LXXXII, 89), mai puțin probabil din *botă* (< bulg. < neogr. < it., DA., s. v.) « putină de lemn ».

Botálb. Nf. *Botalb* (nu *Botalt* !) 1723 Fragm. 541 (12).

— Din *bot* + *alb*.

Botár. Nf. 1680, 1688, 1726 (2), 1736 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 92 (12), azi (18).

— Dela *botar* (Transilv.) « meșteșugar care face sau vinde bote, dogar ». După Iorga, *Ind.*, 155, *butarii* « erau socotiti în Principatul muntean, nu fabricanții de buti, ci acei ce încarcă butile ».

Bótea. Nf. *Bocze* 1696 Fragm. 453, *Bocza* 1758 (37), *Botza* 1763, 1788 azi (48), *Boczi* 1633 (59).

— Deriv.: (cu suf. -a n) Nf. *Boțán* azi (63); — (cu suf. -o c) Nf. *Boțoc*. *Botzog* 1722, azi (29, 31); — (cu suf. -o m a n) Nf. *Boțomán* azi (im. din Galati-Făgărăș 14); — (cu suf. -o n e a) Nf. *Boțone* azi (18).

— Bulg. *Boco*, fem. *Boca* (< *Bogdan*, *Bogomir*, *Bogoslav*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX* 133).

Botezán. Nf. azi (44, 55).

— Deriv. (cu suf. -a n) din *Botez* (dela numele sărbătoarei Bobotează). Cf. și *Botezatu*.

Botezátu. Nf. azi (im. din Rediu-Iași 53).

— Numele (dela a *boteza*) face aluzie la datina de a se reboteza

copilul spre a fi ferit de pericolul de a muri.

Boțomán, cf. *Boțea*.

Boțone, cf. *Boțea*.

Botoș. Nf. azi (im. din Șerbeni-Mureș 44).

— Dela *botoș* căpușă (DA., s. v.)

Bótú. Nf. azi (12, 19), 1788 (26), azi (im. din Beclean-Făgăraș 27), 1726 (39).

— Cf. *Boța* din care s'a refăcut o formă masculină în analogie cu *Boța*: *Boțu*, etc.

Bouleánu. Nf. azi (2).

— Diminutiv dela *bou*, *boolean* (DA., s. v.).

Bozácea. Nf. azi (im. din Veneția de jos-Făgăraș 63).

— Deriv. (cu suf. -e a) dela *Bozac* dela numele plantei *boz* (cf. DA. s. v.).

Bozgáciu. Nf. *Bozgach* 1534 Fragm. 106, 1671 Pușcariu, *Rev.* 69 (14).

— Prin schimb de suf. din *bozgoiu* = *bärzäun*, *bongoiu* (cf. DA., s. v.) sau din turc. *b o z-* (« zerstören, zerbrechen ») + turc. *y a c*, cf. L. Rásónyi, AECO, I, 228.

Brádu. Nf. 1722, 1787 (1).

— După Drăganu (*Rom. în sec. IX-XIV*, 214) dintr'un radical slav (cf. bulg. *b r a d a*, « Bast », *b r a d y* « Beil »).

Brága. Nf. azi (im. din Grânar-Târnava-Mare și din Șoars-Făgăraș 44). — Deriv.: (cu suf. -e ș) Nf. **Brágheș** 1830 Iorga, *St. Doc. XII*, 216 (1), azi (47), *Bragys* 1722 (54).

— Dela *bragă* (DA., s. v.).

Brágheș, cf. *B r a g a*.

Braicósu. Sprni. (27).

— După DA. *braica*, n. de câne (< germ. < franc.), cf. și Săinéan, *Création*, 17. Bogrea, în DR. II, 413 citează și n. de câne *Braiu*

pe care cu drept cuvânt îl pune alături de slav. *b r a j o*, *b r a j k o* < *b r a t* « frate ». Mai amintim aici și *braică* = « rămășiță care rămâne în căldare după fierberea rachiului de bucate » (cf. și *braga mai sus*) DA., s. v. pentru care cf. și *B a s a m a c*, *C h i s á l i t á*.

Bran. Nf. *Bran alias Feteliga* 1688 (3), 1726 (20), 1788 (43), azi (48). — Deriv.: (cu suf. -e a n < slav. *-e c + -e a n*, dela Nl. *Bran*) **Brânceán**. Nf. *Brentyen* 1758 (20); — (cu suf. -e a s ă) *Brâneásă*. Nf. *Briniaszi* 1680 (3).

— Slav. (srb.) *B r a n* (< *B r a n i m i r*, *B r a n i s l a v* < *b r a n i* « pugna », Miklosich, 250).

Brândușa. Nf. *Branduscha*, 1722 1758 (19, 22).

— Dela *brândușă*, n. plantei.

Brâ'nzea. Nf. *Brinze* 1726, *Brinza* 1758 (20), azi (im. 38), 1788 (41) 1726, 1758, 1788, azi (42), 1726 (43), 1788 azi im. din Căciulata-Târnava-Mare (44), azi (45), 1766 (57), 1633, 1789 (60), 1722, 1750 Fragm. 565 (62). — Deriv.: (din *brânză*, cu suf. -ă u) *Brânză'u*. Nf. *Brinzeu* 1726 (1, 13); — (cu suf. a r (i u)) *Brânzăriu*. Nf. *Brinzariu* 1758 (42), 1726 (44), azi (58, 59). — Sprnf. (27).

— Deriv. dela *brânză* cu suf. -e a.

Brașován. Nf. *Brassovan* 1726, 1758 (44).

— Deriv.: (cu suf. -a n) dela numele local *Brașov*.

Brătilianu. Sprni. « un fierar care zicea că trăiește ca Brătilianu » (25).

— Deriv. (cu suf. -a n) dela Nl. *Brătiiā*.

Bratten: « valacho quondem qui Bratten dicebatur » a. 1413, Hurm. I², 496.

— Slav. *B r a t e n* (Miklosich, 222, Maretic, LXXXII, 101) (s. *B r ā t e a n?*), cf. *B r a t u*.

Brătin, Nb. *Bretin* 1766 (56).

— Din slav. *B r a t i n* (Miklosich, 222). Cf. *B r a t u*.

Brătu. Nb. *Bratul* 1688 (1). — Nf. 1726, *Bratul* 1766, azi (1), azi (14), 1726, *Bratu alias Pitar* 1758 (40), 1788, azi (im. din Porumbacul de jos-Făgăraş 44). — Deriv.: Femin (cu suf. moṭional -a) Nf. *Brata* 1758 (39); — (cu suf. -e s cf. slav. *B r a t e š*, Maretic, LXXXII, 103).

Brătes Nb. *Brates* 1680 (1); — (cu suf. -i l ā, cf. slav. (srb.) *B r a t i l o*, Miklosich, 250, Maretic, LXXXII, 115) *Brătilă*. Nb. *Bretilé* 1726 (2); — Nf. *Bratilla*, *Brettilla* 1680, *Bretilé*, *Bratyilé* 1726 (3).

— Din slav. (bulg.) *B r a t* (Miklosich, 221, 250). Cf. și *Bratte n*, *B r a t i n*.

Breazu. Nf. 1635, 1644 Pușc., *Fam. I*, 109, *Brazu alias Grama* 1770 Fragm. 822, azi (27). — Deriv.: (cu suf. -e a n, -a n) dela Nf. *Breaza* Nf. *Brezan* 1726, *Kornya alias Brezan* 1758, azi (28), azi (im. 29), 1726 (38), 1726 (61).

— Dela adj. *breaz*.

Brébene. Nf. *Brebene* 1722 (32).

— Dela numele de plantă *brebene* — salcâm. DA., s. v.

Bredel. Nf. azi (im. din Cuciulata-Târnava Mare 63).

— Cf. germ. *B r e i d e l* (Heintze, 132), s. mai curând *B redel* «Bindknebel, Drehholz», ap. A. Schullerus, *Sieb.-sächs. Wörterbuch*, II, V, p. 729.

Brélea. Nf. *Brelia* 1726 (58), *Bréllé* 1633 (62), *Brilé* 1633 (63). (Cf. și Popovici, Rum. *Dial.* 74: *Brelea*).

— Cf. germ. *B r i l l* (< *B r i d i l o*, Heintze, 132).

Brenărăști. Sprnf. «pentru că un înaintaș a fost fiul nelegitim al unui Brenner, un sas» (27).

— Deriv. (cu suf. -e s c) dela Nf. (săs.) *B r e n n e r* (A. Schullerus, *Sieb. sächsisches - Wörterbuch*, II 735).

Breneș Nf. azi (31), — (cu suf. moṭional -a) *Breneșa* Nf. azi (20).

— Cf. Nf. săs. *B r e n n e r*, cu schimb de sufix.

Brescán. Nf. azi (16).

— Deriv. (cu suf. -a n) dela Nl. *Brețcu*.

Briceiu. Nf. azi (im. 35).

— Dela apelativul *briciu* (instrument de ras), cf. *buză-briciu*, «un om (sau mai ales femeie) care te taie cu vorba» (DA., s. v.).

Broască. Sprnc. *Broaște* «se numesc în batjocură cei din Ulița mică, fiindcă ieșe uneori apa pe la ei» (30); «cei din Mândra (46) de către cei din Toderița (48) «pentru că mânâncă broaște». — Deriv.: (cu suf. -a r i) Sprnc. *Bros cări* li se zice locuitorilor din Râușor (43), de cei din Șercaia (51) «fiindcă prind broaște pentru negoț». Tot astfel sunt numiți locuitorii din Voivodenii mari (22) «fiindcă se găsesc multe broaște în băltile de pe hotar»; — (cu suf. colectiv. -ă r i e) Sprnf. *Broscărie* (43).

— Dela apelativul *broască* (cf. sensurile în DA., s. v.), ironizând un defect fizic. *Broscaři* e o poreclă dată pe alocuri Nemților (cf. CC. I, 397).

Brod. Nf. 1671 Fragm. 313 (34).

— Deriv.: (cu suf. -a r) Nf. *Brudár* azi (1), 1788 (45).

— Cf. *brod* «vad», «luntre, pod, servind la trecerea de pe un

mal al râului pe altul » (DA., s. v.). Cf. și Brudár, Brudá.

Brodeálă. Nf. azi (20).

— Dela bastractul *brodeală*. Cf. Ni me í e a l ā.

Bróica. Nf. *Brojka*, *Brojke*, *Brojki* 1763 (48).

— Cf. slav. *Brojko* (< *broja* « zählen », Weigand, *Jb. XXVI* până la *XXIX*, 145). Cf. Brui a.

Broj, cf. Brošiu.

Brombóiu. Nf. azi (im. din Calbor-Făgăraș 44).

— Cf. Brumbea.

Bróš(iu). Nf. azi (im. din Mărgineni-Făgăraș 52). și Broj. Nf. azi (52, 55).

— Forma hipocoristică germ. din *Ambrösius*. Cf. Broj, ung. *Boros*, srb. *Brožo* (Rječnik s. v.).

Broșcoțeánu. Nf. azi (18).

Brote. Nb. *Brocia* 1743 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 172 (51); — Nf. *Brocsa* 1726 (47), *Brothe* 1733 Togan, 40 (61), *Brotya*, *Brottya* 1726 (62, 63).

— Din germ. *Brot?* (cf. Heinze, 132).

Brúda. Nf. 1758, azi (45). — D e r i v . : (cu suf. -a n) Nf. *Brudán* 1726 (18); — (cu suf. -e a) Nf. Brúdea azi (im. din Șoars-Făgăraș 44).

— Cf. *brudă brod*, și mai ales *brudă* « un pește rotunjitor, lungăreț; trăiește în apele pietroase dela munte » (DA., s. v.).

Brudár, cf. Brod.

Brúia. Nf. *Bruja* 1726 (37, 55).

— Cf. NL *Bruia* (Târnava mare), explicitat de Kisch, (*Sieb.* 221) din germ. *b r û n*. Cf. n. de câne.

Brumáriu Nb. *Brumare* 1722 (28). Nf. azi (18).

— Din *brumă* (cf. DA.), brumár.

Brúmbea. Nf. azi (im. din Calbor-Făgăraș 44). Cf. și Brómboiu.

Brutáru. Nf. 1722 (24).

Búbäl. Sprni. (51).

— Cf. sás. *b u b a* (ung. *b u b a*) « *Puppe* » și « *grosse unbehilfliche Frau* » (Kisch, *Nösner*, 26, cf. și *Sieb.-Wb.*, 795), de unde deriv. *Bubel*, sau, mai curând, germ. *Buberl* « copilaș ». Cf. și Bubbu.

Búbu. Nf. 1726 (12). — D e r i v . : (cu suf. -o a i e) *Buboáia*. Nf. *Buboja* 1789 (60); — (cu suf. -o ș)

Bubos. Nf. *Bubosch* 1722 (32); — (cu suf. -u l -e t e -e a) *Bubulétea*. Nf. *Bubulecsa* 1726 (63); — (cu suf. -u l -i ț ă, cf. srb. *b u b u l j i c a* « coș ») *Bubulíta*, Nf. *Bubulicza* 1633 (63).

Bubulétea, cf. Bubbu.

Bubulíta, cf. Bubbu.

Bucán, cf. Bocan.

Búciu. Nb. *Bucsu* 1726 (18). — Nf. *Bucsi* 1788 (46). — D e r i v . : (cu suf. -e l) *Bucél*. Nf. *Bucsel* 1788 (19); — (cu suf. -e l -e a) *Bucélea*.

Nf. *Bucselya*, *Bucselja* 1726, azi (11, 13), azi (17, im. din Sâmbăta de sus 24); — (cu suf. -i 1 ă) Nf. *Bucélă* tig. azi (27); — (cu suf. -o a i e) *Bucioáie*. Nf. *Bucsoaji* 1680 (10).

— Hipocoristicul slav. (srb.) *Buću* (< *Budimir*, Maretic, LXXXII, 82, Ivezović-Broz, s. v.). Cf. și *buciu* = « (cal) puțin galben pe subt burtă, pe nări și ochi » (DA., s. v.).

Buciumeán. Nf. azi (49, im. din Cuciulata-Târnava-mică 51, im. din Șinca veche-Făgăraș 57).

— Deriv.: (cu suf. -e a n) dela NL *Bucium*.

Búcsa, cf. Bucur.

Bucșán, cf. Bucur.

Búcur. Nb., istoricește passim, din sec. XVI-lea (1556, *Fragn.* 126), azi passim. — Nf. 1680, azi (1), 1680 (2), 1722 (6), 1639 *Pușc.*, *Fam. I*, 173 (21), 1726 (22), azi (24, 28), 1771 *Lupaș*, *Doc.*, 126, azi (29), azi (33, 40, 42, 50); — F e m. *Bucura*, Nb. 1766 (3, 13), 1788 (19), azi (27*, 28), 1788, azi (34), 1758 (36), 1668 *Fragn.* 376, 1759 *Iorga*, *St. Doc. XIII*, 112 (38), 1758 (40), 1788 (43). — Deriv. — H i p o c.: (deriv.-hipoc. cu suf. -ș a) Búcea. Nb. *Buxa* 1766 (1), 1788 (4), *Buksa* 1726, (19), 1726 (25); — Nf. 1726, azi (3), 1726 (13), 1788 (25), 1726 (43), azi (im. din *Somartin-Făgăraș* 44), 1763 (48), 1726 (55); — (cu suf. -a n, din *Bucșa*) Nf. *Bucșán*. *Bugsan* 1722, azi (17), 1726 (25); — (cu suf. -e a s ă, din *Bucur*) Nf. *Bucureása* azi (im. 8), *Bukuriaszi* 1680 (10), azi (im. din *Noul-Român Făgăraș* 44); — (cu suf. -e l) *Bucurél* Nf. azi (48); — (cu suf. -é n c i u) Nf. *Bucurénciu* azi (5, 6), *Bukurencs* 1722, azi (7, 8), *Bukurencs* 1788 (19), *Bukurencz* 1726, *Bucurencs* 1758 (20), *Bucureanciu* 1725 *Iorga*, *St. Doc.*, XIII 94 (25), azi (im. din *Persani-Făgăraș* 44, 45, im. din *Grid-Făgăraș* 56); — (cu suf. -e s c u) Nf. *Bucureșeu* azi (im. din *Stupini-Brașov* 47); — (cu suf. -e a n u, dela Nl. *București*) Nf. *Bucureșteánu* *Hăneș*, *T. O.* 98 (12); — (cu suf. -i l ă) *Bucurilă*. Nf. *Bukurille* 1788 (41); — (cu suf. -u ș) *Bucúruș*, Nf. *Bucurus* 1758 (20).

— Asupra originii numelui la noi (din alb. b u k u r ě), O. Densusianu, *Urme vechi de limbă în toponimia românească*, București, 1898, 6 - 12, *Pușcariu*, *St. Istro-*

române, II, 280 - 281. În legătură cu acest nume la noi și la Bulgari, cf. Capidan, în DR., II, 804-805 și Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, p. 284, iar pentru deriv. *Bucșa*, Drăganu, *Suf.-șa*, 15.

Budác. Sprni. (14); Nf. azi (im. 1, 6, 7).

— Cf. *budac (budáiu)* = vas pentru încheagatul laptelui, putină în care se face unt (DA. s.v.), cf. și ung. b u d a k « ciomag », iar figurat « idiot, prost, nătărău, hăbăuc » (Gombocz-Melich, 551). Poate fi și un derivat din hypoc. slav *B u d -* (< *B u d i m i r*, Miklosich, 251, Maretic, LXXXII, 90). Cf. *B u d a i*, *B u d o i u*, *B u d u l a n*, *B u d u l ă u*.

Budáiu. Nf. *Budaj* 1726, *Budai* 1758.

— Cf. *budaiu* = « putină », sau derivat din *B u d a*, *B u d u*.

Budár. Nf. 1722 (6), 1788 (45).

— Dela *budar*, (Brașov) « curățitor de latrine » (DA. s.v.).

Búdlea. Nf. *Budli* 1722 (16).

Budilă. Nf. azi (15, 29, țig. im. din Voivodenii mari-Făgăraș 46).

— Deriv.: (cu suf. -i l ă, cf. sl. *B u d i l o*, Miklosich, 251) din *B u d a*, *B u d u*, cf. *B u d a c*.

Budnáru. Nf. 1726 (37).

— Dela *butnar* « dogar » (din germ. *B ü t t n e r* DA. s.v.), cf. și ung. *b o d n á r* în același sens, din slav. (Gombocz-Melich, s.v.). Informațiuni asupra butnarilor moldoveni, cf. *Iorga*, *Negoțul* 175, Ind. 59.

Budóiu. Nf. *Budoj* 1722 (26).

— Deriv. (cu suf. -o i u) din *B u d a*, *B u d u*. Cf. *B u d a i u*.

Budulán. Nf. 1726 (25).

— Din *budulan* (adj.) = prost, nătărău (DA. s.v.), sau formă de-

rivată din *B u d u - cu suf. -u l - a n.*

Budulă'u. Nf. *Budulev* 1726, *Buduleu* 1758 (25).

— Cf. *budulău* « lemn cu care se bate unul » (DA. s.v.) sau un derivat din *B u d u*, *B u d a*.

Buduvéica. Nf. *Buduvejka* 1758 (41).

Bufoáie. Nf. *Bufoaji* 1680 (2).

— Deriv. (cu suf. -o a i e) dela *buhă* (cf. în ar. și megl. *buf*, în it. *gufo*, *bufo*, grec. *μυοῦφος*) (DA.). Cf. *B u h a*.

Buga. Nf. 1726 (63). — D e r i v.: (cu suf. -o l e a) **Bugólea.** Nf. *Bugolje* 1726 (46).

— Dela *bugă* « taur », prin extensiune « bou sau om cu capul mare » (DA. s.v.).

Bughián. Sprni. (21).

— Cf. *bugean*, -ă (adj.): *cal* ~ = « cal gras și gros » (DA. s.v.), în legătură semantică cu *bugă*, iar prin analogie « om cu capul mare »; ung. *b o g y á n* « grosolan, mojic, bădaran » (Gombocz-Melich, 55), pare a fi luat din românește, iar noi l-am reluat din ungurește, probabil.

Bugnérú. Nf. 1766, azi (1), 1766 (2, 3), 1722 (8, 27, 32, 49).

— Cf. mai sus *B u d n a r*. Ung. *b o g n á r* « Wagner, Fassbinder » (< germ. *W a g n e r*) cf. și germ. *B ü t t e r*.

Búhă. Sprnc. li se zice locuitorilor din Rucăr de către cei din Ucea de jos (9), Viștea (11, 14), Beșimbav (15) « fiindcă femeile își îmbrobodesc capul formând de o parte și de alta niște coarne ».

— D e r i v.: (cu suf. -a c). Sprni. **Buhác** (21); — (cu suf. -o i u) Sprnf. **Buhóiu** (46).

— Metaforă dela *buhă*: « femeie urită și slătă » (Candrea, *Por.* 25),

« femeie murdară, cu părul ciufuit cu îmbrăcămintea neîngrijită » (*ibid.* 70), « struppiges Kind » (CC. I, 395), cf. și *huhurez* « om mic și diform » (Candrea, *Por.*, 28), « unul cu ochi mari » (Izv., IV, 11-12, p. 8). Cf. *B u f o a i e*.

Búidu. Nf. *Piszku alias Bujdu* 1578 (55).

Buja. Nf. azi (17). — D e r i v.: (cu suf. -o m a n) **Bujumán.** Nf. 1820 Meteș, *V.A.* I, 27.

Bújdea. Nf. *Bussga* 1722 (9) *Buzgya* 1726, *Busgya* 1767, Fragm. 684 (61).

— Cf. *bujdă* « casă mică, sărăcăcioasă » (DA. s.v.). Cf. *Coliba*, *Cocioabă*.

Bulbós. Nf. 1726, *Bulbosz* 1758 (18), *Bulboz* 1633 (62).

— Dela *bulb* « umflătură în formă de ceapă a unor plante, alcătuită din pelite și foi rudimentare carnoase lipite strâns unele de altele », « umflătură rotundă în unele organe » (DA. s.v.), derivat cu suf. adj. -o s.

Bulbúc. Nf. *Bulbuk* 1663 Fragm. 331 (17) *Salamon alias Boer alias Bulbuk* 1663 Pușc., *Fam.* I, 183 (18)

— Dela *bulbuc* « corp rotund ca o băsică ».

Bulbúrea. Nf. azi (im. din Văleni-Târnava-mare 44).

— Deriv. (cu suf. -e a) dintr'un cuman (pers.) *bulbul* = privighetoare (cf. Philippide, *Orig.* II 354). Cf. *B o l b o r e a*, *B u l b u r e a*.

Búlcea. Nf. *Bulcsa* 1758 (25, 55).

— Cf. radic. slav *B u l -* (< *B u d i m i r*, Maretic, LXXXII, 110) de unde și *Bulat*, etc., sau sl. *bulja* « umflătură pe corp », cf. *b u l b*, derivat cu suf. slav -č a. Cf. și

b u l c ā (în Bucov.) — jimblă (DA. s.v. < pol.). Cf. B u l e a .

Búlea. Nf. 1598 Puşc. *Fam. I*, 105, azi im. (8), *Bullya* 1722 (50). — D e r i v.: (cu suf. -e n c i u) Nf. Bulénciu azi (56); — (cu suf. -e s c u) Nf. Buléscu azi (9); — (cu suf. -e t e) Buléte Nf. *Bulyete* 1726, 1758, *Buletye* 1788 (43); — (cu suf. -u g ā) Nf. Bulúga azi (im. din Peștera-Brașov 56).

— Cf. bulă « haină rea, zdreanță » (Năsăud), « femeie stricată » (Bihor) (cf. și ung. b u l y a « cărpă », « femeie stricată » țig. b u l, b u l e a « derrière » Bogrea, DR. I, 280, A. Graur, în BL. II, 131). Cf. și B u l c e a . Pentru forma B u l e t e , cf. bâleciu, ap. Băl e a .

Buleándră. Sprnf. (3).

— Dela buleandră « zdreanță », metaforic « femeie stricată » (Candrea, *Por.*, 84, 86). Cf. și P u l i a n d r ă .

Bulénciu, cf. B u l e a .

Buléte, cf. B u l e a .

Bulgăr. Nf. *Bulger* 1680, 1766 (10), azi (im. 29, 35). — D e r i v.: (cu suf. -o a i e) Bulgăróaia. Nf. *Bulgeroaia* 1680 (2).

— Din *bulgăr*, cu sensul vechiului de ¹⁻ « primar » (DA. s.v.), s. săs. *Bulger* « om bogat » (A. Schullerus, *Sieb.-sächs. Wb.* II, 812; Nf. *Bylger* (< *Bulgar*), ib., 851).

Bulíerea. Nf. *Bulikari* 1680, *Bulikre* 1726, *Bulikri* 1787, azi (1), 1722 (5). — D e r i v.: (cu suf. o i u -o a i e), Buliceróiu (?). Nf. *Belikroji* 1633 (63).

— Cf. (Mold.) *bulicher* = « cu-
tă mare și lung, ascuțit rău » (cf. *buricar*) (DA. s.v.).

Bulúga, cf. B u l e a .

Bulz. Sprnf. (46).

— Dela bulz « masă (de ceva) de formă (aproape) sferică » (DA.), « cocoloș » (Papahagi, *M.* 215), « colăcel » (CADE s.v.).

Búmbu. Nf. 1788(44). — D e r i v.: (cu suf. -a r) Nf. Bumbár azi (im. din Sibiiu 44).

— Dela bumb (cf. sensurile în DA. s.v.).

Búnea, cf. B u n u .

Buneásă, cf. B u n u .

Bunériu. Nf. azi (12).

— Deriv. din bun?

Bunéscu, cf. B u n u .

Bunešél, cf. B u n u .

Búnghaea. Nf. azi (51).

Bunghez. Nf. azi (im. 25).

Bunu. Nb. 1758 (42). — Nf. *Bunul* 1758 (44), 1726 (51). — D e r i v.: (cu suf. -e a) Búnea. Nb. *Bunya* 1680, 1726 (1), *Bunyaia* 1680, *Buny* 1688, *Bunea* 1726 (2), 1680 (3), *Bune* 1804 Iorga, *St. Doc.*, XII, 196 (44). — Nf. *Bunya* 1568 Hurm. II⁵ 648, *Burja* 1766, azi (1), *Bunye* 1688, *Bunya* 1726, azi (2), azi (3), im. din Câlnic-Alba 44, im. din Veștem-Sibiiu 49); — (cu suf. -e a s ā) Buneásă. Nf. *Buneszi* 1726, *Buneszi* 1766, *Buneszi alias Szeraku* 1787 (1); — (cu suf. -e c i u) Bunéciu. Nf. azi (51); — (cu suf. -e s c u) Nf. Bunéscu azi (1); — (cu suf. -e ș -e l) Nf. Bunešél 1680 (13).

— Slav. B u n o (< rad. b u n-iti) « a atâtă », Miklosich, 252, Maretic, LXXXI, 105, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 165), alături de forme ca B u n ē , B u n j o , etc. Nu este exclus nici amestecul lui bun « bunic » (cf. Skok, în *Zeitschr. XXXVIII*, 551, Glasnik, XXX, 307, 311, Pușcariu, *St. Istrorum.* II, 281, Capidan, în DR. II 806).

Bungétea. Nf. *Bunsejtya* 1726, *Bundseta*, *Bunsetja* 1758 (41), *Bunsett* 1722 (54).

— Cf. *bunget* « pădure deasă » (derivat cu suf. -e a).

Búra. Nf. 1726 (44). — D e r i v . : (cu suf. -a c) Nf. *Buráč* azi (im. din Oprea-Cârtișoara-Făgăraș 44); — (cu suf. -c e a) *Búrcea*. Nf. *Burča* 1417 Frigm. 45; — (cu suf. -e n c i u) *Burénciu*. Nf. *Burenec* 1758 (55); — (cu suf. -u l e a) *Burúlea*. *Burulya* 1758 (45); — (cu suf. -u l -e s c u) Nf. *Buruléschu* azi (44).

— Slav. *Bura* (cf. *Burać*, *Buraš*, *Buro*, etc. < *bura* « tempestas » Maretic, LXXXII, 70).

Buráč, cf. *Búra*.

Burbúlea. Nf. *Burbulja* 1633 (59).

— Cf. *borborosi*; srb. *b o b o l j i t i*, *b r b o l a t i* « plappern » (Miklosich, EtWb.). Cf. și *Bulburea*.

Búrcea, cf. *Búra*.

Búrda, Nf. 1726 (26).

— Cf. (DA.) *burdă* — bujdă, casă mică.

Burdărúş. Nf. azi (im. din Crihalma-Târnava mare 63).

— Deriv. (cu suf. -u ș) din *burdar* (< *buhurdar* « cădelniță » DA. s.v.).

Burdúc. Nf. *Ardelan alias Burduk* 1758 (36).

— Dela *burduc* « burduf » (printre alte sensuri, după DA. s. v. *burduf*, are și pe acela de « copil mic »). Cf. și *Burdă*.

Burdúlea. Nf. azi (59).

— Dela *burdule(a)* = om pântecos (DA. s.v.), « copil » (St. Binder, *Kind*, 18).

Burdúş. Nf. *Burdus* 1758 (22). — D e r i v . : (cu suf. -e a) *Burdúșea*. Nf. *Burdusa* 1726, 1758 (22).

— Dela *burduş* (cf. *Burduc*).

Burénciu, cf. *Búra*.

Buréte. Sprni. (52); — Nf. *Buretye* 1726 (58).

— Dela *burete* (DA. s.v.), cf. *bea ca un burete* despre un betiv. (Zanne, III, 35).

Búrgheia. Nf. azi (31). Cf. *Berghaea*.

Buríc. Sprnf. (48). D e r i v . : (cu suf. -e a) *Buricea* Nf. azi (im. 45); — (cu suf. -e l) *Buricel*. Nf. *Buriczel* 1633 (59).

— Cf. metafora *buricul pământului* « ein ganz kleiner Mensch der sich wichtig macht » (CC., I, 398); *buric* « om mic (dar spătos) » (Zanne, II, 23, DA. s.v.).

Búrlea, cf. *Bárlea*.

Bursán, cf. *Bársan*.

Búrta. Nf. 1726 (12), 1758 (38).

— Dela *burtă* « ventre », cf. *burte(a)* poreclă dată unuia cu burta mare (DA. s.v.).

Burúlea, cf. *Búra*.

Burz. Nf. azi (im. 18). — D e r i v . : (cu suf. -e a?) Nf. *Búrza* azi (im. din Hunedoara 51).

— Cf. slav. *b r ū z ū*, « iute », de unde *Bárzu*, *Bárza*.

Búşa. Nf. *Busa* 1766 (10). — D e r i v . : (cu suf. -a n) *Bušán*. Nf. *Busán* 1758 (43); — (cu suf. -i l ā) Nf. *Bušilă* (61); — (cu suf. -u i -e a) *Bušúia*. Nf. *Busuya* 1758 (38).

— Formă hipocoristică din slav. *Budimir* (cf. *Bušat*, *Bušeł*, Maretic, LXXXII, 95, 100), sau *bušă*, nume de capră, cf. și *bušan*, n. de bou, vacă, cal, om mic și îndesat, cf. și *bušiel*, nume de câne ciobănesc, cf. srb. *b u š a*, « vacă scurtă în picioare », *b u š a t*, n. de cal, *b u š a k* « bou mic și vânjos » (cf. și ung. *b u s a* « cu capul mare », DA. s.v.).

- Bústea. Nf. *Buszte* 1633 (62).
- Busuioc.** Nb. *Buszujok* 1788 (19)
- D e r i v.: (cu suf. -e s c u) Nf. **Busoicéseu** azi (1).
- Dela numele plantei *busuioc*, cf. Puscariu, în DR., VI, 526.
- Bușúia**, cf. **Bușa**.
- Búta.** Nf. 1591 Veress, *Acta*, III, 240 (8), azi (31, im. din Veneția de sus-Făgăraș 51), *Bota alias Buta* 1703 Pușc., *Fam. I*, 163, 1726, azi (58), 1665 Fragm. 355, 1711 Barițiu, I, 718 (59).
- Srb. **Bu t a** (< *Bu d i m i r*, Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, 53, cf. și Maretic, LXXXII, 82).
- Búta**, cf. **Bâťă**.
- Butnáru.** Nf. azi (im. din Huși-Iași 44).
- Dela *butnar* « meșteșugar care face sau vinde buți » (DA. s.v.).
- Butóiu.** Nf. azi (im. din Veneția de sus-Făgăraș 63).
- Dela *butoiu*.
- Bútú.** Nf. (47, 51). Cf. și **B o t u**.
- Butúcea.** Sprni. (33).
- Deriv. (cu suf. -e a) dela *butuc*, cu sensul de om « greoiu » (CC., I, 399), « om necioplit » (Zanne, I, 127, DA. s.v.) « nemiscat, țeapă » (Șaineanu, *Infl.*, II¹, 31).
- Butum.** Nf. azi (36, im. din Veneția de sus-Făgăraș, 44, 46, im. din Veneția de sus-Făgăraș 58, 59, 60).
- Butura.** Nf. *Butyra* 1667 Fragm. 373, *Butura* 1789 (60).
- Dela *butură* « lemn scobit ».
- Buxan.** Nf. azi (17). Cf. **Buc-sa n**, **Bucur**.
- ***Buză.** D e r i v.: (cu suf. -a t, -ă). Sprni. (fem.) **Buzáta** (56); — (cu suf. -ă u) **Buză u**. Nf. *Buzou* 1722 (55); — (cu suf. -e a) **Búzea**. Nf. *Buza* 1680 (3, 4), *Buza alias Somerdul* 1680 (13), 1788 (25), 1763 (48); — (cu suf. -i l ā) **Buzilă**. Nf. *Buzille* 1726 (59); — (cu suf. -o i u) Nf. **Buzóiu** azi (47); — (cu suf. -u l + -e c i u) Nf. **Buzuléciu** azi (15); — (cu suf. -u l + -e n c i u) Nf. **Buzuléciu** azi (7); — (cu suf. -u l -e s c u) Nf. **Buzuléscu** azi (9).
- Deriv. dela *buză*.
- Búzdea**, cf. **Bujdea**.
- Buzdugán.** Nf. 1726, *Buzdogan* 1758, azi (38), 1726 (42), azi (46, 53), 1726, 1729 Fragm. 545, 1758 (55), 1726 (61).
- Dela *buzdugan* (cf. DA s.v.).
- Buzgán.** Sprnf. (33).
- « În sat se zice *buzgan* pentru b o n d a r », comunică membrul corespondent. DA. dă *bozgoiu*, « bărzăun », *bongoiu* « bondar ». Cf. totuși și ung. (Brasov) *b u z g á n(y)* (< *buzdugan*) (Gombocz-Melich, 589). Cf. și *B a z g á*, *B â z g à n e l*, *B o z g a c i u*.
- Buzilă**, cf. ***Buză**.
- Búzna.** Nf. 1726 (38).
- Buzuléciu**, cf. ***Buză**.
- Buzuléciu**, cf. ***Buză**.

C

- Căbúz.** Nf. *Kabuz* 1582 Veress, D., II, 220, 1588 Fragm., 136, *Kabutz* 1590 Pușc., *Fam. I*, 156, *Kabus* 1593 Fragm., 153, *Kabuz* 1617 Pușc., *Fam. I*, 111, *Kabusz* 1785 Fragm., 714, azi (23, im. din Voivodenii mari-Făgăraș, 24, im. din Voivodenii mici-Făgăraș 44), *Kapusz* 1722, *Kabusz* 1750 Fragm., 558 (62). — D e r i v.: (cu

suf. -e l) **Căpuțel(!)** Nf. *Caputzel* 1722 (23); — (cu suf. -e l e a) **Căpuțelea** Nf. *Caputzella* 1722(23).

— Cf. v.-rom. -i- *căbuț* « carbo vivus » (DA. s.v.); și ung. *kabocza* « lăcustă ».

Câ'ca. Sprni. (fem.) (48).

— După DA. *câcă* « bunică, mămă mare »; « femeie murdară și leneșă ».

Căcălécu. Nf. *Kekelecs* 1726 (39), 1758 (42).

— Prin substituire de sufix, din *căcălău* (< *cac-alău* : *cac-al-eciu*). Cf. Căcăleț.

Căcălét. Sprnf. (44); — Nf. *Kekelez* 1726 (42).

— Prin substituire de sufix din *Căcăleciu*.

Căcândra. Nf. *Kekandra* 1726, *Kakandra* 1788 (19), 1726 (20), 1726 (35).

— Deriv. (cu suf. -o a n d r ă ?) din *căcău* « om căcăios » (Brașov) (DA. s.v.).

Căcărea. Sprnf. (46).

— Dela abstractul *căcare* « cufureală, urdinare » (DA. s.v.).

Căcărează. Sprnf. (33), **Căcăreze** Sprnc. se batjocoresc locuitorii din Bucium (52) de către cei din Toderița (48). — Nf. *Kakaraze*, 1584 Fragm., 131 (51).

— Dela *căcărează* « excrement de capră » și « căcăios » (DA. s.v.).

Căcăreazu. Nf. *Kekerazu* 1758 (48).

— Poate e o contaminare *căcăreț* + *căcărează*.

Căcăréț. Nf. *Kekerec* 1726, *Kekerecz* 1766, *Kekeretz* 1789 (3).

— În Tara Oltului *căcăreț*, -eață = căcăios (Da. s.v.).

Căcăréz. Nf. *Kakaréz*, azi (3).

— Cf. Căcăreazu (Căcărează).

Căcăriciu. Nf. *Kakarits* 1766 (3).

— Prin substituire de sufix din Căcăreț.

Căches. Nf. *Kakes* 1726 (58), 1711 Barițiu, I, 719, 1726 (63).

— Deriv. (cu suf. -e ș) din radicalul *cac-*.

Căciorilă. Nf. *Kecorile* 1726, *Kocsorilla* 1758, *Ketsorille* 1788 (46).

— Deriv. (cu suf. -i l ă) din adj. *caciор* « bariolé »; « absurd, ridicol » (DA. s.v.).

Căciulánu. Sprni. « fiindcă umbără cu căciulă albă » (33).

— Cf. brașov. *căciulan* « țăran (care poartă căciulă) » (DA. s.v.).

Cadár. Nf. *Kadar* 1726 (18).

— Dela *cadar* = « dogar de căzi » (DA. s.v.)(?).

Caftón, cf. A g a t o n.

Căhăli. Sprnc. se chiamă locuitorii din Mândra (46), de cei din Ileni (41) și de cei din Râușor (43).

— Nf. *Kehale* 1726 (38).

— Dela *căhală* « oală de pământ ars ». Cf. Cané, O a l e a.

Caichire (?). *Kajkire* tig. 1689 Fragm. 417 (1), 1556 ibid., 125 (43).

Căileán. Nf. azi (im. din Blăjani de sus-Bistrița 50).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Caila* j. Năsăud.

Calapáciu. Nf. *Kalapács* 1722(1).

— Ung. *kalapács* « ciocan ». Cf. C i o c a n .

Călbóráñ. Nf. *Kelboran* 1788 (26), *Kalborán* 1758 (45).

— Deriv. (cu suf. -a n) din Nl. *Calbor*.

Călcă'ia. Sprni. (53).

— Din *Călcăiu*, supranume metonimic cunoscut în literatura populară: *Este al lui Călcăiu de peste ţii*, *Radu-l chiamă pe tat'său*

(Zanne, VI, 32) ironizând pe unul fricos, dar lăudoros.

Căldărár. Nf. azi (1, țig. 6, țig. im. din Becline-Făgăraș 25, țig. 36, 44, țig. im. din Șinca Veche Făgăraș 46, țig. 51, 55, im. din Brui-Făgăraș 56, 63).

— Apelativul *căldărar* « mește-sugar care face sau repară căldări și alte vase de aramă; negustor de căldări » (DA. s.v.). Căldărarii puteau fi Țigani sau Români. Despre dânsii, cf. Iorga, *Ind.*, 52 - 53.

Călefăr(iu). Nf. *Kelefarf* 1688, *Kelefar* 1726, *Kalafar* 1766, azi (1), *Kelefary* 5 fam. 1680, *Kalafári* 1688, *Keléfar*, *Kéléfar* 9 fam. 1726, *Kalafaru*, *Kalyafar*, *Kaljafarj* 12 fam. 1766, azi (3), azi (6).

— Dela numele păsării de apă de coloare ruginie, *călifar* (DA. s. v.).

Calián. Nb. *Kalian* 1471 Fragm. 45 (49).

— Dela numele sfântului *Chilianus Scotus*, pătruns în ung. (în sec. XIII-lea) *Kiliánus* (Mehlich, *Jöv.* I¹, 183).

Calieii. Sprnf. (22), Sprnc. li se zice în batjocură locuitorilor din Ludișor (28), de către cei din Dridif (25). — Nf. *Calieu*. *Kaliku* 1726 (11).

— Dela adj. *calic* « sărac, zgârcit » (DA. s.v.).

Călimán. Nf. *Kaliman* 1680 (1), *Kelemen* 1726 (28), 1758 (39), azi (im. din Noul-săsesc-Sibiu 44).

— Nume de origine ungurească, *Kelemen* (<lat. *Clementis*, Drăganu, *Top. ist.*, 26 - 27) și nu slavă (cum credea Miklosich, 28, din *k a l ū* « negru » și Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 162).

Călin. Nb. azi (2*), *Kalin* 1391 Hurm. I², 341 (4), 1726 (10), 1758

(55). — Nf. 1666 *Fragm. 801*, 1680, 1766, azi (1), *Pap alias Callin* 1862 Pușc., *Fam.*, I, 113, azi (4) cf. mai sus Nb.; *Kaljn* 1726, azi (15), azi (im. din Șona-Făgăraș 44, țig. im. 45), *Kelin* 1758, azi (47, 50, 51, 55). Fe m. Nb. *Călina* azi (des 6*, passim). — Deriv. - H i-p o c.: (din [Că-]l i n a) Nb. *Lína* (6), derivat (cu suf. -u că) Nb. *Linúea* azi (6).

— Din slav. *Kalín*, *Kalína* (Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 125, 139).

Calistrát. Nb. azi (rar 6).

— Dela numele calendaristic celebrat la 27.IX, grec. *καλιστράτος* împrumutat de noi dela Slavi (cf. bulg. *Kalistrat*, celebr. la 27.IV, ca și *Istrat* (cf. Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 125). Cf. și *Istrat*.

Călită. Sprnc. se batjocoresc locuitorii din Șinca Veche (55) și cei din Vad (49), de către cei din Perșani (56) « fiindcă s'o unit cu catolicii ».

Căloș. Nf. azi (im. din Râușor-Făgăraș 55).

Călotă. Nf. (?) *Kalota* țig. 1689 *Fragm. 417* (1), *Kalote* 1726 (19), 1556 *Fragm. 125* (43), *Kalota* 1556 Hurm.. II⁵, 380 (44). — Nf. *Kalote* 1726 azi (58).

— După Pușcariu, *St. Istrorom.*, II, 181, avem un derivat din *cal* (cf. *Bootă*, *Iapotă*, *Vacotă*, Bogrea, în DR., I, 212). Rămâne, totuși, simptomatic faptul că numele e răspândit (și mai mult decât la noi) la Slavi. Astfel în sârbește (cf. Miklosich, 280, Maretic, LXXXII, 125, *Rječnik*, s.v.), în bulg. (Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 139, care, foarte, presupune un radical din *Kalina*). Credem (cu Miklosich,

280) că avem de a face cu un derivat pe teren slav, din slav. *k a l ū* « negru », cu suf. -o t a, iar formele menționate de Bogrea (l. cit.) se datorează analogiei după *Calotă*, apropiat prin etimologie populară de rom. *cal*.

Câlțu. Nf. *Kalczu* țig. 1758 (44). — Deriv.: (cu suf. -a r) Sprn. **Câltără** (15); — (cu suf. -e a) **Câl-tea**. Nf. *Kilcza* 1758 (22), azi (im. din Felmer-Făgăraș 44, im. din Sona-Făgăraș 47).

— Dela *câlt*.

Câltúnea. Nf. *Kalczune* 1711 Barițiu, I, 719 (63).

— Cf. *câltun* « un fel de ciopari » (DA. s.v.), cf. și *Colțun* n. de câne ciobănesc (DA. s.v.).

Calu. Sprnf. *Cai* « oameni înalti » (30). — Deriv.: (cu suf. -ă u) **Câlă'u.** Nf. *Keleu* 1726, *Keleo* 1758 (55).

— Cf. (la Brașov) *câlău* « cal mare », iar figurat, poreclă pentru oamenii mari (DA. s.v.).

Călúgaru. Sprn., Nf. *Kalugjer* 1726 (15), *Kelugru* 1726, *Kalugru* 1758 (19, 35), *Kaluger* 1758 (37), *Kalugero* 1758 (42). — Nb. *Călugăru* azi (60).

— Dela *călugăr*, indicând îndetnicirea. În cazul supranumelor, face aluzie ironică la caracterul bigot, sau și muieratic al individului.

Câmbóiul. Nf. (19).

— Cf. *gâmbă* (DA. s.v.).

Căminišténu, cf. *C o m a n .*

Câmpán, -peán. Nf. *Kimpan* 1726 (25), *Kimpian* 1788 (33), azi (im. din Câmpia-Turzii-Turda 44), 1788 (45), 1758 (46), azi (49, 50, 55).

— Deriv. (cu suf. -a n, -e a n) dela Nt. *C â m p (ie)*

Cână. Sprnf. (26), **Cane** Sprnc. li se zice locuitorilor din Săvenestreni (40), de către cei din Iași (29). **Cane din Lidișor** (28) fiindcă « Lidișorenii numesc c a n ā ulciorul lungăreț de lut, de care și azi se găsesc, mai ales ca podoabe, în cuiere. Când se duceau la pescuit ziceau: mă, adă cana, să bag mreana » (27). Nf. *Kana* 1722 (49).

— *Cană* « vas de pământ » (ironizând graiul local).

Câ'ndeia. Nb. *Kinde* 1680 (3), *Kindgya* 1758 (42). — Nf. azi (1) *Kindea*, *Kinde* 1680, *Kingya* 1726, *Kinda* 1766, *Kindgya* 1787, azi (3), *Kinde* 1534 Veress, *Acta I*, 237 (4), azi (9), *Kendea* 1680, 1688, *Czech alias Kingya* 1688, *Kingya* 1726, *Kinda* 1766, azi (13), *Kinde* 1722, *Kinde alias Lyabu* 1758 (45), *Kindi* 1633, *Kingya* 1726 (63). — Deriv.: (cu suf. -e l -i ă) *Cândilîtă*. Nf. *Kindilicze* 1747 *Fragm.* 549 (63); — (cu suf. -u l -e ă) *Cânduleț*. Nf. *Kenduletz* 1653 *Fragm.* 800 (2), azi (3, 5) *Kinduletz* 1722, azi (6), azi im. din Cârtișoara-Făgăraș (51).

— Philippide (Orig., I, 464-465) consideră numele ca o formă hipocoristică din *C a n d i d u s* (cf. și Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, 322). Cf. *C a n d i d*.

Candid. Nb. *Candid* (2, 19*, rar 33, 41, 52, 55), *Candid* (61).

— Cf. lat. *C a n d i d u s* și n. sfântului *Martir Candid*, ce lebrat la 22.I și 9.III, Timuș, 156).

Canduachiia. 1711 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 169 (39).

Cánja. Nf. azi (58), *Kansa* 1633 (63).

Cântár. Sprni. (21) « un individ care înjură cu această vorbă ».

Cântea. Nf. (22).

—Deriv. (cu suf. -e a) dela săs. Nf. Kânz (germ. Kanz < Kauanz < Kunz Kisch, *Nam.*, 67).

Cantemír. Nf. azi (im. din Câmpulung-Mușcel 44).

— De origine turco-tătară, imigrat în Țara Oltului.

Cántor. Nf. (44).

—Dela *cantor* «cântăreț la biserică».

Căpâlna. Nf. azi (35, 36, 44).

—D e r i v . : (cu suf. -e anu, din Nl.) **Căpâlnéanu.** Nf. azi (im. din Feisa-Târnava mică 44).

Căpătă. Nf. *Kapote* 1726, *Kapota* 1758 (25), azi (im. din Brăișor-Cluj 44, im. din Șona-Făgăraș 51), *Kapete* 1788 (57).

Căpătă'nă, Căpătină. Nf. *Kopatzin* 1787, azi (1), *Kepeczina* 1680, *Kapaczina alias Darabancz* 1688, *Kepetzine* 1726, *Kapatzine* 1766, azi (2), *Kepeczina* 1680, *Kepecsina* 1688 (4), azi (5) *Kapatzin* 1722, azi (7), azi (8), *Kapatzin* 1722 azi (11), 1833 (15), azi (17, 25), *Kapaczina* 1758 (39, 44), 1633, 1747, Fragm. 551 (63).

—Dela *căpătă'nă* cu sensul (ironic) despre «cap» (DA. s.v.).

Căpău. Sprni. «a alergat după un iepure să-l prindă din fugă» (27).

—Dela transilv. *căpău* = *copoiu, copou* «câne de vânătoare» iar de aici, «individ costeliv care umblă repede».

Căpitán. Sprni. (27) «a rămas poreclă unui Balea, din vorbă de copiii Tata-i tan (= căpitan) și Matei i grof».

—*Căpitán* «arată mândria, prestanța, eleganța» (Ciaușanu, *Glos.*, 12).

Cáplea (și Câ'plea). Nf. *Cáplea* azi (1), *Caplea* azi (2, 3, 30).

— Cf. *caplă* «partea care închide hermetic gura butoiului și care poartă cepul» (DA. s.v.), s. slav. k a p l j a «Tropfen, Schlag-guss».

Căplán. Nf. *Keplan* 1726 (30).

— Cf. ung. k à pl á n (< c a p e l a n u s) (Czuczor-Fogarassi, s. v.), cf. și -i- *caplan* = soldat turc care purta caplan (un fel de turban) (DA. s.v.). Cf. și *caplea*.

Cápra. Sprnf. (21, 33). — Sprni. «poreclă adusă dela Breaza de mamă-sa» (21); — Sprni. (fem.) «fiindcă-i înaltă» (58). — D e r i v . : (cu suf. -i tă) Nf. **Căpriță** azi (17, 42).

—Apelativul *capră* are multe desvoltări semantice din care putem explica numele de mai sus. Dacă ținem seama de informațunea corespondentului (58), ultimul supranume poate fi o metaforă, dela sensul de «suport pe care aşează dulgherii și zidarii podul pentru schelă». Printr-o altă asociere, *capra* e o «poreclă dată Grecilor» (Candrea, *Porecle* 136), sau Evreilor. Interesantă informația lui T. Papahagi, *M.*, 164, după care «capra» în credința populară e «jidă». V. Bogrea, *FFr.*, II (1927), 57, pornind dela informația lui Papahagi, constată congruența germană dial. h e p p e «Bocksbart» cu *hep-hep!* interjecție la adresa Evreilor (cf. *DR.*, I, 79). Asocierea între Greci, Evrei și «capră» pornește dela o comparație de ordin fizic: barba caracteristică la Greci și la Evrei (cf. în cimilituri: cine se naște cu barbă? [= *capra*]; arom. Ari barbă și preftu nu-i, ari coarni și bou nu-i... Gorovei, *Cim.*, 38-39), cât și dela felul de a vorbi pițigăiat (mai ales

al Grecilor). După DA., *capră* e o poreclă dată unui om mândru: *capra măcar că i se vede rușinea, da tot șade cu coada bârligată* (arată fuldulia și nerușinarea unora) (Zanne, I, 390, 393 - 394).

Cărăbacea. Sprn. « poreclă dată pentru mers mai târât, mai greoiu » (27).

— După Candrea, *Porecle*, 18-19 carabă cu sensul de « babă gârbovită de bătrânețe » (cf. *babă-carabă*, în DA. s.v.), care poate fi identic cu *carabă* « cimpoiu » (cf. Densusianu, *Ha.*, 312), în unele părți are și sensul de « umflat » (Ciausanu, *Glos.*, 13), « sătul » (Boagre, în DR., I, 285 - 286). Forma *cărăbit*, cu sensul de « cocoșat » (Arh. Olt., VI (1927), p. 107), « umflat, gâmfat » (ib., VII (1928), 157). Glumeț, și « caprei » î se spune *carabă* (Densusianu, în *RCr.*, III (1895), 91). Forma *Cărăbacea* e, poate, un derivat cu suf. -a de la *carabă* (cf. *budihace*), sau o desvoltare din *Cărăbat*, *Cherbet* Nf. < *cărăbete* « larva din nasul oilor », iar figurat « om mic de statură » (DA., s.v.), derivat cu suf. -a.

Cărbunări. Sprn. se numesc locuitorii comunei Șinca nouă (53) « fiindcă fac cărbuni ».

Carealfeiu. Nf. *Karkalits* 1766, azi (2).

— Cf. a *cărcăli* « a face ceva prost, urât, de mântuială », *cărcală* « lucru neisprăvit, murdărie », *carcalete* « nume de batjocură dat lăutarilor » (Moldova) (DA. s.v.) (< srb. *k r k a l a* « balegă » DR., II, 596).

Căreiu. Nf. *Kircsu* 1726 (36).

— Cf. *cârciu* « insectă ce se lipeste de vite, păduche de oaie mic de tot, uscat și vârtos » (DA. s.v.),

Cf. și bulg. *Kirkо* (< *Kirijak*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 125), și Nf. *Cârciu* (Iordan, *Rum. Topon.*, 12, care trimite le srb. *Krč* « Rodenland »).

Cârcotite. Sprn. li se zice locuitorilor din Hârseni (38) de către cei din Ileni (41).

— Deriv. (cu suf. -iță) dela *cârcotă* « om gâlcevitor », « om veșnic nemulțumit » (CADE), « om care migăește, încurcă, nu se decide, caută supterfugii, tăragănează, se dă îndărăt » (DA. s.v.).

Cârfa. Nf. *Kárfa* 1680 (10).

— Cf. (Banat) *cârfă* (< ung. *kárfá* « spetează » DA. s.v.).

Câriga. Nf. *Keriga* 1726 (31).

Cârje. Nf. azi (3, 10, 11), *Kirse* 1511 *Fragm.* 82, *Kirzse* 1667 ib., 825, *Kirsa* 1667 *Pușc.*, *Fam.* I, 110, *Kerse* 1723 *Fragm.* 541, *Kirsa* 1726, azi (14), azi (im. din Viștea de Jos-Făgăraș 15, im. din Olteț-Făgăraș 44).

— De obicei se crede că originea numelui trebuie văzută în apelativul *cârje* « băt tare, având în vîrf o bucată, de sprijin ». N-ar fi exclus, totuși, să avem de a face — cel puțin în forma *Kirsa*, dacă e de cetit cu să nu cu și — cu o formă hipocoristică din *Quirillus*. *Cyrillus* slavă, cf. srb. *Kirša* (Maretić, LXXXII, 152), iar pentru formele cu și, cu radicalul slav *Krž-*, cf. srb. *Krž-a-n*, etc. (din *Kristolofor*, Maretić, LXXXII, 90).

Cârlas. Cârllea. Nf. *Karla* 1762 (28), *Kerla* 1726, *Kerlya* 1758 (35).

— Deriv. (cu suf. -ea) din germ. *Karl*, cf. srb. *Karlo* (Maretić, LXXXII, 136), cf. și rus. *Karla* (< *karilu*, Miklosich, *EtWb.* s. v.).

Cârlân. Nf. *Kirlan* 1711 Barițiu, I., 719, 1726, *Sudele alias Kirlan* 1758, *Cârlan* 1759, Iorga, *St. Doc.*, XIII, 113 (38), *Karlan* 1633 (59), 1633 (62). — Deriv.: (cu suf. -e a) **Cârlânea.** Nf. *Kirlane* 1789 (60).

— Sau un derivat (cu suf. -a n) din *Cârla*, *Carlea*, sau, mai curând dela apelativul *cârlan* « miel, mânz de un an », iar fig. « bărbat muieratic » (DA. s.v.); « necioplit, bădărân » (CC., IV-VII, 229). Cf. totuși și slav. (srb.) *Krilan* (< *K ist o f o r*, Maretic, LXXXII p. 90).

Cârlig. Sprni. (53); — Nf. azi (1), *Kirlig* 1633, 1671 *Fragm.* 405 (61). — Deriv.: (cu suf. -e a n u, din Nl. *Cârlige*) Nf. *Cârligeanu* azi (45).

— Dela apelativul *cârlig*, indicând un defect fizic (cf. și « cal bătrân, neputincios, slab, urât, netrebnic », Pop, în DR., V, 170).

***Cârnă.** Deriv.: (cu suf. -e ci u) **Cârneciu.** Nf. *Kirnyecs* 1726, *Kernecs* 1758, azi (18), *Kirnecs* 1758, *Kernets* 1788 (41); — (cu suf. -o g, -o a gă) **Cârnoágă.** Nf. *Kirnoge* 1726 (cu varianta *Kirnove*), *Kirnoga* 1758 (25), *Chrnoga* 1722 (62).

— Dela adjectivul **cârnă.** (Cf. *cârneciu*, porecă dată unui om cârnă», *cârnog* « milog », DA. s.v.).

Caról. Nb. azi (19*, passim). — Deriv.: (cu suf. -e a) Nb. *Carólea*, tîg. azi (1); — Nf. azi (55), *Karrullya* 1667 Pușc., *Fam.*, I., 158 (59).

— Dela forma latinizantă *Carolus*. Cf. mai sus *Cârlaea*.

Carolina. Nf. azi (al. 27, 29, des 43, 44, 49, 60, 61).

— Din germ. *Karoline*.

Caroşa. Nf. *Karosa* 1639 Pușc., *Fam.* I., 173 (21). Cf. *Coroasa*.

Cârpăci. Sprnc. li se zice cizmarilor (24, 33, 52, 57). Nf. *Kirpatsul* 1722 (29).

— Dela *carpaciu* « meseriaș care nu confectionează obiecte întregi ci numai drege sau petește pe cele stricate, care cârpește », meșteșugar prost » (Candrea, *Porecle*, 98).

Cârpin. Nb. *Karpin* 1758 (55).

— Dela numele de arbore *carpin* (cf. și *Gorón*).

Cârstea. Nb. istoricește des, începând din sec. al XVII-lea. Transcris *Kirszta*, *Kerszta*, *Kirsztyna*.

Nf. *Kirszta* 1726, azi (2), 1726 (4, 10), 1726, azi (18), 1726 (30), 1788 (33), 1726 (35), 1758 azi (38), *Kirszte* 1584 *Fragm.* 131, azi (47), *Kirsztja* 1763 (48), azi (52, 53, im. din Hârseni-Făgărăș 58). — Deriv.: (cu suf. -o c e a) *Cârstócea*. Nf. *Krsztocs* 1726 (37); — (cu suf. -o i u) *Cârstóiu*. Nf. *Kirsztój* 1758 (45); — (cu suf. -a n, s. mai curând o contaminare: *Cârstea + Cristian*): *Cârstián*. Nf. *Kirsztian* 1726 (11), 1726 (13), 1788, azi (33).

— Bulg. *Krksté* (Christianos + Krkst, Weigand, Jb. XXVI-XXIX, 119). Cf. *Cristea*

Cârța. Nf. *Chirța* azi (21), *Kircze* 1726 (36). — Masc.: **Cârtu.** Nf. *Kirczu* 1726 (36), *Kurczul* 1633 (60). — Deriv.: (cu suf. -(e)a n, dela Nl. *Cârtă*) Nf. *Cârtán* tîg. azi (2); — Sprnf. *Cârtâni* (56); — (cu suf. -i nă) Nf. *Cârtină* azi (im. din Parăul Beia-Gorj 44); — (cu suf. -oșa) Nf. *Cârțoșa* 1754 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 199 (10).

— Scheiner în BA., II, 76 consideră Nl. *Cârța* provenit de la n. de râu poate o formă onomatopeie din slav. *k r k c a t i* « knarren » (cf. rom. *cârtâi*); după

Philippide, *Orig.* II, 707 și în a'b. *ketsas*. După Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, 551—552 avem de a face cu o apropiere, prin etimologie populară, de germ. *Kerz* «lumânare» e vorba de o formă hipocoristică din *Cârstea-* * *Cârstuk* *Cârțu* — sâs. *Kerz*, *Kirz*. Cf. și srb. *Krča*, -o Ivezović-Broz, s.v. — Nf. și Sprn. ne trimite și la apelativul rom. *cărță* «râză» (DA. s. v.), «fetiță» (Pașca, *Glos.*, 14), de unde se explică mai ușor și derivatele. Cf. și *Cârțoroșan*.

Cârtabóš N. f. *Kirtabus* 1726 (58).

— Dela *cartabos*, *caltabos*.

Cârțoroșán. Nf. azi (4, 7), *Kirczorosan* 1711 Barițiu, I, 721, 1726, *Kerczorosan* 1758 (18).

— Deriv. (cu suf. -a n) dela Nl. *Cârtisoara*.

Cârțoșa, cf. *Cârța*.

Casiána. Nb. azi passim.

— Formă feminină dela N. sfântului *Casian*, celebrat la 29.II, (Timuș, 158).

Casón. Nf. 1766, 1789 (2).

— Ung. (Nt.) *Kaszon* (< rom. *Căsin*), Drăganu, în *DR.*, VII, 294.

Castravéte. Nf. *Czizma alias Kasztravetz* 1758 (38).

— Dela *castravete*, cu aluzie la fizicul individului (cu nasul mare).

Cata. Nb. *Kata* 1788 (24). — D e r i v.: (cu suf. -o i u) Nf. *Catóiu* azi (im. din Persani-Făgăraș 49, 53, 56).

— Cf. srb. *Kata* (Rjećnik, s. v.) bulg. *Kata* (< *Katarina* < *E c a t e r i n a*, Weigand, Jb.

XXVI-XXIX, 120), ung. (Melich, *Jöv.*, II, 181). Cf. *Cătuța*, *Catinca*, etc.

Cătălă'i. Sprnf. (27).

— În graiul local *cătălău* — «om mare, puturos, nătâng».

Cătălin, cf. *E c a t e r i n a*.

Cătănă. Nf. *Katana* 1722 (9), azi (im. din Ucea de Jos-Făgăraș 11), *Katana* 1758, *Katane* 1788 (40), azi (im. 44)¹⁾. — D e r i v.: (cu suf. -o i u) Sprnc. *Cătănoi* li se zice în batjocură locuitorilor din Șinca veche (55) de către cei din Șinca nouă (53); — (cu suf. -u tă) Sprni. *Cătanúťă* (46).

— Dela *cătana* — soldat.

Catavásie. Sprni. (46).

— Dela abstractul *catavasie*, din terminologia eclesiastică (cf. DA.).

Cățavéiu. Nf. *Kaczavej* 1726, 1758, azi (18), *Cățovei* azi (19), 1726, 1758 (26), azi (31), 1758, 1808 (44).

— Din *cătavei* «unealtă de dulgher», *cătaveica* «n. de câne», «femeie șireată».

Caterína, { cf. *E c a t e r i n a*.

Cátí,

Cățínă. Nf. *Kiczine* 1726 (59).

— Cf. *cătină* «hăită, cătea» (D a. s.v.).

Cătínca,

Catirína,

Catrína,

Cătulína,

Cătúťa,

Căuáciu. Nf. azi (36).

— Transilv. *căuaciu* «fierar».

Cazáeu. Nf. *Kozák* 1722 (9), 1726 (25), *Kozák* tig. 1758, 1788 (44), *Cozac* azi (59). — D e r i v.:

¹⁾ Se redă subt forma *Cotună*: *Kotuna* 1726 (24), *Katuna* 1758 (43), care însă, alături de *Kotunu*, 1726 (24) ar putea proveni și din slav. *Katuna* (< *E c a t e r i n a*, Weigand, Jb. *XXVI-XXIX*, 120).

(cu suf. -u l e a) Cazaculea. Nf. *Cazakuly* 1642 Fragm. 247 (36), *Kazakulyo* 1642 Fragm. 252.

— Pentru evoluția din rus. *kazak* > *cazac* « soldat (rus) », « *zbir* »; figurat « copil s. om voinic și cu curaj », cf. DA. s.v. Alte sensuri, ap. Tagliavini, *Divagazioni II*, 31-32 și Zanne, VI, 51.

Căzán. Nf. *Kezan* 1680 (1), 1680 *Morlea alias Kezan* 1688, *Kazan* 1766, *Kezán* 1787 (3), azi (14), 1726 (26), 1630 Pușc., *Fam. I*, 172 (35), *Kezan* 1758 (40), azi (im. din Becllean-Făgăraș 44), 1633 (62). — Deriv.: (cu suf. -e l-e a) Căzănelea. Nf. *Kezenyelja* 1726 (35); — (cu suf. -o a i e) Căzănoaie. Nf. *Kezenoaji* 1680 (3).

— Dela *cazan* « căldare mare », « oae cu lână roșiatică » (în Transilvania din ung.); — Cf. + *cazan* « familie mare ». Cf. și în bulg. Npers. *Kazan* (< *kazza*, *kazza* « docere », Miklosich, 279), din Npers. turcesc *Kazan* pentru care cf. L. Râsonyi-Nagy, în *Val. Turc.*, p. 88.

Cazmîr. Nf. azi (im. din Tg.-Secuiesc 44).

Ceápă. Nf. azi (57), *Csape* 1726 (58); — Foaie de ceapă. Sprnc. (44) « fiindcă cultivă ceapă ». — Deriv.: (cu suf. -e ș) Nf. Cépeș Aron, 136 (44); — (cu suf. -u c ă) Nf. Cepucă azi (53).

Cépeș, cf. *C e a p ă.

Céndeа. Nf. *Czendja* 1788 (44). — Deriv.: (cu suf. -e l) Cendél. Nf. *Czengjel* 1726 (3).

— Dela n. bou C e n d e a (< ung. *c sendes?*). Cf. T e n g h e a.

Cecilia. Nb. azi (44).

— Dela numele *sfinței Cecilia*, celebrată la 22.XI (Baudot, 153).

Cénea. Nb. 1743 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 172 (51).

— Cf. bulg. Čena (< čen « Kingel » Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 170).

*Cenușă. Deriv.: (cu suf. -a r) Sprnc. Cenușări li se zice locuitorilor din Felmer, de către cei din Galați (45).

— Cf. *cenuşar* « femeie murdară și proastă » (Zanne, III, 95).

Cérbu. Nf. *Cserbul* 1758 (44), Aron 111 (47), azi (58).

— Dela numele animalului.

Cercél. Sprni. (33); — Nf. *Csercsel* 1680, *Czercesel* 1688, 1726 (4), *Csercse[l]* 1747 Fragm. 550 (63); — Nf. *Csercsel* 1726 (13). — Deriv.: (cu suf. -a r dela apelativ) Cerceláru. Nf. *Csercselaru* țig. 1758 (44).

— Dela *cercel* (cf. Pușcariu, în DR., VI, 526).

Cerghiț. Nf. azi (36, 37, 41). Cf. T i r g h i ș.

Cérnea. Nf. azi (27, 44).

— Cf. adj. *cern*, -ă = negru, de unde *Cerna* n. de oae neagră, *Cernea*, n. de bou, vacă, câne (DA. s.v.).

Cerpác. Nf. azi (18).

— Cf. v. rom. -i- *cerpi* « a scoate apă din fântână » (DA. s.v.) < slav. č e r p- (cf. bulg. č r k p j a « mit frank bewirthen », cf. polon. c z e r p a k).

Certări. Sprnc. li se zice locuitorilor din Grid (57) de către cei din Părău (58) « fiindcă sănt certăreți ».

César. Nb. 1890 (32).

— Neol. lat. C a e s a r.

Céstea. Nf. *Cestya* 1726 (26).

— Cf. slav. č e s t i « fortuna » (Miklosich, 327); cf. și (deriv. cu suf. -e a) din *cest* = una din buățile pe care le taie preotul din

prescură la proscomidie (< bulg.), cf. DA. s.v.

Chéeciche. Nf. *Kecske* 1726, *Ketske* 1789 (28).—Deriv.: (masc.)

Chéecicu. Nf. *Kecsku* 1726 (28).

— Ung. *k e c s k e* « capră ». Cf. Capră.

Chéecicu, cf. Chéeciche.

Chelár(iu). Nf. azi (17, im. din Orlea-Romanăți 44).

— Dela *chelar* « pivnicer ».

Cheltéi. Sprnc. Ii se zice locuitorilor din Ludișor (28) de către cei din Iași (29) « fiindcă zic c h e l - t e u în loc de c o ş ».

Chélu. Nf. *Tyel* 1726 (30).

— Dela adj. chel « fără păr pe cap ».

Cheptänúş, cf. Pieptănuş.

Chéra. Nf. *Kiera* 1726 (4), azi (8)

— Dela bulg. (dial.) *Kera* (< *k i r a* < grec. *K i r o s*, cel. 31.I, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 125).

Chérecheş. Nf. *Chercheş* azi (17), *Cherecheş* azi (33, 34), *Chercheş* azi (im. din Copăceni j. Turda 44), *Cherecheş* azi (im. din Săvestreni-Făgăraș 39).

— Ung. *k e r e k e s* « rotar ».

Cheruvica. Nb. (10).

— Formă feminină dela masc. *heruvic* — *heruvim* « înger » (cf. DA. s.v.).

Chéta. Nf. azi (1).

Chéti, cf. Lucreția.

Chiágua. Nf. *Tjagul* 1722 (7), *Tyagu* 1726, 1758, 1788 (44). **Chiágă.** Nf. 1633 Pușc., *Fam. I*, 168, 1671 Fragn. 310 (47).

— Cf. *chiag zbárcit* : « moșneag neputincios » (DA. s.v.).

Chiágă, cf. Chiag u.

Chiár, cf. Piua r.

Chiera, cf. Chera.

Chiástea. Nf. 1771 Iorga, *St. Doc. XIII*, 150 (21).

— Cf. C estea.

Chiásu. Nf. *Teașu* azi (2), *Thiasi* 1680, *Tyass* 1688, *Tyassu*, *Tyas* 1726 1766, 1787 azi (3), *Kesche* 1722 (7).

— Dela adj. ch e ş, resp. dela n. de bou.

Chichérnea. Nf. azi (im. din Grid-Făgăraş 53), *Chichirna* 1722, azi (57).

— Cf. *chicu*, de unde un derivat (cu suf. -â r n ă + -e a) **Chicárnea*, redat în documente **Kikirnea* s. **Kikernea*.

Chichimoáce. Sprnf. (33).

— Poate (!) o formă reduplicată (cf. *Cuculaie*) din *Chimu*, derivată cu suf. -o c.

Chicid. Nf. *Kicsid* 1750 Fragm. 559 (62).

Chiciarús, cf. Picio r.

Chíeu. Nf. *Kik* 1766, azi (2).

— Cf. srb. K i k o (Rjećnik s.v.).

Chiércha. Nf. *Kierkja* 1726, 1758 (38).

— Cf. Nf. *Kerk* < alb. *k'e rk*, *k'a rk* « Kreis, Umkreis » (Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, 169), cf. și rom. *tierc* (Puscariu, DR., IV, 679—680). Cf. și Npers. Chirc a.

Chiléciu. Nf. *Kilecs* 1758 (25).

— Deriv. (cu suf. -e ci u) dela Npers. cf. srb. *K i l a* (Rjećnik, s.v.), și dela *chilă* = om de nimic, sărman, prăpădit, amărît (DA. s.v.).

Chilişél. Nf. *Kilisel* 1722 (8).

— Cf. Pilu, Pilea (?).

Chíma. Nf. azi (44, 46, im. din Șinca nouă-Făgăraş 52), 1820 Meteș, *VA. I*, 303, azi (53), *Kima* 1726, 1729 Fragn. 548, *Tyima* 1758, azi im. din Șinca nouă-Făgăraş (55).

— Cf. *chimă* « sămânță, germene (Lacea în DR. II, 778-779) sau mai curând o formă hipocoristică din Ioachim. Cf. Chimu.

- Chimoáie**, cf. Achim.
- Chimu**, cf. Achim.
- Chióchiu**. Nf. azi (im. 44). — Cf. ung. *c s a c s i* = « măgar ». Cf. Ciociu.
- Chióiu**. Nf. *Kioj* 1726 (63). — Poiou?
- Chioreán**. Nf. azi (50). — Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Chioar* (< ung. *Kövar*).
- Chióru**. Sprni. (21): Nf. *Choru* 1231 Hurm. I¹, 120; *Csoru* 1758 (40). — Adj. *chior*, -ă.
- Chiotórea**. Sprni. (27, 46). — Cf. *chiotorile* cu care se leagă cămașa la gât (DA. s.v.).
- Chíplea**. Nf. *Kiplea* 1726, *Kiplya* 1766, *Kipla* 1787 (2), 1766 (3). — Poate din *Clipa* (< clipi), prin forma *Cliplea* > Chíplea.
- Chíra**. Nf. azi (im. din Brad-Hunedoara 51). — Deriv.: (cu suf. -e a din *Chira* s. **Chiru*). **Chírea**. Nf. *Kirea* 1766 (51); — (cu suf. -i gă) **Chiríga** Nf. *Kiriga* 1726 (25); — (cu suf. -i tă) **Chiríta**. Nf. *Kiritsa* 1758 (30), *Kiricza* 1758 (36); — Nf. *Kiricze* 1726 (36), 1788 (48). — Bulg. (fem.) *Kira* (< *Kiro* < grec. *Kiros*, Weigand, Jb. XXVI-XXIX, 125).
- Chiravóla**. Nf. *Kiravola* 1671 Fragm. 802, 1680, *Bancza alias Kiravola* 1680, *Kirivola* 1688, *Kiravol* 1726, azi (4). Cf. și *Kereriola* 1534 Veress, *Acta I*, 237.
- Chírea**. Nf. *Kirka* 1758 (42). — Deriv.: (cu suf. -o i u + -a ş) Nf. *Chireoiás* azi (im. din Bucium-Făgăraş 48). — Din slav. *Kirkha* (< *Kirijak*, Weigand, Jb. XXVI până la XXIX, 125).
- Chiríga**, cf. Chíra.
- Chirflă**. Nb. azi. rar, passim., *Kirilla* 1509 Fragm. 76 (57). — Nf. azi (6, 40, im. din Carei-Sălaj 51). — Dela numele sf. părinte *Ciril*, celebrat la 18.II, 9.VI (ap. Timuș, 173-182). Din grec. *κύριλλος* (de unde și slav. *Kiril*). Cf. și Ciurilă.
- Chirión**. Nb. *Tyirion* 1766, *Tyiron* 1787 (3), 1789 (13), 1865 (14), azi rar, passim. — Cf. numele sfintilor *Chir* și *Ion*, celebrat la 31.I și 28.VI (ap. Timuș, 171).
- Chirtóp**. Nf. *Kirtop* 1758 (28).
- Chirvásia**. Nb. *Kirvaszia* 1680, *Kirvaszie* 1688, *Tirvaszie* 1726 (2) *Chirvosia* (13), *Chirvásia* 1855 (14). — Nf. *Kirvaszie* 1766 (1). — Cf. Sf. *Vasile cel Mare*, celebrat la 1.I și alții cu numele acesta, celebrati la 22.III, 12.IV, 26.IV (Timuș, 848 s. u.).
- Chișereán**. Nf. Aron, 57. — Deriv. (cu suf. -a n) dela Nl. *Chișir* (ung. *Kisér*), j. Arad.
- Chíta**. Sprnf. « oameni nehotărâți » (14). — Nf. *Kicza* azi (44, 51), 1633 (62). — O formă hipocoristică, din [Paras]chíta (Iordan, *Arhiva XXXII* p. 66) s. din *Culița* < *Nicolae*.
- Chiu**. Nf. azi (im. din Tânțari-Brașov 51). — Cf. Chioiu.
- Chiuáriu**, cf. Piuariu.
- Chíudea**. Nf. azi (17), *Tyüsde* 1758, *Tsusda* 1789 (28), azi (31, 32), *Kisdja* 1771 Lupaș, *Doc.*, 126, *Tyküsde* 1788, azi (33), *Kisdö* 1722 (34), azi (35), *Kjusdgya* 1726, *Kusgya* 1789 (39), 1804 Iorga, *St. Doc.*, XII, 196 (44), azi (52), *Kisdé* 1633 (62). — Cf. bulg. *čužd* (< *tjuždj* u-psl. *štuzd* k « fremd », Miklosich, *EtiWb.*), cf. rom. *a chiujdi*

a « ciuli urechile » (CADE), cf. și
Ciulea.

Chíva, cf. Paraschiva.

Chivărár. Nf. Kiverár 1680, Dragomir alias Kiverarj 1688 (4), Tyvoran 1758 (43).

— Chivărăr căciular (< *chivără* — « cască militară de metal », iar prin extens., căciulă) (DA.).

Chivu, cf. Paraschiva.
Chivúea, cf. Paraschiva.
Chivúta, cf. Paraschiva.
Cică. Cf. Ienciu.

Cica. Nf. Tyike 1788 (43), 1820—
30 Iorga, St. Doc., XII, 210 (44).
— Deriv.: (cu suf. -uș) Cieus. Nf.
Csikus 1758 (37).

— Cf. rom. *chică* (?), sau mai curând o formă hipocoristică din Iencică.

Cigmáián. Nf. azi (im. din Rapoltul mare-Hunedoara 55).

— Deriv. (cu suf. -e an) dela Nl. *Cigmău*, j. Hunedoara.

Cimpoiér. Nf. Csimpoiar 1680,
Csimpojer 1688 (1), 1758 (36), 1726,
1758 (37), Csimpoierul 1722 (49),
azi (51).

— Dela *cimpoier* « cântăreț din cimpoi » (DA. s.v.).

Cincán. Nf. Csíkán 1726, 1788,
azi (44).

— Deriv. (cu suf. -a n)dela Nl.
Cinca.

Cinișoára. Nf. Csinischora 1722
(31).

— Din *cinișorá*.

Cioácă. Sprni. (30). — Nf. Csoka
1788 (34), azi (im. din Coveseș-
Târnava-mare 44).

— Dela *cioacă* « poreclă dată Tiganilor » (CADE). *Cioagă*=mârtoagă,
vîtă sau om slab (Pașca, Gl. 17), și
« corb », cf. *cioacă cu cioacă se 'ntelelege* (= prost cu prost... mojic cu
mojic..., Zanne, I, 407). Pentru

forma nediftongată, cf. rom. *ciucă*
« bulgăre » (Drăganu, Rom. în sec.
IX-XIV, 58). Această formă (ne-
diftongată) se poate explica și ca
un produs al pronunției oficiale
străine (ungurești), (cf. ung. cso-
ka).

Cioára. Sprnc. li se zice locui-
torilor din Corbi (13), de către cei
din Ucea de jos (9) și de către cei
din Viștea de jos (14); — *Cioără*
de *ungur*, *Cioară ungurească* Sprnf.
dat membrilor din familia Seche-
leștilor » (27). — Nf. Csoare, Csoari
1680 (1), cu varianta de pronun-
țare *Cioră*. Nf. Csora 1688, 1726
(1), 1680 (2), Csurra 1722, azi (9),
Tsora 1766 (10), azi (11), Csora
1758 (22), Gorin alias Chora 1557
Fragm. 820, Chiorra 1721, ib., 521,
Csora 1726, Csora alias Opris 1726,
Nyeny alias Csora 1758, azi (25),
azi (44, im. din Dridif-Făgăraș 44).
— Deriv.: (cu suf. -a n, poate
dela Nl. *Cioara*) Ciorán. Nf. Csuran
1758 (25); — (cu suf. -o i u) Sprnf.
Ciorói « fiindcă li s'ar trage ori-
ginea din Tiganii » (27).

— Apelativul *cioară* se dă de
obicei ca poreclă Tiganilor (Can-
dere, Porecle, 8), Sașilor (Pașca,
Gl., 17) sau altor străini (negri-
ciosi la față) (DA. s.v.).

*Cioársă, Cioáră. Sprni. (53). —
Nf. Tyorcze 1726 (61).

— Cf. *cioarsă* « cuțit s. topor
rău, tocit, stirbit », iar fig. « (om)
bâtrân », *ciorsoiu* « om greoiu »,
« om slab, bun numai de dragoste »
« vagabond, om de nimic ».

Cioáteș. Nf. azi (36), Csotes 1763,
Cioțeș azi (40), Csuotes 1722, Csoa-
tes 1788, azi (48).

— Deriv. (cu suf. -eș) din *ciot*.

Ciobán. Sprnc. Ciobani li se zice
locuitorilor din Dejani (30) de

către cei din Breaza (19). — Nf. *Csoban* 1680 (3), *Choban* 1633, *Csoban* 1726, 1767 Fragm. 680 (21). — Deriv.: (cu suf. -e l) *Ciobânél* Sprni. (52), *Ciobânéi* Sprnf. (27). — În afară de numele îndeletnicirii, cf. *ciobânel*, care în graiul local are și sensul de « tăurenciu de bivol de doi ani ». Pentru alte sensuri cf. DA, s.v.

Ciobotăriu. Nf. azi (im. din Cârligata-R. Sărat 44).

— Deriv. din *ciubotă*. Indigenii sănt numiți cu Nf. *Cismașu*.

Ciocán. Nf. *Csokan*, 1722, azi (9), azi (im. din Râușor-Făgăraș 20, 28), *Csokan* 1758 (36), 1726, 1758, 1789, azi (38), 1758, 1788 (41), 1830, Iorga, *St. Doc.*, XII, 216, azi (im. din Hârseni-Făgăraș, im. din Cuciulata-Târnava mare 44, 47, im. din Râușor-Făgăraș 49) *Csukan* 1722 (50), azi (53, 56). — Deriv.: (cu suf. -e a) *Ciocánea*. Nf. *Csokanye* 1726 (3), *Csokanya* 1726 (15), *Csokanye* 1726 (41); — (cu suf. -e l) Sprni. *Ciocánél* (52), Sprnc. și Sprnf. (14); — Nf. *Cskanel* 1726 (25); — (cu suf. -e l -e a) *Ciocánélea*. Nf. *Csokanyela* 1758, *Csokanellya* 1788, azi (44).

— Pentru desvoltarea semantică, cf. *ciocan* = (om) prost, nătăfleț (Pașca, *Gl.*, 17), *a fi ciocan* = a fi mare (Zanne, V, 179). Alte sensuri în DA, s.v.

Ciocâ'ndea. Nf. *Csokingya* 1726, *Csokindgya* 1758, *Csokindja*, *Csokinda* 1788 (26).

Cioches. Nf. 1743 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 172 (51).

— Deriv. (cu suf. -e și) dela *Ciacăs*. *Ciocu?*

Cióciu. Nf. *Tyatyu* 1726, (35) azi (im. din Poiana Mărului-Brașov 53).

— Din ung. *csacsí* « mă-găruș ».

Ciocloáve. Sprnf. (34).

— Cf. *cioclovină* « Tigan ».

Ciocodél. Nf. *Csokodel* 1680, (și Csokodej) 1688, *Csokudel* 1722, *Csokodgyel* 1726 (3).

Ciocóiu. Sprni. (14). — Nf. azi (17).

— Dela sensul de « ciocârlie », « ciocârlan ». Cf. și *Ciocu*.

Ciocotă, cf. *Ciocu*.

Ciócu. Sprni. (25, 26). — Nf. azi (im. din Mediaș 44, 61). — Deriv.: (cu suf. -o tă) *Ciócotă*. Nf. *Csokote* 1788 (19).

— Cf. *cioc*, (*ciocoti* « a mâncă cu zgomot », DA, s.v.). Cf. și *Gurică*.

Ciodrâ'ngă. Nf. *Csodringa* 1722 (47).

Ciofléc. Nf. *Csoflek* 1789 (60), *Csoflek* 1726 azi (63). — Prin substituire de sufix (cu suf. -e a) *Cióflea*. Nf. *Czoffle* 1592 Pușc., *Fam.*, I, 166 (55), *Csuflé* 1633 (63).

— Cf. *cioflac* « copil » (Binder, *Kind*, 19). Cf. și *Cioplinc*.

Ciolán. Nf. *Csalan* 1758 (44), azi (56).

— Cf. apelativul *ciolan*. Cf. și *Cioleá*.

Cioleá. Nf. *Csollya* 1758 (55).

— Cf. srb. *Cola* (Rječnik s.v.). Cf. și *Ciolan*.

Ciónea. Nf. *Csonka* 1726 (42).

— Din ung. *csonka* « ciung ». Cf. Nf. *Cioancă*.

Ciónea. Sprnf. (33). Nf. *Csona* 1722 (9).

— Cf. *cione* « stir » (TDRG), « buruiană ce crește pe marginea drumului, talpa gâștei » (Panțu, *Voc.*, 62).

Cióntea. Nf. *Csonta* 1722, azi (9), *Csontja* 1726, *Csonta* 1758 (20),

- Csonte* 1758 (41), *Csontya* 1726 (63). — Deriv. (cu suf. -e a) din *ciont* « ciung » (cf. Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, 72, 211).
- Ciopán*. Nf. *Csopan* 1758 (39), 1758 (40), *Tyopan* 1758 (55). — Cf. slav. *Čupa* (< *čupa* « fată », Weigand, *Jb. XXVI—XXIX*, 161). Cf. și *Ceapă*.
- Ciopășu*. Nf. *Csopășu* 1722, azi (48). — Deriv. (cu suf. -a ș) din aceiasi radical ca *Ciopan*.
- Cioplegán*, cf. *Cioplíc*.
- Cioplíc*. Nf. *Csoplík* 1688 (2). — Deriv. (cu suf. -a n) *Cioplegán*, *Cioplígán*. Nf. *Csoplegan* 1788 (43), *Csopligan* 1726, *Csoplígány* 1758, azi (46). — După Iordan, *Dift.*, 81, am avea, în Nf. *Ciopleagă* un derivat (cu suf. -e a c ă, -e a g ă) dela *ciopli*. De fapt, trebuie să legăm de forma aceasta și cele de mai sus, de *Cioflec*, *Cioflea* (cf. slav. *s upljak* < *šuplja* « debilis », Binder, *Kind*, 19).
- Cioplígán*, cf. *Cioplíc*.
- Ciórba*. Nf. azi (im. din Crihalma-Târnava mare 55). — Dela nume de mâncări.
- Ciorogár(iu)*. Nf. *Csorogar* 1787 (2), *Csorogarj* 1788 (26), *Csorogaru* 1758 (35) *Csorogar* tig. 1726 (44). — Dela *ciorogar* 1. « cismar ». 2. (prin ext.) « nemeș, sărac » (DA. s.v.). Despre *Ciorogari* în Tara Oltului, cf. Iorga, *Ind.*, 147.
- Ciórtea*. Nf. *Csortea*, *Csorțya* 1680 (10). — Deriv. (cu suf. -e a) dela *ciort* (= gură).
- Ciosán*. Nf. *Csosan*, *Csoszán* 1726 (63). — Cf. bulg. *Kjosá*, *Kjosé* (Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 142,
- 158), srb. *kjosé* « spân » (Miklosich, *ErbWb.*).
- Ciotrocélea*. Nf. *Csotrotyelja* 1726 (55). — Deriv. (cu suf. -e l -e a) dela forma *Ciotrocea* (după Iordan, *Dift.*, 245 din interj. *ciotroc!*!), mai exact însă din forma srb. *Čotra*, *Čotrić* (Rječnik, s.v.).
- Ciovica*. Nf. *Csovika* 1680, *Csu-vika* 1688 (1), 1726, azi (47). — Dela n. de păsări: *ciovică*.
- Ciprián*. Nb. *Kiprian* 1787 (2), azi passim. — Dela numele sfântului celebrat la 17.VIII, 14.IX, 2.X (Timuș, 164 - 171). Numele l-am primit (cu forma *Chi-*, bizantină), dela Slavi. Cea cu *ci-* e o formă mai nouă latinistă.
- Cípu*. Nf. *Csípu* 1758 (39), azi (42, 44). — Cf. slav. *Čipic*, *Čiponíć* (< *cip-*, Miklosich, 326).
- Ciráșea*, cf. *Cires*.
- Cirés*, *Cireáşa*. Nf. *Čseres*, *Czirjes* 1766, 1787 (10), *Cseres* 1726 (18); — Fem. Nf. *Cireáşa* azi (im. 29); — Deriv.: (cu suf. -i ca) Nb. *Cireșica* (45); — (cu suf. -e l -e a) *Cireșélea*. Nf. *Csiresela* 1722 (63). — Dela apelativul românesc, *cires*, *cireașă*, intrat ca Npers. și la Slavi, cf. bulg. *Čirjaská* (Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 138), de unde am reluat noi forma *Ciráșea*: *Csiraska* 1758 (44).
- Cirghiș*, cf. *Tîrghiș*.
- Cirica*. Nf. *Csirika* 1722, 1750 Fragm. 559 (62). — Deriv.: (cu suf. -a ș) Nf. *Ciricás* azi (im. din Beliu-Trei Scaune 63). — Cf. rad. slav. *Čir-* (< *Cyriacus*, *Cyrillus*, Maretic, LXXXII, 88, 110).

Cismășu. Nf. azi (1), *Csiszmassu* 1726, *Csiszmasu* 1766, *Csizmás* 1787, azi (2), *Csizmasu* 1766, azi (3), 1766 (4), *Csimasul* (sic! *Ciu-mosul?*) 1722 (5), *Csismas* 1722, azi (7), *Cișmașiu* azi (8), azi (im. din Arpaș-Făgăraș 14, 18), 1758 (22), 1860 (32), 1722 (34), *Csiszmas alias Casztravecz* 1758 (38), azi (im. din Văleni-Făgăraș 44), 1758, 1788, azi (45), azi (48, im. din Arad 51, 52), 1632 Fragm. 244 (59).

— Dela *cismaș* *cismar*, despre a căror îndeletnicire cf. Iorga, *Ind.*, 47 - 49, 88 - 90, 147 - 151. Cf. și *Cizmadija*.

Ciubica. Nf. *Csubika* 1726 (35). — Cf. *ciubică* « șapcă » (cf. srb. *ćuba* « moț (la păsări) », Miklosich, *Et.Wb.* s.v.).

Ciubotăriu. Sprnf. (33) fiindcă « a introdus cel dintâi moda cismelor în sat ».

Ciuc. Nf. azi (im. din Netot-Făgăraș, im. din Săvestreni-Făgăraș 44). — Deriv.: (cu suf. -ul -e t) Nf. *Ciueulétu* azi (45).

— Dela *ciuc* (cf. *ciocă*) « târnăcop » (DA. s.v.).

Ciúciu. Sprni. (21). — Nf. *Csücsül* 1722 (5). — Deriv.: (cu suf. -a n) Sprnf. *Ciuceán* (21); — (cu suf. -u c) Nf. *Ciuciú* azi (im. din Bivolaru-Iași 44).

— Cf. *ciuci* « a se aseza pe vine, a se zbârci » (DA. s.v.). După Bogrea, *Glose*, 72, *ciuci* = « măgăruș ». În alte părți e o poreclă dată unuia « mic de statură, scund ». Cf. și *ciuci* « mâncare făcută din aluat » (Viciu, *Glos.*, 31). Forma *Ciucean* poate fi un derivat din Nt. *Ciucea* deci, locuitor din *Ciucea*.

Ciuciulăș. Nf. *Csutsulas* 1750 Fragm. 558.

— Dela *ciuciulaș* = burete mic (cf. *Ciuciulete*) (DA. s.v.).

Ciuciuleț. Nf. *Csucsuletz* 1680 (2).

— Dela *ciuciuleț* — *ciuciulete* « bot, ceva mototolit » (DA. s.v.).

Ciuclea. Nf. *Csuklja* 1726 (46).

— Cf. *cioclă* 1. « creasta, moțul găinei s. cocoșului »; 2. « glugă », « maldăr de coceni » (DA.), derivat cu suf. -e a.

Ciueulétu, cf. *Ciuc*.

Ciudiu. Nf. azi (16).

— Cf. srb. *Ćjudo mili* (< sl. *cudo* « res mira », Miklosich, 327).

Ciuhán. Sprnf. (33).

— Dela *ciuhă* « momâie, sperie-toare de păsări » (DA. s.v.) derivat cu suf. -a n, sau *ciufan* « varză fără căpătană » (Viciu, *Glos.* 31).

Ciúla. Nf. *Csula* 1726 (55), *Csulla* 1722 (62). — Deriv.: (cu suf. -o c) Nf. *Ciuloc* azi (2); — (cu suf. -u că) *Ciulúca* Nf. *Csuluka* 1726, 1758 (37).

— Dela adj. *ciul*, -ă (DA. s.v., cf. și Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, 59), indicând un defect fizic.

Ciulmoenescul. Nf. 1437 Iorga, *St. Doc.*, XII, 276.

— Compus din *Ciul*-*Moian*, deriv. cu suf. -e sc u. Avem de a face cu un boier de al lui Vlad Voievod, căruia i s'a dăruit jumătate din satul Voina. Printre alții, avea un fiu *Moian* și un nepot tot *Moian*. Acest nume, evident, constituie partea a doua a compusului *Ciulmoenescu*.

Ciúncu. Nf. *Csunku* 1726 (38).

— Dela adj. *ciunc* = ciung (cf. Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, 56 - 57), vizând un defect fizic.

Ciúngu. Nf. *Csungul* 1688, *Csun-gu* 1726 (3), 1664 Fragm. 802,

1680, 1766, azi (4), 1788 (24), 1726 (26), azi (im. 28). — D e r i v . : (cu suf. -a n) *Ciungán* Nf. *Csungan* 1711 Barițiu, I, 722 (22); — (cu suf. -a r) *Ciungár*. Nf. *Csungar* alias *Boer* 1432 Pușc., *Fam.* I, 174—175, 1727 *Fragm.* 820 (22); — F e m. Nf. *Ciungara*, azi (18), *Csungera* 1726, *Csungara* 1793 Pușc., *Fam.*, I, 111, azi (22); — (cu suf. -ă u) *Ciungă'u*. Nf. *Csungoŭ* 1722 (3).

— Dela adj. *ciung* (cf. *C i u n c*), fără o mână s. un picior (DA. s.v.), iar pentru *Ciungar* și *Ciungára*, rostit și *Ciungára* = « cu cornul rupt (despre vite) ». (DA. s.v.).

Ciúpa. Nf. azi (10).

— Dela *ciupă* « albie, copacie, troacă » (DA. s.v.); cf. și bulg. č i p a « copil nebotezat ».

Ciupercári. Sprnf. (63).

— Cf. *ciupercă*, deriv. cu suf. -a r.

Ciupitu. Sprni. Haneș, *T. O.*, 100 (12).

— Dela adj. *ciupit* « cu pielea obrazului stricată de vârsat ».

Ciurár(iu). Nf. azi (țig. 6, țig. 17, țig. 48, țig. 51, im. din Felmer-Târnava mare 63).

— Din Sprn. dat după îndeletnicire (mai ales Tiganilor).

Ciúrea. Nf. *Csurka* 1652 *Fragm.* 282 (59).

— Bulg. č u r k a (explicat de Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 141 dela numele bulgăresc al gree-rului), care poate fi un derivat (slav.) cu suf. -k a din Č u r e, cf. srb. Č u r e (< lat. C y r i l l u s, Maretic, LXXXII, p. 98), care s'a păstrat și în rom., cf. *C i u r a*, *C i u r e a*. Cf. totuși și rom. *ciurcă* « vacă slabă », « curcă », « pui de găină » (DA. s.v.).

Ciúrea. Sprnf. (33); — Nf. *Ciure* 1819 Meteș, *V A. I*, 297 (17), *Tsurja* 1758 (35), *Csura* 1808, azi (44), azi (im. din Grid-Făgăraș 53).

— După Philippide, *Orig.*, II, 165, *ciurică*, *ciuriă* care se leagă de *Ciurea* ar fi reflexe vechi grecești. Capidan (*Arom.*, 158) atrage atențunea asupra bulg. č u r e « buză, bot », *Curilo* = « Buzilă, Buzatul » și deci ne lasă să credem că forma noastră (cu č-) e de origine slavă. În tot cazul, forma *Ciura*, *Ciurea* trebuie să fie o formă hipocoristică din *Ciuriă*. Cf. mai sus *Ciurca* și mai jos *Ciuriă*.

Ciuriă. Nf. *Csurile* 1726, *Csorrilla* 1758 (47), azi (51), *Curylla* 1535 *Fragm.* 108, *Csurile* 1726, *Churylla* 1758 *Fragm.* 586, 1766, azi (57).

— Reflex mai târziu, slav., al grec. κύριλλος (cf. rom. C h i r i l) azi, al noi, nume depreciat prin transparentă fonetică prin apropiere de *ciur*, și obișnuit mai ales ca nume (resp. supranume) date Tiganilor. Cf. *C i u r e a*.

Ciurdáriu. Nf. azi (im. Măderat-Arad 44).

— Dela *ciurdariu* (< *ciurdă* « ci-readă », derivat cu suf. -a r).

Ciúșcă. Sprnf. (33). — D e r i v . : (cu suf. -a n) Sprni. *Ciușcán* (27); — (cu suf. -ă lă u) Sprni. *Ciușcă-lău* (27).

— Cf. *ciușcă* (Olt., Munt.) « ardei roșu », « ardei iute ».

Ciúta. Sprnf. (30, 58); — Nf. *Csutta*, azi (17), *Csuta* 1758 (21), azi (29, im. din Berivoiu mic-Făgăraș 35, țig. 38, im. din Sâmbăta de sus-Făgăraș 51, im. din Berivoiu mare-Făgăraș 56).

— Dela adj. *ciut*, -ă (despre animale).

Ciútură. Sprni. *Ciutură se scutură cu oala cu verzele* (21); — Nf. *Czutura* 1788 (44). — Deriv.: (cu suf. -u g ā, cf. *ciutură* + *buturugă*)
Sprni. Ciuturúgă (1).

— Pentru sensul «găleată», cf. mai jos *Găleata*.

Ciuvíca, cf. *Ciovica*.

Cizmadia. Nf. *Timar alias Csiz-madia* 1642 *Fragm.* 313 (29).

— Traducerea în ungurește a Nf. *Cismașu*, ung. *ciszma dia* «cizmar».

Cláin. Sprni. «om pipernicit» (46).

— Germ. *klein* «mic».

Claudiu, -ia. Nb. *passim*.

— Nume de origine latinistă.

Clebe (?). Nf. *Klebba* 1722, *Kleyebé* 1726 (3).

Clemént. Nb. azi (rar 14, 28, 29), *Climent* azi (37), azi (al. 43, 48, 52*). — Fem.: **Cleméntă** Nb. azi (28).

— Forma *Clement* și *Clementă* sănt de origine occidentală (ital.); *Climent* pare a fi de origine calendaristică (cf. *Apost. Climent*, celebr. la 4.I, 10.IX, Timuș, 184 - 187) și îl găsim și la Slavi, *Klime nt* (Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 125).

Cleménță, cf. *Clement*.

Clému. Nf. azi (im. din *Cuciulata-Târnava Mare* 44), *Clem* 1750 *Fragm.* 562 (62).

— Formă hipocoristică slavă, *Klime*- (< *Clement*, Maretic, LXXXII, 98), *Klime* (Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 125), s. mai curând germ. *Klem m* (< *Clemens*, Heintze, 140).

Cléon. Nb. azi (18), *Klion* 1633 *Klyen* 1722 (62). — Deriv.: (cu suf. -i c) Nb. *Cleonie* azi (12).

— Nume provenit din școală, grec. *Kλέων*.

Clíea. Sprni. (fem.) (24).

— Dela *clică* «noroiu» (Viciu, *Glos.*, 33), (cf. *i moale ca tina* «molâu, slăbânog; cf. și *clic* «mămăligă crudă»).

Climént, cf. *Clement*.

Clión, cf. *Cleon*.

Clípa. Nf. *Klipa* 1726, 1758, 1788 (41).

— Cf. *Chiplea*.

Clócea. Nf. azi (35), *Kloka* 1726, azi (38), azi (42).

— Dela *clocă* = *cloșcă*.

Clocoțán. Nf. *Klokoczan* 1633, *Kolacsa alias Klokoczan* 1726, azi (59), azi (60).

Clónțea. Nf. azi (10), *Kloncza* 1726 azi (11), azi (13, 26, 44).

— Deriv. (cu suf. -e a) dela *clonț* «gură, flioancă, cioc, plisc» (DA. s.v.).

Clopotár. Nf. *Klopotár* 1788(26), *Klopotar alias Praeda* 1788 (44), azi (tig. 51).

— Deriv. (cu suf. -a r) dela *clopot*.

Clóťea. Nf. *Klotza* 1771, *Lupaș, Doc.*, 126, azi (35), azi (37, 41), *Klocza* 1726 (43).

— Cf. *clotă* = *clocă*, *cloșcă* (DA. s. v.), cf. și germ. *Klotz* «buștean».

Clucu. Nf. *Kluku* 1726 (39).

— Deriv.: (?) *Kluche* 1534 Veress, *Acta I*, 238 (4).

Clușoiu. Nf. *Klusoi* 1722 (34).

— Hipoc. slav. din *Nicola e*.

Coácáză. Sprnf. (46).

— Dela *coacăză*, făcând aluzie la statura individului sau la coloarea feții lui.

Coántă. Nb. *Konta*, *Koante*, *Konte* 1726 (26), 1726, azi im. din *Beclean-Făgăraș* (44), *Konthe* 1617 *Fragm.* 196, 1702 ib., 486, 1726, azi (63).

— Cf. srb. *Konta* (Rječnik, s.v.).

Coántă. Nf. *Koancza* 1758 (22).

— Cf. srb. *K o n c a* (Rječnik, s.v.).

Coárli. Sprni. « Luțioestii sănt numiți curent *Corlenci* (fără intenție de batjocură), ca urmășii bunicului chemat mai pe nemesie (id. est: ungrie), Caroi, pronunțat popular *Coarli*. Fiul lui e *Corlenciu*; soția lui *Corlenciu* e *Corloáica*, soara lui *Corlenciu* (poate fiind mai putințică de statură) e *Corloicúta*. Azi e simțit ca batjocură numai numele de *Coarli* » (27).

— Formă hypocoristică germ. *K a r l i*, pătrunsă și la Unguri.

Coárvă, Sprnf. (48).

Cobâ'lea. Nf. *Kobillja* 1726 (63).

— Deriv.: (cu suf. -i t a) **Cobâlîță**. Nf. *Kobalicza alias Sarrabs* 1671 Fragm. 313 (43); — (cu suf. -e an u) Nf. *Cobârleánu* azi (44).

— Din slav. *k o b y l a* « cal » (cf. Nf. sl. *K o b i l a*, Rječnik, s.v.), Iordan, *Top.*, 249; s. slav. *k o b e l j* « câne » (DR., II, 413).

Cobârleánu, cf. *C o b â l e a*.

Cóea. Nf. *Koké* 1726 (2), *Koka alias Nyagu* 1680 (10), 1726 (37). — Deriv.: (cu suf. -a n) Nf. *Cocán* azi (5, 16), *Kokany* 1722, azi (17), *Kokan* 1726, *Purdu alias Kokan* 1788 (25), azi (37), 1758 (43), azi (im. din Sâmbăta de sus-Făgăraș 44), 1758 (45), 1656 Pușc., *Fam. I*, 155 - 156, 1667 Fragm. 411, 1688, azi (46), azi (48, im. din Mărgineni-Făgăraș 51, 56, 57); — (cu suf. -o l e a) **Cocólea**. Nf. *Kokolja* 1726 (58).

— Formă hypocoristică slavă, *K o - k -* (< *K o n s t a n t i n*, *M a - retić*, LXXXII, 90).

Cócea. Nf. *Kotsa* 1766 (10).

— Slav. *K o č o* (< *K o n s t a n t i n*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*,

126), După Iordan, *Dift.* 246, deriv. cu suf. -e a dela *coc*.

Cocenáriu. Sprni. (5).

— Deriv. din *cocean*.

Cocioábă. Sprni. (26); Nf. *Ko - csába* 1671 Fragm. 405 (9).

— Cf. *cocioabă* = *colibă*. În Munții Apuseni, Sprni. *C o l i b ă*, dat unui individ adus de spate.

Cocișu. Nf. *Kocsisch* 1722 (7), azi (9), *Kocsisu* 1726 (12), 1578 (18), 1726 (21), 1726 (43), *Kocsis* 1722 azi (49), azi (59, 63).

— Ung. *k o c s i s* « rândăș ».

Cocodáia. Nf. *Kokodaja* 1726 (39).

Cocólea, cf. *C o c a*.

Coconeásă. Nf. *Kokonjasze* 1766 (2).

— Deriv.: (cu suf. -e a s ă) dela *Cocon* (sotia lui *Cocon*).

Cocór. Sprni. (24). — Deriv.: (cu suf. -a) **Cocóra**. Nf. *Kokora* 1758 (38), 1711 Barițiu, I, 718, *Kokora alias Halmág* 1633, 1747 Fragm. 554 (63).

— Pentru analogia evoluției semantice, cf. *cocostârc* « nume ce se dă în batjocură unui om slab, cu gâtul lung » (Candrea, *Por.* 27); cf. și sensul de « creț la frizură » (Costin, *Graiul*, 90).

Cocóşa, } cf. *C o c o ş u*.
Cocóșea, } cf. *C o c o ş u*.

Cocósu. Nf. *Kokos* 1726 azi (4), 1722 (9), 1722, azi (17), 1726 (19), azi (20), 1726, azi im. din Sâmbăta-de-sus-Făgăraș, im. din Călimănești-Vâlcea (44), 1763 (48). — Deriv.: (feminin?) **Cocóşa**. Nb. *Kokosa* tig. 1556 Fragm. 125 (43); Nf. 1680, 1688, 1766 (4); — (cu suf. -c a) **Cocóșea**. Nb. *Kokoska* tig. 1689 Fragm. 417 (1); — (cu suf. -e l) Sprnf. *Cocosél* (14, 44); Nf. *Kokosel* 1758 (37).

— Face aluzie la caracterul irascibil al individului.

Cócul. Nf. *Kokul* 1722 (24).

— Slav. *Koko* (*Konstantin*). Cf. și *Coca*.

Cocuta. Nf. 1765 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 254 (63).

— Cf. *cucută* (?), sau un derivat dela *coca*?

Codâia, Codăia, Codoáia. Nf. azi (47), *Codoia* 1722 (50), azi (55).

— **D e r i v . :** (cu suf. -a ș) Sprnf. *Codoiăsi* (25).

— Deriv. din *coadă*.

Códru. Nf. 1798 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 92, azi (12). — **D e r i v . :** (cu suf. -e a) **Códrea.** Nb. *Kodria* 1654 *Pușc.*, *Fam.*, I, 109 (12), azi (18); — Nf. *Kodre* 1722, azi (7), 1667 ib., 411, 1723 ib., 541, 1726, *Bobéka alias Kodrea* 1702 *Pușc.*, *Fam.*, I, 180, azi (12), azi (im. din Drăguș-Făgăraș 44) 1722 (50); — (cu suf. -e a n, la origine Nf. s. Sprn.) Nb. *Codreán* azi (45); — (cu suf. -e l) Nb. *Codrél* azi (18).

Coflán. Nf. *Koflan* 1763 (48).

Cóina. *Kojna* 1718 Iorga, *St. Doc.*, XIII 55 (15).

— Cf. bulg. *kojno*, *kojna* (< *k o j* «quies», Weigand, *Şb. XXVI-XXIX*, 165, s. din *Kojja* < *K o s t a*, Rječnik, s.v., Maretic, LXXXII, 116).

Cojánă. Sprni. și f. *Cojană din Regat* (56). — **D e r i v . :** (cu suf. -i ță) Sprni. (masc.) *Cojeniță* (53).

— Cf. cunoscuta poreclă dată Muntenilor de Ardeleni (Pascu, *Suf.*, 197).

Cojocáriu. Nf. *Kosokár* 1680, *Kosokarj alias Vovoritza* 1688 (1), 1726 (2), 1789 (10), azi (11) *Kosokar* 1722, azi (17), 1817 Meteș, *VA.*, I, 297 (18), 1758 (19), *Kosukar* 1726 (41), azi (42, azi im. din

Berivoiu mare 44), *Kosokaru* 1788, 1813 Iorga, *St. Doc.*, XII, 204, azi (45), 1722 (50).

— **Dela cojocar.** «Erau cojocari prin târguri, dar, precum nu lipsesc astăzi în satele din Ardeal, astfel ei trebuie să se fi aflat în trecut prin toate aşezările noastre». Iorga, *Negoțul*, 159, *Ind.*, 44 - 45, 139.

***Colác.** **D e r i v . :** (cu suf. -e a) **Colácea.** Nf. *Kolácsa* și *Kolacsia alias Kokoczan* 1726 (59); — (cu suf. -e l) Sprni. *Colácél* (14, 26, 48).

— Cf. și Nf. românesc *Cozonac* (Şt. Buzila, *Sânișor*, 96).

Cólcea. Nf. *Kolcsa* 1726 (37).

— Cf. bulg. *Kołco* (< *Kołca* < *Nikola*, Weigand, *Şb. XXVI-XXIX*, 128).

Colcér(iu). Nf. *Koltseru alias Possa* 1789, azi (1), azi (5), *Kolcsér* 1680, *Kolcsár* 1711 *Barițiu*, I, 723, 1726, *Kultseru* 1789, azi (10), azi (35), *Marcu alias Kultseru* 1758 (36), azi (im. din Copăcel-Făgăraș, im. din București-Ilfov 44).

— Cf. rom. *clucer* și ung. *k o l - c s á r*.

Coléşa. Nf. *Balya alias Kolésa* 1758 (25), *Kolyesa* 1722 (31), 1758 (37), 1820 Meteș, *VA.*, I, 271 (62).

— **D e r i v . :** (cu suf. -a n) **Coleşánu.** Nf. *Kolesanu* 1726 (4); — (cu suf. -e r = -a r, s. apelativul *coleșer*) *Colişér* Nf. *Koliser* 1688 (10).

— Cf. și *Mămăligă*.

Coleşánu, cf. *Coleşă*.

Colián. Nf. Aron, 27.

— Deriv. (cu suf. -a n) din bulg. *Kołjo* (< *Nikola*, Weigand *Şb. XXVI-XXIX*, 181).

Colibáși. Sprnc. li se zice în bat-jocură locuitorilor din Cuciulata (62) de către cei din Comăna de

jos (63) și celor din Persani « fiindcă sănt săraci » (56).

— Deriv. (cu suf. -aș) dela *colibă* (cf. *Cocioabă*).

Coliner. Nf. *Koliner* 1766 (4).

Colițări. Sprnc. li se zice locuitorilor din Calbor de către cei din Galați (45).

Colnán. Nf. 1747 Dragomir, *Ist. Desr.*, I, 66 (44).

— Deriv.: (cu suf. -a n) dela Nl. *Colună*.

Cólțu. Nf. *Kolcz* 1680, *Koltz* 1766 (4), 1722 (9). — Deriv.: (cu suf. -a t, -ă) *Coljăta*. Sprnf. (21); — (cu suf. -e a) *Cóltea*. Nf. *Kolcza* 1726 (35), *Koltze* 1729 Fragm. 548 (55).

— Dela *colț*, indicând un defect fizic.

Colunáru. Nf. *Kolunaru* 1766 (1).

— Deriv. (cu suf. -a r) dela Nl. *Colun*. Cf. și *Colna n*.

Cóman. Nb. atestat des istoricește, din sec. XVI (1534), azi (6, 33*, 47). — Nf. *Koman* 1726 (1), 1680 (2), 1509 Fragm. 76 (9), 1728 Pușcariu, *Rev.*, 66, 1789 (10), 1726 (20), azi (im. din Berivoii mici 30), 1788, azi (33), *Komány* 1788 (34), 1516 Fragm. 95, 1598 ib. 175 (43), azi (im. din Drajna de jos-Prahova, im. din Cucerdea-Dicosânmărtin 44, im. din Berivoii mici 51, 57). — Deriv.: (cu suf. -aș) *Comânăș*. Nf. *Comanass* 1722 (33); — (cu suf. -e a să) *Comâneásă*. Nf. *Kominiaszi* 1680, *Kominjaszi* 1688 (3), *Komanyasze* 1758 (22), *Kominaszai* 1680, *Komenyeszsi* 1789 (28), 1726 (55); — (cu suf. -e l) *Comânél*. Nf. *Komanyel* 1758 (38); — (cu suf. -e l -e a) *Comânelea*. Nf. *Komenelje* 1726 (36); — (cu suf. -e scu) Nf. *Comânéșeu*

azi (im. 45); — (cu suf. -e sti-e anu, mai exact cu suf. -e anu dela Nl. *Comânești*) Nf. *Cominișteanu* azi (8); — (cu suf. -i că) Nf. *Comâncică* azi (59); — (cu suf. -i c u) Nf. *Comânicu* azi (3); — (cu suf. -i c i u) *Comâniciu*. Nb. *Komanics* 1556 Hurm, II⁶, 380, 1556 Fragm. 124, *Komanich* 1689 Fragm. 418; Nf. *Komanitz* 1789, azi (3), azi (11), 1722, azi (17), *Komenics* 1726, *Komanics* 1758 (18), *Comâniciu* 1725 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 94, azi (25), *Komenics* 1726, 1758, *Komenits* 1789, azi (28), azi (im. din Berivoii mari 35, im. din Copăcel-Făgărăș 44, 46, 53, im. din Șinca nouă 56), 1726 (57), azi (58), *Komanits* 1625 Fragm. 214, 1628 Pușc., *Fam.*, I, 160, *Comanitz* 1667 Fragm. 388, 1785, 1831 ibid., 716, 795, azi (59), 1722 (62); — (cu suf. -i tă) Nf. *Comânișă*, *Komanitza*, 1755 Fragm. 570, 1766, azi (57).

— De la numele etnic *Cuman*, pentru care cf. și Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, 529 - 530, Iordan, *Rum. Top.*, 100. Cf. și *Comaniciu*, *Comașa*.

Comânár(iu). Nf. *Komanar*, *Komenarju* 1788, 1791 Iorga, *St. Doc.*, XII, 189, azi (44).

— Deriv. (cu suf. -a r) dela Nl. *Comăna*.

Comânciu. Nf. azi (58, im. din Grid-Făgărăș 59, 63).

— Deriv. (cu suf. slav. -čo) dela Npers. *Coman*.

Comanlie. Nf. 1759 Iorga, *St. Doc.*, XIII 112 - 113 (38), trebuie îndreptat *Comanelea*.

Comardicea. Nf. *Komerdicsa* 1726, *Comărdici* 1750 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 143, *Komorditsa* 1766, azi (56), 1854 Fragm. 826 (57).

— Numele se leagă de Nfam. *Cămărzan*, pe care Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, 278, nu-l explică. O identificare de formă ar fi srb. *k o m a r d a* = « măcel », greu de admis însă din punct de vedere semantic.

Comaromi. Nf. azi (36).

— Nume de origine ung. derivat (cu suf. -i) dela Nl. *Komárom*.

Cómea. Nf. azi (im. din Tode-rița-Făgăraș 52).

— Formă derivată (cu suf. -e a) dela apelativul *coamă* (probabil = « moț »), sau o formă hipocoristică derivată (cu suf. -e a) din *C o m a n*.

Comíza. Nf. azi (4, 12, 14, im. din Telechi-Recea-Făgăraș 20, 30, 31, 32, 44).

Comoli. Nf. azi (32, 33, im. din Vaida-Recea-Făgăraș 49).

Cómşa. Nb. documentat des, pre-tutindeni, din sec. al XVI-lea (1534); azi cunoscut numai ca Nf. — Nf. *Comsa* 1688, *Komsa* 1726, azi (1), 1766 (2), azi (3), *Comsi* 1634 Dens., *Mon.*, 26, *Kompsa* 1663 Fragm. 334 (8), 1711 (10), 1534 Fragm. 106, Veress, *Acta*, 237 (15), azi (25), *Compsa* 1630 Pușc., *Fam.*, I, 172, 1643 Dens. *Mon.*, 123 (26), *Komsa* 1586 Pușc., *Fam.*, I, 111 (28), azi (im. din Hârseni-Făgăraș 32), 1629 Pușc., *Fam.*, 107, azi (35), azi (36), 1610 Pușc., *Fam.*, I, 170 (37), 1789 (39), *Miku alias Komsa* 1630 Fragm. 814, azi (40), 1511 Fragm. 86, *Kompsa* 1661 ibid., 335 (43), azi (im. din Porumbacul de jos-Făgăraș, im. din Găinari-Sibiiu 44), 1758, azi (45), 1520 Fragm. 98, azi (46), azi (56), 1789 (60), azi (61, 63). — **D e r i v . :** (cu suf. -i t < -i t ā) Nf. *Comșit*, azi (im. 29, 35, im. 38); — (cu suf. -o i u,

-o a i e) Nf. *Comșiu* azi (17), *Comșoiae*. Nf. *Komsoje* 1680 (3), 1758 (35); — (cu suf. -o t ā) *Cóm-*sotă. Nf. *Komsote* 1726 (39); — (cu suf. -u l e a) *Comșulea*. Nf. *Komsulya* 1758 (36), *Konsulya* 1722, *Komsulja* 1726, *Komsule* 1758 azi (43), azi (im. din Râușor-Făgăraș 44, 45); — (cu suf. -u t ā) *Comșút*. Nf. *Komsutz alias Sztreza* 1668 Fragm. 813 (35), *Komsucz* 1726 (57); — (cu suf. -u t ā masc.) Nf. *Comșúta* azi (1).

— Deriv. (cu suf. -ş a) din *Co-man* (cf. Drăganu, *Suf.*, -şa, 17).

Cónciu. Sprni. « fiindcă înjură buniciu-său pe bunică-sa: f... conciu tău » (58). — **D e r i v . :** (cu suf. -e a) *Cóncea*. Nf. *Kuoncsa* 1722 (12); — (cu suf. -o i u) *Concióiu*. Nf. *Koncsei* 1722 (59).

Condrea. Nf. *Kondré* 1654 Fragm. 296 (12).

— Cf. *condur* « Tanzschuh, leichter Schuh » (Iordan, *Dift.*, 247).

Cónea. Nf. *Konya* 1758 (47), 1726 (55), *Konia* 1633, 1726 (59), *Konié* 1633 (62). — **D e r i v . :** (cu suf. -i c) Nf. *Conic* azi (44); — (cu suf. -ic -e a) *Conícea*. Nf. *Konicsea* 1680 (3).

— Cf. srb. *Konja*, *Konjo* (< Constantin, Ivezović-Broz, s.v.).

Constânța. Nb. azi passim, des.

Constantín. Nb. passim des, din sec. al XVI-lea (1511), redat: *Ko-standin*, *Kosztantin*, *Kosztandin*, *Costandin*, *Costantin*, etc.; azi passim.

— Nf. azi (24, 46, 49, 51). — **D e r i v . -H i p o c . :** (< Co[n]st-a-[ntin]), cf. și bulg. *K o s t a*, Weigand, *þb. XXVI-XXIX*, 126) **Cóstă.** Nb. *Koszta* 1726 (1), 1511 Dens., *Mon.*, 8 (14); — Nf. *Koszta* 1680 (13) 1726 (28); — (derivat din *Costea* s. *Costea* cu suf. -a c h e)

Nb. Costăche azi (37); — (deriv. cu suf. -a n) Costán. Nb. Kosztan 1688, 1789 (1); — Nf. 1616 Pușc., Fam. I, 157 (33), 1763 (48); — (cu suf. -e a) Cóstea. Nf. azi (5, 10), Kosztia 1680, 15 fam. 1766, 1789, azi (13), azi (15, 16, 17), 1728 (28), 1758 (30), azi (32, 33), 1726 (36), azi (38), 1726, azi (39), 1726, azi (41), Kostia 1509 Fragm. 76 (43), azi (im. din Olteț-Făgăraș 44, 51, 59, 61, im. din Părău-Făgăraș 63); — (deriv. cu suf. -e l) Costél. Nf. Kosztylel 1771 Lupaș, Doc., 126 (33); — (cu suf. -e s c u) Nf. Constantinéșeu azi (im. din Râmnicea-Vâlcea 44); — (deriv. dela Costa s. Costea cu suf. -i c ă) Nb. Costică (43, 52); — ([Cos-]) Nb. Tíca (43); — Nf. Macru seu Tyika (?) 1758 (41), Tiké 1726, 1758 (43); Tieu. Nf. Tyiku 1789 (2); — (cu suf. - in) Costín. Nb. Kosztn 1789 (1); — (cu suf. -i s e l) Costišél. Nb. Kostisol 1511 Hurm. II³, 10, Kosztisol 1661 Fragm. 335 (43); — (cu suf. -i s o r) Costišór. Nb. Kosztisor 1511 Fragm. 335 (43), cf. Kosztisol (!); — (cu suf. -i t ă) Costița. Nf. Koszticza 1758 (24), 1840 (32); — ([Constan-] d i n - u, cf. și sl. D i n o Weigand, Jb. XXVI — XXIX 126, Miklosich, 269). Nb. Dínu (1, 2, 6, 21, 27, 32, 52). — Nf. azi (17).

— Se cunosc mai mulți sfinti cu acest nume, între cari Constantin cel Mare, celebrat la 21 Mai (Timuș, 190 - 191).

Cónta, cf. Coanta.

Copáciu. Nf. Kopacs 1726, Kopats 1789 (1), 1688 (4). — Deriv.: (cu suf. -e a) Copácea. Nf. Kopacska 1688 (1), 1726 (26), azi (27), Kopatzia 1671 Fragm. 314 (59).

Copăceán. Nf. azi (9, 12), 1786 Iorga, St. Doc., XII, 188, Kopácsán 1788 (44).

— Deriv. (cu suf. -a n) dela Nt.

*Copac (prin schimb de sufix) din Copácel, cf. Nf. Copacseli 1642 Fragm. 247.

Copár(i)u. Nf. Kopáru 1726, azi (11).

Cópeea. Nf. azi (61).

— Deriv. (cu suf. -c e a) dela o formă hypocoristică din Pricop, Procop (Drăganu, Suf.-şa, p. 25).

Coposélea. Nf. Koposzélja, Kapaszellya 1726 (39).

— Deriv. (cu suf. -e l - e a) dela Npers. Copos (< ung. k o p a s z « chel, pleșuv »).

Coprína. Sprni. (fem.). (21).

— După numele planetei, copri-nă — narcisă.

Coptu. Sprni. (33).

Córa. Nf. Kora 1616 Pușc., Fam. I, 110, 1711 Barițiu, I, 723, 1726 (11), azi (im. din Viștea de sus-Făgăraș 14).

— Cf. srb. K o r i č (< K o r u n a, Maretic, LXXXII, 73), sau bulg. k o r a « țeapă » .

Coráciu. Nf. Corats 1820 Metes, VA, I, 271 (62).

— Srb. K o r a č (< K o r u n a). Cf. Cora.

Coralia, Nb. (49).

— Deriv. din coral = piatră scumpă.

Coránda. Sprni. (fem.) (21).

Corbánu. Nf. Korbanu 1758 (39).

— Deriv. (cu suf. -a n) dela Nl. Corbi.

Córcea. Nf. (53).

Corcodán. Nf. Korkodan 1758 (58).

— Dela corcodan = curcan, ironizând caracterul irascibil al individului.

Córdea. Nf. *Koryda* 1722 azi (17), *Korgja* 1726, *Kordya*, *Kordja* 1758 azi (18, 20), azi (21).

— Cf. bulg. *Kordoo* (< *korda* « sabie », Weigand, *Jb. XXVI — XXIX*, 181).

Coreța. Nf. *Korecza* 1726 (41).

Corfăr(iu). Nf. azi (im. din Lisa-Făgăraș 20), 1726 (28).

— Deriv. (cu suf. -a r i u) dela apel. *corfă*.

Coriolán. Nb. azi, passim, purtat mai ales de intelectuali.

— Element latinist, cf. numele faimosului general roman din sec. al IV-lea.

Córmos. Nf. *Kormos* 1722 (5).

Córnea. Nb. *Kornya* 1633, 1726 (59); — Nf. azi (tig. 2), 1722 (17), 1758 (19), 1726 (22), azi (23, im. din Ileni-Făgăraș 24), *Kornja* 1726 și *Kornya alias Brezan* 1758, *Kor-nye* 1789 (28), azi (33, 35, 38), *Kornia*, *Kornya alias Barb* 1628 Fragm. 216, 811, 1726, 1758, 1785 Fragm. 713, 1788, azi (41), azi (im. din Ileni-Făgăraș 42) 1722, azi (43), 1808, (azi im. din Mărgineni-Făgăraș 44), azi (48, im. din Ileni-Făgăraș 51, 52, 57, im. din Venetia de Jos-Făgăraș 58), *Kor-nye* 1642 Fragm. 264, *Kornie* 1652 ibid. 282, *Kornya* 1670 ibid. 401, azi (59). D e r i v . : (cu suf. -i l ā)

Cornilă. Nb. *Kornyla* 1726 (18),

1726, *Kornila* 1758 (21), 1758 (36);

— Nf. 1791 Iorga, *St. Doc.*, XII, 189, azi (8, 17, 18).

— E probabilă derivarea Nf. din *corn* (cu suf. -e a, -i l ā); totuși, mai curând, Nf. *Cornea* e o formă hipocoristică din *Cornilie*, care, la rândul său, a fost apropiat prin etimologie populară, de rom. *corn*; terminațiunea (din *Corn il ie*) a fost confundată cu suf. -i l ā. De-

rivarea din *Cornelie* e susținută de faptul că atât *Cornea* cât și *Cornilă* sunt întrebuintă ca nume de botez.

Cornélia, -l(ie). Nb. azi des, passim. *Kornilie* 1726 (4). D e r i v . — H i p o c . : ([Cor] n e l i [a]) Nb. *Neli* (58); — (deriv. cu suf. -i t a) Nb. *Cornelita* (58).

— Formele moderne se datorează influenței latiniste (cf. *Cornelius Nepos*; *Cornelia*, mama Grachilor). Forma *Cornilie* e de proveniență slavă la noi (cf. srb. *Kornilije* < *Cornelius*).

Corodi. Nf. 1772 Iorga, *St. Doc.*, XII 186 (44).

— Deriv. (ung. cu suf. -i -e a n) dela Nl. *Corod*.

Coroásă. Nf. *Korosa* 1630 Fragm. 229, *Coroasa* azi (21). Cf. C a r o o s a .

Corován. Nf. 1809 Iorga, *St. Doc.*, XII, 200 (44).

— Cf. C o v o r a n .

Corovăț. Nf. azi (17).

Corsátea. Nf. *Korssata* 1711 Baritiu, I, 720, *Korsate*, *Korsatje* 1726, *Korsatye* 1788, azi (41), azi (im. din Ileni-Făgăraș 42, im. ibid., 46).

Cortún. Nf. 1800 Iorga, *St. Doc.*, XII, 215 (44).

Cosásă. Nf. *Koszás* 1726 (58).

— Dela *cosaș* (< coasă).

Cóșcea. Nf. *Koska* 1789 (60).

— Cf. srb. k o s k a « astacus, cammarus, locusta » (Rječnik s.v.).

Coscoméndăr. Sprni. (53).

— Cf. în Munții Apuseni, *cosco-mendăr* « unul fără ocupație hotărîtă, despre care nu ști din ce trăiește », *mendăr* (com. M. Mateiu) = « vagabond ».

Cósma. Nb. *Kozma* 1680 (4), 1722 (6), 1680 (10), 1726 (15), 1758 (26, 38, 42), azi, rar, passim. Nf.

azi (5, 6), 1726 (35), 1791 Iorga, *St. Doc.*, XII, 189, azi (49, 55). — **D e r i v .**: (cu suf. -a n) Nb. Cosman (60).

— Dela numele cunoscutului Sf. Cosma (doctorul fără de argintă) (cf. Pamfile, *Să.*, 161), celebrat la 1.VII și 1.IX (Timuș, 192 - 194), din slav. *K o s m a*.

Cosótea. Nf. *Koszotya* 1758 (55).

— Deriv. (cu suf. -o t (ă) -e a) dela slav. *K o s a* (Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 158, Maretic, LXXXII, 73).

Cóta. Nf. *Kotza* 1788 (43).

— Din slav. *K o c a* (< *K o n s t a n t i n*, Weigand *Jb. XXVI-XXIX*, 126, Maretic, LXXXII, 84).

Cotá'rlea. Nf. *Koterlea alias Muntjan, Kotirla, Kotorlya* 1688, 1726 (10), *Kotérle* 1652 *Fragm.* 289 (12).

— **D e r i v .**: (cu suf. -o c e a) **Cotárlócea**. Nf. *Kotrilocsa, Kotirlocsa* 1766 (57), 1726 (58).

— Dela *cotarlă* «cătel»; «copil» (Binder, *Kind*, 19).

Cotárlócea, cf. *C o t á r l e a*.

Coteoréti. Sprnc. li se zice locuitorilor din Luța (27) de către cei din Dridif (25).

— Din onomatopeicul *cotcoreză* (despre găini) (DR., II, 123-124).

Cotéiu. Nf. *Kotej* 1680 (10).

— Cf. srb. bulg. *K o t a* (< Constantin, Rječnik s.v., Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 126), derivat cu suf. -e i u.

Cotiga. Nf. *Kotyiga* 1726, azi (11), *Czipu alias Kotiga* 1726 (14), *Kutsiga* 1722 (40), 1726 (59).

— Formă hipocoristică (derivată cu sufixul -i g ā < -i c ā, din *C o n s t a n t i n*, cf. bulg. *K o t o*).

Cotoáră. Nf. *Kotoare, Kotoari* 1680, *Kotora, Kotore* 1688, 9 fam. 1726, 13 fam. 1766, azi (1). — **D e-**

r i v .: (cu suf. -a-ş) Nf. *Cotorás* azi (im. din Nădlac-Arad 51); — (cu suf. adj. -o s) **Cotorós**. Nf. *Kotorosz* 1726, 1759 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 113, 1789, azi (38).

— Dela *cotor*, care pe lângă alte sensuri îl are și pe acela de «resturi, rămășiță, lucru inutil, cărpă, zdreanță», iar figurat, «cal bătrân, slab».

Cotócea. Nf. *Kotocsi* 1722, azi (33), *Kototsa* 1788, azi (34), azi (im. din Berivoi-Făgăraș 44).

— Deriv.: (cu suf. -e a) dela *cotoc* = *cotoiu*.

Cotóia, cf. *C o t ó i u*.

Cotóiu. Nf. azi (56). — **D e r i v .**: (cu suf. -e a) **Cotóia**. Nf. *Kotoja* 1726 (43). Cf. *C o t o c*.

Cotófan(ă). Nf. *Koczofan* 1722 (6, 31).

— Dela n. de pasăre.

Cotonáru. Nf. *Kotonaru* 1726 (43).

Deriv. (cu suf. -a r u < a n u) dela Nt. *Cătun*.

Cotrilócea, cf. *C o t á r l e a*.

Cotúlea. Nf. *Kotulia* 1680 (10).

— Deriv.: (cu suf. -u l e a) din bulg. *K o t o* (< *K o s t a n d i n*).

Cováciu. Nf. *Kovácsu* 1726 (20), azi *Coaciu* (29, 31), 1788 (42), azi (50, 51, 57).

— Dela *covaciu*, *coaciu* = fierar.

Covorán. Nf. *Koboran, Kovoran* 1758, azi (44).

Deriv. din Nt. *Covor* (cf. BA. II 78) cu suf. -a n.

Covrígea. Nf. *Kovrigja* 1766 (1), *Kovricsa* 1688, *Kovridsa* 1726, *Kovritsa* 1766 (3).

Deriv. (cu suf. -ea) dela *covrig*.

Cozac, cf. *C a z a c*.

Cozgárea. Nf. *Aron*, 138 (44), *Kozgara* 1722, azi (49, im. din Vad-Făgăraș 51), *Koczgara* 1711 Barițiu, I, 719 (59).

- Cf. cum. *gozchar* «mou-ton» (G. Kuun, *Codex cumanicus*, p. 128).
- Crácea.** Nf. *Kracsa* 1722 (55). — Deriv. (cu suf. -e a) dela *craci*.
- Crăciún.** Nb. atestat istoricește des, passim, azi (48*, 51, 57). — Nf. azi (im. 1), *Kreksun* 1726 (15), *Kretsun* 1758 (21), azi (im. 27), *Chrecsun* 1722 (34), 1758 (36), azi (40, im. din Săvestreni-Făgăraș, im. din Răsinari-Sibiu 44, im. din Tohan-Brășov 46, im. din Mândra-Făgăraș 51, im. din Fofeldea-Sibiu 56), 1789 (60). — D e r i v . : (cu suf. -e l) **Crăciunél.** Nf. *Kreksunel* 1758 (36).
- Dela numele sărbătorii, (cf. Pușcariu, *St. Istrorom.*, II, 284). Pentru vechimea numelui la noi, cf. Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, 48, 603, 605.
- Cragúi.** Nb. *Kraguj* tîg. 1511 Fragm. 86 (8). — Srb. bulg. *Kraguj* (< *kragu* = «accipiter», Miklosich, 281, Maretic, LXXXI, 94).
- Cráia.** Nf. *Kraja* 1726, *Laczko alias Kraja* 1758 (35), 1696 Fragm. 453, 1726, 1758 (37). — D e r i v . : (din *crai* u, cu suf. -ș o r) **Crăișor.** Nf. *Krejsor* 1726 (58). — Srb. *Kraja* (< *kraj* = «margo, regio», Miklosich, 67).
- Craiován.** Nf. *Krajován* 1788 (44). — Deriv. (cu suf. -a n) dela Nl. *Craiova*.
- Crancéu.** Nf. *Krencsev*, *Krentsev* 1726, *Krenceu* 1758 (30).
- Crancúța.** Nf. *Krankutza* 1633 (62). — Deriv. (cu suf. -u ț ā) dela *crancă* (= *creangă*, cf. și Nf. *Creangă*).
- Crăpu.** Sprni. (46).
- Crășmărél.** Nf. *Krismarel* 1789 (60).
- Deriv. (cu suf. -e l) dela *crășmar*.
- Crastavél.** Nf. 1747 Dragomir, *Ist. Desr.*, I, 67 (44). — Substituire de sufix, dela *Crastavete*.
- Crastavéte.** Nf. *Krasztavétz* 1788 *Crastaveate* 1791 Iorga, *St. Doc.*, XII, 189 (44). — D e l a *castravete*.
- Cremon** (?). Nf. 1789 (38). — Cf. srb. *Krem a n* (Maretic LXXXII, 73), rom. *cremene* (?) sau greșală de grafie pentru *Ceremon[ia]*, cf. *Târmonea*.
- Crépșa,** cf. *Cripa*.
- Crepsán,** cf. *Cripa*.
- Crestína.** Nb. passim, azi.
- Crétu,** Nf. azi (1), *Kriczul* 1680, *Kreczul* 1688, 1726 (10), *Kreczu* 1726 (18), 1726, azi (25), azi (27), *Kritzu* 1758 (37), *Kreczu* 1788 (41) 1726 (43), azi (44, im. din Părău 51, 57), 1726, azi (58, 63). — Dela adj. *creț*, -eață. Pentru formele cu *i*, cf. Drăganu, *Top. Ist.*, 14: *Criț* < sās. K r e i z.
- Crifán.** Sprni. (14). — Dela *crihan* = mămăligă cu untură, și *clihan* (Bogrea, *Glose*, 64, nota 6) «codru (de pâne s. de mămăligă); vlăjgan, hojmalău, lun-gan».
- Crihâlmeánu.** Nf. azi (56), *Christelman* 1722 (63). — Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Crihalma*.
- Crînta.** Nf. *Krinta* 1633 (62). — Cf. *crintă* = (Transilv.) un fel de ciubăr (CADE).
- Crîpa.** Nf. *Krippa* 1633 (63). — D e r i v . : (cu suf. -e a s ā) **Cripeásă.** Nf. *Kripésza* 1769 (60); — (cu suf. -ș a) **Crépșa.** Nf. *Krepsa* 1722 (62); — (cu suf. -ș a n) **Crepșan.** Nf. *Krepsan* 1726 (63).

Crișanu. Nb. azi (6, 59). — Nf. azi (im. din Ohaba-Făgăraș, im. din Dobra-Hunedoara, im. din Racovița-Sibiu 44, im. din Făgăraș 49, im. din Toderita-Făgăraș, 50, im. din Ohaba-Făgăraș 51, im. din Ohaba-Făgăraș 55).

— Deriv. (cu suf. -a n) dela n. râului Criș; Nb. e dat după numele cunoscutului personaj istoric din revoluția dela 1784.

Crisbășan. Nf. 1809 Iorga, *St. Doc.*, XII, 200 (44), *Krizbesan* 1758 (46).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Crizbav*.

Criștea. Nb. *Kriszta* 1789 (3), *Kristje* 1722 (7), *Christe* 1722 (16), *Khriszta* 1726 (37), *Kriszte* 1758 (38), *Cryztha* 1534 Fragm. 106, *Cryzte* 1671 Pușcariu, *Rev.*, 69 (41). — Nf. azi (3, 8, 9), *Kristye* 1788 (19), 1789 (28), azi (33, im. din București, im. din Feldioara-Făgăraș 44). — Deriv.: (cu suf. -a n) **Cristiānu.** Nb. *Krisztian* 1726 (12), 1680, 1789 (13), 1726 (37), 1726 (38, 42), 1758 (55). — Nf. azi (9, 11, 13, 15, 20, 21, im. din Be-riovii-mici-Făgăraș 35, 49); — (cu suf. -i n a, cf. slav. *Hristina*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 119, și germ. *Christina*). Nb. *Cri-ștīna*, azi, passim.

— Cf. slav. *Hristo*, *Hristjo*, bulg. (Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 119) și *Kr̄stjo*, -tē, etc. Cf. și *Cărstea*.

Criștof. Nb. 1758 (44).

— Formă hipocoristică ung. din *Christofor*.

Crițul, cf. *Crețul*.

Croitoru. Nf. azi (im. din Călimănești-Vâlcea 44).

— Nume dat după îndeletnicire.

Crovát. Nf. (10).

— Dela N. etnic *Croat*.

Cruciń. Nb. tig. (30).

— Deriv. (cu suf. -i n) dela *cruce*.

Cueiurígu. Sprni. « imita co-
cosul » (52).

Cucólea. Nf. *Kukolja* 1726 (58).

— Cf. *cuc* (derivat cu suf. -ole a), sau srb. *kukolj* « cucui » (Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, 102). Cf. și *Cucuiat*.

Cúeu. Sprnf. (19, 33) « și-a
făcut casa de parte de sat » (43). —

Nf. azi (6), 1877 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 43, azi (8), *Kuko* 1722, azi (9, 12), *Kuku* 1726 (14), 1722 (17), 1758 (25), 1726 (30), 1771 Lupaș, *Doc.*, 126 (33), 1726 (36), 1758 (38), azi (44), 1788, azi (46), azi (47), *Kukul* 1722, azi (49), 1726 (55). — *Femini.* Nf. *Kuke* 1680 (2), 1726, *Kuka* 1758 (18), 1726 (30).

— În afară de expresia *singur
cuc*, cf. și sensul de « necredincios
(despre bărbați) ». Zanne, I, 442.

Cueciáit. Nf. azi (30, 31, 32, 38).

— Cf. *Cucuiu*.

Cueurígu. Sprnf. (46). Cf. *Cu-
ciorigū*.

Cueuláie. Sprni. (46).

— Formă reduplicată (din graiul
copiilor) din *Culae* (< Niculae).

Cueuváie. Nf. *Kokováj* 1788 (44).

— Cf. *Buhă*.

Cufúrea. Nf. *Kufori* 1680, *Ku-
fura* 1688 (10).

— Deriv. (cu suf. -e a) dela vb.
(a) *cufuri*.

Cúla, cf. *Nicolae*.

Culcher (?). Nf. *Kulkér* 1680 (10).

Culſă, cf. *Nicolae*.

Cúlmea (?). Nf. *Kulma* 1578 (44).

— Dela apelativul topic *culme*.

***Curcă.** Deriv.: (cu suf. -a n)

Nf. *Curcánu* (48); — (cu suf. -a n,
dela *Curcea* s. dela apel. *curte*) Nf.
Curceánu (25, 35).

- Dela *curcă*.
Cúrea. Nf. *Kurja* 1726, *Kura* 1758 (20). — Deriv. (cu suf. -e a) din rad. slav. *K u r-* (*Cyrillus*, Maretic, LXXXII, 100, s. *k u r-* = « *cantus* », Miklosich, 283; cf. și slav. *k u r k* — « *gallus* », Miklosich, *Die slavischen Ortsnamen aus Appellativen*, p. 191). Cf. srb. *K u r - j a k* (*Rječnik*, s.v.). Cf. și *C u - r o i u*.
- Cureláru.** Nf. *Kurelarul* 1722 (26). — După meserie.
- Cur de fer,** cf. **C u r u*.
- ***Curu.** D e r i v.: (cu suf. -o i u) Nf. *Curóiu azi* (1); —(cu suf. -u ț) *Curút*. Nf. *Kurutz* 1722 (9). C o m - p u s e : *Cur-de-fer*. Sprn. *azi* (46); *Cur-negru*. Nf. *Kornegru* 1788 (48).
- Curnégru**, cf. **C u r u*.
Curóiu, cf. **C u r u*.
- Cúrtea.** Nb. *Kurtja* 1726 (37). Nf. *Kurtya* 1726, *Kurta* 1758 (37), 1758 (46), 1758 (47). — Deriv. (cu suf. -e a) dela adj. rom. *c u r t*, -t ă.
- Curúlea.** Nf. *Curullie* 1633 (61, 63). — D e r i v.: (cu suf. -ut) Nf. *Curulútu* 1797 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 82 (13). — Deriv. (cu suf. -u l -ea, -ul -u ț) dela *cur*. Cf. *C u r o i u*, etc.
- Custúrá.** Nf. *Kusztüre* 1726, 1758 (41). — Dela numele uneltei.
- Cușulét.** Nf. (59). — Dela *coș*.
- ***Cușit.** D e r i v.: (cu suf. -a r) *Cușitáru*. Nf. *Kuczitaru*, tig. 1758 (în trad. ungurească *Késcsinálo* 1726) (44); — (cu suf. -o a i e) Sprn. (fem.). *Cușitoáia* (21).
- Cútu.** Sprn. (46). Nf. 1726 (14). — Apel. *cuțu* (— căteluș).

D

- Dâ'dă.** Sprn. (masc.) (53).
Dádu. Sprnf. « oameni mari și hălăoi » (= greoi) (27). —Nb. *Dadu* 1509 tig. Fragn. 76 (9 - 10), 1758 (44). — Nf. 1726 (18), 1758 (44), *azi* (48, im. 51, 53), 1758 (58). —Deriv.: (cu suf. -o a i e) Sprn. *Dădoáie* (48). — Cf. tig. *d a d a* « *t a t ā* » (A. Graur, *BL.*, II, 146), Np. bulg. *D a d a* (Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 161).
- Dafin, Dafína.** Nf. *Dafin* *azi* (im. din *Cuciulata-Făgăraș* 44), *Dafina* 1759 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 112 (38), *azi*, passim. — Sîi în bulg. (cf. Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 138).
- Dâ'gă.** Sprn. Haneș, *T.O.*, 68. — Cf. *dâgă* = « unul care mă-nâncă mult » (com. A. Tomiac-Straja).
- Dâgiu.** *Dagju* 1766 (1).
- Dáieu.** Nb. *Dajkul* 1680 (1). — Nf. 1789 (60). — Cf. srb. *D a j k o* (< *D a b i - ž i v*, Maretic, LXXXII, 145) s. un derivat (slav) din *D a j a* (< rad. *d a j -* « *a da* », Miklosich, 267, cf. și Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 146).
- Dáili.** Sprn. « nevastă-sa i-a cântat odată aşa când dânsul a căzut beat în vale: *dili ! daili !* » (53).
- Dálea.** Nf. *Daly* 1722 (1), *azi* (9, 13, 44).

— Cf. bulg. *Dala* (formă hipocoristică dela *David*, Weigand, *ib.* *XXVI-XXIX*, 119), și rad. *dal-* (cf. Miklosich, 268), derivat cu suf. -e a.

Damaschin. Nb. *Damastin* 1789 (1), *Damaszin* 1789 (2), *Damaszkin* 1758 (28), azi passim.

— Dela numele *Sf. Martir Damaschin*, celebrat la 16.I și 13.XI, (Timuș, 196). Grec. *Δαμασκηνός*, slav. *Damaskin*.

Dâmbóiu. Nf. azi (31, 35), *Dimboj* 1628 Pușc., *Fam.*, I, 182, 1758, 1792 *Fragm.* 814, azi (36), azi (43 im. din Sebeș-Făgăraș 44). — Deriv.: (cu suf. -o a i e) *Dâmbobăie*. Nf. *Dimboje* 1726, (36).

— Deriv. (cu suf. -o i u) dela *dâmb*.

Damián, (Dámián, Demian). Nb. *Damjan* 1789 (1), *Demjan* 1726 (15), 1758 (18), 1726, 1758 (35), 1726 (36), 1726 (39), 1766 (57), azi passim. — Nf. azi (12, 16), 1758, azi, im. din Sâmbăta de Jos-Făgăraș 24), azi (32, im. din Bistrița-Bârgăului 44, 45, 49, im. din Vad-Făgăraș 51, 57, im. din Vecerd-Târnava mare 58).

— Dela numele lui *Damian* («doctorul fără de arginti»), celebrat la 1.VII și 1.XI (Timuș, 196), din slav. *Damjan*, *Dumjan* (Weigand, *ib.* *XXVI-XXIX*, 119).

Dan. Nb. istoricește des, passim. Azi, passim. — Nf. 1680, azi im. (1), 1726 (2), 1722 (6, 8) azi (10), 1726 azi (11), 1726 (26), 1788 (41), 1788, azi (43) azi (im. din Galați-Făgăraș, im. din Ribicioara-Hunedoara 44), 1788, azi (45), azi (46, im. din Perșani 51, 56), *Danui* 1633 (63). — Deriv.: (cu suf. -e a-să) *Dâneásă*. Nf. *Daneszi* 1766 (1), *Danasze* 1633 (62); — (cu suf.

-e s c u) Nf. *Dânescu azi* (im. din Vârd-Târnava mare 56); — (cu suf. -e t) Nf. *Dânét*. Nf. *Danyecz* 1726 (14), 1722 (32), 1722, azi (49); — (cu suf. -u t) Nf. *Dânút azi* (14). Compuse: Nf. *Dangheorghe* (18, 30, 31, im. din Lisa-Făgăraș 44).

— Din bulg. *Dano* (< *Danil*, Weigand, *ib.* *XXVI-XXIX*, 119).

Dânciu. Nf. azi (țig. 1), *Danczul* țig. 1511 *Fragm.* 86 (8), azi (27), *Dancsu* 1726 (63). — Nf. azi (țig. 1), *Dâncs* 5 fam. 1680, 1688 (cf. *Dancz*), 4 fam. 1726, *Dânts* 1766 (2), *Dâncsi* 1680, *Dancsu* 1726, azi (3), azi (im. din Viștea de Jos-Făgăraș 44). Deriv.: (cu suf. -e l) *Dâncel*. Nb. *Danczel* 1511 Hurm. II³, 10.

— Cf. srb. bulg. *Dančo*, (< *Dan* < *Danil*, Miklosich, 268 Weigand, *ib.* *XXVI-XXIX*, 119), țig. *danci* (A. Graur, *BL.*, II, 147 - 148).

Dâneu. Nb. *Dankul* 1680, *Dánk* 1766 (1), 1680, 1688 (3). — Nf. *Dankul*, *Dank alias Rakar* 1680, 7 fam. 1688, 6 fam. 1726, azi im. (1), azi (6, 14, 18).

— Srb. bulg. *Danko* (< *Dan*). Cf. *Dan*, *Danciu*.

Dandaru. Nf. 1633 (62)?

Dânilă Nf. des istoricește, din sec. al XVIII-lea, passim. Transcris: *Danila*, *Danyila*, *Danile*, *Danilla*, *Denile*, *Danyile*. Azi passim. — Deriv.-hipo: (cu suf. -u c ă) Nb. *Dânilucă* (33); — ([Dâni]-l u c ă) Nb. *Lúcă* (33); — ([Dă]-n i l ă) Nb. *Nilă* (rar 33).

— După numele sfântului celebrat la Greci în ziua de 17.XII, la Catolici la 21.XII (Baudot, 191). Hagiografia cunoaște și alți sfânti

cu acest nume, printre cari *Danil Stâlpnicul*, celebrat la 11.XII (cf. Timuș 196 - 200). Numele e răspândit și la Slavi, dela care am împrumutat noi forma *Dănilă* (< *Daniel* < grec.).

Dărăbânț. Nf. azi (1), *Kapaczina alias Darabancz* 1688, azi (2), *Darabanczu* 1758 (25).

Darafin. Nb. 1726 (11).

Dária, Dárie. Nb. (20, 45). — Nf. azi (im. din Tg.-Mureș 44), *Darya* 1722 (62).

— După numele vesticului rege al Perșilor, *Dariu*.

Dărıcıu. Nf. *Derits* 1763 (48).

Dârlógea. Nf. *Darlossa, Derlosza alias Susu* 1758 (45), *Derlogea Aron*, 143, *Derlosea* (im. din Čalbor-Făgăraș 44).

— Deriv. (cu suf. -e a) dela *dárloagă* « femeie fără rușine, prostituată » (Şez., XXIII, 45), « slugă » (Zanne, III, 603), « cal (râu) » (H., XII, 569).

Dârnă'u. Sprnf. (46).

— Cf. a *dârnăi* = a plânge, a se väicări (*Rev. Crit.*, III, 122) de unde și *dârnăilă* = copil plângăcios (Pascu, *Suf.*, 330), *dârnă* = bâtrâna gârbovită care umblă cu bățul (Viciu, *Glos.*, 41).

Darodieciu. Nf. azi (im. din Banatii mari-Trei Scaune 55).

Dârstăr. Nf. *Dersztrár* 1680, *Dirsztárj* 1688, *Drisztraru* 1726 (2).

— Dela titlul îndeletnicirii: cel care bate postavul de lână în dârste (= piuă) spre a-l face mișos. Despre *dârste*, cf. Iorga, *Negoțul* 160, *Ind.*, 19. Nf. poate fi și un deriv. (cu suf. -a r) dela Nl. *Dârste*.

Dásca. Nf. *Daszka* 1788 (19).

— Cf. srb. *Dasković* (cf. *daska*, Ivezović-Broz, s. v.), Rječnik, s.v. Cf. și *Dascăl*.

Dáscalelu. Nf. azi (im. din Băsești-Fălcu 44), *Daszkal* 1726 (63).

— Dela *dascăl* = învățător de sat; cântăreț de biserică.

Dásea. Nf. (47), *Dasa* 1722 (50).

— Srb. *Dabisa* (Miklosich, 268), s. hipoc. slav din *Davíd*.

Dateş Nb. *Datyes* 1726 (19). — Nf. azi (1), *Datjesch* 1722, azi (7), *Datyes, Datjes* 1726, *Dátes* 1758, azi (20), 1771 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 150 (21), *Dades, Dadtes* 1789, azi (28), *Dates* 1758 (40), *Dattes* 1592 Pușc., *Fam.*, I 166, azi. im. din Ludișor-Făgăraș (44).

Dátu. Nb. *Daczo* 1533 Qu. II, 300, *Dacz* 1541, 1546, 1550, *ibid.*, III, 94, 346, 553.

— Bulg. *Daco* (< *Davíd*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX* 119).

Dávid. Nf. istoricește passim, des, din sec. al XVIII-lea; azi, passim, des. — Nf. 1789 (1), 1680, *Dagyid* 1766 azi (4), 1758 (30), azi (45, 46 im. din Liupcova-Caraș 55, 63). — H i p o c.: Nb. *Detu, Didu* (33). — Sprni. *Didu* (48).

— Dela numele profetului *David* celebrat de Greci la 19.XII, de Catolici la 29.XII (Baudot, 193). Alți sfinți cu acest nume, ap. Timuș, 201 - 205. Pentru forma *Didu* cf. *diduță* = rac mic (Costin, *Graiul* 100).

Deác. Nf. *Deak* 1711 Baritiu, I, 722 (1), 1726 (4), azi (17), *Tontoj alias Deak* 1758 (25), azi (33), 1723 *Fragm.* 540 (35). — D e r i v.: (cu suf. -o i u, -o a i e) *Diacei*, *Diacoie*. Nf. *Diakoj* 1789 (38), *Deakoje* 1758 (43).

— Dela *deac* = cântăreț de biserică (cf. *Dascăl*).

Debu. Nf. azi (47, im. din Șerăcița-Făgăraș 49) *Debul* 1722 (50), azi (51), 1820 Meteș, *VA.*, I, 303,

azi (53), azi (im. din Șercăița Făgăraș 55).—Fem. Déba. Sprni. (14).

— Cf. nsl. v d e b, d e b = pu-păză (Miklosich, *EtWb*, s. v ū-d o d ū).

Déca. Nf. azi (im. din Moțătei-Dolj 44).

— Cf. slav. (bulg.) Deko (< Desimir, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 133).

Déiu, cf. Andrei u.

*Dej. Deriv.: (cu suf. -a n dela Nl. Dej) Nf. Dežanul 1452 Fragm. 59 (30); — (cu suf. -a r dela Nl. *Dejani*) Nf. Dejenáru azi (44); — (cu suf. (ung.) -i dela Nl. *Dej*) Deji azi (44, im. din Făgăraș 51).

Delatur. Nf. 1726 (44).

— Compus: *de-latura*.

Delavalea. Nf. *Dilyavalya* 1680, 1726 (1).

— Compus: *dela-vale* (deriv. cu suf. -e a).

Delegát. Nf. 1726, 1758 (43).

— Compus: *de-legat* s. *delegat*.

Délnită. Nf. *Delnitz* 1789 (28).

Demeter, cf. Dumitru.

Demítru, cf. Dumitru.

Denghel, cf. Dindeal.

Deputátu. Sprni. (14).

Descultári. Sprnf. (15).

— Derv. dela *descult*.

Descúltul. Nf. *Deszkultzul* 1634

Dens., *Mon.*, 27, *Descultz* 1722 (8).

Déspa. Nb. sec. al XVIII-lea Iorga, *St. Doc.*, XIII, 82 (13).

— Srb. D es p a (< *D es p i n a* < grec. δέσποινα, Maretic, LXXXII, 71).

Destrăbălati. Sprnc. li se zice locuitorilor din Scorei (4).

Détu, cf. David.

Diacónul. Nf. azi (45).—Deriv.: (cu suf. -e scu) Nf. Diaconéseu (im. din Apele-vii-Romanați 44).

Díca. Nf. *Dika* 1788 (25).

— Cf. slav. D i k a (< v. slav. d i k a « Ruhm ». Cf. Rječnik, s.v.). Cf. și Dicu.

Díeu. Nf. azi (7, 8).—Deriv.: (cu suf. -o a i e) Dicoáie. Nf. *Di-koje* 1726 (26).

— Formă hipocoristică slavă D i k o (din C o n s t a n d i n, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 126).

Didína. Nb. azi passim.

— Formă reduplicată din hipocoristicul D i n a (*Constandina*).

Dídu, cf. David.

Díga. Nf. (12).

Díhor. Sprni. « om negru » (46), « cu părul negru » (21), (14, 19), Sprnf. (27).

Metaforă, făcând aluzie la culoarea blanei de dihor. Cf. și sensul de « puturos », « rapace ».

Díja. Nb. *Dija* 1758, *Dia*, *Die* 1788 (26).

— Cf. srb. D i j a, D i j e (< D i j a n a, Rječnik, s.v.).

Dilea. Sprnf. *Stoica-Dilea* (59).

— Deriv.: (cu suf. -e a) dela bulg. D i l a (< K o s t a n d i n, Weigand *Jb. XXVI-XXIX*, 126).

Díma. Nb. 1758 (20), 1789 (24), 1758 (44, 55). — Nf. azi *Dima alias Boita* 1680 (13), (14, 53, im. din Șinca nouă-Făgăraș 56), 1747 Fragm. 549 azi (63).

— Formă hipocoristică slavă D i m a (< D i m i t r i j, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 120).

Dimitur, cf. Dumitru.

Dindar. Nf. 1722 (52). — Deriv.: (?) *Dindaratz* 1722 (32); — (cu suf. -ă u) *Dindără'u*. Nf. *Denderou* 1722 (62).

Dindără'u, cf. Dindar.

Dindeál. Nf. *Dingjal* 1766 (1) *Dengyal* 1688 (2), *Denghel* azi (6).

— Săs. Nf. *Dangēl* (< *Dangel*, Kisch, *Sieb.* 282), considerat de Români, prin etimologie populară, compus *din + deal* (cf. și *Dileava*).

Dindrúm. Nf. *Dendrum* 1633, *Fragm.* 190 (14).

— Compus: *din-drum*.

Dínu, cf. *Constandin*.

Dionísie. Nb. *Diyoniszie* 1788 (48), *Dionisze* 1726 (56), azi pas-sim.

— Se cunosc mai mulți sfinti cu acest nume (cf. Timuș, 210-216) dintre care cf. aceia din calendar, celebrați la 18.V și 3.X. Din grec. *Διονύσος*.

Dioszan 1711 Barițiu, I, 722 (22).

* **Dípla.** Deriv.: (cu suf. -ă §) Nf. *Diplăsu*, tig. (2); — (cu suf. -u §) Nf. *Diplus* (7).

Deriv. din *diplă* — vioară (cf. *Allauta*).

Dipsóiu. Nf. *Gyipsoj* 1726 (63).

— Formă derivată cu suf. -o i u dela *Dipșa* < *Diva* + suf. -șa (cf. Drăganu, *Suf.* -șa, 18-20). Cf. *Divoiu*.

Díse. Nb. (12).

— Poate o formă hipocoristică din *Dionisie*.

Ditu. Nb. *Dicz* 1758 (44).

— Cf. bulg. *Dico* (< *Konstantin*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 126).

Divóiu. Nf. *Divoj* 1726, 1758 (35).

— Deriv. (cu suf. -o i u) dela *Diva* (Maretić, LXXXII, 71, Rječnik, s.v. < *děva* «fată», Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 161). Cf. *Dipșoiu*.

Doágá. Sprni. (46).

— Dela *doagă* «scândură încovoiată (și uscată) din care se face

butoiul », metaforă făcând aluzie la fizicul slab și gârbovit al individului.

Doboliță. Nf. azi (35), *Dobolicze* 1726, *Dobolicza* 1758, *Doboliță* 1759 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 113, *Dobolitze* 1789, azi (38), 1758 (46).

Dóhoș. Nf. 1788 (24, 46).

— Ung. *dobos* = tobosoară.

Dóbra. Nb. 1688 (1), azi (2), 1718 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 55 (15), 1582 Veress, *D.*, II, 218. — Nf. 1771 Lupaș, *Doc.*, 126 (40), 1671 *Fragm.* 313, 1726 (41), *Ilyerán alias Dobra* 1758 (44).

— Sl. *Dobra* (Miklosich, 269). Cf. *Dobre*, *Dobru*.

Dobrata. Nb. 1633 (63).

— Cf. ceh. *Dobrata* (Miklosich, 270).

Dobrăță, cf. *Dobrotă*.

Dóbře. Nb. 1758 (28, 35), 1788 (43), 1758 (45, 55). — Nf. 1819 Meteș, *V.A.*, I, 297 (16), *Dobri* 1722 (17), 1726, *Szein alias Dobre* 1758 (18), 1722 (33).

— Cf. slav. *Dobre* (< *Dobromir*, *Dobroslav*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 133, cf. și *ib.*, 150).

Dobreán. Nb. *Dobrian* 1726 (35); — Nf. azi (37, 55).

— Deriv. (cu suf. -a n) dela *Dobre*, sau mai curând srb. *Dobrijan* (Maretić, LXXXII, 114, Rječnik, s.v.).

Dobrilă. Nb. *Dobrille* 1666 Pușc. *Fam.*, I, 112, 1722 (7). — Nf. azi (1, 7, 9).

— Srb. bulg. *Dobrila*, *Dobrilo* (Miklosich, 270, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 150, Maretić, LXXXII, 115).

Dobrín. Nb. 1663 Pușc., *Fam.* I, 112, 1722 azi (8), azi (14), 1664 ib. 174, 1726, azi (24), 1758 (26, 40),

1726 (55). — Nf. 1543 Fragm. 819, 1582 Veress, *D.* II, 219, 1584 Fragm. 132, 1590 Pușc., *Fam.* I, 156, 1664 *ibid.* 174, 1726, *Tasul alias Dobrin* 1758 azi (24), 1726 (25), azi (im. din Bucium-Făgăraș 35, 37, im. din Săvestreni-Făgăraș 39), 1633 Fragm. 815, 1726 (40), azi (im. din Săvestreni-Făgăraș 42, im. din Săvestreni-Făgăraș 43, 44, im. din Bucium-Făgăraș 46, 49, im. din Bucium-Făgăraș 50), 1593 Pușc. *Fam.* I, 169, Fragm. 817, 1722, azi im. (din Berivoii mari-Făgăraș 52), azi (im. din Bucium-Făgăraș 55, 56). — Deriv.: (cu suf. -e a) **Dobrinea**. Nf. *Dobrinya* 1758 (24); — (cu suf. -e a să) **Dobrineásă**. Nf. *Dobrinyesz* 1726, 1758 (24).

— Srb. bulg. **Dobrin** (Miklosich, 270).

Dóbrotă. Nf. *Dobrătă* azi (1), *Dobrotă* azi (12), azi (im. din Poiana-Sibiului 44), *Dubrota* 1726 (55).

— Slav. (srb.) **Dobrota** (Rječnik, s.v.) Cf. și **Dobrata**.

Dóbru. Nf. 1726 (40, 55). — Deriv.: (cu suf. -a n) Nf. **Dobrán** azi (im. din Zărnești-Brașov 51); — (cu suf. -e scu) Nf. **Dobréscu** (24); — (cu suf. -o i u) **Dobróiu**. Nf. *Dobroj* 1758, azi (41).

— Din slav. **d o b r ū** « bun » (Miklosich, 270).

Dochia. Nb. *Dotylie* 1789 (1), *Dokia* 1711 Baritiu, I. — Deriv.: (cu suf. -i ț a) Nb. **Dochița** azi, passim.

— Formă hipocoristică din *Evdochia*.

Dódea. Nf. 1722, azi (9). — Deriv.: (?) **Dodonesa** 1722 (9).

Deriv. (cu suf. -e a) din forma bulg. **Doda** (< *d o d a* « soră mai mare », Weigand, *Jb. XXVI-XXIX* 161), cf. (în Olt.) *dodă*

« soră mai mare » (H. IX, 82), «lele » *Gr. S.*, V, 120), (în Banat) «nană » (Viciu, *Glos.*, 40) « femeie bătrână » (Irineu, *SB.*, 46); (în nordul Transilvaniei) « femeie însărcinată » (Gorovei, *Cim.*, 147).

Doderiu. Sprni. (48).

— Formă asimilată din *Toderiu*.

Dodóncea, cf. D o d e a.

Dodoș. Nf. azi (44).

Dóftor. Nf. 1722 (29).

N. dat după îndeletniciri.

Dogală, cf. D u g a l ă.

Dogár(iu). Nf. azi (1, 5, 6), 1830 Iorga, *St. Doc.*, XII, 216 (44), 1758, azi (47), 1788 (48), azi (im. din Șercăița-Făgăraș 49, 50).

— Despre **d o g a r i** (= cei cari fac doage), cf. Iorga *Ind.*, 59, 155.

Doicán, cf. D o i c u.

Dóieu. Nf. *Dojkul* 1680, *Dojk* 1688 (1). — Deriv.: (cu suf. -a n)

Doicán. Nf. *Dojkán* 1726, *Dojkanu* 1758 (40).

— (După Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 146) slav. **d o j a** « Stille ein Kind », **d o j k a** « Amme », cf. **D o j k a**, **D o j k o** (cu masc. format după feminin). După altii, forma **D o j a**, **D o j a k**, **D o j k o** sănt deriveate hipocoristice din **D o b r o s a v** (Iveković-Broz, s.v.) s. din **D o s i t e u** (Maretić, LXXXII, 83), s. din **D o m o g o j** (ibid., 88).

Dóina. Nb. azi passim.

— Dela **d o i n ă** (cf. C a r m e n).

Cf. și bulg. **D o j n a** (< *d o j* — « lactatio », Miklosich, 271).

Doménte, Nb. (6).

— Contaminare între *Domițian* + *Clemente*.

Domețián. Nb. (14), cf. D o m i ț i a n.

Domițian. Nb. azi rar, passim

— Nume latinist, după numele împăratului Domitianus (sec. I, d. Chr.).

Domnica. Nb. azi (1), 1727 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 43-44 (8), azi (11), 1813 (14), azi (18), 1870 (27), azi (32, 33, 35, 41, 48, 49, 57, 58).

— Nume vechiu în românește (cf. Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, 178). Cf. *Domnica cuvioasa* din timpul lui Teodosie cel mare, celebrată la 8.I (Timuș, 218).

Don. Nb. 1726 (1), 1789 (13).

— Formă hipocoristică slavă din Andon (Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 118).

Dónat. Nf. azi (3, 55).

— Nume dat după numele sfântului (cf. Baudot, 208-209).

Dónea. Nb. *Donja* 1766 (1).

— Bulg. *Doné* (< Andon, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 118). Cf. *Don*.

Dongoróz. Nf. azi (im. din Burdușaci-Tecuci 44).

Dópeca. Nf. azi (16, 28).

Doroftéiu. Nb. azi (7).

— După numele *Sf. Dorofteiu* (cf. Baudot, 210-211), grec. Δωρόθεος, cunoscut și la Slavi (cf. Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 120).

Doroghiciu. Nf. azi (25).

— Formă rusească a numelui *Drăghici*, cf. rus. д о р о г и й (< vsl. драг).

Dóru; (fem.) **Dora.** Nb. azi passim. Nf. *Dóru* azi (51). Deriv.: (din *Doru* cu suf. -el) Nb. *Dorél* azi, passim; — (din *Dora*, cu suf. -ica) Nb. *Dorică*, azi, passim; — (dela *Doru* cu suf. -in) Nb. *Dorín* azi passim; — (din *Dora* cu suf. -ina) Nb. *Dorína* azi passim.

— Formă hipocoristică dela *Dorofteiu* (cf. bulg. *Doré*, Weigand,

Jb. XXVI-XXIX, 120), sau mai curând dela *Teodor*, *Teodora*.

Dósha. Nf. *Doscha* 1722 (31).

Dóteoș. Nf. azi (im. din Sibiu 5).

— Deriv. din bulg. *Dotko* (< Evdokia, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 121).

Dotósia, cf. *T e o d o s i a*.

Dótu. Nf. *Doczu* 1726 (21). —

Deriv.: (cu suf. -ea) (!) *Dótea* (s. *Doța*?). Nf. *Docza* 1722, 1726, 1758 (7),

— Formă hipocoristică slavă din Dobrosav (Iveković-Broz, s.v., Rječnik, s.v.), s. din *Doroteu* (ibid.) s. din *Evdokia* (Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 121).

Drágán. Nb. *Dragan* 1722 (32), *Dregan* 1789 (60). — Nf. 1726 (26), azi (im. din Băița-Hunedoara 44, 51).

— Deriv. (cu suf. -an) srb. bulg. *Dragan* (< drag, Miklosich, 272).

Drăghiceiu. Nb. *Dregics* 1728 (30), 1726 (35), 1758 (46), 1756 (51), *Dragics* 1726, *Dregits* 1766 (57). — Nf. azi (7, 14, 18, im. din Ludisor-Făgăraș 21, im. din Ludisor-Făgăraș 27), *Dragics* 1726, *Dregics* 1758, azi (28), azi (im. din Șona-Făgăraș 44), *Dreghiciu* azi (45), *Dragits* 1763 (48), *Dregyits* 1766, azi (57), azi (im. din Venetia de Jos-Făgăraș 58), 1726 (61), *Dragicz* 1633 (62).

— Srb. *Dragić* (Miklosich, 272, Maretic, LXXXII, 110).

Dragomír. Nb. des istoricește, passim, din sec. al XV-lea (1452 Fragn. 59), redat și *Dragumir*. Azi (29). — Nf. 1766, *Dragomé* 1789, azi (1), 1680, *Dragonir alias Muntjan* 1688 (2), *Dragonir alias Chiveraj* 1688 (4), *Dragonir alias Mircsa* 1680, 1726 (10), 1726, azi (11),

azi (18), 1726, *Dragomir* 1758 (19), 1726 (36), 1520 *Fragm.* 98 (38), 1511 *Pușc.*, *Fam.*, I, 178, 1785 *Fragm.* 713 (41), azi (im. din orașul Giurgiu 44), 1520 *Fragm.* 97, *Dragomer* 1588, *ibid.*, 135 (46), azi (55). — Deriv.: (cu suf. -easă)

Dragomireásă. Nf. *Dragomiriasze* 1680 (1).

— Srb. bulg. *D r a g o m i r* (Miklosich, 272).

Drágos. Nb. *Dragos* 1726 (42), azi (55). — Nf. azi (im. din Dridif-Făgăraș 24), 1726, azi (25), *Drágoss* 1788 (40), azi (43, im. din Dridif-Făgăraș 44, 56).

— Bulg. *D r a g o š* (Weigand, *Jb*, XXVI-XXIX, 150).

Dragosfn. Nb. *Dragoszin* 1726 (63).

— Srb. *D r a g o s i n k* (Rječnik, s.v.).

Drágota. Nb. *Dragote* 1726 (58). — Nf. azi (35), 1758 (38), azi (im. din Poptelec-Someș 47).

— Srb. bulg. *D r a g o t a* (Miklosich, 272).

Drágovicu. Nf. *Dragovič* 1786 *Iorga*, *St. Doc.*, XII, 187 (44).

— Srb. *D r a g o v i č* (Rječnik, s.v.).

Drágú. Nb. 1726 (1), *Drag* 1334 *Hurm. II*, 631 (31) 1726 (58). Fem. **Drága** 1758 (1). — Nf. *Dragul* 1680, 1688, 1726 (2), *Draguj* 1758 (30), 1726 (57). Deriv.: (cu suf. -o i u) **Drăgoiu.** Nf. *Dragoly* 1726 (3), azi (31, 38, im. din Ciupercenii vechi-Dolj 44, 47), *Dreoj* 1766 (51, 57).

— Srb. bulg. *D r a g o* (Miklosich, 272). Interesantă forma *Dra-gui*, reluată din ung. *Draguly* < rom. *Dragul*.

Drăgúš. Nb. *Dregus* 1758 (36). — Nf. *Dragusi* 1766, *Dregus* 1789, azi

(10), *Dragus* 1726 (25), 1758 (30), 1726 (40), *Dragusch* 1722 (62). — Deriv.: (cu suf. -e l) **Drăgușel.** Nf. *Dragosel* 1680, *Dregusel* 1688, *Dragusel* 1766 (10). azi (56).

— Srb. bulg. *D r a g u š* (Miklosich, 272).

Drăgușán. Nf. azi (25, 44). — Deriv. (cu suf. -a n) dela Nf. *Drăguș*.

Drăguștin. Nf. *Dregustin* 1726 (10).

— Contaminare între slav. *D r a g u t i n* (Iveković-Broz) + *D r a g u s i n* (Rječnik, s.v.).

Dráiciu. Nf. *Drajtsul* 1722 (9), *Drajcsu* 1726, *Drajtsu* 1789 (39), *Drejtyu* 1726 (55).

— Formă hipocoristică derivată slavă, cf. *D r a j k o*, (fem.) *D r a j ě a* (< *D r a g o < d r a g*, Miklosich 271-272).

Drâ'neă. Nb. *Drinke* ţig. 1689 *Fragm.* 417 (1), 1556 *ibid.*, 125 (43). Deriv.: (cu suf. -e a n dela un nume local, cf. *Drencova* în Banat). Nf. *Drânceán* azi (im. din Covăsinti-Arad 51).

— Din srb. *D r ê n k a* (Maretić, LXXXII, 71).

Drandafir, cf. *T r a n d a f i r*.

Drávúš. Nf. *Drávus* 1726 (19, 40).

— Cf. Npers. lat. *D r a v u s* (< *D r a v a*, Drăganu, Rom. în sec. IX-XIV, 612), intrat prin filiație ungără.

Drílea (?). Nf. *Drillea* 1680, *Drilla* 1688, *Drilya* 1726, *Drilla* 1787 (1).

Dridifşán. Nf. *Dridiffsanu* 1722 (31).

Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nf. *Dridif* + *Dridișan* (< Nf. *Dridih*).

Drócea. Nf. *Drocsa* 1680 (1), 1680, *Drotsa* 1766 (3), *Drotsa* 1722 (8).

— Cf. srb. *Droča* (Rječnik, s.v.).

Dron. Nf. azi (im. din Doro-hoi 44).

— Formă hypocoristică din *An-dron*.

Drosida, Nb. (6, 7).

— Cf. grec. *Δροσίς*, *-ιδως* (fem.) < *δρόσος* « rosé ».

Drúgă. Nf. azi (21), *Druge* 1726, *Drugă* 1758, 1771 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 150, azi (22), azi (27), *Nyen alias Druga* 1726, azi (28), azi (im. din Ludișor Făgăraș 44). — Deriv.: (cu suf. -o c i u) **Drugóeu**. Nf. *Drugocs* 1758, 1788, azi (42).

— Cf. apelativul *drugă*, și mai ales slav. *d r u g a* « soție », de unde și Npers. srb. *D rug* (Miklosich, 273).

Duboáia. Nf. *Duboja* 1789 (60).

— Deriv. (cu suf. -o a i e) dela *Duba* < *dubă*.

Druméni. Sprnc. (46).

— Deriv (cu suf. -e a n) dela *drum* (deci, « cei care stau lângă drum »).

Dúca. Nb. 1766 (10). — Nf. sec. al XVIII-lea, Iorga, *St. Doc.*, XIII, 53 (34), azi (50, im. din Ileni-Fă-găraș 55).

— Cf. *Sf. martir Duca*, celebrat la 24.IV (Timuș, 223), nume de origine greacă cunoscut și de Slavi.

Dúlaš. Nf. azi (tig. 2, im. din Copăcel-Făgăraș 20).

— Cf. și N. de câne.

Dúldú. Sprni. (53).

Dugálă. Nf. azi (im. din Mândra Făgăraș 44), 1758 (45), *Dugale* 1726 *Dugála* 1758, *Dogale* 1788, 1824 Iorga, *St. Doc.*, XII, 210, azi (46).

— Cf. slov. *D u g a l i č* (< *d u-g a j l i j a*, cf. *d u g o n j a* — lon-ginus, Ivezović-Broz, s.v., Rječnik, s.v.).

Dúlea. Nf. azi (im. din Călimă-nești-Vâlcea 44).

Dúlea. Nf. *Dulya* 1726 (14).

— Cf. bulg. *D u l j a* (Weigand, Jb. XXVI-XXIX, 138).

Dúlghiş. Nf. azi (32).

Dumítru. Nb. istoricește des, din sec. al XVII-lea, passim, redat și *Dumitrie*, *Dumetru*, *Domitru*, *Di-mitur*, *Demeter*, azi passim. — Nf. 1680 (13), 1758 (20), 1726 (21), 1758 (22), *Komsa alias Dumitru* 1758 (45), *Demitru* 1534 *Fragm.* 103 (55). — Fem. Nb. *Dumitru* 1787 (10), 1695 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 54 (15). — Deriv. - h i-p o c.: (deriv. cu suf. -a s) **Dumi-trás**. Nb. *Dumitras* 1771 *Lupaș*, *Doc.*, 126 (35), 1758 (36), 1756 (37), 1758 (40), 1758 (41), 1788 (42), 1758 (55); — (deriv. cu suf. -a s c u) **Dumi-tráșeu**. Nb. *Dumitrasko* 1688 (2), 1726 (13), *Dumitrásk* 1726 (40), 1758 (41, 46), 1726 (51), 1726 (55). — Nf. azi (29, 40), *Dumitrasszak* 1788 (43); — (cu suf. -e s c u) **Dumitréscu** Nf. (5, 29, 57); — (deriv. cu suf. -i t ā) Nb. *Dumi-trítă* azi (51); Fem. *Dumitrīta* Nb. (51) de unde și Nb. *Mitrīta* (17); — (formă hypocoristică din [D u-] m i t r u) Nb. *Mítru* azi passim; — Nf. 1726 (41); de aici (cu sinco-parea lui *r* cf. și bulg. *Mito*, Weigand, Jb. XXVI-XXIX, 120 si cu *m- > n-*) Nb. *Nítu* 1725 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 94 (25); — (deriv. dela *Mítru* cu suf. -e a, cf. și slav. *Mítré*, Weigand, Jb. XXVI-XXIX, 120) Nb. *Mítrea*: *Mitra* 1726 (37), 1726, *Mitre* 1758 (43), 1726 (46), 1788 (48), 1726 (53); — (deriv. din *Nítu*, cu suf. -i s o r) *Nitișor*. Nb. *Nyitisor* 1766 (2); — (deriv. din *Mítru*, cu suf. -a s c u) Nb. *Mitráșeu* (14); —

(cu suf. -u că) Nb. Mitrúca (21); — (formă hipocoristică) Nb. Tîrcă (21). *Compound*: Nf. Vladumitrel 1630 Dens. *Mon.*, 20 (9, 10): *Vladu-Mitrel*.

— Cf. Sf. *Dimitrie martir de Tesalonic*, celebrat la 26.X (cf. și 28.X). Răspândirea numelui la noi nu se datorează numai calendarului. Se știe că moaștele cuvișoului Dimitrie (celebrat la 27.X) se păstrează în biserică Mitropoliei din București, deci e unul din sfinții al căror cult e cunoscut bine la noi. *Sf. Dumitru* se bucură de însemnatate și în folclorul bulgăresc și e considerat acolo ca un sfânt național (Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 120).

Dúnea. Nf. *Dunya* 1726, 1758 (35).

— Din slav. *Dunjja* (< *dunja* Quitte, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 138).

Dúngă. Nf. *Dungé* 1726 (3).

Dúptă. Nf. (azi im. din Vinga-Timiș 51).

Dúşa. Nb. *Dusa* 1726 (37). — Nf. 1726, *Dusa alias Fluerás* 1758, *Duse* 1788 (43), 1726 (47), 1722, azi (48).

— Bulg. *Duša* (< *duša* « anima » Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 154, Miklosich, 273).

Dúra. Nf. (31).

— Cf. bulg. *Dura* (Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 171).

Dušloág. Sprni. (45).

— Cf. apelativul *durşleag*, *duşlag* (Pamfile, J. C., 161) o sculă a dogarului, găuritorul (cercurilor de fier).

Dútea. cf. *Duťu*.

Dúťu. Nf. azi (43), *Duczu* 1758 (44), azi (im. din Făgărăș 49).

Dériv.: (cu suf. -e a) Nf. **Dúťea.** *Dutza* 1722 azi (9).

— Formă hipocoristică din *Rădutu*.

Dúvalma. Nf. 1758 (47).

Duvunga. Nf. 1758 (36).

E

Ecatélina, cf. *E c a t e r i n a*.

Ecaterína. Nb. azi passim. Redat și *Ecatélina* (5). — *Hipocondriva* ([E-] Nb. Caterína, *Catürrina* (27), *Kateríne* 1758, Qu., II, 111 (44); — ([E-] cat [e] ri n a) *Catrína*. Nb. (27, 28, etc.); — (cu e > u prin apropiere de *Cătuta* și cu r > l) Nb. *Cătulína* (7); — ([E-] cat [erina]-i) Nb. *Cáti* (45), cf. și ung. *Kati*; — (derivat cu suf. -i n c a) Nb. *Catíneá*, passim; — (cu suf. -u ă) Nb. *Cătúță* passim).

— După numele *Sfintei Ecaterína*, s. *Caterína*, celebrată la 25.XI.

Efrém. Nb. *Afrim* 1726, *Iffrim* 1758 (19), azi (rar 27), 1854 (28),

azi (44, 60). — *Hipooc.* : ([E-]) Nf. *Frem* (rar 27).

— Calendarul nostru cunoaște doi sfinți cu acest nume: *Sf. Efreem Sirianul*, celebrat la 28.I și pe *Martirul Efreem*, celebrat la 7.III (Timuș, 226 - 233). Forma e din slav. *Efreem* (Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 120) < grec.

Efrosína, cf. *E u f r o s i n a*.

Eftémie, cf. *E f t i m i e*.

Efténe, cf. *E f t i m i e*,

Efténie, cf. *E f t i m i e*.

Eftína, cf. *E f t e m i e*.

Eftíchie. Nb. (52).

— Grec. *Ἐφτύχης* din *εὐτυχῆς* « norocos ».

— Dela numele *Sf. Martir Evtichie*, celebrat la 24.VIII; *Evtichie Cuviosul*, celebrat la 27.III și *Patriarhul*, celebrat la 6.IV (Timuș, 278). Din grec. *Εὐτείχης*.

Eftimie. Nb. *Eftene* azi (1), *Istene* azi (5*), *Iftimie* 1766, *Aftimie* 1787 (10), azi (15), *Eftemie* 1726, *Ifftimie* 1758 (24), *Eftenie* 1726, *Eftimie* 1758 (26), azi (27), 1726 (35), *Aftyimie* 1788 (45), 1726 (55). — Nf. *Eftene* 1830 Iorga, *St. Doc.*, XII, 216, azi *Eftemie* (33), *Eftenie* 1726, *Ifftimie* 1758 (35), *Eftimie* azi (im. din Ungureni-Iași 44), *Eftenie* azi (59). Fem. (după forma masculină) Nb. *Eftina* (51), *Eftinia* 1843 (46).

— Cf. *Sf. Eutimie cel Mare*, celebrat la 20.I; alții la 6.IV, 16.IX, 11.VII (Timuș, 260-263). Din slav. *Eftimij* (Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 120) < grec. *Ἐσθυμος*.

Eftina, } Nb. *Eftinia*. } cf. *Eftimie*.

Eléna. Nb. istoricește rar, din sec. al XVII-lea (1652, cf. Fragni, 285), azi des, passim. Si: *Elína* Nb. 1835 (14); — *Ilína*. Nb. *Illina* 1688 (2), 1766 (13), *Ilina* 1788 (19), 1652 Pușc., *Fam.*, I, 179 (42). — Nf. *Illina*, *Illini* 1680, 1787 (1), *Illine* 1680 (2), 1652 Pușc., *Fam.* I, 179 (38). — D e r i v . - h i p o c . : ([E]-l-e-n-a) Nb. *Léni* (53); — (derivat cu suf. -u-t-a) Nb. *Lenúta* (5, 21, 25, 52); — ([E]-l-i-n-a) Nb. *Lína* (5), Nf. *Lina* 1766 (51), *Lini* (azi 44); — (deriv. cu suf. -c-a) Nb. *Linca* azi (27), 1823 (46). Nf. *Linki alias Alban* 1787 (1); — (cu suf. -t-a (?)) Nb. *Línta* (27, 46, 49, 52, 57); — (de aici cu suf. -u-c-a) Nb. *Lințúca* (52).

— După numele *Sfintei Elena*, mama împăratului Constantin. ce-

lebrată la 21.V (Timuș, 235-238). Dintre formele hipocoristice de mai sus, se cunosc și la Slavi, *Leña*, *Lina*. Cf. *Ileana*.

Eleonóra. Nb. azi passim.

— Numele e de proveniență romanică, cf. fr. *Éléonore* (< engl. *Eleonor* < arabă).

Elifta. Nb. (28).

Elína, cf. *Elena*.

Elisabéta. Nb. azi, passim. Si: *Elisavéta*, azi passim. (cf. slav. *Elisaveta* < grec.) ; — *Elisáfta* (cf. srb. *Ielisafta*, *Rječnik*, s.v.) Nb. (15, 27, 28); — *Elisávta* Nb. (33). D e r i v . - h i p o c . : ([Eli]-s-a-v-e-t-a, cf. slav. (bulg.) *Saveta*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 121) Nb. *Savéta* (27); — ([Sa]-v-e-t-a, cf. bulg. *Veta*, Weigand, *ibid.*) Nb. *Véta* (1, 2, 32, 49); — (deriv. cu suf. -u-c-a) Nb. *Vetúca* (2, 49); — (din [Eli]-s-a-f-t-a) Nb. *Sáfta* 1727 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 43 (8), 1815 (14), *Szafta* 1789 azi (19), azi (26, 27, 33, 43*, 44, 63); — Nf. 1680 (2); (deriv. cu suf. -i-t-a, [Saf]-ti-t-a) Nb. *Tíťa* (33). — Nf. *Tytza* 1789 (60).

— După numele personajului biblic, celebrat de Ortodocșii la 24.VI, alături de alte sfinte cu nume omonim, celebrate la 22.X și 24.IV (Timuș, 239-240).

Elisáfta, cf. *Elisabeta*.

Elisávta, cf. *Elisabeta*.

Eliséu. Nb. (21).

— Dela numele biblic, celebrat la 14.VI (Timuș, 240-243) < grec. *Ἐλισάος*. Cf. *Iliseie*.

Elíza. Nb. (int. 43). — H i p o c . : ([E]-) Nb. *Líza* tig. (1).

— Formă modernă, occidentală, cf. fr. *Elise*, it. *Elisa* (< *Elisa* b-e-t-a). Cf. și n. de iapă.

Elvíra. Nb. azi passim (printre altele: int. 21, 27*, int. 41, 58*, al. 63). Deriv.-hipoc.: ([El]-vîră, deriv cu suf. -i [a]-i) Nb. *Vîrîți* (27*).

— Împrumut modern, romanic (span.), ajuns la noi prin filiație germană.

Emanoil (și *Emanuil*). Nb. azi, passim. — Hipoc.: ([E-] manoil, cf. și slav. *M a n o i l*, *M a n u i l*, Weigand, *fb. XXVI-XXIX*, 126) Nb. *Manoil* azi passim.; —(prin apropiere de formele derivate cu suf. -ilă, cf. srb. *M a n u i l a*, Maretic, LXXXII, 84) *Manușlă*, *Mănușlă*. Nb. *Meneile* 1726 (26), *Manaila* 1758 (28). — Nf. *Manuila* azi (im. din Persani-Făgăraș 51), *Manaila* 1758 (55).

— Se cunosc mai mulți sfinti cu acest nume (Timuș, 524). — Din grec. *Ἐμμανούηλ*, pop. *Μανουῆλ* (> slav. *M a n u i l*).

Emil s. *Émile*. Nb. azi passim. — Hipoc.: ([E-]) Nb. *Milu* (43).

— Nume latinist, cf. *A e m i l i u s*, consulul roman (sec. III a. Chr.).

Emilia. Nb. azi passim.

— Nume latinist, *A e m i l i a*.

Emilián. Nb. azi passim. Hipoc.: ([E-]) Nb. *Milián* (5); — ([Emil-]) Nb. *Iánu* (5).

— Nume latinist, cf. *A e m i l i a n u s*, împăratul roman (sec. al II-lea d. Chr.).

Enáche, cf. *I e n a c h e*.

Enea

Enéscu

Enescútiu

Enfa, Nb. (masc.) (60).

— Nume latinist, cf. *A e n e a s*.

Episcopéscu, Nf. (im. din orașul București 44).

— Deriv. (cu suf. -e s c u) dela *Episcopu* (< apel.).

Ercán,

Ercă'u,

Eremia, cf. *I r i m i e*.

Erhu, cf. *I e r-*

Ermil, Nb. (14).

— Germ. *E r m i l o* (Heintze, 203).

Ermolae, cf. *H e r m o l a e*.

Eroftéiu, cf. *I e r-*

Eroním, *I e r-*

Ervín, Nb. (51).

— Cf. germ. *I r m i n w i n* (ap. Heintze, 203). Nf. săs. ap. Schullerus-Hofstädter, *Sieb.-sächs. Wörterbuch*, II, 267.

Eşán, cf. *I e .*

Esca. Nf. *E ska*, *Ieszke* 1662, Pușc., *Fam.*, I, 113, 179, 1843 Fragm. 799, azi (2), azi (3). — — Cf. cum. *e s c h i* = *vetus* (Kuun, *Cod. cum.* 252).

Estera. Nb. (44).

— Cf. occid. *E s t e r* (cf. *E s t e l - 1 a*). Np. săs. ap. Schullerus-Hofstädter, *Sieb.-sächs. Wörterbuch*, II, 278.

Eufimia. Nb. (4). — Hipoc.: ([Eu-]) Nb. *Fémia* (51).

— Grec. *Ευφημία*.

Eufrosína. Nb. azi, passim, rostit și *Efrosína*, (16). — Deriv. hipoc.: ([Eu-]) Nb. *Frosína* s. *Frásína* passim.; — ([Fră-]) Nb. *Sína* passim.; — (deriv. cu suf. -u c a) Nb. *Frosinúca* passim.

— După numele Cuvioasei *Eufrosina*, celebrată la 25.IX (Timuș, 258). Grec. *Εὐφροσύνη*, (cf. Bucura). Forma *Frosína* e cunoscută și la Bulgari (cf. Weigand, *fb. XXVI* până la *XXIX*, 121).

Eugénia. Nb. azi passim. — Deriv.-hipoc.: ([Eu-]gen-i-) Nb. *Génia*, *Géni* passim.; — Géna

(28); — (deriv. cu suf. -i c a) Nb. Geniea (46).

— Din grec. *Eὐγενία* intrat și în antroponomastica romană și devenit acolo în veacul trecut, un nume foarte apreciat (Dauzat, 64).

Eugén(iu). Nb. passim.

— Grec. *Εὐγένιος* pătruns în antroponomastica occidentală. La Germani, acum câteva decenii, era un nume foarte răspândit și, poate, la noi, e dela dânsii.

Eusébiu. Nb. rar, passim.

— Calendarul menționează mai mulți sfinti cu acest nume, cf. 22.VI (Timuș, 270-273). Din grec. *Ευσέβιος*. Cf. Eusebia.

Eusévia. Nb. passim. — **Hipoc.** : ([Eu-]) Nb. Sévia (11).

— Grec. *Εὐσέβεια* Numele păstrează o formă mai veche decât aceea de mai sus, *Eusebiu*.

Eusíche. Nb. (14).

Eustátie. Nb. *Iftate* 1758 (25). — **H i p o c . :** ([Eu-] s t a t e , cf. și bulg. *S t a t i*, Weigand, *Jb. XXVI* până la *XXIX*, 120) *Státe*. Nb. *Sztatye* 1788 (44).

— Hagiografia cunoaște mai mulți sfinti cu acest nume (cf. Timuș, 275-276). Din grec. *Εὐστά-*

τος, venit la noi prin filieră slavă, cf. bulg. *E f s t a t i* (Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 120).

Euáróp. Nb. (16). — **H i p o c . :** (din **E u t r o p a*) Nb. *Tropa* (43).

— Grec. *εὐτρόπος*, « versatile », « bénin », cf. *Εὐτρόπιλων*, Npers.

Éva. Nb. altădată, azi passim.

— **D e r i v . - h i p o c . :** (deriv. cu suf. -u ṭ a) Nb. *Evúta* passim; — ([E-]) Nb. *Vúta* passim; — (deriv. de aici cu suf. -i c a) Nb. *Vuťea* passim; — ([Vu-]) Nb. *Tíca* passim.

— Dela numele biblic, celebrat la 12.XII (Timuș, 263).

Evdóchia. Nb. 1727 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 43 (8), azi passim. Si: *Evdóchia* (18).

— Hagiografia noastră menționează trei sfinte cu acest nume, celebrate la 1.III, 4.VII, 13.VIII (Timuș, 265-266). Forma noastră e din grec. *Ευδοξία*, venită prin filiație slavă, *E v d o k i j a* (Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 121).

Evghénie. Nb. *Ivghenie* 1726 (2).

— Sânt, după hagiografie, 8 sfinti cu acest nume (Timuș, 266-267). Din grec. (> slav. *E v g e n*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 121). Forma mai veche decât *Eugen*.

F

Fabián. Nf. (35).

— Dela numele vestitului Papă, celebrat la 20 Ianuarie (Baudot, s. v.).

Făcălét. Nf. (61).

— Dela *făcălet*, *făcălete* — unealta cu care se mestecă în mămăligă.

Făciu. Nf. azi (7), *Futsu* 1766 (10), *Ficsu* 1726 (11), azi (13), 1830 Iorga, *St. Doc.*, XII, 216 (44), azi (im. din Bucium-Făgăraș 46), 1811

Iorga, *St. Doc.*, XIII, 171, azi (47), azi (im. din Șercăița-Făgăraș 48, im. idem. 52).

— Cf. srb. *F i č o*, bulg. *F i t j o* (< *F i l i p*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 122). Cf. și *F u c i u*.

Făgărășán. Nf. *Fegeressan* 1726 (2), 1684 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 58 (15), cf. și *Fogorasi alias... de Fogaras* 1689 Fragm. 438, Aron, 136 (44), azi (45, im. din Poiana nouă-Brașov 53).

— Deriv. (cu suf. -a n) dela NL. *Făgărăș*.

Făgurél. Nf. 1765 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 254 (63).

— Dela *fagur*, deriv. cu suf. -e l.

Fâina. Nf. azi (35), 1758, azi (37).

Fâneș. Nf. *Fânes* 1726 (56).

— Formă hipocoristică din *Ştefan*, *Fan* (deriv. cu suf. -e ş).

Faraón. Nf. (5).

— Cf. *faraon* — țigan.

Fârbă. Nf. *Farbe* 1726 (43).

— Cf. *farbă* — coloare, vopsea.

Fârcăș. Nf. azi (și *Foarcos*) (24), *Farkas* 1726, 1758 (28), 1788, azi (41), 1788 (43), azi (im. din Deva, im. din Cluj 44), azi (46). D e r i v.: (cu suf. -a n) Nf. *Fârcășán* (20), *Forcoșan* (29).

— Din ung. *farkas* — lup. Cf. *L u p u*.

Fârcău. Nf. *Ferkeu* 1788 (48).

— Din ung. *farka* — coadă, sau substituire de sufix din *Fârcăș*.

Fârnău. Nf. *Firneu* 1726 (4).

— Cf. *fârnăi* — a vorbi pe nas, a fomfai (DA., s.v.).

Fârnoágă. Nf. *Firnoga* 1750

Fragm. 558 (62).

— Schimb de suf. din Fârnău.

Faroga. Nf. (31, 36, 38).

Fâ'rta. Nf. *Furcza* 1633, *Furtze* 1696 *Fragm.* 459, *Furcze* 1702, *Fragm.* 486, *Furcza* 1726, *Furtza* 1747 *Fragm.* 554, *Furtze* 1823 ib., 790 (63).

— Dela *fârtă* « copil neastâmpărat », « unul care poartă vorba de îci colo » « persoană indecentă », « târfă, teleleică ». (DA., s. v.).

Fărtál. Nf. 1747 Dragomir, *Ist. Desr.*, I, 66, *Fertár* 1788, *Fartare* 1808 (44).

— Din germ. *Viertel*, venit prin filiația ung. *fertaly* > rom. *fârtal*, *fârtariu* (DA., s.v.).

Fâ'sa. Nf. *Fosza* 1726, *Fojcsa* 1758 (= *Fâsea* ?) (20), *Fosza* 1758 (24). — D e r i v.: (cu suf. -e i u) **Fâsieu.** Nf. *Fiszzej* 1726 (22); — (cu suf. -e i u + -a) **Fâscia.** Nf. *Fiszjeja* 1726 (41); — (cu suf. -o i u) **Fâsou.** Nf. *Fisszoly* 1788 (41); — (cu suf. -o l e a). Sprnf. *Fâsólea* (33), *Fâsálea* (33).

— Dela *fâsa*, poreclă dată unuia care fâsăiește. Se zice de cei cari nu pot rosti pe s (DA., s.v.).

Fâsálea, cf. *Fâs a*.

Fâsărău (?). Nf. *Faszarou* 1758 (45).

Fâstâ'c. Nf. *Fisztik alias Patrutz* 1726 (59).

— Cf. *fâstâc* = copăcel cu fructe de forma și mărimea bobului de fasole (< turc.) (DA., s.v.). Cf. și (a se) *fâstâci*. (DA., s.v.).

Fâtâlígă. Nf. *Feteliga* 1680, și *Bran alias Feteliga* 1688, *Fétélige* 1726, *Fataliga* 1766 (3).

— Prin substituire de sufix din *feteleu* « flăcău cu apucături de fată, flăcău rușinos; vagabond; fată bătrână (< *fata*, Drăganu, *Top. Ist.*, 131). Cf. și *Fetea*.

Fătu. Nb. *Fettu* 1616 Pusc. *Fam.* I, 104 (61). — Nf. *Fetu* 1757, azi im. din Ludișor-Făgărăș (21), *Fett* 1726, *Feöt* 1789, azi (28), azi (35), 1728 azi (38, 42, im. din Ludișor-Făgărăș 44, 63). Cu ortografia tradițională *Fettu*, *Fetu* (28, 36).

— D e r i v.: (cu suf. -o a i e) **Fătoáie.** *Fotoje* 1758 (45), 1759 Iorga *St. Doc.*, XIII, 113.

— Element vechiu românesc, dela *făt* (cf. documentările lui Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, 63).

Fâ'tu. Nf. *Ficzu* 1726 (11), *Fáczi* 1726 (44). — D e r i v.: (cu suf. -a n) Nf. *Fâján* (2).

— Cf. *făță* « orice ființă mică, cu mișcări repezi, care se fățăie mereu; copil mic » (DA., s.v.), sau și o variantă grafică pentru Fâciu.

Făulea. Nf. *Feullya* 1758 (38).

— Cf. *făulă* = mutră, față (DA., s.v.), deriv. cu suf. -e a.

Fâur. Nf. azi (9, im. din Șartăș-Turda, im. din Runc-Turda 44, 46, im. din Arad 51).

— Cf. mai sus Covaciu. Despre fierari, cf. Iorga, *Ind.* 49 §. u.

***Făzăcăș.** Nf. *Fazakas* 1726, 1758 (26), 1665 Fragm. 355 (63).

— Ung. *fazekas* « olar ». Cf. Blidariu, Olariu.

Febrónia, cf. Fevronia.

***Féchete.** Nf. *Fekete* 1788 (48).

— Ung. *fekete* — negru. Cf. Negru.

Feieș. Nf. azi (im. din Șicula-Arad 51).

— Ung. *fejes* — cu capul mare.

Feișanu. Nf. (im. din Dumbrăveni-Târnava mică 44).

— Deriv. (cu suf. -a n) dela Nl.

Feișa.

***Feldereán.** Nf. *Földveran* 1766 (4), *Foldeorean* 1766 (13).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Földvár*, rom. *Feldioara*.

Felícia. Nb. azi passim.

— Formă latinistă, *Felicia* < *felix*.

Felmereán. Nf. *Felmeránu* 1758 (44), 1758, azi (45).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Felmer*.

Felneecán. Nf. azi (55).

— Deriv. (cu suf. -a n) dela Nl.

Fenlac.

Fénechiu, Nf. (53).

— Din ung. *fönök* — șef.

Femia, cf. Eufimia.

Fenic, cf. Finic.

Feráriu. Nf. (țig. 2, 10).

— Cf. și Covaciu.

Férdelă. Nf. 1809 Iorga, *St. Doc.*, XII, 200 (44). Deriv.: (cu suf. -a s) Nf. *Ferdelás* 1729 Fragm. 543 (55).

— Dela *ferdelă* (< säs. *fyrde* l < germ. *Viertel*, DA. s.v.).

Féregă. Sprnf. (33), Nf. *Fericse* 1758 (42).

— Dela numele plantei (cf. DA., s. v.).

Ferenț. Nf. (43).

— Ung. *Ferencz* = Francisc.

Ferestrár. Nf. *Feresztrar* 1680, *Szpetarj alias Feresztrarj* 1688 (2), *Tyeresztráru* 1758 (35).

— Nume dat după îndeletnicire.

Fericie. cf. Ferengă.

Fésă. Nf. (im. din Șinca-nouă-Făgăraș 55).

Féster. Sprni. (48).

— Dela *feșter* — păzitor de pădure.

Fétea. Nf. *Fettia* azi (im. din Ludișor-Făgăraș 44), *Fetja* 1726 (55). — Deriv.: (cu suf. -e l e a)

Fételea. Nf. *Fetelye* 1722 (49).

— Cf. säs. *Feit*, *Fett* (< Sf. *Vitus*, Kisch, *Sieb.* 296), s. rom. *fată*, deriv. cu suf. -e a.

Fetóchie. Nf. 1808 Iorga, *St. Doc.*, XII, 199 (44).

Fevrónia. Nb. azi, rostit și *Fevronia* (17), *Frauvonia* (58).

— După numele *Sf. Fevronia*, celebrată la 28.X și 25.VI (Timuș, 287). Grec. *Φεβρωνία*. Forma *Frauvonia* e prin apropiere de germ. *Frau-*.

Fia } cf. Sofia.

Fica } cf. Sofia.

Filarét. Nf. azi passim.

— Din grec. *Φιλάρετος*.

Filea. Nf. *Filya* 1766, *Fila* 1789, azi (2), azi (3).

— Bulg. srb. *File* (< *Fili p*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 122, Maretic, LXXXII, 88).

Filiimon. Nb. *Szilimon* 1766 (2), azi passim. — Nf. azi (1, 17).

— Dela numele *Sf. Apostol Filiimon*, celebrat la 22.XI., 29.XI și 14.XII (cf. Timuș, 289-290). Grec. *Φιλήμων* (pătruns și la Slavi, dela care l-am luat noi).

Filip. Nb. atestat din sec. al XVIII-lea, redat și *Silip* 1758 (30), azi passim. — Nf. azi (5), 1726 (12), 1726 (21), azi (29, 31, 33), *Silip* 1788, azi (34), azi (im. din Berivoiu-mic-Făgăraș 35, im. din Maia-Someș, im. din Sâmbăta de sus-Făgăraș 44, 45, im. din Părău-Făgăraș 59, 60). — D e r i v.: (cu suf. -o i u) Nf. *Filipóiu* (57).

— Dela numele *Sf. Apostol Filip*, celebrat la 11.X și 14.XI (Timuș, 290-296), din slav. < grec. *Φίληππ* ος.

Filitia. Nb. (42).

— Dacă nu e o formă născută din *Filoteia*, cf. grec. *Φιλητίς*, cf. și grec. *φιλίτια*.

Filoftéia

Filoftía

Filón. Nb. (10, 46, 47, 53, 55, 57).

Filotéia. Nb. azi passim. Redat și *Filotia* (27), *Filoftéia* (19, 38), *Filoftia* (27).

— După numele *Sf. Filoteia*, celebrată la 7.XII (Timuș, 297-298), cf. grec. *Φιόθεος*.

Fiuu, cf. *Serafim*.

Finchiș. Nf. (im. din Persani-Făgăraș 49).

— Cf. Nf. germ. *Fenkisch*, *Fenkesch* (Schullerus-Hofstädter, *Sieb. sächs.*, *Wb.* II, 349).

Fínic. Nf. 1820 Meteș, *VA*, I, 303 (53), *Fenik* 1726, 1758 (55).

— Cf. *finic* (Transilv.) « ban, filer » (< germ. *Pfennig*, DA, s.v.).

Finghiș. Nf. (56).

— Cf. *Finchiș*.

Fira, cf. *Rafira*.

Firăr(u). Nf. *Fireru* 1726 (14), *Firer* 1789 (38).

— (Transilv.) *firär*, *filär* (< *Führer*), termen militar.

Firoda. Nf. 1758 țig. (44). (Cf. Popovici, 32: *Firon d a*).

Fîșer. Nf. (44).

— Germ. *Fischer*.

Fîța. Nf. (8, 9, 10).

— Formă hipoc. din *Sofia*.

Flade, 1613 Urk., III, 577.

— Germ. *Flade* (Heintze, 155), Nf. *Flad* (Schullerus-Hofstädter, *Sieb.-sächs.* *Wb.*, II, 390).

Flăităru, cf. *F ráităru*.

Flâncea. Nf. *Flansa* 1726 (11), *Flantsa* 1726, *Flansa* 1758, 1788 (19).

— Cf. *Flanea*.

Flánea. Nf. *Flanja* 1788 (19), 1804, Iorga, *St. Doc.*, XII, 196 (44).

— Poate o formă scurtată din *Taflan*.

Flângă. Nf. 1722 (19).

Flávius. Nb. azi rar, passim.

— Nume de origine latinistă, purtat de cărturari.

Flénchea. Nf. *Flentye* 1787 (3), azi (9), *Flenki*, *Flenka* 1680, *Flyenka* 1688, *Flenkja* 1726, *Flentye* 1766, *Fleanchea* 1812 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 198, azi (10), *Flentye* 1787 (18).

— Cf. *fleoancă* « gură rea », « femeie flecăreată, femeie proastă » (DA., s.v.).

Flesăr(iu). Nf. *Flesarul alias Muntjan* 1688, *Flessar* 1726 (1), *Flesir* 1747 Dragomir, *Ist. Desr.*, I, 66 (44) *Flesar* 1766 (51), azi (im. din Grănar-Târnava mare 63).

- Dela *fleşar* s. *fleşer* (Transilvania) « măcelar ».
- Flíter.** Nf. azi (1),
- Cf. germ. *Flitter* « fluturaş » și « zorzoane ».
- Flóancă.** Sprnf. (46).
- Dela *floanca* « gură » (Bozrea, DR., III 448-449) « gură rea » (Sez., V, 73), « femeie care vorbește multe » (Candrea, *Porecle*, 79), « femeie prost îmbrăcată » (DA., s.v.).
- Floárea.** Nb. azi passim. Deriv.: (cu suf. -ica) Nb. *Florica*, azi passim.
- După numele sărbătorii *Floa-*
rilor (*floare*). Cf. și *Flore*.
- Floáscă.** Nf. *Floske* 1726 (63).
- Deriv. (cu suf. -că) din *Floa-*
sea, sau mai curând *fleaşcă* « om molâu » (DA., s.v.).
- Floásea.** Nf. *Floasia* 1680, *Flosa* 1688, 1726, 1766, 1789, azi (13).
- Flóeu.** Nf. *Flock* 1722, azi (16), 1722 (17), *Flok* 1788 (24). Deriv.: (cu suf. -a) Nf. *Flóea* azi (im. din Comăna de sus-Făgăraș 9, 10); — (derivat cu suf. -ea)
- Flócea.** Nf. *Floise* 1722 (13), *Flosca* 1726, 1758, azi (55), 1726, azi (58), azi (59, 60).
- Dela *floc*.
- Florantína,** cf. *Florentina*.
- Flórea.** Nb. altădată des, passim. Azi passim. Nf. *Florya* 1688, *Floire* 1722, *Flora* 1726, *Flore* 1766, azi (1), *Flori* 1766, azi (2), *Fliore* 1722 (3), azi (țig. 7, 8, 9), *Florja* 1766, azi (10), 1680 (13), azi (16, 18), 1788 (19), azi (im. din Borivoiu mare-Făgăraș 21), *Flora* 1726 (22), 1725 Iorga, *St. Doc.*, XIII 94 (25), 1722, azi (29), azi (35, țig. 36), 1726 (38), azi (im. din Sâmbăta de sus 42, 44, 45, im. din Tode-rița, im. din Bucium-Făgăraș 46, 47, im. din Ileni-Făgăraș 49, 55, im. din Comăna de sus-Făgăraș 57, 59, 61). — Deriv.: (cu suf. -escu) Nf. *Floréscu*. *Floreszk* 1680, 1726 (2), azi (38, im. din orașul Bucuresti 44, 45); — (cu suf. -icel) Nf. *Floricél* (53), *Sprni.* (21); — (cu suf. -oiu) Nf. *Floróiu* (23). *Sprni.* (28). — Compus: Nf. *Florieordi* 1722 (17).
- Dela radic. *Flor-* (cf. p. 32).
- Florénța.** Nb. (6).
- Dela Nl. *Florenza*, cf. și Npers. *Firenze*.
- Florentína.** Nb. (18), *Florantína* (50).
- Cf. it. *Fiorentina*, Nl. *Florența*.
- Florián.** Nf. (im. din Noul-ro-mânesc-Făgăraș 44).
- După numele *Sf. Florian*, celebrat de Catolici la 4 Mai (Baudot, 269).
- Flueuș.** Nf. azi (im. din Șinca-nouă-Făgăraș 50), 1815 Iorga, *St. Doc.*, XII, 204, azi (53), *Flukus* 1726, *Flukuš* 1729 *Fragm.* 548, 1758, azi (55).
- Dacă accentul e pe ultima silabă, avem un derivat (cu suf. -uș) din *Floc*.
- Fluerás.** Nf. *Flojrasul* 1722, *Flujérás alias Lázár* 1758 (20), *Dusa alias Fluerás* 1758 (43), *Flujeras alias Praeda* 1788 (44).
- Nume dat după îndeletnicire, *flueraș* — cântăreț din fluer.
- Flúică.** Sprnf. (53). (« supranumele familiei *Flucus* »).
- Foárecoș,** cf. *Fărcaș*.
- Foáti.** Sprni. (21).
- Fóca.** Nf. (30, 31, 32). Deriv.: (cu suf. -şa + -an) *Focşán* Nf. *Foksan* 1788, 1791 Iorga, *St. Doc.*, XII, 189 (44).
- După numele *Sf. Foca*. Pentru *Focşa* cf. Drăganu, *Suf. -şa*, 21.

Fofârlă Sprnc. se numesc locuitori din Galați (45) de către cei din Șoars.

— Dela *fofârnă*, nume de bătjocură dat unei femei cărne care vorbește pe nas (Ion Cr., II, 302), cf. și *fârnă* și *fofârlă* (Pușcariu, DR., I, 100, 108).

Fofeldea. Nf. *Fofelgja* 1763, azi (48). — Deriv.: (cu suf. -a n)

Nf. *Fofelzánu* 1766 (2).

— Dela Nl. *Fofeldea*.

Fóflea. Nf. *Fofla* 1808 (44).

— Dela porecla *foflea* — om puturos, lenes, gură cască (DA., s. v.).

Fogoros. Nf. (12, im. din Drăguș-Făgăraș 23, 28, 35).

— Dela forma ung. *Fogaras*. (Cf. Făgărăș an).

Fóiu. Sprni. (21).

— Dela *foale, foiu* « burduf făcut din piele de oaie »; fig. « copil gras și slabă nog » (Pașca, Gl., 28).

Fólea. Nf. azi (5, 6, 7), *Folja* 1726 (11), azi (14, 16), 1722, azi (17), 1758 (20), *Folya* 1726 (41), azi (im. din Streza Cârtișoara-Făgăraș 44, 45).

Deriv.—(cu suf. -ea) dela *foale* (cf. Foiu).

Foroșán, cf. Fărcaș.

Forfecéle. Sprnf, « umblă iute » (21).

— Cf. *forfecetă* — codobatură (Săghinescu, Voc., 54).

Forgácea. Nf. *Forgácsa* 1758 (22).

— Cf. ung. *f o r g á c s = așchie, surcea* (cf. Tânără).

Forgâzău. Sprni. (33).

Forida. Nf. țig. 1758 (44).

— Cf. Firoda.

Forje. Nf. (44).

Fornăitul. Sprni. « vorbește pe nas » (52).

— Dela *fornăi* a respiră cu sgomot pe nas, *fornăit* — « fomf » (Pușcariu, DR., I, 108).

Frăităru. Sprni (24), Flăităru.

— Cf. *flaităr, fraităr* (< germ.) Cf. și *Filaru*.

Frâneu. Nf. azi (1), *Frenk, Frenkul* 1680, *Frink* 1688, *Frinku* 1726, 1766, 1787 (2), 1726, 1758 (37), azi (im. din Comăna de sus, Porumbacu de sus-Făgăraș 44, im. din orașul București 50, im. din Comăna de sus-Făgăraș 51, 59), *Frinku* 1789 (60), *Frenk alias Frink* 1680, Pușc., Fam. I, 163, *Frinkul* 1696 ibid., *Frink* 1767 Fragm. 679, 680, 1796, ibid., 448, azi (61), 1785 Fragm. 715 azi (63). — Deriv.: (cu suf. -o a i e) *Frâneáie*. Nf. *Frenkoaje* 1680, *Frinkaje* 1688 (2);—(cu suf. -u l e a) *Frâneúlea*. Nf. *Frankulii* 1633 (59), *Frinkulja* 1726 (61).

— Numele e cunoscut și în limbile slave, cf. *Fenkja* (Weigand, Jb. XXVI-XXIX, 164). Pentru desvoltarea de sens pe care a luat-o *Franc* în limba comună, cf. Tagliavini, *Divagazioni*, II 43-53.

Frâsina, cf. *Eufrosina*.

Frătes, cf. *Fratu*.

Frățilă. Nb. *Freczilé* 1726 (3), *Fraczila* 1591 Fragm. 140 (8), *Fratzile* 1766 (10), 1726 (19), *Fracila* 1556 Fragm. 124 (43), 1726, *Fraczilla* 1758 (46). — Nf. *Frecilla, Frezzilla* 1680, *Frecsilla, Fracsilla* 1688, *Freczile* 1726 (1), 1726 (11), *Fraczilla* 1758 (28, 41), azi (im. din Târlungeni-Brașov 44), *Fratzile* 1788 (46). — Deriv.: (cu suf. -a ș) *Frățilăș*. Nf. *Fracilas* 1633 (62).

Frátu. Nf. azi (im. din Berivoiu mic-Făgăraș 31, 32, 33, 34, im. din Berivoiu mic-Făgăraș 44, 45), *Fretu* 1758 (55). — Deriv.: (cu suf.

-ea, cf. bulg. Frate) **Frátea** Nf. *Frate* 1722 (33); (cu suf. -e ș) Nf. *Frătes* (45).

— Cf. bulg. Frate, Fratjo (dela titulatura dată călugărilor, Weigand, Jb. *XXVI-XXIX*, 162).

Frem, cf. E f r e m.

Frîmțoiu, cf. F r e n t (u).

Frénf(u). Nf. (47). — Deriv.: (cu suf. -o i u) **Fremțoiu**. Sprnf. *Stoica-Fremțoiu* (59).

— Din ung. F e r e n c z.

Frida. Nb. (44).

— Din germ. F r i e d e (Heintze 159).

Frighénciu. Nf. *Frigyencsu* 1726, *Frigyentsu*, *Frigyenczu*, *Fringyenczu* 1758, azi (47), azi (im. din Șerăcița-Făgăraș 49, im. idem., 50).

Fringhénciu, cf. F r i g h e n c i u.

Frîșcă. Sprni. (fem.) « o femeie care umblă din casă 'n casă » (51).

— Cf. *frîșcă* « fată Tânără, sprințenă, sburdalnică », cf. și *fliușcă* (Bogrea, DR, I, 278), « femeiușcă » « coțofană », « femeie uscățivă » (Ciausanu, *Glos.*, 62).

Frósie. Nb. (masc.) (39).

— Formă hipocoristică din slav. **Frosi** [m], după fem. *Frosa*.

Frosína } cf. E u f r o s i n a.

Frúnză. Nb. (masc.) (36). Nf. (14).

— Apelativul *frunză*.

Frûșcă. Nf. (im. din Brabova-Dolj 44).

Fucicán, cf. F u c i u.

Fúcium. Nf. (4,7, 10, 11, 13), *Fucsul* 1722 (50). — Deriv.: (cu suf. -c a n, cf. srb. *Fučko*, *Fučkan*, Rječnik, s.v.) *Fucicán*,

Nf. *Fucskan* 1758 (47), **Fușcán** azi (50, 53).

— Cf. F â c i u.

Fuiórea. Nf. *Fujorja* 1726, *Fujora*, *Fujore* 1758 (20), *Fujore* Fragm. 558, *Fujora* 1789 (62).

— Deriv. (cu suf. -e a) dela *fuior*.

Fûlea. Nf. *Fulyé* 1726 (10), 1721 Fragm. 526 (25), *Fulja* țig. 1726, *Fullya* țig. 1758 azi im. din Câlnic-Sibiului (44).

— Dela numele plantei *fûlie* « floare de narcis » (DA., s.v.).

Fûlga. Nf. 1726, azi (11), 1789 (60). Deriv.: (cu suf. -e a) *Fûlgea*. Nf. *Fulgya* 1688 (10).

— Dela *fulg* (cf. DR., VI, 526).

Fulécea, cf. F u l i c a.

Fulicea. Nf. *Fulika* 1758 (37). — Deriv.: (cu suf. -e a) *Fulicea*

(și cu schimb de sufix, prin amestec cu *Fulea*, deriv. *F u l e c i u*) *Fulécea*. Nf. *Fulicsa* 1726, 1758, *Fulitsa* 1694 Fragm. 443, azi *Fulicea* și *Fulecea* (37), azi (38, im. din Mărgineni-Făgăraș 44, idem. 55).

— Cf. *fulică* « romonită puturoasă » (DA., s.v.). Cf. și *F u l e a*.

Funár(iu). Nf. *Funáru* 1787, azi (10), 1726 (21), azi (35).

— După îndeletnicire (cf. DA., s. v.).

***Fureă**. Deriv.: (cu suf. -e a) *Fúreea*. Nf. *Furcsa* 1726 (63); — (cu suf. -u ș -e l -e a) *Fureușélea*. Nf. *Furkuseli* 1758 (22).

— Dela *furcă*.

Furdúi. Nf. (țig. 7, 9, 30, țig. 36, 38).

Furnică. Sprni. (53).

— Dela numele insectei *furnică*.

Fürțea, cf. F â r ț e a.

Fușcán, cf. F u c i c a n.

Fuserău. Nf. (45).

— Cf. Făsărău.

Fûște. Nf. 1772 Iorga, *St. Doc.*, XII, 186 (44).

— Cf. *fuste* = bâtă, toiag, prăjină groasă (DA., s.v.).

Futefân. Nf. *Futyfan* 1726 (47).

— C o m p u s : *fute-fân*.

G

Gâbăr, cf. Gabor.

Gâbăgea, cf. Gabu.

Gábor, cf. Gávrii l.

Gâbrea. Nf. *Gabre* 1722, 1750

Fragm. 566 (62). — D e r i v . : (cu suf. -a n) Nf. **Gâbréan** (12).

— Cf. sr. *Gabra*, *Gabre* (< *Gavrijel*, Rječnik, s.v.). Cf. și *Gafra*.

Gabriela. Nb. azi passim.

— Neol., cf. it. *Gabriela*.

Gâ'bu. Sprni. « individ încoviat de bâtrânețe » (27). — Nf.

Geb 1726, 1758 (26), *Gyib* 1726 (58), *Gib* 1726 (63). — D e r i v . : (cu suf. -eci u -e a > -e g e a) **Gâbăgea.** Nf. *Gibegya* 1726 (14); —

(cu suf. -e l) **Gâbel.** Nf. *Gibell* 1726 (20).

— Adj. *gâb*, -ă — cocoșat, ghebos (DA., s.v.), cf. și *gibă* (« o pasare, DA., s.v.) și mai ales, Npers. bulg. *Giba* (< *giba* « schaden » Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 146).

Găciu. Sprni. (27).

— După corespondent, avem de a face cu o prescurtare din *stângaciu*. Cf. totuși, *gaciu* = izmană (*gacioş* « e un cal care-și freacă picioarele de olaltă » < ung. *gácsos* « şontorog », Pop, în *DR.*, V, 187) (DA., s.v.). Cf. și *Gagiu* < *tig.* *gagyo* « om » (Bogrea, *DR.*, III, 441) și slav. *Gača* < *Gabriel* (Maretić, LXXXII, 83, 136) s. < *Galulus* (Maretić, LXXXII, 110).

Gâdóiu. Nf. (25).

Gáfia, cf. Agapita.

Gáfra. Nf. (24).

— Dela *Gabra*, cu *b* > *v* > *f*.

Gâftea, cf. Agapita.

Gaftina, cf. Agapita.

Gaftón, cf. Agaton.

Gâgăúnă. Sprni. « vorbește rău » (58).

— Cf. *gâgai* « a măcăi » (despre gâște și rațe); *gângav*; *gâgăuță* « prost, nătărău, tont » (Candrea, *Porecle*, 34) « peltic »; cf. și *gâgău* — mâncare făcută din mămăligă sau tăiată în bucăți și prăjită în unsoare (Viciu, *Glosar*, 14).

Gâie. Sprnc. se numesc locuitorii din Bucium (52), fiindcă « nu obișnuiau să mănânce din farfurii, ci din tigăi » (48).

— Dela *gaiе* « o specie de uliu » (DA., s.v.), « pasăre răpitoare » (Boceanu, *Glos.*, 9).

Gâinări. Sprnc. se numesc locuitorii comunei Râușor (43) de către cei din Mândra (46).

— Dela *găinar* = vânzător de găini, păzitor de găini, hoț de găini; uliu (DA., s.v., cf. și Bogrea, *Glose*, 73).

Gâită. Nf. (im. din Trochești-Dolj 44), *Gajcze* 1726 (61).

— Dela *gaită* (cf. și *Gaiе*) — « dünne, schlanke Frauensperson » (CC., II-III, 407), iar mai des « guralivă » (Candrea, *Porecle*, 79).

Gâitán. Nf. (im. din Pojorta-Făgăraș 10, 17).

— Cf. *gaitan* = fire de lână (colorate) servind ca ornament în diferite cusături (DA., s.v.), cf. și

Nb. arm. K á e t a n < Ca e t a n o (Bogrea, *I Congres*, 82).

Galactión. Nb. *Galaftion* (13), *Galation* (15), *Galaftion* (20), *Galaction* (22), *Galacteon*, *Galantion* (27), etc.—*H i p o c . : Gal [action]*). Nb. *Gali* (27).

— După numele sfântului celebrat la 5.XI (Timuș, 310). În slav. (< grec.) *Galation* (Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 122).

Galaftion, cf. *Galaction*.

Galantión, cf. *Galaction*.

Gălăcén. Nf. *Geleczan* 1726 (41) *Galaczan* 1808 (44), azi (im. din Grid-Făgăraș 51, 57); cf. și *Galaczi* 1758 (39).

— Deriv.: (cu suf. -e a n) dela Nl. *Galați*.

Galatióñ, cf. *Galaction*.

Gălbincea. Nf. *Gelbincsa* 1722 (16), azi (24, im. din Sâmbăta de Jos-Făgăraș, Voila-Făgăraș 44).

Găteiu. Nf. *Gelcs* 1726, 1758 (25).

— Cf. *gălcium* = umflătură (DA., s. v.).

Gálea. Nf. azi (31), *Gallya* 1758, 1789 (39), *Galja* 1726, 1758, 1788 (40), 1726 (46).

— Srb. *Gali ja* (Rječnik, s.v.), bulg. *Galjo*, *Gale* (< *gali a*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 146).

Gălét. Nf. *Gelecz* 1726 (25).

— Bulg. *Galec* (< *gali ja*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 150).

Gălcicu. Sprni. «când era mic se juca cu soru-sa prin curte. În decursul jocului a strigat: hai, mamă, c'o apucat pucelu (= purcelu) pe gălice (găurice) » (27).

Gálie. Nb. *Gallie* 1689 *Fragm.* 418 (43), 1556 *Hurm.*, II⁵, 380 (44), *Gallia* 1633 (62). Nf. 1722 (9).

— Cf. *Sf. Martir Galie*, celebrat la 3.IV (Timuș, 310).

Galina. Nb. (6, 8, 27, 29).

— Cf. bulg. *Galina* (< *gali ja* Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 146). Cf. *Galea*.

Galon. Nf. (im. din Brăești-Dorohoiu 44).

Gălăsfáni. Sprnc. se numesc locuitorii din Viștea de sus (11), fiindcă « au gâtul gros », de către cei din Viștea de jos (14), cei din Voivodenii (12) și de cei din Dridif (25).

— Cf. *gårtan* « om robust și gros la gât », « bădăran », « gâlcevitor » (Weigand, *Jb. IX*, 225).

Gălúșcă. Sprnf. (45, 46, 48); Sprni. (58); Sprnc. se numesc locuitorii din Hurez (42) de către cei din Beclinean (26) și de cei din Ileni (41).

— Dela *gălușcă* « cocoloș de aluat » (DA., s.v.).

Gămán. Nf. (im. din Mânzălesti-Buzău 44).

Gánea. Nf. *Ganka* 1726 (22), azi (im. din Berivoi mare-Făgăraș 44).

— Cf. bulg. *Ganka* (< *Gera-gana*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 123), cf. și bulg. *Genko* (*ibid.*), srb. *Dj enka* (Rječnik, s.v.). Cf. și *Ganea*.

Gándeza. Nf. *Gandgya*, *Gandgyé* 1726 (3, 4), *Gandi* 1726 (10), *Gandi* azi (im. din T.-Măgurele 44).

— Deriv.: (cu suf. -a n) Nf. *Gandíánu* 1726 (10).

Gánea. Nb. *Ganya* 1726 (25), *Ganye* 1534 Veress, *Acta*, I, 237 (28). — Nf. *Ganja* 1766, *Ganyi* 1787 (țig. I, 2), 1664 *Pușc.*, *Fam.* I, 112 azi, (im. din Lisa și din Ludișor-Făgăraș 9), *Ganya* 1722, azi (17), azi (18, 21), *Ganya alias Bokor* 1662 *Pușc.*, *Fam.*, I, 184, *Szavu alias Ganya* 1726, *Ganya alias Szokacsu* 1758, azi (28), azi

(31, 32, 33), 1722 (34), 1758 (38), azi (40), 1788, azi (44), 1788 (46), azi (58, 59), 1633 (63).

— Bulg. *Gane* (< fem. *Gana* < *Gergana* < *Georgi*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 122-123).

Gâ'nga. Nf. *Gunga* 1527 Fragm. 101 (56).

— Dela *gângă* = om *gângav* (DA, s.v.).

Gâ'nsca. Nf. *Ginszke* 1766, 1787 (1), 1726 azi (26), *Ginszka* 1758 (38), *Gânsca* (43). — Deriv.: (cu suf. -a n) Sprnc. *Gâscâni* se numesc locuitorii din Venetia (60) de către cei din Comana de jos (63).

— Dela *gâ(n)scă*.

Gârbocean. Nf. *Girbotsan* 1788 (46).

— Deriv.: (cu suf. -e a n) dela Nt. *Gârbova*.

Gârcea. Nf. azi (44), *Garcsa* 1722 (50), azi (53), 1722 (54).

— Cf. bulg. *Gareo* (< *gar* « grau, russig », Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 150).

Gâ'reiu. Nf. *Gurcs alias Bukurar* 1680 (3).

— Cf. (z) *gârciu*.

Gârăoiu. Nf. (17, 21).

— Cf. *Gâroi* u.

Gârduréni. Sprnc. « se numesc cei cari locuiesc pe o stradă mică paralelă cu strada principală » (33).

Deriv.: (cu suf. -e a n) dela *garduri*.

Gârjoábh. Nf. (im. din Strehai-Mehedinti 44).

— Cf. *gârjob*, -ă adj., cu deplasare de accent.

Gârleánu. Nf. (im. din Feliceni-Fălticeni 44).

— Deriv.: (cu suf. -e a n u) dela Nt. *Gârla*.

Gârléciu. Nf. *Girlecs* 1726, 1758 (22).

— Cf. *gârleciu* (< *gârliciu* (< srb. *gârlić*, DA., s.v.) și Nf. srb. *Gârlić* (Rječnik, s.v.).

Garofîta. Nb. (47).

— După n. *floarei garofiță*.

Garóiu. Nf. (44).

— Din *garou* = cioară (DA., s.v.) poreclă dată Tiganilor (A. Graur, *BL.*, II, 152-145).

Gâ'rtă. Sprni. (dat unui peltic) (30).

— Cf. (Mold. Dobrogea) *gârtan* = bădăran, cărtan (Ion Cr., I, 60), gâlcevitor, cărcotaș (Weigand, *Jb. IX*, 225).

Gâşpar. Nb. 1766 (4), 1726 (11, 14, 44). Nf. azi (24), 1726, 1758 (26), azi (im. din Bucium-Fâgăraș 27, im. din Fâgăraș 35, 37, 41, im. din Șoars-Fâgăraș 44, im. din Bucium-Fâgăraș 50), 1722, azi (52).

— Cf. numele magului, celebrat la 1 și 6.I (Baudot, 285).

Gatze. Nf. 1750 Fragm., 558 (62).

— Cf. bulg. srb., *Gac* o (< *Gavril*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 122, Rječnik, s.v.).

Gâuáce. Nf. *Geocse* 1726, *Geotsa* 1758, *Geatse*, *Gevatse* 1788 (26), 1726 (58).

— Dela *gâuace* = « coaja oului; organul genital la femei; coajă de nucă » (DA., s.v.).

Gâvânea. Nf. *Gevene* 1722 (54).

— Deriv. (cu suf. -e a) din *gâvan*.

Gâuáze. Sprnc. li se zice locuitorilor din Ileni (41) de către cei din Râușor (43), și de către cei din Toderița (48).

— Dela *gâuază* (cf. DA., s.v.).

Gâură. Nf. *Gaura* 1722 (17), 1725 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 94 (25).

Gâvârlás. Nf. (im. din Felmer-Fâgăraș 44).

— Din *Gabăr* + *Gavrilă*, deriv. cu suf. -a ș.

Gavrilă. Nb. atestat din sec. al XVIII-lea des, *passim*; azi *passim*. — Nf. *Gavrile* 1726 (3), azi (4), 1766 (10), azi (21), *Gavrilla* 1758, *Gabrilla* 1788, azi (24), 1758 (26), 1771 Lupaș, *Doc.*, 126, azi (29), 1722 (32), azi (40), 1671 *Fragm.* 311 (41), azi (im. din Iași-Făgăraș 44, 49, 50, 59). Tradus în ung. Nf. *Gabor* azi (14), *Gabriel alias Gabor* 1632 *Pușc.*, *Fam.*, I, 106, 1726, 1788 (s. săs.), *Gabăr* sec. al XVIII-lea Iorga, *St. Doc.*, XIII, 207, azi (24), 1726 (26), azi (31), 1758, azi im. din orașul București (44), azi (45), im. din Comana de jos-Făgăraș 47, 48, im. din Todeți-Făgăraș 49). — Deriv.: (cu suf. -o i u, -o a i a) *Gavriloiu*, *Gavri-loie*. Nf. *Gavrilloje* 1766 (1). Nf. *Gavriloiu* (1).

— Hagiografia noastră cunoaște o mulțime de sfinți cu acest nume (Timuș, 309-310), dintre care cf. *Arhangelul Gavril*, celebrat la 26.III 13.XII, 8.XI. Din slav. *Gavril* < grec. *Γαβρίλης*.

Gázdák. Nf. (18).

— Deriv. dela *gazdă* cu suf. -a c. *Geábu*. Nf. (44).

Geámu. Sprni. «întors din armată, zicea *geam* pentru fereastră» (46).

Géger (?). Nf. (im. din Homorod-Târnava mare 44).

— Din germ. (Nf.) *Geiger* (cf. Kisch, *Sieb.*, 191).

Gégi. Nb. (45).

— Formă hipocoristică din [Geor-]ge.

Géna, cf. Eugenia.

Géna. Nb. *Gyena* 1766, 1787 (1), 1766 (2).

— Cf. bulg. *Gina* (< Georgi, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 123); (Cf. și *Ghinea*), s. mai curând

bulg. *Gena* (< *Genadija*, Weigand, *ib.*, 122).

Géni |
Génia | cf. Eugenia.
Genica

Genovéva. Nb. azi *passim*, *Genueva* 1858 (28). — Hipoc.: ([Ge-no-]) Nb. *Véva* (29).

— După numele faimoasei Genoveva (de Brabant), popularizat prin povestirea canonicului Schmidt tradusă și în românește. Cf. și M. Sadoveanu, *Maria sa puiul pădurii*, apărută acum în urmă.

Géra. Nf. (tig. 2), 1726, *Gyera* 1766 (10), 1726 (11), azi (im. din Sebeș-Făgăraș 35).

— Cf. bulg. *Gera* (< *Germann*, *Gerasim*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 123, Maretic, LXXXII, 83). Cf. și Npers. germ. *Ger* (Kisch, *Nam.*, 43). Cf. Gheliou.

Gergína, cf. *Gheorghe*.

Ghebene. Nf. tig. (2).

Ghedeón. Nb. *Ghidion* azi *passim*. — Nf. azi (14).

— Dela numele biblic *Ghedeon*, celebrat la 26.IX (Timuș, 312-314).

Ghelbereăță. Sprni. «că era galben aşa și e și cam surd el o țar» (Haneș, *T. O.*, 100) (12).

— Deriv. (cu suf. -e a t ā) din adj. *galben*: *gălbeneață* > *ghelbe-neață* > *ghelbereăță*.

Ghénca. Nf. (1). — Deriv.: (cu suf. -a n -i t ā) *Ghencăniță*. Nf. *Genkenicza* 1680, *Genkenycse*, *Genkenyicze* 1726, *Genkenicze* 1766, *Genkonyitza* 1787 (3); — (cu suf. -e a, cf. bulg. *Genča*) *Ghéncea*. Nf. *Gencsa* 1726 (37).

— Cf. bulg. *Genka* (< *Genadija*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 122).

Gheore, cf. *Gheorghe*.

Gheórghe. Nb. altădată (din sec. al XVIII-lea) des, redat *Gyorgye*, *Gyorgje*, *Györgye*, *George*, *Gyorgj*, *Gyorgy*, *Gyorgya*; — azi des, passim.—Nf. azi (4, 14) 1758 (20), 1726 (46) azi (im. din Tisa-Hunedoara 55).—D e r i v.-H i p o c . : (deriv. cu suf. -e a, cf. bulg. *Gjur gje*, *Gjorče*, Weigand, *þb. XXVI-XXIX*, 122-123) Nf. **Geórgea** (im. din Toarcla-Făgăraș 44); —(cu suf. -e s c u) Nf. **Georgéscu** (51); —(cu suf. -e t a, cf. it. *Georgetta*, fr. *Georgette*) Nb. **Georgéta** passim; —(cu suf. -i c u, -i c ă) Nb. **Georgică**, **Georgieū**, passim; —(din [Geor]gică) Nb. **Gică**, **Gicu**, passim; —(deriv. din *Gică* cu suf. -o a i e) **Gicoáie**. Nf. *Gyikoje* 1726 (26); —(deriv. cu suf. -i n a, cf. bulg. *Gjurgina*, *Gergina*, Weigand, *þb. XXVI-XXIX*, 122-123) Nb. **Georgína**, **Gheorghína**, **Gergína**, **Gherghína** azi passim; —(din [Geor-]) Nb. **Gína**, azi passim.; —(deriv. cu suf. -i t ă, cf. bulg. *Gjorgica*, Weigand, *þb. XXVI-XXIX*, 123) Nb. **Gheorghítă** azi passim.—Nf. azi (2, 8, 30, 45); —(de aici forma hipocoristică cf. bulg. *Gica*, Weigand, *þb. XXVI-XXIX*, 123) Nb. **Ghiță** azi passim. —Nf. azi (44); —(deriv. din *Ghiță* cu suf. -i c ă) Nb. **Ghițică** azi (58); —(deriv. din *Ghiță* cu suf. -u c ă) Nb. **Ghițucă** passim. —(cu suf. -i u) Nf. **Gheorghiu** (16, im. din orașul București 44).—H i p o c . : (cf. și bulg. *Gjora*, *Gjoré*, Weigand, *þb. XXVI-XXIX*, 123) Nb. **Gheóre** (26, 29).

—Dela numele *Sf. Gheorghe*, celebrat la 23.IV, care fără îndoială e cel mai simpatizat și cel mai popular, atât în folclorul

nostru (cf. Marian, *Se.*, III, 258), cât și în acela al popoarelor balcanice. În Grecia e considerat ca un adevărat sfânt național. Numai în bulg. se cunosc peste 70 de forme hipocoristice dela acest nume.

Gherasím. Nb. *Gyiraszin* 1766, 1787 (2), azi passim.

— După numele sfintilor cu acest nume celebrați la 15.IX, 20.X, 4.III (Timuș, 318-319). Slav. (< grec) **Gerasim**.

Ghérghie. Nf. *Gerge* 1726 (18).

— Cf. ung. *Gergely* (Gri-gorie). Cf. *Gherghel*.

Ghérghel. Nf. azi (24, 27, 44), 1633 (59).

— Ung. *Gergely* (Gri-gorie).

Gherleán. Sprnc. se numesc locuitorii din comuna Ohaba (50), de către cei din Șinca (55).

— Din *gherlean* « hoțoman » (DA s.v.), cf. și *ghiorlan* « mojic » (Candrea, *Porecle*, 49), « cloțan » (Bogrea, *DR.*, III, 446), « șoarece » (Izv., V, 22).

Gherman. Nb. *Gyerman* 1787 (10), *German* 1726 (12). Nf. azi (12, 17, 24, im. din Drăguș-Făgăraș 44, 45), 1789 (60).

— Hagiografia noastră cunoaște mai mulți sfinți cu acest nume (Timuș, 319 320). Din slav. **Germann**.

Gheróiu. Nf. (im. din Dolj 51).

— Deriv. (cu suf. -o i u) dela slav. **Gera** (cf. mai sus **Gera**).

Gherváse. Nb. azi rar, passim.

— Nume de origine occidentală neolatină (cf. lat. *Gervasius*), poate italiană, unde e foarte răspândit.

Ghes (?). Nf. *Gész* 1750 Fragm. 559 (62).

Ghétea. Nf. 1722, azi (6), azi (7), *Gecza* 1726, *Getze* 1788, azi im. din Luța-Făgăraș (25), azi (27), *Geczi* 1726, azi im. din orașul Bucuresti (44). — Deriv.: (cu suf. -ă u) *Ghețău*. Nf. *Geczev* 1726 (41).

— Cf. bulg. *Geco* (< *Georgi*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 123), sau mai curând srb. *Gecija* (Rječnik, s.v.). Bogrea, (*I Congres*, 80-81) făcea legătură între *Ghețea* și armenescul *Geczi*.

Ghid(iu). Nf. (14, 18, im. din Lisa-Făgăraș 30, 36).

— Cf. *G h i d i o n*.

Ghidión, cf. *G h e d e ó n*.

Ghighinîță. Nf. 1747, Dragomir, *Ist. Desr.*, I, 67 (44).

Ghígul. Nf. *Gigul* 1726, *Gyigul* 1789 (28).

— Srb. *G i g o* (< *Grigorij*, Rječnik, s.v.).

Ghilezán. Nf. 1633 (62).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Ghilad*.

Ghimbășán. Nf. *Gyimbesan* 1788 (44).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Gimbah*, *Gimbav*.

Ghídea. Nf. azi (7), *Gingya*, *Gyingya* 1726, *Gyinda*, *Dingga*, *Dgyingya* 1766, 1787, azi (10), azi (im. din Ucea de sus-Făgăraș 14), *Ginga* 1726, *Ginde* 1758 (21), azi (im. din Cuciulata-Făgăraș 51).

— Cf. rom. *ghindă*, dar mai ales bulg. *G i n d a* (< *Georgi*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 123), srb. *D j i n d j a* (Rječnik, s.v.).

Ghinea. Nf. *Ginya* 1726 (57), *Gyini* 1758 (45). — Deriv.: (cu suf. -i t a) Nb. *Ghinîța* (18).

— Bulg. *G i n*, *G i n a*, *G i n j o* (< *Georgi*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 123).

Ghioárță. Nf. *Gyuortza* 1722, *Gyorcze* 1726, *Gyioarcza* 1758, *Gyoartze* 1788 (43), azi (46).

— Cf. interj. *ghiorț!* « onomatopeie reproducând sunetul ce se aude când cineva înghită o băutură în cantitate mare » (DA., s.v.).

Ghiocăniță. Nf. *Gyokenicza* 1688, *Gokonitza* 1766 (3).

— Cf. rom. *ghioc*, n. de bou (DA., s.v.), dar mai ales srb. *D j o k a*, *D j o k o* (Rječnik, s.v.). < *G e o r g i u s* (Maretić, LXXXII, 83).

Ghíođa. Nf. (9, 15).

Ghiórma. Nb. *Gyorma* 1726, 1785 (35).

— Cf. *Ghiorman* < *G e r m a n*.

Ghiótú. Nf. *Gyott* 1758 (55).

Ghireoiás, cf. *G h i u r c a*.

Ghîşa, cf. *V i s a*.

Ghișoiu, cf. *V i s a*.

Ghîștă, cf. *G h e o r g h e*.

Ghiúla. Nf. *Dsula* 1758 (55).

— Ung. *G y u l a* (— Iuliu).

Ghiúra. Nf. *Gyura* 1758 (37).

— Deriv.: (cu suf. -o a i e) *Ghiuroáię*. Nf. *Dsuroje* 1758 (37).

— Bulg. *G j u r a*, srb. *D j u r a*, *Djuro* (< *G i o r g i*, Weigand,, *Jb. XXVI-XXIX*, 122, Rječnik, s.v.).

Ghiúrea. Nb. *Dsurka* 1758 (44), *Giurka* 1633 (59). — Nf. azi (1, 2, 4, 5, 10, 24, 32), *Gyurka* 1771 Lupas, *Doc.*, 126 (40, 41), 1758, azi (44), 1722 (50, 52). — Deriv.: (cu suf. -o i -a ș) Nf. *Ghireoiás* (49, im. din Bucium-Făgăraș 51, 52, 55).

— Srb. *D j u r k o* (< *Georgi*, Maretić, LXXXII, 145); cf. și ung. *G y u r k a*.

Ghiúrghiu (și *Giurgiu*). Nf. *Giurgiu* (8), *Ghiurghiu* (11, 18), *Dsurds* 1788 (44), *Giurgiu* (im. din Scărișoara-Turda Arieș (46). — Deriv.:

(cu suf. -u l e t) **Ghiurghiulét** s.
Giurgiuleț, Nf. *Dsurdsulecz* 1680,
Gurgulecz 1688, *Gyurgjelecz* 1726
(2).

— Cf. bulg. *Džurdžo* (= *Georgi*, Weigand, *Jb.* XXVI-XXIX, 123, Rječnik, s.v.).

Ghiúri. Nb. (33). — Deriv.: (cu suf. -i tă) Nf. **Ghiuríťă** (14); — (cu suf. -u tă) Sprni. **Ghiurútă** (53) dat lui *Gheorghe Mușina*.

— Hipoc. ung. *Gyuri* (< *György* = Gheorghe).
Ghizdáš, cf. *Ghizdavu*.

Ghizdávu. Nf. *Gizdavu* 1789 (38), *Gyizdás* (sic!), *Gyiszlavu* (sic!) 1771 Lupas, *Doc.*, 126, *Gizdavu* 1726, 1758, 1788, azi (41), azi (im. din Ileni-Făgăraș, 44 im. id., 46).

— Dela adj. *ghizdav* = frumos, grătios, elegant (DA., s.v.), cf. și srb. *Gizdava* (Rječnik, s.v.). Cele două forme, *Gyizdas* și *Gyszlav*, sănt, probabil, lecturi gresite.

Ghizéla. Nb. (36), *Bizela* (44).

— Germ. *Gisele*.

Ghizica. Nb. *Gizica* ţig. (46).

— Deriv. (cu suf. -ica) dela *Ghiza* (cf. *Ghizele*a).

Gică { cf. *Gheorghe*.
Gicoáie { cf. *Gheorghe*.

Gilu, cf. *Virgil*.

Gína, cf. *Gheorghe*.

Giúncea. Nf. (32).

— Dela *giuncă* — *juncă*.

Giurgiuván. Nf. *Gyurcsuvan* 1726 (44).

— Deriv. (cu suf. -a n) dela Nl. *Giurgiu*, resp. *Giu rgi o v o*.

Glăjár(iu). Nf. *Glesár*, *Musa alias Glásár* 1680, *Musa alias Glesar* s. *Glezar*, *Szpetar alias* ~ 1688, 1787, azi (1), *Glasar* 1726 (2), *Glyasár* 1722 (7), azi (9, im. din Ucea de jos 16).

— După îndeletnicire, *glăjar* (< *glajă* — sticlă).

Glanț. Sprni. « om mic și negru » (14).

— Germ. *Glanz* « lustru » (DA., s.v.).

Glébe. Nf. 1766 (3).

Glíga. Nf. (2, 7).

— Cf. bulg. *Gligo* (< *Gligor* < Grigorie, Weigand, *Jb.* XXVI-XXIX, 123).

Glígor(ia) cf. *Grigorie*.

Globisélea. Nf. *Globisely* 1726 (63).

— Deriv. (cu suf. -e s -e l -e a) dela *gloabă*.

Glojdáni. Sprnf. « fam. Sechel »; « nume purtat mai întâiu de tatăl lor. Soția lui Glojdán era Glojdănoaica (deriv. cu suf. -o a i că). Numele a fost căpătat în Dridif, dela stăpânul la care, ca copil, fusese slugă » (27).

— Dela *glojdan* « măcriș de câmp »; « foaie de pe tuleul porumbului » (DA., s.v.), « tuleul porumbului »; cf. și sensul de « știulete aproape rotund de mic ce este » (Ion. Cr., VI, 254).

Glovéncea. Nf. *Glovencsa* 1722 (6).

Góćiman. Sprni. 1772 Iorga, *St. Doc.*, XII, 186 (44).

— Dela titlul unei demnități, *goci man* — epitrop la biserică (DA., s.v.).

Góciu. Nf. *Gociu* 1726, 1743, Iorga, *St. Doc.*, XIII, 172 (47), azi (im. din Perșani-Făgăraș 51, 56), 1766 (57).

— Dela *gociu* = conducătorul unei mori (cf. *goci man*) s. Npers. bulg. *Goco* (Georgi, Weigand, *Jb.* XXVI-XXIX, 123).

Godán. Nf. 1722, azi (14), azi (15).

— Deriv. (cu suf. -a n) dela bulg. *G o d a* (Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 165); srb. *G o d* (< *G o d i m i r*, Maretic, LXXXII, 99).

Gódea. Nb. *Godgya* 1437 *Fragm.* 55 (37). — Deriv.: (cu suf. -a n) *Godean*. Nf. *Gogjan* 1726 (14). —

— Deriv. (cu suf. -e a) dela slav. *G o d a*. Cf. *G o d a n*.

Góga. Nf. 1726 (1), azi (15).

— Bulg. *G o g a* (< *G e o r g i*).

Gogoásă. Sprnc. li se zice locuitorilor din Drăguș (12) de către cei din Viștea de jos (14), celor din Voila (24) de către cei din Voivodenii mari (22), celor din Beclean (26) de cei din Dridif (25) « pentru că cultivă mulți cartofi » (26); (41, 52).

— Dela sensul de « cartof » (cf. Viciu, *Glos.*, 47, H., VIII, 348, Haneș, *T. O.*, 32); cf. și înțelesul de « minciună » (Zanne, III, 571).

Gogofáni. Sprnc. li se zice în batjocură locuitorilor din Recea (32) de către cei din Berivoi (33).

— Deriv. (cu suf. -o f a n) dela *gog* = « tont ». Cf. *G o g o m a n i*.

Gogománi. Sprnc. li se zice locuitorilor din Săvestreni (40) de către cei din Iași (29).

— Dela *gogoman* = om prost, nătântoc, natăfleț (Candrea, *Porecle*, 35) < *gog* « tont », derivat (cu suf. -o m a n), arătând « mai mult o imperfecțiune a rostirii, peltic » (Șăineanu, *Sem.*, 229).

Gogónea Nf. (53).

— Deriv. (cu suf. -e a) dela *gogon* « obiect mic, rotund, tare ».

Gogoroánťă. Nf. *Gogorancze* 1726, 1758 (41).

— Dela *gogoroană* « bomboană »; cf. și *gogoriță* « sperietoare de copii ».

Gogoșári. Sprnc. li se zice locuitorilor din comuna Drăguș (12) de către cei din Beșimbav-Olteț (15).

— Cf. *gogoșă* cartof (deriv. cu suf. -a r). Cf. și *gogoșar* mincinos (Zanne, V, 312), « cu burta mare » (Ciaușanu, *Glos.*, 28), « umflătură » (Pascu, *Suf.*, 36).

Gógu. Nb. azi, rar. Sprni. « om mic, după numele unui țigan, om mic » (27, 46). — Nf. 1726 (4), 1758 (42). — Deriv.: (cu suf. -o i u) *Gogóiu*. Nf. *Gogoj* 1766 (1); (cu suf. -o t ā) *Gogotă*. Nf. *Gogote* 1726, *Gogota* 1758, 1788 (19).

— Formă hipocoristică din George (bulg. Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 123); cf. și *gog* « prost ».

Góia. Nf. *Goja* 1680 (1) 1726 (38). — Deriv.: (cu suf. -i l ā) *Goilă*. Nb. *Goile* 1632 *Fragm.* 244, *Goila* 1633 (59). — Nf. azi (55), 1711 Barițiu, I, 718 (59), 1820 Meteș, *VA.*, I, 271 (62).

— Srb. *G o j a* (< *G o j s a v*, Maretic, LXXXII, 83 s. din radic. *g o j* « pace » Miklosich, 263, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 165).

Golânéști. Sprnc. li se zice locuitorilor din Persani (56) de către cei din Grid (57).

— Deriv. (cu suf. -e s c) dela *golan* = zdrențos (Candrea, *Porecle*, 97).

Golášu. Sprni. (48). Nf. *Gulasu* 1763, *Golasu* 1788, azi (46).

— Cf. *golas* — « fără pene » (despre pui), « pleșuv » (DA., s.v.).

Gólcea. Nf. *Golcsa* 1758 (44).

— Cf. srb. *G o l ĉ a* (Rjećnik, s. v.).

Góle, cf. *Grigorie*.

Gólea. Nf. *Golya* 1758 (35), azi (36), *Golja* 1795 Iorga, *St. Doc.*, XII, 191 (44). — Deriv.: (prin

substituire de sufix) **Golășeu**. Nf. *Golaskul* 1722 (48).

— (Cu suf. -e a) din *gol* (— desbrăcat), cf. și Nf. srb. *Golja* (Rječnik, s.v., Miklosich, 264).

Gónea. Nf. (42).

— Bulg. *Goné* (< *Gonimir* < *g on j a* «jagen», Miklosich, 264 Weigand, Jb. XXVI-XXIX, 146).

Góno. Nf. 1758 (44).

— Bulg. *Gon*. Cf. *Gonea*.

Gónțea. Nf. *Goncza* 1726 (18), *Guoncza* 1726 (38), *Gontza* 1789 (39), azi (45), 1726, 1766 (57).

— Cf. *goanță* «boabă de fasole scoasă din păstăile încă verzi» (DA .s.v.). Cf. și srб. *Gonac* (*Gonca*) (Rječnik, s.v.).

Góra. Nf. 1788 (25).

— Dela sl. *gora* «munte».

Gorâ'n, cf. *Gorun*.

Gordián. Nf. 1726 (59).

— Cf. *gordean* «bob de strugure copt mai de vreme» (DA. s.v.) și mai curând N. de sfânt *Gordianus* (cf. Maretic, LXXXII, 99).

Goreniúc, cf. *Gorun*.

Górga. Nf. 1726 (22), 1722 (31) 1763 (48).

— Iordan *Dift.*, 242, consideră Nt. *Gorga* ca un derivat din *Gora*. Am putea avea și aici un asemenea derivat (dar, credem, pe teren antroponomastic).

Gorgónea. Nf. *Gorgonja* 1733 Aron 152, 1772 Iorga, *St. Doc.*, XII, 186, 1788 (44), 1726 (46), 1763 (48).

— Cf. rom. *gorgoni* < *gorgoană*; *gorgună* = femeie bătrână, rea, răutăcioasă (DA., s.v.). Cf. și srb. *Gorgoňa* (Rječnik, s.v.).

Goróiu. Sprni. (43).

— Dela *goroiu* = cioară.

Gorún, *Gorón*, *Gorâ'n*. Nf. *Gorun* 1680, *Goron* 1726 (10), azi (24),

Gorin alias Chyora 1557, Fragm. 820, *Gorron*, *Gorrún* 1721 Fragm. 251, 255, *Coron* 1726, *Goren*, *Romcsa alias mutato nomine Coron* 1758, *Goron* 1788, azi (25).

— Dela numele arborelui; cf. *gorân* om ars de soare (H., II, 79).

Gostoáia. Nf. *Gostaia* 1722 (8).

Gótea. Nf. azi (1), *Gocza* 1633 (63).

— Cf. *gotă* = dihanie cu care se sperie copiii; cf. mai ales hipoc. slav. *Gocco* (< *Georgi*, Weigand, Jb. XXVI-XXIX, 123).

Grădinár. Nf. *Gradinaru*, hortulanus dominalis » 1766, *Gregyinár* 1787, azi (1), 1722 (32), azi (59), *Gradinar* 1702 Fragm 486 (63).

— Dela titlul îndeletnicirii (cf. DA., s.v.).

Gráma. Nf. 1620 Pușc., *Fam.* I, 178; 1722, azi (8), 1671 Fragm. 404, 405 (9, 10), azi (im. din V. Regat 14), *Brazul alias Gramă* 1770 Pușc., *Fam.* I, 183 (18), *Gramma* 1788 (19), azi (26), *Brazu alias Gramă* 1770 azi (27), 1726 (28), *Poppa alias Gramma* 1688 Pușc., *Fam.* I, 108, 1722 (31), 1722 (32), azi (35, 36), *Gramă* 1726 (38), 1671 Fragm. 313, 1722 azi im. din Copăcel-Făgărăș (43), 1537 Hurm., II⁴, 134, Qu., II, 508, azi (im. din Beclean-Făgărăș, im. din Dridif 44), azi (46), 1681 Pușc., *Fam.* I, 405, *Gramă alias Lal* 1763, *Gramă* 1788, azi (48), azi (im. din Todești-Făgărăș 49, im. din Beclean-Făgărăș 55, 56), 1538 Qu., II, 549 (61). — **D e r i v.:** (cu suf. -a c) **Grämác**. Nf. *Gramak* 1671 Fragm. 405 (9); — (cu suf. -e a n) **Gräméán**. Nf. *Gramen* 1771 Lupaș, *Doc.*, 126 (35); — (cu suf. -o i u) **Grämóiu**. Nf. *Gremoy* 1689 Pușc.,

Fam., I, 171, azi (31), azi (im. din Vaida-Recea-Făgăraş 44).

Grămădă. Nf. azi (im. din Tânărari-Braşov 58).

Grâncea. Nb. *Grantsa* 1726 (2), *Grancse* 1758 (44). — Nf. azi (1, ţig. 7, 9, 10, 15, 25, 26, 28, im. din Sebeş-Făgăraş 35), 1758, azi (36), *Grancesa* 1610 Puşc., *Fam.* I, 171, 1652 Fragm. 810, *Grântsá* 1663, ibid., 342, 1667 ibid., 411, 1726, azi (37), azi (ţig. im. din Părău 51, im. din Mărgineni-Făgăraş 52, im. din Bucium-Făgăraş 55), 1702 Fragm. 486, 1726, azi (59).

— Cf. *Hranča* (< *Hraniv*, Maretic, LXXXII, 141), srb. *Grančić* (Rječnik, s.v.).

Grápă. Sprni. Haneş, *T. O.*, 73 (15), Sprnc. li se zice locuitorilor din Toderiţa (48) de către cei din Râuşor (43), Făgăraş (44), Mândra (46). — Nf. *Grapé* 1726, azi (14).

— Circulă în regiune diverse snoave care pot explica supr numelile de fată. Astfel se spune că locuitorii din Porumbacul de jos « au închis grapa în cucuruz »; cei din Netot « o închis grapa de pe holde », dând prin aceasta do vadă de lene și prostie. Cf. DR, VIII.

Grásu. Nf. *Graszul* 1680, 1726 (2). — Fem. (*Grasa*): Nf. *Graszi* 1680 (2), 1726 (37), *Grasze* 1726 (51), azi (58).

— Dela adj. *gras*, -ă.

Grațián. Nb. azi passim.

— Nume latinist, lat. *Gratianus*.

Gráur. Nb. *Graor* 1633 (59). — Nf. *Graul* 1630 Dens., *Mon.* 20, *Graur* 1639 Puşc., *Fam.* I, 173 (15), *Graor* 1664, ibid., 110 (18). — Deriv.: (cu suf. -icu) Sprni. *Grău-*

rieu (19); — (cu suf. -u ş) Nf. *Greoruş* (13).

— Dela *graur*, calificaiv dat în batjocură copiilor de țigan, îndrăzneți, și zgomotoși ca graurii (Zanne, I, 484, Candrea, *Porecle*, 117). Fi g. se spune despre un cal de coloare cenușie. În forma *Greoruş* avem, probabil, o contaminare între *Grăuruş* și *Greeruş*.

Grávu (*Greávu*, *Gróvu*). Nf. *Grovu* (1, 3, 5), 1722 azi (6), *Greavu* (9), *Gravu* (11), *Griavu* 1627 Puşc., *Fam.* I, 110, *Gravuly* 1628 Fragm. 805, *Greavu* azi (15), azi (17), *Gravu* 1726, 1758, 1793 Fragm. 823, *Greavu* azi (18), azi (im. din Vaida-Recea-Făgăraş 20), *Grovu* 1726, 1758 (22), *Greavu* azi (im. din Lisa-Făgăraş 24, im. id., 32, 44).

— Cf. germ. (săs.?) *Grewē* (< *Graf*).

Greăta. Nf. 1725 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 94 (25).

Greavu, cf. *Gravu*.

Gréble. Sprnc. li se zice locuitorilor din Netot (20) de către cei din Pojorta (21) și de către cei din Berivoii mici (33); Sprnf. (30). Deriv.: (cu suf. -ea) Nf. *Gréblea* (57), *Greblja* 1726, azi (58).

— Dela numele uneltei, cf. în cimilituri: « la o casă cu trei răchiți este o fată cu trei *ghimți* » [= grebla] (Gorovei, *Cimilituri*, 179), făcând aluzie la dintii rari și proemenenți. Haneş, *T. O.*, 18 ne informează că « flăcăii se tund; sănt unii care-și lasă o târ de păr pe frunte, frizură, *greblă*, în râs ». Cf. și Nf. srb. *Grebljic* (Rječnik s. v.).

Gréeu. Sprni. « individ zbătător în negustorie » (19, 27). Sprnf. *Băťă-Grecu* (59). — Nf. 1766, azi

(1), *Greculuj* 1766, *Graek* 1787 (2), *Greku* 1766, azi (3), azi (6, 10), 1726, *Graecu* 1758, *Graeku* 1788 (19), azi (21, 31, 32), *Boer alias Laszlo alias Grék, Grék* 1667 Pușc., *Fam.* I, 181, 1726, azi (35), *Grecu* 1726, *Graecu* 1758 (36), *Greku* 1726 *Graeku* 1771 Lupaș, *Doc.*, 126 (37), azi (38), 1726 (39), azi (42), 1722, 1758 (43), *Grec* 1747 Dragomir, *Ist. Desr.*, I, 66, azi (im. din Copăcel-Făgăraș, im. din Săliște-Sibiu 44), *Graeku* 1788 (45), azi (im. din Copăcel-Făgăraș 47), 1726, *Greku alias Dobra* 1758 (53), 1722 (54), azi (55), 1766 (57), *Grekul* 1633 (59). — Deriv.: (cu suf. -e a) *Grécea*. Nf. *Grets*, *Grecea*, 1722 (33), azi (34, 38), *Grecsa* 1758 (42), 1726, *Grets* 1758 (47); — (cu suf. -e s c u) Nf. *Grecéseu* azi (im. din T.-Severin 44); — (cu suf. -u l e a, s. avem un genitiv) *Grekuli* 1633 (59).

— Numele etnic, ca Npers., e cunoscut și în alte limbi (cf. Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, Maretic, etc.). Pentru întrebuițarea lui în antroponomastică, cf. în *Omagiu V. Pârvan*, p. 280-281.

Gridán, *Grideán*, *Gridi* (ung.). Nf. *Gridean* (im. din Galați-Făgăraș 44, 45), *Gridan* (im. din Grid 63), *Gridi* 1670 Fragm. 394, 1819 ib., 779-780 (57).

— Deriv. (cu suf. -e a n, -a n, ung. -i) dela Nl. *Grid*.

Grigórie. Nb. istoricește (din sec. al XVIII-lea) des, passim., redat: *Gligor*, *Gligore*, *Gligoria*, *Gligorie*, *Grigole*, *Grigore*. Azi passim. *Gligor*, *Grigole*, *Grigore*, *Grigorie*. — Nf. *Gligorie* 1726 (12), *Gligor* azi (17), 1758 (20), *Gligorié* 1758 (24), *Gligora* 1722 (27), *Grigorie* (45). — Deriv.: (cu suf. -a ș) Nb. *Grigolás*

(7); — (cu suf. -o a i a) *Sprni*. *Gri-goloáia* (21). — Hipo c.: ([Gri-] gole) Nb. *Góle* (7).

— Hagiografia noastră menționează 19 sfinti cu acest nume; în calendar sănt celebrați la 10.I, 25.I, 30.IX, 17.XI, 20.XI (Timuș, 324-344). Din grec. *Γρηγόριος*, venit prin filiație slavă, cum arată și forma disimilată: *Gligor* (Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 123).

Gríndu. Nf. azi (57), 1726, azi (58). — Deriv.: (cu suf. -e a) Nf. *Grínde* 1680 (10); — (cu suf. -e a n, din Nl. *Grind*) Nf. *Grindéán* (im. din Galați-Făgăraș 44).

Grípcea, *Sprni*. (fem.) (14).

— Cf. *gripca* = unealtă lungă-reată întrebuințată de strangari; « răzătoarea cu care se rade aluatul rămas pe troacă » (Viciu, *Glosar*, 47).

Gritu. Nf. 1766, 1787, azi (2), *Gritth* 1680, *Gritt* 1726, 1766, 1787, azi (3).

Grivél. Nf. 1722 (17).

— Deriv. (cu suf. -e l) dela adj. *griv*, -ă. Cf. N. de câne *G r i v e i u*.

Groféniciu, *Sprni*. (28).

— Deriv. (cu suf. -e n c i u) dela *grof* = « nobil, conte, boier ».

Grósu. Nf. *Groszul* 1722 (6, 32), (38, 41).

— Nf. germ. *G r o s s*.

Grozáv, *Grozáva*. Nb. *Grozav* țig. 1509, Fragm. 76 (9), azi (țig. 11). Nf. azi (țig. 2, țig. 30, im. din Dejani-Făgăraș 35, țig. 36), 1789 (60). — *Grozava* 1509 Fragm. 75 (7). — Hipo c.: (deriv. cu suf. -e a) Nf. *Gróza* 1726 (1, 37), 1758, 1788, azi (45), 1763 (48).

— Cf. adj. *grozav* (Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 151).

Grúia Nb. (44); — Nf. (im. din Râușor-Făgăraș 44). — Deriv. :

(cu suf. -e ţ, cf. și srb. *Grujaca*, *Rječnik*, s.v.) *Gruet*. Nf. *Grujecz* 1750 (20), 1726, 1758 (42); — (cu suf. -i ţ a) *Gruița*. Nf. *Gruicza* 1788 (48).

— Slav. *Gruja* (< *grud* a « Klumpen », Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 170), rom. *gruiu* (DA., s.v.) care are și sensul fig. de « Tânăr subțirel și înalt ».

Gruienei. Sprnf. (33).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nf. *Gruiu*. Cf. și *Gărdureni*.

Grúzu. Nf. *Grunczu* 1726, 1758 *Gronczu* 1789 (38). — Deriv.: (cu suf. -e a) *Grúnzea*. Nf. *Gronzé* 1633 (59).

— Dela *grunz* = bucătă dintr-o materie tare și fărimicioasă; p. ex t. boștină stoarsă și rămasă dela teasc, având forma caviătii în care a fost pusă. (DA., s.v.).

Gúbăş. Nf. (im. din *Micfalău-Trei-scaune* 58).

— Nf. săs. *Gubbesch* (Kisch *Nam.*, 50).

Gubernard. cf. *Gubernat*.

Gubernat. Nf. 1582 *Pușc. Fam.* I, 104, azi (61), *Gubernard* azi (63).

— Dela titlul demnității, *Gubernator*. În forma *Gubernard* s'a amestecat Np. *Bernard*.

Gúdlea. Nf. 1722 (9).

***Guga.** Nf. 1766 (4).

— Cf. rad. slav. *gug-* (cf. *gugati* = a gume) și (Băn.) *gugă* « om negru și uricios » (Costin, *Graiel*, 114).

Gúgea. Sprnf. (33). — Deriv.: (cu suf. -e a s ă) *Gugeásă*. Nf. *Gugiasa* 1633 (62).

— Deriv. (cu suf. -e a) din radic. *gug-*. Cf. *Gugă*.

Gúgu. Nf. *Gugul* 1534 Veress, *Acta*, I, 237, *Gugul alias Vulk* 1688 (4).

— Cf. *Gogu*, *Guga*.

Guguroánță. Nf. *Guguroncza*, *Gugoronză* 1758 (33).

— Cf. *gogoroană* = bomboană (< *gogon* — obiect mic, cf. *gogașă*, DA., s.v.).

Gúla. Nf. 1758 (24).

Guliés. Nf. *Guljes* 1726 (46)

— Cf. *gulaș* (< ung. *gulyás* = cel care păzește turma, DA., s. v.).

Gulimáni. Sprnc. li se zice locuitorilor din Viștea de Jos (14).

— Cf. *goliman* golan (Bogrea, DR., IV, 861).

***Gură.** Deriv.: (cu suf. -a n) Nf. *Gurán* 1722 (54); — (cu suf. -e a) *Gúrea*. *Gurja* 1726 (63); — (cu suf. -e ţ) *Gureș*. Nf. *Gures* 1680, 1688 (3); — (cu suf. -i ţă) *Guriță*. Nf. *Guritza* 1763 (48); — (cu suf. -i c ă) Sprni. *Gurică* (46). *Compson*: Nf. *Gurămare* 1722, azi (7).

Gurgónea. Nf. 1633 (59).

— Deriv. (cu suf. -o n e a) dela srb. *Grgo* (< *Grigore*).

Gúrlea. Nf. (9). Cf. *Gudlea*

***Gușă.** Sprnc. *Guși*, li se zice locuitorilor din Breaza (19) de către cei din Dejani (30), *Gușăti* li se zice celor din Breaza (19) de către cei din Pojorta (21), celor din Săvestreni (40) de către cei din Iași (29), celor din Berivoiu mic (33) de către cei din Ileni (41), celor din Șercăia (47) de către cei din Bucium (52). — Deriv.: (cu suf. -e l) Nf. *Gușel* (azi *Gușăilă*) 1677 *Pușc.*, *Fam.* I, 173, *Fragn.* 411 (19, 21); — (cu suf. -i l ă) Nf. *Gușeilă*, azi (12, 18, 20), *Gusail* (după analogia lui Mihailă-Mihail) 1711 Baritiu, I, 721, 1722 Dens., *Mon.*, 66, *Gu-seile* 1721, 1750 Iorga, *St. Doc.*,

XIII, 126, *Gusailla* 1758, *Popa alias Gusaila* 1793 Fragn. 821, azi (21), azi (im. din Pojorta-Făgăraș 23, 25, 29, im. din Pojorta-Făgăraș 31), *Gusálya*, azi im. din Pojorta-Făgăraș (55).

— Nume datorat defectului fizic. Cf. și informația lui T. Papahagi, M. 162 că « d'ipěe nu pot grăi oarecum să cade, limpede » se numesc *gușați*.

Gústi. Sprni. (46).

— Formă hypocoristică germ. (-ung.) din *Augustin*.

Gúťu. Nf. *Guczul* 1680, 1688, *Guczu* 1726, *Gucz*, *Gutzu* 1766 (1), 1726 (13), 1758 (35). — Deriv.: (cu suf. -a n) *Gúťán*. Nf. *Gutzan* 1766 (47); — (cu suf. -e a) Nf. *Gúťea* (55).

— Cf. *guť* = porumbel, *guťan* (adj.) (DA., s.v.). Cf. și bulg. *G u c a* (Weigand, Jb. XXVI — XXIX, 141).

H

Hâ'ia. Nf. *Boier alias Huja* 1688 (1), *Huja, Haja* 1680 (3).

— Cf. ung. *h ü l y e*, « tont, țigănit ». Cf. și *háitúrā* = vătămătură, hernie (DA., s.v.).

Háidea. Nf. *Hajdea* 1680, *Hajda* 1688, 1726 (10).

Haidúc. Nf. (1), *Hajduk* 1766 (2), 1680, *Hejduk* 1688 (13), azi (17).

— (Transilv.) *haiduc* (în Făgăraș *aiduc, vaiduc*) + « soldat de infanterie » (DA., s.v.).

Hâ'iу. Nf. *Hujul* 1688 (4), *Haj* 1766 (10).

— Cf. *Hâ i a*.

Háiuiști. Sprnc. li se zice locuitorilor din Scorei (4) de către cei din Porumbacul de jos (1).

Hálá. Nf. 1726 (26).

— Dela *holă* = (printre alte sensuri), « monstru », « dihanie », « namilă », « mâncău », « jiganie » (DA., s.v.).

Hălăbúea. Nf. *Halabuka* 1758 (19).

— Cf. srb. *h a l a b u k a* (< turc. *a l a g - b u l a q*), varianta a lui *h a l a b u r a* (Rječnik, s.v.),

Hăl—lung, cf. *L u n g u*.

Hălmáciu, cf. *H ă l m a g i u*.

Hălmágiu. Nf. *Halmag* (H ă l - m e a g) 1582 Veress, D., II, 219, *Halmagy* 1584 Fragn. 132, 1664 ib., 802, *Helmads* 1726, *Helmagy*, *Helmats* 1766, *Halmaghi* (4), *Halmach* 1722, *Holmagh* azi (im. din Cărtișoara-Făgăraș 5), azi (6), *Halmach* 1722, *Halmaghe* azi (7), azi (8), *Halmats Meteș*, VA., I, 277, azi (12), *Halmaghi* azi (17), *Helmács* 1726 (18), *Halmagy* 1722 (33), azi (im. din Comăna de Jos-Făgăraș 59), *Kokora alias Holmág* 1726, *Boier alias Halmagy* 1701 Pușc., Fam., I, 162, azi (63). — Deriv.: (cu suf. -e a) Nf. *Hălmégea* azi (im. din Viștea-Făgăraș 36); — (cu suf. -e a n) *Sprnf. Hellemegeánu* (33); — (cu suf. -o i u) *Hălmăgióiu* (eióiu) Nf. *Hallmasoii* 1722 (13).

— Din nt. ung. *Halmág* din Țara Oltului, dintr'un ung. a l-m á g y « Apfelwald ».

Hălmare. Nf. *Helnare*, *Helmarje* 1726, 1758 (35).

C o m p u s : *hăl* + *mare*.

Hălmic. Nf. *Helmik* 1722 (50).

— C o m p u s : *hăl* + *mic*.

Hâ lmu. Nf. *Hilmu*, *Hirmu* 1726 (12), *Hilmu* 1726, 1758 (22).

— Cf. *gâlm*, *gâlmă*, *hâhmă* (DA., s.v.). Cf. *Hălmagiu*, *Movilă*.

Hámpu. Nf. *Hampo* 1766, azi (4), azi (8).

— Cf. srb. Nf. *Hampov* (Rječnik, s.v.).

Hánăş. Nf. *Hanes* 1680 (2), *Hanăş* azi (12), *Hanesz* 1758 (20), 1726, *Hanes* 1766, azi (57).

— Din germ. *Hannes* (< *Johann*); în cazurile de *-s* > *-ş*, influență ung. *Iános*.

Háncea. Nb. *Hancha* 1527 Pușc., *Fam.* I, 164 (56). — Nf. *Hancsa* 1758 (45), *Hancha* 1535 Fragm. 109, 1758, *ibid.*, 587 (56).

— Srb. *Hančo* (Rječnik, s.v.), cf. bulg. *Hanka* (Weigand, *jb. XXVI-XXIX*, 162). Cf. *Hanu*.

Háncu. Nf. (im. din Cerghizel-Târnava mică 44).

— Bulg. *Hanko* (Weigand, *jb. XXVI-XXIX*, 162). Cf. *Hanu*.

Hángu. Nf. 1727 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 43 (8), *Hanguly* 1613 Fragm. 188, 1726 (14), 1819 Metes, *VA.*, I, 297 (17), 1725 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 94 (25), *Hangul* 1516 Fragm. 95, 1759 *ibid.*, 603 (39), 1591 Pușc., *Fam.*, I, 108, 1664 *ibid.*, 100, 1726, azi (40), 1726 (41), 1726 (58).

— Cf. *hang* țeava cîmpoiului. (DA., s.v.), sau, cum credea Boagrea, I, *Congres*, p. 68-69, nota 2, un nume de origine armeană.

Hantă'u. Nf. (im. din Țelina-Târnava mare 44).

Hánu. Nf. 1726, azi (20), azi (im. din Netot-Făgăraș 30, 31, 33, 35).

— Slav. *Hano* (< turc. *han* « print »). Cf. *Hancea*, *Hancu*.

Hâ'pa. Nf. *Hipa* 1633 (62). Sprnc. *Hâpe* li se zice locuitorilor din Toderița (48) de către cei din Mândra

(46). Cf. *hip* (DA., s.v.), cf. *a hăpăi* = « a mânca repede » (DA.).

Hâ'plea. Sprni. (fem.) (21).

— Cf. *haplea* « nătărău » (Candrea, *Porecle*, 41) « mare, lung », cf. *hăplău* « despre Sași » (DA., s. v.).

Harába. Nb. *Haraba* sec. al XVIII-lea, Iorga, *St. Doc.*, XIII, 53 (34).

— Din srb. **Haraba* (< *hara* b-a — arab, Rječnik, s.v.)?

Harabálă. Nf. *Harabal* 1663 Fragm. 334, azi (8), *Harabal* 1511 Fragm. 85, *Harabal alias Madarasz* 1726, azi (11).

Hârciogea. Nf. *Hircoscsa* 1726, *Hertsosa* 1758, *Hirtsosa* 1789, *Hârciogea* azi (38), *Hircoscsa* 1726 (43).

— Deriv. (cu suf. -e a) dela *hârciog* (și cu sensul de « copil », St. Binder, *Kind*, 40).

Harét, cf. *Ariton*.

Haretína } cf. *Aretina*.

Haritína } cf. *Ariton*.

Hâ'rju. Nf. azi (46, 61, 63).

Harompotor. Sprni. (1808) « se zice că protopopul Vasile Harompotor nu începea judecata cu cei ce veniau la scaunul protopopesc cu vreo pricină, până nu punea pe masă întâiu 3 pătace, adecă pe ungurește « harompotor ». Aron, 47.

Harpáu. Nf. (9, im. din Ucea de jos-Făgăraș 16).

— Cf. *hărpăi* (< *harpa-harpa*) = a mânca repede (DA., s.v.).

***Hâ'rsu.** Deriv.: (cu suf. -e a n). NL. *Hârseni*. Nf. *Hârseánu* 1830 Iorga, *St. Doc.*, XII, 217 (44), azi (47). Formă ungurezantă: *Hârseni* azi (38, im. din *Hârseni-Făgăraș* 44); — (deriv. cu suf. -o a i e) *Hârsoáie*. Nf. *Hressaje* 1688 (2).

— Cf. srb. *Hрs*, *Hрkшк* (Miklosich, 325, Rječnik, s.v.).

Hârăsu. Nf. (49, 52).

— Cf. *hărșeu*, *harșeu* = cazma (DA., s.v.).

Hârtăș. Nf. *Herczes* 1758 (38).

— Cf. *hărț* = (Ban.) șoarece.

Hașegán. Nf. *Hăşagán*, azi (2).

— Deriv. (cu suf. -a n) dela Nl.

Hășag (- Sibiu).

Hășma. Nf. *Hasma* 1758 (35).

— Dela *hașmă* = o specie de ceapă (DA., s.v.).

Hăș(i)u. Nf. azi (17), azi (im. din Breaza-Făgăraș 18), *Has*, *Hasu*, *Haso* 1726, azi (19), azi (im. din Breaza-Făgăraș 21, 30, 33, im. din Breaza-Făgăraș, Cârțișoara-Făgăraș 44).

— Cf. ung. *has* = « pântece. foale ».

Hâ'te. Nf. *Hicza* 1726 (59). — Sprnc. Hâ'te li se zice locuitorilor din Părău (58) de către cei din Grid (57).

— Cf. (Ban.) *hăță* « săniuță », (Sibiu) *hățaică* (DA., s.v.), cf. *hăți* (DA.); cf. mai ales *hăță* = « turmă de porci » (Ciausanu, V, 166) și « cal bătrân, slab, rău ținut » (Pop, DR., V, 195-196).

Hațag. Nf. *Haczág* 1726, 1758, *Hatzág* 1788 (24).

— Nl. *Hațág*, *Hațeg* (?) s. apelativul topic *hațeg* = hătiș (?).

Hátea. Nf. (49).

Hătălăț. Nf. *Hetelecz* 1758 (18).

— Cf. *hătălău*, *hatalău*, « flăcău care umblă după fete » (DA., s.v.).

Hațegán. Nf. *Haczeganu* 1758 (35), azi (im. din Boj-Hunedoara 44).

— Deriv. (cu suf. -a n) dela Nl. *Hateg*.

Hăticálă. Nf. *Hiczikale* 1726 (38).

— Cf. armeanul *Hēskálá* < rom. *hășcală* — fig. « om jigărit », « iapă bătrână » (Bogrea, I Congres, 73).

Hegheș. Nf. azi (im. din Crâng mare-Turda Arieș 59).

— Dela *hegheș* = (Transilv.) cu coarne înalte, ascuțite, date pe spate; p. ex. încovoiat (DA.).

Heghigán. Nf. *Hedsigan* 1726 (58).

— Deriv. (cu suf. -a n) dela Nl. *Heghig* (= *Hidvég*, j. Trei Scaune).

Helmegeánu, cf. *Hălmagiu*.

Hépu. Sprni. (25).

— Cf. *hep* « cosor, cuțit cu care se curăță viile ». Cf. și *Cuțitoaia*.

Herbert. Nf. azi (45).

— Germ. *Herbert*.

Hereă'u. Nf. *Herkou* 1722 (48).

— Deriv. (cu suf. -ă u) din slav. *Herkо* (cf. Rječnik, s.v.).

Hérman. Nb. *Ierman* 1766 (10).

— Germ. *Hermann*. Cf. și *Gherman*.

Hermína. Nb. azi passim.

— Germ. *Hermine*.

Hermoláe. Nb. *Armulaj* 1726 (11), *Ermolae* (12).

— Din grec. *Ἐρμόιαος*

Heróiu. Nf. (im. din V. Regat 14).

— Deriv. (cu suf. -o i u) din N. pers. slav (srb.) *Hero* (hip. din *Ieremija* s. *Ieronim*, cf. Rječnik, s.v.).

Hérța. Nf. *Hercza* 1726, *Hercze* 1758 (18). Si: **Hérțul.** Nf. *Hertzul* 1722 (49).

Heruvíea, cf. *Heruvim*.

Heruvím. Nb. (8); *Heruvica* (9).

— Cf. *heruvim* « înger », *heruvic* = imn în onoarea heruvimilor. (DA., s.v.).

Héțea. Nf. azi (im. din Sâmbăta de sus 44).—Deriv.: (cu suf. -a n) Nf. **Hețán** (17).

— Deriv. (cu suf. -e a) dintr'o formă hipoc. germ. **H e t z o** (cf. Kisch, *Sieb.*, 177).

Heza (?). Nf. 1680 (10). Cf. **H e t e a** (?).

Hiciágă. Nf. (1).

— Cf. **H o c i o a g ā**, **H o c e a**.

Hídea. Nf. *Hide* 1726, *Hidgya* 1758 (37).

— Cf. srb. **H i g a**, -o (Rječnik, s.v.).

Hilivástru, cf. **S i l v e s t r u**.

Híra, cf. **R a f i r a**.

Hoábe. Sprnc. li se zice locuitorilor din Netot (20) de către cei din Mărgineni (37).

— Forma hiperurbanistă din **H o a g e**.

Hoágă, **Hoágé**. Sprnc. li se dă locuitorilor din Netot (20) de către cei din Breaza (19), Iași (29), Dejani (30); Sprni. (19).

— Cf. *hoagă* = vultur pleșuv (CADE). Cf. **H o a b e**, **H o a j ā**.

Hoájá. Nf. (6, 10, 13).

Formă de singular din plur. (hi) erurbanist) *Hoage*, cu ă > j. Cf. **H o a g ā**.

Hoándră. Nf. (im. din Săcădate-Sibiu 44).

— Cf. abstractul *hoandră* = ceartă, gălăgie (DA., s.v.).

Hoárste. Nf. (25).

— Cf. (Bucov.) *horstă* — znop mic, mănușă de cânepă (DA., s.v.).

Hobián. Nf. (44).

— Cf. **H o a b e** (?).

Hócea. Nf. *Hocsá* 1726 (44).

— Deriv.: (cu suf. -o a g ā) Nf. **Hocioágă** (1).

— Srb. **H o č a** (< **H o t k č a**, **H o d k č a**, Rječnik, s.v.).

Hodorógea. Sprni. (46).

— Deriv. (cu suf. -e a) dela *hodorog*, *hodoroagă* (cf. DA., s.v.).

Hódos. Nf. *Hodos*, *Hodos alias Kirivola* 1680 (4), 1726 (63).

— Cf. ung. **h o d o s** — « bogat în castori », pătruns și în toponomastică (cf. DR., I, 218).

Hodrúlea. Nf. *Hodrullya alias Sztreullya* 1688, *Hodrulya* 1726, *Hodruli* 1766, 1787, azi (3).

— Cf. *hădărău* = îmblăciu (DA., s.v.), prin schimb de sufix.

Hóisu. Nf. *Hojszu* 1671 Fragm. 311 (49).

— Slav. **H o j s o*, de unde srb. **H o j s i c** (cf. Rječnik, s.v.).

Hóju. Nf. (44).

Hóla. Nf. 1680, 1726 (2). Deriv.: (cu suf. -a n) Sprnc. **Holani** se numesc în batjocură locuitorii din Porumbacul de sus (2), de către cei din Porumbacul de jos (1).

— Cf. *holă* = javră, potaie, cf. *hoală*, *holă* (DA., s.v.).

Holbosán. Nf. *Holbatsan* 1722 (29), azi (46).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Holbah*, *Holbav*.

Hóntu. Nf. *Hontol* 1657 Fragm. 308, *Hontu* 1758 (55). — Deriv.: (cu suf. -e a) **Húntea** Nf. *Huntja* 1726 (55).

— Cf. (în Munții Apuseni, totuși) *hont* — roabă (DA., s.v.).

Hop-in-trop. Sprni. (14)

— D-l Drăganu, ne atrage luară aminte că în Nordul Ardeleanului se aude *Hop-Mărișca 'n-trop*, care e germ. **H o f m a n n i s c h e T r o p h e n**.

Hópsa. Nf. *Hopsa* 1726 (44).

— Cf. *hopșă* — carne de vită tăiată în bucăți, care se dă în sat, cât vrea să ia fiecare (DA., s.v.).

- Hórea.** Nb. (im. 44, 51, 59).
Sprni. (33, 52). — După numele personajului istoric, *Horea*.
- Hórgoș.** Nf. (im. 36). — Ung. h o r g a s = încârligat.
- Hírnea.** Sprni. (53).
- Horóiu.** Nf. *Horoju* 1726, 1766 (56). — Deriv. (cu suf. -a ș) Nf. *Horoiaș* azi (56), *Horojás* 1766 (57). — Dela *horoiu* = ciocântoare (DA., s.v.).
- Hórsia.** Nf. (im. din Bia-Târnava mare 59). — Dacă e de cetit *Horșa*, cf. *horș* = unealtă cu care se scobesc scândurile (DA., s.v.).
- Horténsia.** Nb. azi passim. — H i p o c . : ([Hor-]tensi[ă]) Nb. Ténzi (27), Tenza (12). — Nume latinist, lat. *Hortensia*.
- Hortoméiu,** cf. Bartolomeiu
- Hortopéț.** Nf. *Hortopecz* 1726 (61). — Deriv. (cu suf. -e ț) dela *hártop*, după analogia lui Gruet.
- Hoșmăreánu.** Nf. (1). — Deriv. (cu suf. -ă r -e a n u) dela Nl. H ă ș m a ș.
- Hóșu.** Nf. *Hossul* 1722 (12), *Hosul* 1726 (41). — Deriv. (cu suf. -e a) **Hóșea.** Nf. *Hosa* 1680, 1787 (10), 1680, 1726 (13). — Cf. cum. h o ș — scump, iubit, drag (Philippide Orig., II, 355).
- Hótea,** cf. H o t u l.
- Hóťu.** Sprni. (52); Sprnc. li se zice locuitorilor din Galați (45) și celor din Persani (56). — Nf. *Hoczul*, *Huczul* 1680, *Hoczu* 1726, *Hotz* 1787 (1), *Hoch* 1520 Qu., I, 267, *Huczu* 1726 (36), 1726 (37). — Deriv. (cu suf. -e a) **Hóťea**. Nf. *Hocza* 1726 (58), *Hocze* 1665 Fragm. 355 (63). — Dela apelativul *hot*.
- Hrisánt.** Nb. *Hrisanftiia* 1766 Iorga, St. Doc., XIII, 183 (17). — Sfânt celebrat la 4.I și 19.III (Timuș, 347). Cf. gr. Χρυσανθής.
- Hrícică.** Nf. *Hricske* 1680 (1). — Cf. *hrișcă*, numele plantei « *fagopyrum esculentum* »; « un gândac » (DA., s.v.).
- Huciúc.** Sprni (33). — Cf. *huciū* — « pădurice » și a umbără *huciū-marginea* (DA., s.v.), cf. și sensul de « mașină de scărmată lână » (DA., s.v.).
- Hudićean.** Nf. (60). — Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nt. *Hudićă*. (Cf. Drumean).
- Húita.** Nf. *Hujta* 1788 (41). — Cf. expresia *cu huita* = cu grămadă (DA., s.v. *hurtă*).
- Hulpás,** cf. V u l p e.
- Hulubél.** Nf. *Holubol* 1534 Verez, Acta, I, 237 (4). — Deriv. (cu suf. -e l) dela *hulub* — porumbel.
- Humaciú.** Nf. (țig. 2, im. din Viștea de jos 30); *Humagiū* (7, 9, 11).
- Húntea,** cf. H o n t u.
- Húpäl.** Sprni. (45). — Cf. germ. Nf. *Hüppel*, *Huppere* (Heintze, 198).
- Húpe.** Sprnf. (33). — Cf. H â p e.
- Húplea.** Nf. (12). — Cf. H â p l e a, cf. și H u p ă l.
- Hurangul.** Nf. 1642 Fragm. 269.
- Hurdúc.** Nf. *Hurduk* 1758 (35). — Cf. *hurducă* — a face zgomet, a zgătăi (DA., s.v.).
- Hurduzău.** Nf. (țig. im. din Dejani-Făgăraș 30). — Dela *hurduzău* = funie groasă (DA., s.v.).
- Hurezánu.** Nf. 1722 (17), 1726 (26).

— Deriv. (cu suf. -a n) dela Nl. *Hurezu*.

Hurgóiu. Nf. (im. din Cluj 44).

— Dela *hurgoiu* = « bucium făcut din coajă de salcie » (DA., s. v.).

Husári. Sprnf. (46).

Húsea. Nf. 1736 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 92, azi (12), azi (15).

— Cf. srb. *Huso* (Rječnik, s. v.).

Húștea. Nf. *Husstye* 1722 (23).

Iáeob. Nb. altădată des (din sec.

al XVIII-lea), passim, redat *Iacob*, *Iakob*, *Iacov*; azi des, passim. — Nf. azi (5), 1722, azi (6), 1788 (19), azi (59, 63). — **D e r i v .**: (fem. cu suf. -i n a) Nf. *Iacobína* (im. din Cobâlceni-Hotin 44).

— După numele patriarhului *Iacob*, celebrat la 5.II (Baudot, 355), alături de alți 14 sfinți cu nume omonim, cf. *Iacob Fratele Domnului*, *Apostolul Iacob*, etc. (Timuș, 350-365). Grec. *Ιάκωβος* slav. *Iakov*.

Iáesa. Nf. *Iaksi* 1771 Lupaș, *Doc.*, 126 (35).

— Deriv. (cu suf. -s a) dela *Iacob*; cf. și srb. *Iakša* (< *jakū* = « fortis », Miklosich, 329).

Iamandi. Nf. (im. din Bacău 44).

Iáneăș, cf. *Iancu*.

Iáneu. Nb. *Ianku* 1766 (10), 1726 (12), 1758 (44), 1766 (57), azi passim. — Nf. *Iánk* 1766 (1), azi (tig. 2, 8, 10), *Iánkul* 1511 *Fragm.* 84, 87 (14), azi (im. din Dejani-Făgăraș 20, im. din Netot-Făgăraș 30). — **D e r i v .**: (cu suf. -ă ř, cf. *Iancu* + *Ianăș*) Nf. *Iáneăș* azi (46, im. din Vad-Făgăraș 55).

— Bulg. *Ianko* (< *Ioan*, cf. Weigand, *jb. XXVI-XXIX*, 124).

Iáneș. Nb. 1726 (28). — Nf. 1726 (40).

— Srb. *Ianeš* (Maretić, LXXXII, 103).

Iánu, cf. *E m i l i a n*.

Iácea. Nb. *Iarka* 1726 (55). — Nf. 1758, *Iarke*, *Iarka* 1789, azi (38).

— Cf. srb. *Iarko* (Maretić, LXXXII 146), ceh. *Iarka* (Miklosich, 229, 329), deriv. din *Iaro*. Cf. *Iaru*.

Iercán } cf. *Iarcu*.

Iercău } cf. *Iarcu*.

Iáreiu. Nf. *Irko* 1763 (48). — **D e r i v .**: (cu suf. -a n) *Iercán*. Nf. *Ercan* (46); — (cu suf. -ă u) Nf. *Ercău* (46) *Ierkov* 1763, azi (48).

— Cf. *Iarcă*.

Iarfăș. Nb. *Jarfasch* 1520, Qu. I, 287 (44).

— Ung. *Iárfás* < *Gyárfás* (< *Gervasius*, Melich, *Jöv.*, II, 45).

Iáru. Nb. 1656 *Fragm.* 305 (15), 1726 (28), *Iáró* 1793, *ibid.* 726 (28).

— Nf. *Iaru* 1671 *Fragm.* 40 (15), azi (20, 21), 8 fam. 1726, 1758, 1789, azi (28), azi (29, 31, 32, 39), 1726, 1758, 1788 (41). — **D e r i v .**: (cu suf. -ă u) Nf. *Iera'ú* (53).

— Formă hipoc. slavă din *Jaroslav* (< *jar* ū- « austerus » Miklosich, 329, Maretić, LXXXI, 105) s. din *Ieremija* (cf. *Ieko*, Ivezović-Broz, s. v.).

Iáscă. Nf. *Iászke* 1766 (2).

— Cf. sensul de « ciupercă ce crește pe copaci » (DA., s. v.).

Iáteu. Nf. (im. din Ohaba-T.-Mică 44).

- Derv.-hipoc. (slav, cu suf. -ko) dela I a d o s a v (cf. și I d u).
Iconári. Sprnf. (33).
- Nume dat după îndeletnicire, cf. *iconar* = zugrav de icoane și negustor de icoane (DA., s.v.).
Ida. Nb. 1893 (46).
 — Germ. I d a.
- Idomir.** Nb. 1726 (26, 47), *Idomer* 1671 Fragm. 311 (49), 1726 (51), 1766 (56), 1789 (60), 1726 (63). — Nf. 1726, azi (47), azi (49, im. din Crisbav-Brașov 50).
 — Cf. I a d o s a v (ca și Rad o s a v) și de aici I a d o m i r ca Rad o m i r. Deci *Ia->ie>i-*. Cf. și A d o m i r.
- Idónea.** Nb. *Idonya* 1788 (25). — Grec. Αἰδωνεύς Npers.
Ídu. Nb. 1726 (20). — Formă hipocoristică din *Idomir*.
- Iéchiu.** Nf. (im. din orașul Chișinău 44).
Ienáche. Nb. *Inaki* 1726 (11, 12), *Enachie* sec. al XVIII-lea Iorga, *St. Doc.*, XIII, 82 (13), *Inatyi* 1758 (18, 20, 30), 1758, *Ienatyi* 1788 (41), 1758 (43), *Enakje* 1795 ibid., 190 (44), *Inaki* 1726 (55, 56, 57). — Nf. azi (17, 44). — Deriv.: (cu suf. -o a i e) Nf. *Enechioáie* (45). — Grec. Ἰαννάχη cf. și slav. I an a k e (ap. Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 124).
- Iénea.** Nb. 1766 (2), *Iene* 1758 (24, 28). — Nf. azi (11), 1726 (24), azi (im din Viștea de sus-Făgăraș 35, im. din Broscari-Mehedinți 56). — Deriv.: (cu suf. -e scu) Nf. **Enéseu** (im. din Drajna de sus-Prahova 44); — (cu suf. -e scu -u t) Nf. *Enescutiu* (45). — Bulg. E n e, E n j o (< Ioan, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 124).
- Iénciu.** Nb. *Ientsi* 1758 (25), 1758 (28), *Iencz* 1726, *Ienczi* 1758 (39), *Ienci* 1758 (40), *Iencs* 1726 (41). — Nf. *Ientsi* 1766, *Ientsu* 1787 (2), 1726 (63). — Deriv. cu suf. -i că) Nb. *Ien-eică* (27); — ([Ien-]) Nb. *Cică* (27). — Bulg. E n č o (< I e n e < Ioan, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 124).
- Ienešél.** Nf. *Ienesel* 1726 (37). — Din *Iǎnăsel* < *Ianăș* (< ung. Iános), deriv. cu suf. -e l.
- Iépure.** Sprni. (45). Nf. 1680, 1726 (2), azi (37, 45), 1758, azi (47), 1722 (48), azi (51, 59). — Dela *iepure*, cu aluzie la caracterul fricos al individului (cf. DA., s.v.).
Iéciu. Nf. *Iercsu* 1726 (37), *Erciu* azi (44), *Iertso* 1758 (58). — Cf. slav. I e r k o, J e r k a (< rad. j e r-, Miklosich, 330; formă hipocoristică din J e r e m i j a, cf. Ivezović-Broz, s.v.).
Ieremía, cf. I r i m i e.
- Iérhu.** Nf. (9, 13). — Cf. I ércu, I árcu. Cf. totuși srb. I a r h a (Rječnik, s.v.).
Ieroftéiu, cf. I e r o t e i u.
Ieroním. Nb. azi passim.
 — După numele sfântului celebrat la 15.VII (Timuș, 372-379). Grec. Ἱερόθεος.
Ierotéiu s. **Erofteu.** Nb. azi (43, 57). — Gr. Ἱεροθέτεω.
- Iésa.** Nf. *Iesa* 1726 (20). — Srb. Je š a (< Je lena s. J evrosima), srb. I e š o (< J e vrem < I frim, J evto < Eftimie Ivezović-Broz, s.v.).
Ieșan. Nf. *Eşan* azi (16), *Ieşan* azi (26), *Gyeschan* 1722, azi (44), *Iesanul* 1633 (62).

17 A. R. — Șt. Pașca.

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela NL. *Iași*.

Iésca. Nf. *Ieszke* 1662 Fragm. 800, *Ieszka* 1726 (2).

— Cf. *E s c a*.

Ifrím, cf. *E f r e m*.

Iftáte, cf. *E u s t a t i e*.

Iftimie, cf. *E f t i m i e*.

Íga. Nb. 1737 Iorga, *St. Doc.*, XIII 185 (17).

— Bulg. *I g a* (< *E g l i k a*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 138).

Ignát. Nb. 1680, 1726 (1), 1787 (2, 10), 1726 (15, 16), 1759 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 112 (38), *Ignatie* 1688 (48), azi passim. Nf. *Ignatuj alias Muntjan* 1680, *Ignatul* 1688, 1766 (1).

— După numele sfintilor celebrați la 29.I și 20.XII (Timuș, 379-386). Slav. *I g n a t j e* (< grec. *Ιγνάτιος*) Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 124.

Ilă, cf. *N a t a n a i l(ă)*.

Ilánda. Nb. (44).

— Germ. *I o l a n d a*.

Ilárie. Nb. azi passim. Redat: *Ilarie*, *Ilariu*, *Ilare*, *Ilarion*. — Nf. (16, im. din Sâmbăta-Făgăraș 44). — H i p o c . : ([I-J]) Nb. *Láre* (48).

— Dela numele *Cuv. Părinte Ilarion*, celebrat la 28.III, *Sf. Ilarion*, celebrat la 6.III, *Sf. Ilariu*, celebrat la 12.VII, *Sf. Ilarion cel Mare*, la 21.X (cf. Timuș, 390-392).

Ilarión, cf. *I l a r i e*.

Ílea. Nf. *Ilca* 1795 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 113 (38).

— Sl. *Ilka* (< *I l i j e*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 124, Ivezović-Broz, s.v.).

Ilereán. Nf. azi (40), *Illyeran alias Dobra* 1758, 1788 (44).

— D e r i v . (cu suf. -e a n) dela NL. *Ileni*.

Ileána. Nb. azi des passim. — H i p o c . : ([I-J]) Nb. *Leána* passim; — Nb. *Lína* passim.

— Din *Elena* > *Iléna* > *Ileana*.

Illián. Nb. 1766 (1). Nf. *Illyanul* 1688, 1726, *Ilianu* 1766, 1787 (1)

— Cf. srb. **Ilijan* (de unde *Ilijanić* < *Ilija*, Maretic, LXXXII, 90). Cf. și NL. *Ileni*.

Ilie. Nb. altădată des (din sec. al XVIII-lea) passim, redat *Ilia*, *Elia*, *Alia*. Azi passim. —

Nf. 1787 (1), azi (20), 1726 (41), azi (im. din Săsciori-Făgăraș 44), 1534 Fragm. 103 (55), 1750 ibid., 558, 1633, 1722 (62). H i p o c . - d e r i v . : (deriv. cu suf. -a š) Nf.

Iliás azi (31); — (cu suf. -e a s ā) *Iliásă*. Nf. *Ilieszi* 1763 (48); —

(cu suf. -e s c u) Nf. *Iliéșeu* (45); — (cu suf. -o a i e) *Ilioáie*. Nf. *Iloe* 1725 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 94; —

(cu suf. -o i u) Nf. *Ilióiu* (17, 44); — (cu suf. -u c ā) Nb. *Iliúcă* (7, 27, 45); — (cu suf. -u t) *Iliút*. Nb.

Iliutz 1787 (1); — (hipoc. [I-J]) Nb. *Líe* (7, 27); — Nf. *Lje* 1726, *Lye* 1758 (18), azi (im. din Săvestreni-Făgăraș 32), *Lije* 1726, *Lie* 1758, azi (37), 1758, azi (38), azi (40, im. din Săvestreni-Făgăraș 44).

— Hagiografia noastră menționează 8 sfinti cu numele *Ilie*, printre care *Profetul*, celebrat la 20.VII (Timuș, 397-400). Numele *Ilie* nu e răspândit numai la noi unde sărbătoarea e atât de respectată ci și la popoarele balcanice, în folclorul cărora *Sfântul Ilie* are un rol de seamă (cf. Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 124). În Țara Olțului, *Sf. Ilie* e unul din cei mai respectați, iar în popor circulă o multime de legende în legătură cu dânsul. Astfel în Copăcel (cf. H.

XVII, 42 a), la Lisa (ib. 127 a), Mărgineni (ib. 144-144 a), Vaida-Recea (ib. 400-400 a), Viștea de jos (ib. 428 a) și Voila (ib. 457 a-458). Asemenea legende se cunosc și aiurea (cf. Pamfile, Să., 172-209).

Ilina, cf. Elena a.

Ilisie. Nb. *Iliszie* 1726 (1), 1787 (2), 1766 (10), 1726 (19), 1758 (24), 1726 (25), 1758 (26, 30), *Alisie* 1788 (45). Azi passim. — Nf. (im. din Agnita 14). — Deriv.: (cu suf. -e l) Nb. *Ilisél*. *Iliszél* 1787 (1).

— Din *Eliseu*. Numele e cunoscut și din literatura noastră folclorică (cf. Pamfile, Să., 77-78). Cf. Eliseu.

Îmbrea. Nf. *Imbre* 1680, *Imbré* 1726 (2), 1726, *Imre* 1758 (55). — Deriv.: (cu suf. -o i u) *Imrói*. Nf. 1722 (55).

— Ung. *Ímre* (— Emeric).

Imínovici. Nf. (49).

— Deriv. (rus.) din *Emin* (< turc., cf. Weigand, Jb. XXVI-XXIX, 167). Cf. *Eminovici*, numele mai vechiu al lui *Eminescu*.

Impărăți. Sprnf. (33). — Deriv.: (cu suf. -e l, din *împărat*) Sprni. **Impărătelu** (52).

— Pentru forma diminutivă, cf. *împărătel* s. *împărătuș* (în alte părți *pit-împărătuș* porecla dată unui om mic) nume de pasare (Săineanu, Sem. 93, Bogrea, DR., 1, 463, CADE).

Ináchi, cf. Ienache.

Încârligátu. Sprni. (« merge plecat ») (21).

Încasă. Nf. *Inkasze* 1726 (63). Compus: *în-casă*.

Închedecátă. Sprni. (fem.) (58).

— Despre una care se împiedecă umblând sau vorbind (DA., s.v.).

Inocénțiu. Nb. azi passim.

— Nume latinist, Innocentius. Cf. numele vestitului episcop blăjan.

Insurătel 1727, Fragm. 548 (55).

Înțu. Nf. *Inczu* 1722, 1750 Iorga, St. Doc., XIII, 143, *Intzu* 1766, azi (im. din Berivoiu mare-Făgăraș, im. din Vlădeni-Brașov 56).

— Din ung. Incze.

Ioachím. Nb. *Ioakim* 1726 (15, 43), azi passim.

— După numele sfântului celebrat la 9.IX (din slav., Weigand, Jb. XXVI-XXIX, 124).

Ioán. Nb. *Iuon* 1680, *Iuvon* 1787, azi des (1), *Iuon* 1680, 1787, azi des (2, 3), 1680, 1726 azi des (4), azi des (5, 6, 7, 8, 9), 1680, 1787, azi des (10), 1726, azi des (11), 1652 Fragm. 289, 1726, azi (12), 1680, 1789, azi (13), 1726, azi des (14), 1726, azi (15), 1726, azi (18), 1758, azi des (19), 1726, azi (20, 21, 22), 1758, azi (23), 1726, azi des (24, 25, 26), azi (27), *Iuhon* 1726, azi (28), azi (29), 1726, azi (30), azi des (31, 32, 33), 1788, azi (34), 1726, azi (35, 36), 1726, azi (37), 1726, azi (38, 39), 1726, azi (40), 1726, azi des (41, 42, 43), 1726, 1808, azi des (44), 1758, azi (45), 1726, azi (46), *Iohanus* 1766, azi (47), 1788, azi des (48), 1726, azi foarte des (51), azi (52, 53, 54), 1726, azi foarte des (55), 1726, azi des (56, 57), 1726, azi (58), 1726, azi (59), 1789 (60), azi (61, 62), 1726, azi (63). — Nf. *Iuon alias Mikojie* 1726, *Iuon alias Dank* 1787 (1), 1726 (2), 1787 (3), 1726 (15), *Ioan* (im. din Iași-Făgăraș 44). Femeinim: **Ioána**. Nb. azi (7), 1788 (19, 24), azi (27). — Nf. *Iuana* 1680 (13), 1633 (59). — Deriv.: (cu suf. -a ș) Nb. *Ionás* azi (1), 1787,

azi (2), azi (19), 1726 (20), 1756 (37), *Iuonas* 1771 Lupaş, *Doc.*, 126 (40), 1758 (45), 1726 (51), azi (52), 1789 (60); — (cu suf. -a s c, cf. și bulg. *I a n a š k o*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 124) *Ionășeu*. Nb. *Ionăsk* 1766 (1, 2,), *Ionasku* 1787 (3), 1766 (4), 1726 (10), 1726 (11), 1726 (13), 1726 (14), 1726, (18, 20), 1758 (21), *Iuonask* 1726 (22), 1726 (24), 1726 (26), 1758 (28), 1726 (30), azi (31), 1726 (36), 1726 (37), 1726 (38, 40), 1726 (41, 42), 1726 (43, 46), 1788 (48), 1758 (55), 1726 (59, 61, 63). — Nf. *Ionask* 1688 (1), *Ionaszk* 1688 (3), azi (31); — (cu suf. -e a, cf. și bulg. *I oné*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 124) *Iuónea*. Nf. *Iuonyi* 1726 (18), *Ionya* 1788 (34), cf. *O nea*; — (cu suf. -c -e l) *Ioneél*. Nf. *Iuontyel* 1726, *Iuontel* 1758 (30), cf. bulg. *I oné o ung*. *I a n c s i*, rom. *O n c e a*; — (cu suf. -e a s ā) *Iuoneásă*. Nf. *Iuoniassz*, 1680, *Iuonyasza* 1688 (1), 1688 (2), 1680 (3, 4); — (cu suf. -e l) Nb. *Ionél* (2, 6, 7, 9, 22, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 43, 51, 52, 55, 60, 63); — (cu suf. -e ř) Nf. *Ioaneş* (im. din *Cuciulata-Făgărăş* 44); — (cu suf. -i c ā) Nb. *Ioniceă* (1, 7, 15, 19, 21, 26, 27, 28, 33, 43, 52, 55, 63); — (cu suf. -i ţ ā) Nb. *Ionită* azi (1), *Iuonitze* 1766 (3), *Ionitze* 1766 (4), azi (7, 19, 21, 22, 28), *Iuonicza* 1689 *Fragm.* 438, 1791 *Iorga*, *St. Doc.*, XII, 189 (44), azi (55). — Nf. azi (18), *Iuonicze* 1726, *Ionicza* 1758, *Ionitză* 1789 (28), 1788, azi (44); — (cu suf. -i ţ u) *Ionitu*. Nf. *Ioniczu* 1758 (28); — (cu suf. -u ř) *Ionuš*. Nf.

Iuonusch 1722 (7). — H i p o c.: ([Iu-]
Nb. *Onu* (1, 2, 6, 9, 19, 22, 33); —
([I-]) Nf. *Oána*. 1766, azi (3), azi (5, 6, 7, 8) 1726 (12), azi (14), 1789 (28), 1726, 1789 (39), 1830 *Iorga St. Doc.*, XII, 217 (44), *Ona* 1726 (47), azi (im. din *Părău-Făgărăş* 51), azi (58, 59); — (deriv. cu suf. -c e a din *Onu*, *Onea*, *Oanea*) *Oncea*¹⁾, *Oancea*. Nb. *Oncsa* 1726 (19, 37, 38), 1726, *Ontsa* 1788 (41), 1758 (42, 44) 1726, 1756 (51), 1726 (61), *Onczia* 1633 (63). — Nf. *Oncsa* 1726 (3), *Oáncsa* 1680, *Oncsa* 1688, 1726, *Ontsa* 1766, *Oancea* azi (4), 1726 (12), 1726, *Oantsa* 1788 (19), *Oncsa* 1726 (22) azi (im. din *Breaza-Făgărăş* 31), 1726 (37), 1758, *Oancea* azi (43), *Oantsa* 1788, azi (im. din *Râusor-Făgărăş* 44), *Oncsa* 1726, 1758, *Oantsa* 1788, *Oáncea* azi (46), azi (47, 49, 55), 1766 (57), *Onczia* 1633, 1726 (63); — (cu suf. -c i u) *Oneiu*. Nf. *Oncs* 1758 (35); — (deriv. din *Oncea* cu suf. -i c ā) Nf. *Oneică* (44); — (deriv. din *Oncea* cu suf. -i ţ ā) *Oneilă*. Nb. 1743 *Iorga*, *St. Doc.*, XIII, 172 (51). — Nf. *Oncsilla* 1726, *Ontsillya*, *Ontsilla* 1758 (47); — (deriv. din *Onciu*, *Oncea* cu suf. -o i u) *Oneiōiu*. Nf. *Ontsoj* 1758 (41); — (deriv. din *Onu* cu suf. -e a) *Onea*²⁾. Nb. *Onya* 1726 (1, 2, 3, 4, 10), 1726 (11), 1726, 1766 (13), 1726 (14), azi (19), 1726 (20), 1726 (21, 25, 26), 1758 (28), 1758 (30), 1726, 1758 (36), 1726 (37), 1758 (38, 42), 1726 (43), 1758 (44, 45), 1726 (46), 1766 (47), 1726 (55), 1726 (57), *Ohnja* 1726 (58), *Onya*

¹⁾ Nf. *Vontsa* 1766 (3), 1758 (45).

²⁾ Formă interesantă prin fonetismul strein, păstrat și în gură românească apoi, este *Vonea*. Nb. *Vonja* 1766 (1,2), 1726 (3), 1766 (4, 10, 13), 1758 (22), 1788 (24). 1789 (38), 1758, (44), 1788 (45), 1766 (47). Nf. *Vonya* 1787 (2), *Vona* 1787 (3).

1789 (60), 1726 (61, 63).—Nf. 1787 (3), azi (15, 18) 1726 (26) azi (35), 1788 (45), azi (60, 61); — (deriv. cu suf. -e scu) Nf. **Oneseu** (3); — (deriv. din *Onea* cu suf. -ică) **Onica**. Nb. *Onika*, *Onyika* 1787 (1), 1766, azi (2), azi (19); — (cu suf. -igă) Nf. **Oniga** (im. din Sâncel-Târnava mare 49); — (deriv. din *Onea* cu suf. -o a i e) **Onoáie**. Nf. *Onoje* 1758 (38). — ([Io-]) Nb. *Nélu* (2, 5, 6, 7, 9, 22, 24, 26, 27, 30, 33, 43, 51, 56, 63); — (din *Nelu*, derivat cu suf. -ucu) Nb. *Nelueu* (51); — ([Ne-]) Nb. **Lită** (52); Nf. *Liti* (44); — ([Io-]) Nb. *Nică* (14, 15, 19, 21, 22, 24, 27, 30, 32, 33, 43, 52, 56, 63); — ([Io-]). Nb. *Nieu* (9, 19); — (deriv. din *Nicu* cu suf. -uță) Nb. *Nicúță* (19, 21, 22, 30, 33, 56, 57); — ([Io-]) Nb. *Nítă* (7), *Nicza* 1758 (21), azi (52); — (derivat din *Nítă* cu suf. -ucă) Nb. *Nítucă* (7); — ([Io-]) *Nífu*. Nb. *Niczu* 1726, azi (1), *Nitz* 1766 (2), *Niczu* 1766 (4), *Nicul* 1511 *Fragm.* 86 (8), *Niczu* 1726 (10), 1726 (11), 1766 (13), 1726 (18), 1758 (19), 1758 (22, 23), 1726, azi (24), 1726 (25), 1726 (26) 1726 (28), 1758, azi (37), 1726 (38), 1758 *Nyiczu* 1789 (39), *Nitzu* 1758, azi (41), 1758 (42), 1726 (43), azi (44), 1758 (45), 1726 (46), 1766 (47), 1780 (60). — Nf. azi (23); — (deriv. din *Nítă*, cu suf. -es cu) Nf. *Níteseu* (im. din *Turcheș-Brașov* 44); — ([Io-]) Nb. *Nútu* 1820, *Meteș*, *V.A.* I., 303 (53). — Nf. (20, im. din *Cisnădie-Sibiu* 44, 56). **Copuse**: (dela numele sărbătoarei) **Sâmtión**. Nb. *Simtion* 1766 (3); *Nituruádu*. Nf. azi (28, 31, 32); Nf. *Opróni*, 1726, *Oprióna* 1758 (39).

— Pe cât de bogată e atestarea numelui *Ioan* în clasele populare, pe atât de numeroase sunt și personajele religioase menționate cu acest nume de hagiografia noastră. Alături de *Apostolul Ioan*, amintim pe *Ioan Botezătorul*, *Ioan Evanghelistul*, *Ioan Chrisostom*, *Ioan Damaschinul*, *Ioan Colonul*, *Ioan Tăcutul*, *Ioan Scărariul*, *Ioan Mîlostivul*, *Ioan cel Nou* și alți vreo 40 de sfinți sunt cunoscuți cu acest nume (Timuș, 401-441). Pentru forma feminină, cf. *Mironosița Ioana*, celebrată la 27.VI (Timuș, 441).

Ioánci. *Sprni*. (51).

— Formă hypocoristică ung. *Iancsi* (< Iános).

Ioaníd. Nf. (im. din orașul Galați 44).

— Grec. (deriv. cu suf. -ίδης).

Ióba. Nf. 1758 (2). Deriv.: (cu suf. -a n) Nf. *Iobán* 1726 (59, 63).

— Cf. srb. *Iova*, *Iovan* (Iveko-vić-Broz, s.v.).

Iocșenoáia. Nf. *Joksenoja* 1795

Iorga, *St. Doc.*, XII, 191 (44).

— Deriv. (cu suf. -şa-(a)n -o a i e) dela Npers. slav *Ioko*, *Ioka* (< *Iovan*, Iveković-Broz, s.v.).

Iofu, cf. *Iovu*.

Ioil. Nb. 1766 *Iorga*, *St. Doc.*, XIII, 184 (17), *Iole* 1630 *Dens. Mon.*, 20 (21).

— Bulg. *Ioil* (Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 125), srb. *Ioilik* (Rječnik, s.v.). Pentru forma *Iole* cf. srb. *Iole* (< *Iovan*, Iveković-Broz, s.v.).

Iója, **Ióși**. Nb. *Iosi* 1726, *Iosa* 1766 (1), 1766 (2), *Iose* 1766 (3), 1766 (4, 10), 1726 (11), 1758 (22), *Ioja* sec. al XVIII-lea *Iorga*, *St.*

Doc., XIII, 207, 1758 (24), azi *Ioje* (27), 1758 (28, 36), 1756 (37), 1758 (40), 1788 (41), 1758 (44), 1766 (57).

— *D e r i v.*: (cu suf. -i că) *Jică* (< *J o j i c ā*) Nb. (27).

— Bulg. *I o š a* (< *I o v a n*, *Weigand*, *İb.* *XXVI-XXIX*, 124), ung. *J o z s i* (< *Iosif*) s. chiar srb. *J o v š a* (< *J o v a n*, *Drăganu*, *Suf.* -sa 23).

Iordache. Nb. *Iordatyē* 1766 (3, 10), *Iordaki* 1726, *Iordátsi* 1758 (18) *Iordaki* 1726, 1758 (28), 1758 (44). Nf. azi (44, 63).

— Prin substituire de sufix (-a n cu -a c h e) din *Iordan*, cf. bulg. *I o r d o* (*Weigand*, *İb.* *XXVI-XXIX*, 125).

Iordán. Nb. 1766 (13), azi (14, 15), 1758 (18), 1726 (19), 1725 *Iorga*, *St. Doc.*, XIII, 94 (25), azi (27, 37, 44).

— Dela numele *Sfântului Iordan* celebrat la 2.V (Timuș, 443). Cf. și *I o r d a c h e*.

Ioréste. Nb. *Ioriszte* 1726 (59). Nf. *Ioriszt* 1711 Barițiu, I, 718 (59).

Iórga. Nf. azi (10).

— Bulg. (< grec.) *J o r g a* (*Weigand*, *İb.* *XXVI-XXIX*, 122).

Iortel. *Sprni.* (53).

— Cf. Nf. săs. *I r t e l* (germ. *Ö r t e l*, *Kisch*, *Sieb.*, 181).

Iósha, *Iosi*, cf. *I o j a*.

Iosafát. Nb. 1767 *Iorga*, *St. Doc.*, XIII, 117 (41).

— Srb. *I o s a f a t* (< grec. *'Iωσαφάτ*, *Rječnik*, s.v.).

Ioseffina. Nb. azi passim.

— Neol. germ.

Iosif. Nb. altădată (din sec. al XVIII-lea) și azi des, passim. Redat: *Joszif*, *Josziv*, *Joszift*, *Josephus*, *Joszip*, *Iosāv*. — Nf. 1726 (3), azi (9, 45). — *H i p o c .-d e r i v.*: ([*Io-*]) *Sívú*. Nb. *Szivu* 1787 (1),

azi (12), *Sivu*, *Sávu* (27); — (derivat cu suf. -u c) Nb. *Sávúeu*, *Sivúeu* (27).

— Sunt cunoscuți hagiografie noastre 14 sfinti cu acest nume (cf. Timuș, 443-450). Din slav. (bulg.) *I o s i f* (*Weigand*, *İb.* *XXVI-XXIX*, 125), *I o s i p* (*Rječnik*, s.v.).

Iósu. Nb. *Ioszul* 1680 (1), *Ioszu* 1766 (3, 13). Nf. *Ioszul* 1680 (3), azi (im. din Telechi-Recea-Făgăraș 20, 31, 32), *Joszu* 1763, azi (48).

— Din srb. *Joso* (< *J o s i p*, *Rječnik*, s.v.).

Ióva. Nb. azi (tig. 17), 1788 (19), azi (pt. *Eva*) (56).

— Formă feminină dela *I o v u*, cf. și bulg. *J u v a* (*Weigand*, *İb.* *XXVI-XXIX*, 125). Cf. și *I o b a*.

Ióvu. Nb. 1758 (18), 1788 (25), *Joff* 1758 (22), 1788 (42), *Jovul* 1726 (59). Nf. azi (63). — *D e r i v.*: (cu suf. -i t a, cf. srb. bulg. *J o v i c a*, *Maretić*, LXXXII, 107, *Weigand*, *İb.* *XXVI-XXIX*, 125) *Iovita*. Nb. *Iovicza* 1758 (44).

— După numele personajului biblic *Iov*, celebrat la 6.V (Timuș, 451-453).

Iren, cf. *I a r c u*.

Irimié. Nb. altădată (din sec. al XVIII-lea) și azi des, passim. Redat *Eremia*, *Erimia*, *Ieremia*, *Ieremie*, *Iremie*, *Irimie*, *Irinyie*. — Nf. 1722 (7), 1758 (20), azi (im. din Bârliste-Caras 47). — *D e r i v.*: (cu suf. -e a s ă) *Irimiásă*. Nf. *Irinyiasze* 1680 (13).

— După numele *Profetului Ieremia*, celebrat la 1.IV (Timuș, 369-372).

Irína. Nb. azi, passim. — *D e r i v.*: (cu suf. -c a, cf. *Mărina-Mărinca*). Nb. *Irínea* (45).

— Grec. *Eἰρήνη* (cunoscut ca neologism și în alte limbi românice). Hagiografia menționează 6 sfinte cu acest nume (Timuș, 456-457). Numele e cunoscut și la Slavi.

Iród. Nb. 1726, 1758 (19), 1758 (20).

— După numele faimosului împărat *Irod*. Cf. și *Irodion*.

Irodión. Nb. azi passim. Hippoc.: ([I-]) Nb. *Rodión* sec. al XVIII-lea, Iorga, *St. Doc.*, XIII, 82 (13).

— După numele *Apostolului Irodion*, celebrat la 8.IV și *Martirul*, celebrat la 4.I (Timuș, 462).

Ísha. Nb. azi (4).

— Cf. srb. *Išić* (Rječnik, s.v.) < *Ivša* (< *Ivan*). Cf. și *Iuša*. **Isabéla.** Nb. (3, 44).

— Neol. germ.

Isáe. Nb. altădată (din sec. al XVIII-lea), azi, passim. — Nf. *Iszák* 1766 (3), azi (11, im. din Holbav-Făgăraș 56).

— După numele *Patriarhului Isaac*, celebrat la 25.III (Baudot, 352). Hagiografia noastră menționează și alți sfinți cu acest nume (cf. Timuș, 462-463).

Isaia. Nb. *Isaiia* 1758 Iorga, *St. Doc.*, XIII 43 (8), azi, passim. Nf. azi (5). Deriv.: (cu suf. -icu). **Isaieu.** Nb. *Iszajk* 1787 (1), 1680 (3), 1787 (10). Nf. 1726 (3); — (cu suf. -ilă) Nb. *Isailă* (2, 50). Nf. azi (44).

— După numele profetului, celebrat la 6.VII (Baudot, 352) și al Martirului, celebrat la 9.V (Timuș, 463-466). Bulg. *Isajja*, *Isailo* (Weigand, Jb. XXVI-XXIX, 125).

Isárie. Nb. *Iszerie* 1766 (3), *Iszarie* 1726, *Iszerie* 1766, *Iszarie* 1787 (10), 1726 (11), *Iszar* 1726 (15),

1726 (18), 1726 (19), 1788 (45). — Nf. azi (im. din Sâmbăta de Jos-Făgăraș, 15, 16), *Iszarie* 1726 (19), *Isar* 1786 Iorga, *St. Doc.*, XII, 188 (44).

— Dela numele *Profetului Azarie*, celebrat la 17.XII.

Ismaīlă. Nb. *Iszmailla* 1758, *Iszmoile* 1788 (19), *Iszmailla* 1756 (37).

— Calendarul nostru celebrează la 17.VI pe *Sf. Martir Ismail* (cf. Timuș, 468).

İspan. Nf. *Ispan* 1588 Fragm. 136 (35).

— Cf. *Iştvan*, s. ung. *ispán* « prefect ».

Ispás. Nb. *Iszpasz* 1766 (4). — Nf. azi (16, 17, im. din Mirislău-Alba 44).

— După numele sărbătorii Înălțarea Domnului, numită popular *İspas*.

Isténe, cf. *Eftimie*.

İstoc. Nb. *Istok* 1758 (40).

— Srb. *Istok* (Rječnik, s.v.).

Istráte. Nb. *Isztratyé* 1787 (2), *Isztrate* 1766 (10), 1726 (11, 30), *Isztratje* 1726 (36), 1788 (48). Nf. *Redeguja alias Isztrati* 1758 (36), azi (46), *Isztratje* 1763, azi (48). — Hippoc.: ([I-]) *Stráti*. Nb. *Sztrattyi* 1758 (38).

— Bulg. *Istrat* (< *Kalistrat*, Weigand, Jb. XXVI-XXIX, 125).

İştvan. Nf. *Istvan* 1726 (4).

— Ung. *István* (= Stefan) It. *Sprni*. (« unul care se măstează în toate ») (30).

— Cf. *ít* = copil neastămpărat (Păsări, *Glos.*, 37).

Íta, cf. *Valea* (i u).

Ítig. *Sprni*. (« individ jidănos ») (41).

— Npers. evreesc *Itzig*.

- Itoáfă.** Nf. 1821 Iorga, *St. Doc.*, XII, 210, *Hituoffe* 1722 (58).—
- Îtu, Itu.** Nb. 1726 (36, 55).—Nf. azi (7), 1726 (18), 1726 azi (24), azi (31), 1758 (36), azi (41, 43, im. din Săsciori-Alba 44, 47, 53), 1758, azi (im. din Șinca nouă-Făgăraș 55), azi (63).—Bulg. *I to* (< *I o a n*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 124).
- Iúbul.** Nf. 1722 (62).—Hipoc. din sl. *Li u b o m i r* cf. sl. *Li u b a*.
- Iúeu.** Nf. *Žukul* 1750 Fragm. 559 (62).—Slav. **I u k o* (< rad. *J u k*-cf. Maretic, LXXXII, 111).
- Iúda.** Sprni («individ lacom la bani») (30).—Sprn. face aluzie la personajul evanghelic, *Apostolul Iuda*.
- Iudífta,** cf. *I u d i t a*.
- Iudíta.** Si *Iudifta* (9), azi passim.—Neol. *I u d i t a* (< evr.) cunoscut mai ales în antroponomastica Evreilor intelectuali. Numele e cunoscut și hagiografiei noastre (cf. Timuș, 470-471).
- Iúga.** Nb. 1680, 1766 (4), 1758 (18).—Nf. 1680, 1766 (1), 1534 Fragm. 106 (35).—Srb. *J u g* (*Rječnik*, s.v.).
- Iuldseré** (?). Nf. 1766 (56).
- Iúlg,** cf. *I u r g*.
- Iúlia.** Nb. azi passim.—Neol. latinist.
- Iulián.** Nb. azi passim.—Neol. latinist, cf. *I u l i a n u s* împăratul roman, cunoscut și subt numele de Apostolul (sec. al IV-lea). [În hagiografie, *Cueviosul Iulian*, celebrat la 16.II, iar alții la 2.IX, 4.IX, 12.IX (Timuș, 472-475)].
- Iuliána.** Nb. azi passim.—Neol. latinist, *I u l i a n a*. Cf. și cele 7 sfinte purtând acest nume, cunoscute de hagiografia noastră (Timuș, 475) și personajul din literatura populară, *Iuliana Cosânzeana*, alături de *Ileana*. Numele e cunoscut și la Slavi (cf. Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 125).
- Iuliéttă.** Nb. int., passim.—După numele personajului literar *Iulietta* (cf. *Romeo și Julietta*).
- Iúlișea.** Nb. azi (27, 38).—H ip o c.: ([Iu-]) Nb. *Líșca* (27).—Ung. *I u l i s k a* (< *I u l i a*).
- Iúlius.** Nb. int., passim.—După numele personajului istoric *Iulius Caesar*.
- Iúniu.** Nb. azi passim (rar).—Neol. lat.
- Iúreu.** Nf. *Iurko* 1511 Hurm. II³, 10.—Cf. slav. *J u r a* (< George, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 123), deriv. cu suf. -ka.
- Iúrg.** Nb. țig. 1726 Pușcariu, *Rev.*, 67; 1509 Fragm. 76 (10). Si Nb. *Julg* 1511 Hurm. II-, 10 (10).—Slav. *J u r g*, cf. *J u r g a* (< George, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 123).
- Iúrsu.** Nf. *Iursu* 1696 Fragm. 454 (37).—Cf. srb. bulg. *J u r o š*, *J u r u š* < *U r o š* (Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 169), s. mai curând, deriv. (cu suf. -š a) din radic. slav. *J u r-* (Maretic, LXXXII, 111).
- Iúşa.** Nf. *Iusa* 1766 (10); Sprni. (27) «după o pronunțare copilărească a numelui *Ruța*».
- Iušíć.** Cf. srb. *I u š i ĉ* (*Rječnik*, s.v.). Cf. *I ř a*.
- Iustín.** Nb. azi, passim (rar).—N. latinist, *I u s t i n u s* istoricul latin din sec. al III-lea. Cf. *I u s t i n a*.

Iustina. Nb. passim. **Şi:** **Istína.** Nb. passim.

— Întrucât forma o găsim numai în epoca contemporană, credem că provine dela *Iustin*, cu moțiunea -a.

Iván. Nb. altădată, transcris și *Iwan*, *Ivány*, des (din sec. al XVI-lea, 1534 Veress, *Acta I*, 237), azi passim. — Nf. azi (1, im. din Iași-Făgăraș 9), 1726, azi (13), 1726 (20), azi (21), 1726, azi (24), 1788 (25), 1758 (28), 1726, azi (29), azi (36), 1767 *Fragm. 678*. — Deriv.: (cu suf. -el) Nf. *Ivánél* azi (7).

— Slav. *Ivan* (< *Ioan*, Miklosich, 278, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 124).

Iváneu. Nf. *Ivankull* 1711 Baritiu, I, 720 (40).

— Srb. bulg. *Ivanko* (Iveković-Broz, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 124).

Izdraîl, **Izdraflă.** Nb. *Iszræel* 1787 (1), *Izraile* 1787 (2), *Izdraile* 1766 (4), *Izdrailla* 1758, *Izrail* 1789 (39), 1758 (46). — Nf. azi (1). — Hippo c.: ([I-]) Nb. *Zdraflă* 1766 (1, 2), 1726 (46), azi (47).

— Srb. *Iz(d)rail* (< grec. *Iσραήλ*, Rječnik, s.v.).

Izidor. Nb. azi passim. Nf. (10). — Grec. *Iσιδωρος*, intrat la noi prin filiație occidentală, germană.

Izila. Nf. 1766 (10).

— Cf. hipoc. *Iza* (< rus. *Iz-slav*, Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, 398), deriv. cu suf. -ilă. **Izménea.** Sprni. (48).

— Deriv. (cu suf. -e a) dela *izmene* (deci *izmenosul*); cf. și *a izmeni* = a schimonosi, *a se ~* — a se schimonosi (CADE).

Izvoreánu. Nf. (49).

— Deriv. (cu suf. -e anu) dela Nf. *Izvor*.

J

Jámbră. Nf. *Sambre* 1726, *Zsámbre* 1758 (55), 1786 (59). Deriv.: (cu suf. -ar) Sprnc. **Jimblári** (45).

— Dela *jimbla* (?)

Jäglán. Nf. *Zseglan*, *Seglan* 1758 (37).

— Cf. calificativul *jaglă*, *jaglă de câne* « stinkiger Hund » (*Jb.*, VII, 88).

Jášeă. Sprnf. (46).

— Cf. *jașcău* « pungă în care se tine tutunul ».

Jdérú. Sprni. (41, 52).

— Dela *jder*, făcând aluzie la coloarea neagră a părului. Cf. *Dihoru*.

Jeléru. Nf. *Jelearu* 1737 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 185 (17); Sprnc. (58).

— *Jäler* (Hațeg) = « cel care nu are pământul, casa lui și trebuie să stea la altcineva, muncind pentru întreținere (Densusianu, *Ha.*, 341).

Jánu. Nb. (45).

— După numele faimosului haiduc, *Iancu Jianu*.

Jică, cf. *Ioji*.

Jidovu. Nf. *Sedoul* 1722 (1), *Sidovu* 1726 (3).

— Ca și Grecii și Țiganii, Jidovii sănt des ironizați în literatura populară (cf. Schwarzfeld, *Evrēi în literatură populară românească*, Buc., 1892). Pentru sensurile pe care acest nume etnic le are în românește, cf. Tagliavini, *Divagazioni*, II, 34-38.

Jiga. Nf. (6, 8, 9), *Siga* 1726, 1758, 1788, azi (26, im. din

Şercăita-Făgăraş 35, 42, im. din Beclinean-Făgăraş 44, 47, 52).

— Formă hypocoristică din ung.

Z s i g m o n d (= Sigismund).

Jimbláriu, cf. Jambrără.

Jináriu. Nf. 1807 Iorga, St. Doc., XII, 198 (44).

— Deriv. (cu suf. -a r) dela Nl.

Žina.

Jiōc. Sprni. (51).

Jipéscu. Nf. (im. din Buciumeni-Tecuci 44).

— Deriv. (cu suf. -e s c u) dela *jip* = 1. copac Tânăr; 2. mǎnunchiu de paie; (Oltenia) murdărie, jeg (CADE).

Jmúc. Sprni. (48).

Jíta, cf. Vítá.

Joacăbine. Nf. Sokebinye 1726, Sokebine 1758 (42).

C o m p u s : joaccă + bine.

Joántă. Nf. (7).

Jóia, cf. Zóia.

Júdele. Nf. Sudele 1591 Fragm. 140 (8), azi (im. din Mǎrgineni-Făgăraş 30), Zsudele 1758 (36),

Zsudele alias Boer 1651 Fragm. 809, Sudele 1758, azi (37), 1651 Fragm. 812, Sudele alias Kirlan

1758, azi (38), azi (41, 51, 57, 59).

— Dela titlul demnității, *jude* (cf. Iorga, Ist. pop. rom. I, 321-322). Cf. Județul.

Judéțul. Nf. Zsudeczul 1556

Pușc. Fam. I, 109, Sudetzel 1556

Fragm. 124 (43).

— Dela apelativul *județ*. Cf. Judele.

Jugărăr. Nf. Sugaran 1722 (2), azi (11).

— Dela *jugănar* = cal care *jugănește*, cel care « curătă » vitele.

Jugánu. Nf. Sugan 1763, 1788, azi (48), (im. din Toderița-Făgăraş 53).

— Dela *jugan* (N. de bou) < *jug*.

Jugáriu. Nf. țig. (2).

— Dela *jugar*, cel care face *juguri*.

Juguléț. Nf. Gyuguletz 1722 (43)

Júneu. Nf. Zsunku 1758 (18), azi (29), Sunku 1758, 1759 Iorga,

St. Doc., XIII, 113, 1789 azi (38), azi (im. din Beclinean-Făgăraş 43).

F e m : Júnca Nf. Sunka 1726 (18).

— Dela *juncă*.

Jurátu. Nf. Suratu 1747 Fragm. 552 (13).

— Dela titlul demnității *jurat*.

Jurél. Nf. Surelly 1771 Lupaș, Doc., 126 (41).

— Deriv. (cu suf. -e l) dela *jur*. Cf. Juratutu.

Jurecován. Nf. (12, 32, im. din Sâmbăta-Făgăraş 43).

L

Lábă. Nf. Labe 1726 (55).

Lábár. Nf. azi (53), 1729 Fragm. 150, Laber azi (55).

— Cf. germ. Laub e, Laub e b e r (Heintze, 224).

Lábu. Nf. (7), 1788 (19), azi (im. din Vlădeni-Braşov 44).

— Cf. Lábă, Labăr, cf. Leabu.

Lăcătüş. Nf. (3) Leketussu 1726,

Lakatusu 1766 (10), azi (12, 18), Leketus 1726, azi (28), azi (im. din Ileni-Făgăraş 32, 41, im. din

Ileni-Făgăraş 44, țig. 48, 51, im. din Ticusul-vechiu-Târnava 59).

— Ung. l a k a t o s (=mechanic) > rom. lăcătuș. Lăcătușii erau răspândiți și la sate (Iorga, Ind., 51).

- Láche**, cf. *Vasile*.
- Lăchioáié** 1800 Iorga, *St. Doc.*, XII, 193 (44). — Deriv.: (cu suf. -o a i e) din *Lachea* (< sl. *Lako* < *Lazar*) s. din *Vasi-lache*.
- Lăchița**. Nf. (10). — Deriv. (cu suf. -i ă) din *Lacu* (< slav. *Lako* < *Lazar*). Cf. și *Lăchioaie* s. mai curând *Leca*.
- Lálú**. Nb. *Lal* tig. 1511 Fragm. 86 (8). Nf. *Lal alias Gramă* 1763, (48). — Deriv.: (cu suf. -u t) *Lálút*. Nf. *Lelutz* 1696 Pușc., *Fam.* I, 110 (ap. Iorga, *St. Doc.*, XII, 150: *Lăluță*), azi (15). și Nf. *Lelúțiu* azi (14, 15). — Formă hipocoristică slavă *Lalo* (< *Lazar*, Maretić, LXXXII, 84).
- Lambescu**. Nf. (44). — Deriv. (cu suf. -e sc u) din forma hipocoristică *Lambu* (cf. și bulg. *Lambo*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 119) din *Haralamb*.
- Lâncea**. Nf. azi (im. din orașul București 44, 53, 63). — și Nf. *Lantsul* 1633 (63). — Din bulg. *Lamčo* (< *Haramampi*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 119).
- Lângă**. Nf. (im. din *Sercaia-Făgărăș* 44, 49, im. din *Vîstea de jos-Făgărăș* 51), *Lange* 1726, 1750 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 143, 1766, azi (56), 1726 (61). — Germ. *Lang*, *Lang* (?).
- Lăpădát**. Nb. *Lepadat* 1680 (1), 1766 (4), 1722 (7), *Lapadat* 1766, (10), 1789 (38), 1758 (44), 1788 (48), 1726 (55). Nf. 1766 (2).
- Láre**, cf. *Ilare*.
- Láselu**, **Lăteu**. Nb. *Latzkul* 1665 Pușc., *Fam.* I, 112 (8), *Laczku* 1726 (11, 14, 15), *Laczko* 1758 (18), 1726 (25), 1534 Veress, *Acta I*, 237, 1726 (26), 1726, *Latzko* 1789 (28), azi *Lascu* (29), 1726 (35), 1726 (37), 1758 (38), 1789 (39), 1726 (42), 1758 (44), 1726 (56), 1766, azi (57), 1726, azi (59), azi (60). — Nf. *Laczkul* 1680, *Lazk* 1726 (1), azi (12), *Laczko alias Kraja* 1758, *Laszku* 1771 Lupaș, *Doc.*, 126 (35), *Laczku* tig. 1726 (37), azi (41), 1639 Pușc., *Fam.* I, 173, *Latzko* 1788 (42), *Laczko* 1671 Fragm. 314, *Latzku* 1758 Fragm. 585 (57), 1726, *Lattzko* 1767 Fragm. 680, azi (im. din Grid-Făgărăș și din Veneția de jos-Făgărăș 61). — Deriv.: (cu suf. -ă u) *Lăscău*. Nf. *Leczkev* 1726, azi (56); — (cu suf. -o i u) *Lăscóiu*, *Lăteciou*. Nb. *Laczkony* 1530 Qu. II, 200 (57); — (cu suf. -o i -a s) *Lătecoiaș*. Nf. *Laczkojas* 1758 (37); — (cu suf. -u t) Nf. *Lăseút* (44, 45). — Slav. (srb. bulg.) *Lacko*, *Lasko* (< *Lazar* s. *Ladislav*, Maretić, LXXXII, 146, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 126). Pentru *Lăscău*, cf. ung. *Lászko*.
- Lăstún**. Nf. (im. din Rucăr-Făgărăș 24). — Dela numele păsării *lastun* = o varietate de rândunică.
Lătecoiaș		cf. <i>Lascu</i> .
Lăteciou		
Latrila , 1787 (1).		
- Láura**. Nb. azi, passim. — Neol. latinist, *Laura*.
- Laurénte**. Nb. azi (17, 37, 60). — Contaminare: *Laurentiu* + *Clemente*.
- Lauréntia**. Nb. azi passim.
- Lauréntiu**. Nb. azi passim. — Neol. latinist, *Larentiu*.
- Laurián**. Nb. azi passim, redat și *Laorian*, *Lăurean*.

— Neol. lat. *Laurianus*. Numele actual poate face aluzie și la eruditul nostru latinist *Treb. Laurian*.

Lavínia. — Nb. azi passim.

— Neol. lat. *Lavinia* (personalul mitologic, soția lui Aeneas).

Lázar. Nb. altădată des, passim, redat *Lazer*, *Lázár*, azi, passim. Nf. azi (1), *Lazer* 1680, 1766 (2), *Flujerás alias Lázár* 1758 (20), 1726 (30), azi (im. din Mohu-Sibiu 44, 45). Deriv.: (cu suf. -e l) *Lázárel*. Nb. *Lezerel* 1726 (28), — (cu suf. -i c ā) Nb. *Lázárică* (7); — (cu suf. -i c i u) *Lázárfeiu*. Nf. *Lazarits* 1766 (1), 1766 azi (2); — (cu suf. -u c) Nb. *Lázáruc* (5, 7).

— Hagiografia noastră numără trei sfinti cu acest nume, celebrați la 7.X, 7.XI, 17.X (Timuș, 493-495). cf. și 4.IV (Marian, *Se.*, II, 293).

Lázea. Nb. *Laze* 1726 (20). — Nf. azi (2), *Lazia* 1598 Fragm. 816, *Laze* 1726, *Laza* 1758, azi (20), azi (21, 29, 30, im. din Netot-Făgăraș 31, 33, 35), 1726 azi (40).

— Bulg. *Lazé* (< *Lazar*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 126).

Leábu. Nf. *Lebul* 1680, *Lyebu* 1726 (19), *Liabu* 1598 Pușc., *Fam. I*, 108, *Lyabul* 1614 Fragm. 815, *Ljabul* 1726, azi (20), 1726 (28), azi (29, im. din Netot-Făgăraș 30, 31, 33), *Lyebu* 1726 (35), *Lyabu* 1726, azi (39), azi (44), *Kinde alias Lyabu* 1758 (45). Si: Nf. *Lebu* azi (10, 13). Si: *Leába*. Nf. *Lyaba* 1598 Fragm. 816 (20).

Leácu. Nf. (im. din orașul Constanța 57). Cf. *Leahu*.

Leáhu. Nf. *Lehul* 1711 Barițiu I, 718, *Lyáhu* 1726 (59).

— Dela numele etnic *Leah* (< rus. *Ljach'ka*).

Leánca. Nf. *Lyankej* 1690 Dens. *Mon.*, 44, 1722 (8), *Lianyka* 1788, azi (45). Si: *Leáncu*. Nf. (38, 39), *Lyanku* 1758, 1771 Lupaș, *Doc.*, 126, azi (41), 1788, azi (42), azi (im. din Hurez-Făgăraș, im. din Ileni-Făgăraș 44), 1758 (45).

— Cf. bulg. *Lenka*, *Lenko* (Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 121).

Leánťă. Sprni. (19).

Lébu, cf. *Leahu*.

Léca. Nb. sec. al XVIII-lea Iorga, *St. Doc.*, XIII, 82 (13). Nf. azi (im. din orașul Iași 44). — Deriv.: (cu suf. -i t ā) Nf. *Lechita*, azi (44) (cf. și *Lăcăhiță*).

— Slav. *Lecka* (< Alexandru).

Lechita, cf. *Leaca*.

Lehet Budac și Dăian. Sprni. (26).

Lelút, cf. *Lalu*.

Lénciu. Nb. *Lencsu* 1726 (11). Si: *Lentya* 1758 (41).

— Bulg. *Lenčo* (< *Lenko* < *Elena*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 121).

Léndrea. Nf. (9).

— Deriv. (cu suf. -e a) din *Leandru*.

Lénea. Nf. *Lenya* 1789 (28).

— Dela abstractul *lene*.

Lénghel. Nf. (44).

— N. etnic ung. *Lengyel* (< Polonez).

Léni, cf. *Elena*.

León. Nb. azi, passim.

— Neol. occid. german (< grec. *Λέων*)

Leonida. Nb. azi, passim.

— Neol. gr. *Λεωνίδας*. Cf. și *Leon*.

Leónte. Nb. azi passim. Si: *Liónte* (27*).

— Gr. *Λεωντίς*.

Leontína. Nb. azi passim.

— Neol. occidental romanic (cf. it., fr.).

Lépșa. Nf. (30).

— Deriv. (cu suf. -ş a) dela slav.

Lepa (< լեպ «frumos», Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 151).

Lepșiti. Sprnc. li se zice locuitorilor din Veneția (59) de către cei din Părău (58).

— Cf. *lepșit* = maniac, smintit.

Léri, cf. *Valea* (i u).

Létea. Nf. azi (44), *Lecza* 1726,

Letza 1747 Fragm. 554, azi (63),

și Sprnf. **Let:** *Vasile Let* (45).

— Cf. germ. *Leitz e* (Heintze, 228).

Letiția. Nb. azi, passim. — Hippoc.: ([Le-]) Nb. **Títi, Tița** (33).

— Neol. din lat. *Lætitia*.

Léuca. Nf. *Lyoka* 1788, azi (33), 1788, azi (34), *Lioka* 1592 Fragm. 148, *Leoka* 1598 Pușc., *Fam.* I, 166 (49).

— Dela *leucă*, parte a carului.

Leușteán. Nf. *Leustyán* 1758 tig. (44).

— Dela numele plantei.

Libeg. Nf. (42).

Liba. Sprni. (46).

— Cf. *liba* ! interjecție cu care se cheamă sau se alungă gâștele, ung. *liba* = gâscă.

Líca. Nf. *Lika* 1726 (35), *Lyica* 1726, *Lika* 1758 (36).

— Bulg. *Lika* (< *E g l i k a*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 138).

Lícea. Nf. *Litea* 1702 Fragm. 486, *Litya* 1726 (63). și: **Líciu:** Nf. *Lics* 1726, 1758 (18).

— Formă hypocoristică bulg.

Liča, Ličo (< *Ljuto v o j*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 134).

Lídia. Nb. azi (44).

— Cf. grec. *Λιδία*.

Líe, cf. *Ilie*.

Lígia. Nb. azi (int. 26, 29, 43, 44).

— Grec. *Λίγεια* (numele unei sirene).

Limón ea. Nf. (im. din Câmpeni-Turda 44).

— Formă hypocoristică derivată (cu suf. -e a) din *Pante-limon s. Fi-limon*, cf. și bulg. *Limona* (Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 121).

Límpede. Nf. (8).

— Dela adj. *limpede*.

Lína, cf. *Călin a, Elena, Ilena, M argalina*.

Línea, cf. *Elena*.

Líneu. Nf. (44).

— Cf. bulg. *Linko* (< *Elena*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 121), germ. *Link* (Heintze, 229).

Língea. Nf. (im. din Boholt-Făgăraș 44).

Lingónța. Nf. *Lingoncza* 1758 (47).

Lingurár. Sprnc. *Lingurari* li se zice locuitorilor din Dejani (30) de către cei din Recea (32), celor din Margininea (37), de către cei din Toderița (48), și de către cei din Bucium (52). Nf. azi tig. (im. din *Şinca veche-Făgăraș* 30), tig. 1758, azi (46).

— Dela *lingurar* = 1. meșter care face linguri de lemn (mai ales Tigani), 2. o clasă de Tigani (DA., s.v.), cf. și Iorga, *Ind.* 24).

Líni, cf. *Elena*.

Línolțu, cf. *Liontu*.

Línta, cf. *Elena*.

Líonțu. Nf. *Lyionczu* 1726, *Lyolczu*, *Leoczu* 1758 (38), *Liontze* 1788 (45).

— Deriv.: din *Lion* < *Leon*, cf. srb. *Lijun*, *Lijon* (Rječnik, s.v.).

Lípu. Sprni. (33).

— Cf. *lip* = murdărie, râp (Furtună, *Cuv.*, 74).

Lísea. Nf. *Liszka* 1758 (44).

— Cf. *Lisa* (< *Elisaveta*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 121).

- Líșca**, cf. *I u l i ș c a*.
Liseánu. Nf. (9), *Liszan* 1766 (13), 1726, 1758 (37).
 — Deriv. (cu suf. -e a n u) dela NL. *L i s a*.
- Líta**. Nb. (fem.) (31).
 — Formă derivată (cu suf. -i ț a) dela *Cornelia*.
Lítă, cf. *I o a n*, *N i c o l a e*.
Literát. Nf. *Litterati* 1664 Pușc., *Fam.*, I, 109, azi (27), azi (im. din Luța-Făgăraș 44).
 — Trad. latină a numelui *D e a c*, cf. și *G r a m a*.
- Líju**. Nf. *Iorga*, *St. Doc.*, XII, 200 (44).
- Líúcă**, cf. *N i c o l a e*.
Liúcă, *Liúci*. Sprnc. li se zice femeilor din Drăguș (12) de către locuitorii din Viștea (14), bărbaților și femeilor din B.-Olteț (15) de către cei din Ucea (9).
 — Dela *liucă* = mătușă (Viciu, *Glos.*) « soră mai mare » (Păsă, *Glosar* 40), cf. și *liocă* = epitet dat oamenilor proști la România transdanubieni (Capidan, *DR.*, II, 536).
- Lívia**. Nb. azi, passim.
 — Neol. lat. *L i v i a* (soția împăratului August).
- Líviu**. Nb. azi, passim.
 — Neol. lat. *L i v i u s* (istoricul latin).
- Líza**, cf. *E l i z a*.
- Loghín**. Nb. azi, passim. Și: *Login*, *Longhin*.
 — Hagiografia noastră cunoaște cinci sfinti cu numele *Longin* (Timuș, 505-506). Forma *Longhin* e din grec. *Loghin*, *Login*, slave (cf. bulg. *L u g i n*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 126).
- Lólea**. Nf. *Lole* 1758 (20).
 — Cf. srb. *l o l a* = « longinus » (Iveković-Broz, s.v.) bulg. *L o l a* (Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 182).
- Lom**, cf. *A v i s a l o m*.
Lopátă. Nf. *Lopate* 1726, 1758 (40).
 — Dela numele uneltei *lopata*.

Lóti, cf. *S a r l o t a*.

Lotreán Nf. (1).
 — Deriv. (cu suf. -e a n) dela NT. (de râu) *Lotru*.

Lúbeniță. Sprnf. (27). Nf. (im. din Șercaia-Făgăraș 49, 51).
 — Dela apelativul *lubeniță*. Cf. *B o s t a n i*.

Lúca. Nb. altădată (din sec. al XVIII-lea) des, passim, azi passim. Nf. *Luka* 1689 Pușc., *Fam.*, I, 171 (31), azi (38, im. din Todești-Făgăraș 44, 48, 53, im. din Tânțari-Brașov, 56), 1633 (62).
 — După numele Sf. Apostol și Evangelist, celebrat la 30.VI; cf. și alți sfinți cu acest nume (Timuș, 507-512).

Lúcă, cf. *D a n i l ă*.

Lúcaeiu. Nf. (50).
 — Ung. *L u k á c s*, slav. *L u k a ě*.

Luchián, cf. *L u c i a n*.

Lucia. Nb. azi, passim. Cf. și Nf. *Lucci* 1820 Metes, *VA*, I, 277 (12), *Lucsa* 1726 (55).
 — Neol. latin *L u c i a*. Cf. totuși și numele sfintei, celebrat la 6, VI (Timuș, 512-513).

Lucián. Nb. azi, passim. Și: *Luchian*, *Luțian* (20).
 — Neol. latin, *L u c i a n u s*. În hagiografie se cunosc mai mulți sfinti cu acest nume, cf. Timuș, 513 514. Forma *Luchian* e luată (din grec.) după numele calendaristic, *Lucian* (< lat., pronunțat românește), *Luțian* (din lat. pronunțat nemțește).

Lueréția. Nf. azi, passim. — Hippo c.: ([Lu-]c[r]eți[a]) Nb. *Chéti* (27).

- Neol. lat. *L u c r e t i a*.
Luceș. Nf. *Lukus* 1726 (26).
Ludovíca. Nb. azi, passim. Si:
Lodovíca. — H i p o c.: ([Ludo-])
Nb. *Víca* (27, 33).
— Formă fem. din masc. *Ludovic* < germ. *L u d w i g*.
Lúdu. Nb. 1726 (26). Nf. 1758
(20), 1758, azi (26), azi (27, 29),
1726 (30), 1726 (36), 1726, azi
(37), 1726 (42), azi (im. din Be-
clean, *Luța-Făgăraș* 44, 47), 1726,
azi (im. din *Mărgineni*, Beclean-
Făgăraș 55).
— Bulg. *L u d o* (< l u d « nä-
risch », Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*
151).
Lufrát. Nf. *Lufratje* 1722, *Lu-
fratyi* 1771, *Lupaș*, *Doc.*, 126,
1788 (33).
— Compus din *lu* + *Frat* (cf.
DR., VII, 171-172).
Lúiza. Nb. azi (44). Si: *Luise* (44).
— Germ. (< franc. < germ.)
L u i s e.
Lulea. Nf. *Lülé* 1633 (63).—D e-
r i v.: (cu suf. -e i c ă) Sprni. *Lu-
léică* (53).
— Dela *lulea* = pipă (cf. *P i p a*).
Lunáti. Sprnc. « se zice că ar
fi scos luna din fântână cu căr-
ligul » (28).
— Cf. *lunatec* = (individ) cu idei
bizare, zănatec. Cf. snoavele care
circulă pe socoteala locuitorilor
din unele sate, cari ar fi scos luna
din fântână cu cărligul (*DR VIII*).
Lúncă. Nf. *Lunke* 1726 (58).
— Dela apelativul topic *luncă*.
Lúngu. Nf. azi (țig. 2, 4), 1726
(14), azi (35, 36, 49, 60, im. din
Sebeș-Făgăraș 61, im. din Cuci-
ciulata-Târnava mare 63).—D e-
r i v.: (cu suf. -o c i u) *Lungóiu*.
Nf. *Lungocs* 1726, 1812, azi (25),
1722, azi (31), 1788 (33), azi (44);
— (cu suf. -o i u) Nf. *Lungóiu* (4).
C o m p u s : Sprni. *Hel lung* 1788
(43).
Lupetruț, cf. *P e t r u*.
Lúpu. Nb. altădată des, passim,
redat: *Lupul*, *Luppul*, (tradus în
ung.) Nb. *Farkas* 1726 (28), etc.—
Sprnf. *Lupi* « oameni lacomi » (27,
30, 46, 58). — Nf. 1726 (1), 1726,
azi (2), 1726 (3), 1680, 1726 (4),
1722 (7, 9), 1680, 1787, azi (10),
1511 Fragm. 84, 1726, azi (11),
azi (16), 1726 (20, 22), 1726 (24),
azi (25, 29, im. din *Copăcel-Făgă-
raș* 33), 1758, azi (35, 36), azi (38),
1758 (40, 42), 1726 (43), 1808,
azi (im. din Becline, im. din Po-
rumbac-Făgăraș 44, țig. 46), 1722
(48), 1766, azi (56), 1726 (59),
1789 (60), azi (61). Si: Nf. *Lúpa*
1680 (1), 1766 (3), 1680, 1726 (10).
— D e r i v.: (cu suf. -a n) Sprnf.
Lupán (27); — (cu suf. -ă u) Sprnf.
Lupáu (27); — (cu suf. -e a) Nf.
Lúpea 1680, azi (3); — (cu suf.
-e c i u) *Lupéciu*. Nf. *Lupecs* 1726
(37); — (cu suf. -e n c i u) Nf.
Lupéciu azi (6), *Lupencsu* 1758
(37) (cf. *L u p e c i u !*); — (cu suf.
-e n c -e a) *Lupécea*. Nf. *Lupenca*
1726 (55), 1726 (37); — (cu suf.
-ə o a i e) *Lupoáie*. Nf. *Lupoajii* 1680
(3), *Lupoae* 1711 Barițiu, I, 721,
Lupoje 1726 (18), 1758 (19), 1726
(39); — (cu suf. -ș a) *Lúpsa*. Nf.
Lupsa 1726 (35); — (cu suf. -ș o r)
Nf. *Lupsór* azi (8), *Lupsor* 1726,
azi (11); — (cu suf. -ș o r -e a)
Lupsórea. Nf. *Lupsore* 1726 (11).
— Dela numele animalului, cf.
S. Pușcariu, *St. Istrorom.*, II, 289,
DR., VI, 525; pentru *Lupsa* cf.
Drăganu, *Suf.* -șa, 21.
Lúscă. Sprni. (27).
— Dela *lușcă* nume ce se
dă unei oi cu lâna albă (CADE).

- Lustroaie**, cf. *S t r o e*.
Luteán, Nf. (12).
 — Deriv. (cu suf. -e a n) dela
NL. *L u t a*.
Luſján, cf. *L u c i a n*.
- Luxíta**. Nb. (18).
 — Deriv. (cu suf. -i t a) din
radicalul hipocoristic *L u x-* (<
R u x a n d r a).
Lygia, cf. *L i g i a*.

M

- Macárie**, Nb. *Makaria* 1787 (1).
 — După numele sfântului celebrat la 19.I (Timuș, 515-520).
 Din slav.
Măcău. Sprni. (« mare și greou » (27).—Nf. (2).
 — Dela *măcău* = măciucă (*DR.*, I, 278), « *toiag* » (*T. Papahagi, M.*, 224, *Tiplea, P. pop.*, 51), în sens figurat « coada calului tunsă cu totul de păr » (*Ciaușanu, Glos.*, 38), « organul genital la cal » (*Pașca*, în *DR.*, V, 311), (în Moldova) « *voinic* » (com. A. Tomiac), « om care face vorbă multă și treabă puțină » (*Pașca, Glosar*, 40); și n. de câne (*H.*, II, 28).
Macaveiu. Nb. *Makavej* 1766 (1), *Makave* 1766 (10), azi passim. Nf. *Makavej* 1766 (4), azi (im. din *Teaca-Mureș*, 44), 1758 (45), azi (49, 60).
 — După numele *Sf. Macavei*, celebrat la I.VIII. Din slav.
Macedón. Nb. *Matyedon* 1788 (19), 1766 (56), *Matzedon* 1750 Fragm. 560 (62). — Nf. azi (56).
 — După numele vestitului personaj din literatura populară, Alexandru Macedon; cf. și *Sf. Macedonie* (Timuș, 521).
Măcia. Nb. (44).
 — Cf. rad. sl. *M a -č-* (< *E m a -n u e l, M a r c u, M a r etić*, LXXXII, 111).
Măcinica. Nb. (33, 35, 40).
 — După numele *Sf. Maria Mucenica*, a căreia zi (17.VII) e *ti-* nută în mare cinstă de poporul nostru (*Pamfile, Să.*, 185 s. u.).
Măciucán. Nf. *Mecsukan* 1726 (11), *Matsukan* 1758 (22), 1726 (25).
 — Deriv. (cu suf. -a n) dela **Măciucă*, cf. *M ā c ā u*.
Măeoș. Nf. (im. din *Boroșineul mic-Trei-scaune* 51).
 — Ung. *m á k o s* (< *m á k* = mac).
Maerína. Nb. 1884 (27).
 — După numele *Sf. Maerina*, celebrat la 19.VI. (Timuș, 521-522)
Macrís. Nf. (im. din *Arpașul de Jos-Făgăraș* 4).
 — Dela numele plantei.
Mácrú. Nf. *Makro* 1726, *Makru seu Tyika* 1758 (41).
 — Adj. *macru* = slab, fără grăsimi.
Madaras. Nf. *Harabal alias Madarasz* 1726 (11).
 — Din ung. *m a d a r á s z* « păsărar ».
Mădărél. Nb. *Mederél* 1726 (1).
 — Din ung. *m a d á r* = pasăre, deriv. cu suf. -e l.
Madóiu. Sprnf. (45).
Maſtódia, cf. *M e t o d i e*.
Maga. Nf. (28), 1722, azi (33), 1788, azi (34).
 — Bulg. *M a g a* (< *M a g d a l i n a*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX* 126).
Măgădán. Nf. *Megedan* 1726, *Magadan* 1766, azi (1).

— Cf. *măgădan* = « vlăjgan, om mare, voinic » (Ciaușanu, V.), fig. « imbecil, prost » (Pontbriant, TDRG).

Măgălina, cf. Magdalina.

Mágda. Nf. (im. din Noul Român-Făgăraș 56).

— Formă hipocoristică slavă din *Magdalina* (Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 126).

Magdalina. Nb. *Magdalena* 1766 (3), *Măgdălina* 1727-1728 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 43-44 (8). Azi: Nb. *Margalina* passim, și *Mărgălina*, *Măgălina* (2). — *H i p o c. :* ([Marga-]) Nb. *Lína* (33); — ([M[argal]-]ina) Nb. *Mína* (58).

— După numele sfintei *Maria Magdalina*, celebrată la 22.VII (Timuș, 538-540).

Máger. Nf. *Magyir* 1680, *Magyer* 1688, 1787 (3).

— Cf. N. etnic ung. *M a g y a r* (= Ungur), sau mai curând slav. *m a g e r k* = « coquus », cf. Miklosich, *Die slavischen Personennamen aus Appellativen*, p. 199.

Măgúrcea. Nf. *Magurcsa* 1788 (19).

Măgureánu. Nf. (8, 35).

— Deriv. (cu suf. -e a n u) dela Nt. *Măgură*.

Mă'ia. Sprni. (fem.) (21).

Máieu. Nb. *Mayko* țig. 1511 Fragm. 86 (8). — *D e r i v. :* (cu suf. -a n) *Măicán*. Nf. *Majkan* 1758 (46).

— Cf. srb. *M a j a* (< *M a k s i m* Rječnik, s.v.).

Măicúte. Sprnf. (« spun măici cu tă în loc de mama ») (33).

Máier. Nf. (4, 8, im. din B.-Olteț-Făgăraș 14, im. din Voila-Făgăraș, 44, 45), 1766 azi (51); (59, 60), *Mayrul* 1722 (62). — *D e r i v. :* (cu suf. -a n) *Măierán*. Nf. *Mejeran*

1726, *Majaran* 1766 (1), 1766, *Majeran* 1787 (2), 1758 (46).

— Germ. *M e i e r* (Kisch, *Nam.* 85). Cf. și *M a i o r*.

Mailat. Nf. *Majlat* 1726 (18), *Meilatt* 1726, *Majlath* 1758 (20), *Majlat* 1789, azi (28), *Mailat* 1452, 1559 Fragm. 59, 61, 811, *Majlad* 1726, azi (30), azi (im. din Dejani-Făgăraș 34), *Meilát* 1726 (36), azi (40), *Majláth* 1758 (42), azi (im. din Berivoiu mic-Făgăraș, im. din Sona-Făgăraș 44), *Mailad* 1509 Fragm. 76, Veress, *Acta I*, 98, *Maylady* 1511 Fragm. 79 (61), 1633, 1722 *Majlat* 1750 Fragm. 559 (62).

— În legătură cu originea etimologică nelămurită încă deplin, cf. întreagă bibliografia la Drăganu *Rom. în sec. IX-XIV*, 180-181, unde se propune slav. *m o j* (= meus) + Npers. *L a d* (< *Vlad*).

Máior. Nf. (im. din Săcel-Târnava mare 44, 47).

— Forma latinizantă a lui *Maier* în actele oficiale ungurești (ap. Kisch, *Nam.*, 85). Cf. *M a i e r*.

Mais. Nf. (56).

Máiu. Nf. *Maju* țig. 1758 (44).

— Srb. *M a j o* (< *M a x i m*, Rječnik, s.v.). Cf. *M a i c u*.

Măláiú. Nf. *Malaj* 1688, 1726, *Malaj* 1766 (2), 1726 (26), 1633 (63). Si: **Măláia**. Nf. *Melaja* 1626 (26). — *C o m p u s :* *Mălaiu mare*. Nf. *Melaj Mare* 1726 (51).

— Dela apelativul *mălaiu*, aplicat, ca poreclă unui om moale.

Mălángă. Nf. (5).

— Cf. *malanca* (< rut. *m a l a n k a*), numele dat unui băiat deghizat în fată, în regiunile (Moldova și Bucovina) unde e obiceiul de a se umbla pe la casele oamenilor în ajunul Anului nou s. al

Bobotezei (cf. Bogrea, *DR.*, IV, 895).

Măleūt. Nf. *Malkutz* 1758 ţig. (44).

— Deriv. (cu suf. -c u t) dela moale (?).

Măldărēt. Nf. *Maldaretz* 1722 (7).

Mălin. Nf. 1758 (18), azi (im. din Sercăita-Făgăraş 50). — D e r i v.: (cu suf. -e a s ă) Mălineásă. Nf. *Malinasz* 1726, 1758 (37); — (cu suf. -e s c u) Nf. Mălinéșeu (im. din Călineşti-Suceava 44).

— Dela numele plantei, *mălin* «Syringa veris».

Mămăligă. Nf. *Mamaliga* 1726 (56, 57).

— Cf. *i-o mămăligă crudă* = e moale la lucru (despre oameni) (Ion Cr., VI, 152, TDRG). Cf. Băbăligă.

Mămăcea. — Nf. *Mamucka* 1722 (50).

— Dela *mama* (?), s. mai curând *ma[i]mucă* = maimuță.

Mămălă, cf. M a m u l e a.

Mamălea. Nf. *Mamuli* 1726, *Mamole* 1766, azi *Mămălă* (56).

— Srb. M a m u l a (Rječnik, s. v.), deriv. (după Drăganu, *Rom, în sec. IX-XIV*, 557) din slav. *m a m a*.

Manáše. Nb. azi passim (rar). Nf. (58).

— Slav. *Manasi* (< grec.).

Maneériu. Nf. (23, 28).

— Cf. Mănicer.

Mâneiu. Nf. *Mancsu* 1722 (8), *Mantsu* 1726 (11), azi (14), *Manczui* 1633 (59). — Sprni. (14). — D e r i v.: (cu suf. -u l e a) Mânciulea. Nf. *Mencsulja* 1726 (3), *Mantsulya* 1758 (46), *Mencsula* 1726, azi (58), *Manczulie* 1633 (62).

— Bulg. M a n č o (< M a n u i l Weigand, *Şb. XXVI-XXIX*, 126).

Mâneūş. Nb. *Mankus* 1726 (18).

— Cf. bulg. M a n k o (< M a n u i l, Weigand, *Şb. XXVI-XXIX* 126).

Mandán. Nf. (6, im. din Cârtișoara-Făgăraş 44).

— Deriv. (cu suf. -a n) dela *Mandu* (< M a n d o, Weigand, *Şb. XXVI-XXIX*, 126).

Măndeal. Nf. *Mangyál* 1787, azi (1).

— Germ. M e n d e l (cunoscut în regiune (2).

Mandravél. Nf. (im. din Apoldul mic-Sibiu 44).

Mândru. Nf. *Mindro* 1726 (26).

Şi: Mândra. Nb. ţig. (1, 51). Nf. *Mundre* 1722 (16). — D e r i v.: (cu suf. -e a) Nf. Mâ'ndrea (16, 20, 40); — (cu suf. -e a n, dela Nl. *Mândra*) Nf. Mândreán azi (44), *Mindran* 1726, *Mundran* 1766, 1789 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 143 (56); — (cu suf. -o c dela Npers. *Mândru*) Mândrée. Nf. *Mindrok* 1726 (20); — (cu suf. -u l u t) Sprnf Mândrulút (44).

— Dela adj. *mândru*, -ă = frumos.

Mânea. Nb. altădată des, passim. Redat și: *Many*, *Mani*, *Mane*. Nf. *Majna* 1726 (20, 30), 1722 (32), *Mány* 1520 Fragm. 99, azi (im. din Comarnic-Prahova 58). Şi: Mâniu. Nb. *Manyu* 1758 (20), 1726 (59). — D e r i v.: (cu suf. -e a s ă) Mâneásă. Nf. *Meniasze* 1680, *Meniszi*, *Menyasze* 1688, 10 fam. *Menyeszi* 1726, *Manesz*, *Munyeszi* 1766, *Manyeszi* 1787 (1), *Manyesze* 1758 (28), *Mányesze alias Manta* 1758 (35); — (din Mâneásă cu suf. -e a) Manésea. Nf. azi (27, 38); — (cu suf. -e ş din Manea) Mânés. Nf. *Manyes* 1722 (16), 1726 (18), *Manes* 1509 Fragm. 76 (61); — (cu suf. -i c) Nf. Mănicé (im.

din Noul-Român-Făgăraș 14);—(cu suf. -i c -e l) **Mânicél.** Nf. *Menitsel*, *Manicsel* 1758 (18, 19);—(cu suf. -i g ā) **Mâniiga.** Nf. *Manyga* 1766 (56);—(cu suf. -i l ā) Nb. **Mânilă.** *Manyila* 1751 Fragm. 87 (41).—Nf. *Mnyile* (!) 1788 (43);—(cu suf. -i ș o r) **Mânișór.** Nf. *Menissor* 1788 (44);—(cu suf. -i ț i u) Nf. **Manițiu** (8).

— Bulg. **Manjo** (< *Manuil*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 126).

Mâ'nea. Nf. (im. din Ileni-Făgăraș 44, 31, 36), *Munea* 1763 (48).

Mânicer. Nf. *Menicser*, *Meniczer* 1726, *Maneser* 1758, *Manicser*, *Municser*, *Municser* 1788 (19). Cf. **Mănicel.**

Mâniiga, cf. *Manea*.

Manoîl, cf. *Emanoil*.

Manoláche. Nb. *Manolachie* 1766 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 183 (17).

— Deriv. (cu suf. -a c h e) dela *Manole* (< *Emanuil*).

Mánta. Nf. 1726, azi (11), 1726 (30), *Mante* 1726, *Manta* 1758, azi (35), 1788, azi (45), 1642 Fragm. 261 (52), azi (55). Si: Nf. *Mántu* 1823 Fragm. 790 (63). Deriv.: (cu suf. -u l e a) Nf. *Mantúlea* 1743 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 172 (51).

— Cf. bulg. **Mantó** (Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 183).

Mântéiu. Nb. sec. al XVIII-lea, Iorga, *St. Doc.*, XIII, 207.

— Contaminare între *Mateiu* + *Mantu*.

Mánu. Nb. 1654 Fragm. 296 (12), 1582 Veress, *D. II* 220, 1590 Pușc., *Fam.*, 156 (23), 1534 Fragm. 106 (35), 1771 Lupaș, *Doc.*, 126 (40), 1592 Fragm. 148 (49).—Nf. azi (9) 1766 (11), azi (15, im. din Mărgineni-Făgăraș 20, tig. 28, 40, 41, 49, 56).—Deriv.: (cu suf. -o i u). Nf. **Mânóiu** (35).

— Bulg. **Mano**, srb. **Man** (< *Manuil*).

Mânzálă. Nf. (9).

— Dela *mânzală* *mânjală* vopsea, materia cu care e mânjit un lucru; aluat de sămânță de în sau de tărâțe fierte în apă și amestecate cu untură, cu care se udă și urzeala de cânepă.

Mâ'nzu. Sprni. (33).—Deriv.: (cu suf. -o c) *Sprnc.* **Mânzoci** se numesc locuitorii din Comăna de jos (63).

— Dela numele animalului.

Márcea. Nf. azi (17), *Marcsa* 1726, *Martsa* 1758 (18). Si: **Márciu.** Nf. *Marcsu* 1726, *Martsu* 1758 azi (38).

— Cf. srb. **Märč**, -i č (Rječnik, s.v.), alb. (< slavă) **Mărčo** (< *Marko*).

Marcél. Nb. azi (int. 14, 26*, int. 44, 45*). Si: Nb. **Marcéla** azi, passim.

— Neol. latin, **Marcellus** (fiul Octaviei, adoptat de August).

Márcu. Nb. altădată din sec. al XVII-lea, azi, passim. Nf. *Márk* 1726, 1766, 1787, azi (1), *Marku* 1766, azi (3), 1726, azi (4), 1722, azi (8), 1726 (11), azi (im. din Iași-Făgăraș 16), 1758 (19), azi (24), 1726, *Marku alias Szimány*, *Iuon Marku mutato nomine Dregics* 1758, *Marku alias Szokatsu* 1789 (28), azi (30), *Marku alias Kolceru* 1758 (36), 1633 Pușc., *Fam.*, II, 24 (38), 1726 (42), 1671 Fragm. 313, azi (43), azi (im. din Cârta, im. din Recea-Făgăraș 44), 1788, azi (45), azi (im. din Galați-Făgăraș 49), 1766, azi (im. din Grid-Făgăraș 51), azi (im. din Voila-Făgăraș 55, 57).—Deriv.: (cu suf. -o i u) **Mărcóiu.** Nf. *Markoj* 1633 (62);—

(cu suf. -u l e t) Nf. Mărculeț (im. din Crăciunel-Târnava mică 51).

— După numele Sf. Evangelist celebrat la 25.IV. Hagiografia mai remarcă 17 sfinti cu acest nume (cf. Timuș, 529-534). Numele e foarte răspândit în Balcani.

Mardán. Nb. 1789 (13), 1758 (18, 19, 22). Nf. azi (17, 20), *Merdan* 1726 (63).

— Deriv. (cu suf. -a n) dela srb. **Marda** (< *Mardarie*, Rječnik, s.v.).

Mardária. Nb. (fem.) (7).

— Formă feminină dela masc. *Mardarie*.

Máreș. Nf. *Sztojkicza alias Mares* 1680 (1), *Maris* 1758 (21), azi (im. din Iași-Făgăraș 27), azi (29), *Maris* 1726 (30), azi (33), *Mayres* 1534 Veress, *Acta I*, 237, *Mares* 1588 Fragm. 136, 1590 Pușc., *Fan.*, I, 158, azi (39), *Maris* 1726, *Mareș* azi (40), *Mares* 1788, azi (44), azi (56), *Maires* 1633 (62).

— Srb. **Mareš** (Rječnik, s.v.). Cf. și adj. rom. *mare*.

Margalína, cf. *Magdalena*.

Margaréta. Nb. azi int., passim.

— Cf. *Sf. Fecioară Margareta* (Timuș, 534); cf. protagonista din «Faust»; cf. și numele floarei.

Marghióala. Nb. passim.

— It. **Mariuolla** (intrat la noi în sec. al XVIII-lea, prin filiație neogreacă).

Mărgineán. Nf. *Mardsinan* 1758 (25), azi (im. din Marginea-Făgăraș 42, 45, 49).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Marginea*.

Mărhao. Nf. *Marhau* 1788, azi (45).

María. Nb. altădată și azi des, passim. Nf. *Marie* 1758 (19). — Dericiv.: (cu suf. -i c a, cf. bulg. *Marijka*, Weigand, ſb. XXVI-XXIX, 127). Nb. **Mărica**, *Marića* 1766 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 184, 1795 ib. XII, 191 (17), azi passim.; — (cu suf. -i c -i c a) Nb. **Măricfea** azi passim; — (cu suf. -i o a r ā) Nb. **Márioára** azi passim; — (cu suf. -i t a, cf. sl. *Marića*) Nb. **Marita** 1789 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 113 (52), azi passim, **Mărīta**, azi passim, **Măriti** azi passim; — (cu suf. -i t -i c a) Nb. **Măritica** azi (15); — (cu suf. -i s c ā, cf. ung. *Mariiská*) Nb. **Marışca** 1847, azi¹⁾ (27); — (cu suf. -u c ā) Nb. **Măriucă**, azi passim; — (cu suf. -u t ā) Nb. **Mariúta** azi passim; — (cu suf. -u t -i c ā) Nb. **Măriuțică**, azi passim. — Hippo.: (*M[ari]ja*) Nb. **Míra** (2, 22, 29); — ([Mări-]) Nb. **Oára** (2, 21, 29); — ([Mă-]) Nb. **Ruſica** (22, 27, 28, 29, 48); — ([Ru-]) Nb. **Tica** (22, 57); — ([Mări-]) Nb. **Úta** (57); — ([Mă-]) Nb. **Ríti** (33); — (*M[ar]i-jiti*) Nb. **Míti**; — (*Măriu-[co]*) Nb. **Măriú** Haneș, *T. O.*, 33 (12); — ([Mări-Juca]) Nb. **Úca** (63).

— *Sf. Maria* e una din sfintele față de care poporul nostru are mai mult respect. Câteva sărbători mari (1.IV, 22.VII, 5.VIII, 8.IX, 21.XI) au mijlocit răspândirea mare a numelui la noi. Și la popoarele balcanice numele e foarte răspândit.

Marián. Nb. altădată passim. Nb. azi (45, țig. im. din Vad-Făgăraș 46, 48, 49, 59, 63).

— Bulg. **Marian** (< *Maria*, Weigand, ſb. XXVI-XXIX, 127).

¹⁾ Numele se dă numai bivolițelor (27).

- Mariéta.** Nb. azi (44).
— Neol. fr.
- Marín.** Nb. 1766, *Marind* (!) 1787 (1), 1787 (2), 1680, 1787 (10), 1758 (18), azi passim. Nf. *Marin alias Kopács* 1688 (4), 1722, azi (7), azi (9, 12, 13, 16, 18, 24, 27), 1658 *Fragm. 817* (50).—D e r i v.: (cu suf. -e a s ā) *Mărineásă*. Nf. *Merineszi*, *Marineszi* 1766 (1); — (cu suf. -e s c u) *Marinéscu*. Nf. *Meriniszkul* 1680, *Merineszkul* 1688 *Merinyeszk* 1726, *Marineszk* 1766, *Marnyeszk alias Pop* 1787, azi (1), azi (im. din Giuleşti-Vâlcea 44, 45); — (cu suf. -i c ā) Nb. *Mărinică* 1708 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 55 (15), azi passim; — (cu suf. -i t ā) Nb. *Marinítă* 1795 Iorga, *St. Doc.*, XII, 191 (44); — (cu suf. -i u c) Sprnc. *Măriníuc* li se zice locuitorilor din Copăcel (35) de către cei din Ileni (41).
- Slav. *Martin* (< *Marija*).
Mărína. Nb. 1688, 1766, 1789 (1), azi passim.—H i p o c.: ([Ma-]rina) Nb. *Rína* (33).
— Dela numele *Sf. Marina Mucenica*, celebrată la la 17.VII (Timuș, 545-546), din slav.
- Marínea.** Nb. *Marinka* 1766 (1), 1788 (24, 42), 1766 Aron, 21 (44), *Marjinka* 1788 (48). Azi passim. Nf. 1722 (49).—D e r i v.: (cu suf. -a š, dela forma masc. *Marincu*) Nf. *Marineás* (14); — (deriv. cu suf. -o i u dela aceeași formă) Nf. *Marineóiu* (56).
— Srb. bulg. *Malinka*.
- Márius.** Nb. azi int., passim.
— Neol. latin, *Marius*, famos general roman, învingătorul lui Iugurta.
- Márta.** Nb. altădată, azi passim.
- După numele *Sf. Marta, sora lui Lazar*, celebrată la 4 și 9.VI (Timuș, 548).
Martíán. Nb. (57).
— Dela *Marcia* n, nume purtat de 12 sfinti (Timuș, 527-529).
Martilian. Nb. (7).
— Neol. latin.
- Martín.** Nb. 1787 (2), 1726 (30), 1758 (46, 47), azi passim. Nf. *Mertin* 1726 (19), 1722, azi (32), 1726 (46), azi (50), 1766 (51).
— După numele sfântului celebrat la 14.IV. Din slav.
- Martíneu.** Nf. (1).
— Bulg. *Martinko* (< *Martin*).
- Márton.** Nf. (36, im. din Sebeș-Făgăraș 42).
— Ung. *Mártón* (= *Martin*).
Măruntălu. Nf. (im. din Breaza-Făgăraș 30).
— Deriv. (cu suf. -e l) dela adj. *mărunt* = mic de statură.
- Márza.** Nb. *Mürza* 1722 (6), *Murza* 1758 (44).
— Bulg. *Mrz a* (< *m r ū z* = «abominatio», Miklosich, 292), srb. *Mrz a n* (Maretić, LXXXI, 99) de origine turco-tătară (Bogrea *I Congres*, 83).
- Másár.** Nf. azi (2) *Maszar* 1766, azi (3).
— După îndeletnicire (cf. Iorga, *Ind.*, 61).
- Mătără'ngă.** Nf. (im. din Rameț-Alba 49).
Mățău. Nf. *Meczeu* 1680, *Meczeu* 1688, *Mecseu* 1726, *Matzo* 1766, azi (1), *Metzev*, *Metzeu* 1726, azi (56).
— Deriv. (cu suf. -ă u) din **Maťu* < bulg. *Maco* (< *Matej*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 127).
Măte de oaie. Sprnf. (« oameni zgârciți ») (46).

— Supranumele ironizează zgârcenia indivizilor, care se multumesc cu o ciorbă de mațe de oaie.

Măteiás. Nb. *Mátyás* 1726 (58). — Nf. *Mátyás alias Pampu* 1758 (22), *Metyas* 1726, *Metjas*, *Matyás* 1758 (24).

— Cf. ung. *Mátyás* (= Mateiu) srб. *Matiijaš* (Maretić, LXXXII, 94). Cf. și *Mateiás*.

Matéiu. Nb. altădată (din sec. al XVII-lea) des, passim, redatăt *Matej*, *Mátej*, *Mattheus*, *Mattej*, *Matyej*, *Mattyej*, *Matthej*, *Maftyej*, *Mafte*, *Maty*, *Mettej*; azi passim. — Nf. azi (im. din Fântâna-Târnava mare și orașul Giurgiu 44). — Deriv.: (cu suf. -aș) Nf. *Mateiás* (25); — (cu suf. -eș) Nf. *Matéés* (5), *Matyies* 1788 (24); — (cu suf. -escu) Nf. *Mateéescu* (im. din Vălenii de Munte-Prahova 55); — (cu suf. -u că) Nb. *Mateiică* (33). — Hippoc.: ([Ma-]) Nb. *Téiu* (33); — Nb. *Teúcă* (33).

— Hagiografia înregistrează doi sfinti cu acest nume: *Apostolul*, celebrat la 24 s. 25.II și *Martirul* (Timuș, 555-558, Baudot, 455). Din grec. *Μαθθαιος*.

Matic. Nf. (29, 44).

— Un deriv. (cu suf. -ic) din *Matu* (< srb. *Мато* < *Mateiu*, Miklosich, 287)?

Matilda. Nb. (32, 45, 61).

— Neol. germ. *Mathilde*.

Máťu. Nf. *Mützul* 1722, azi (11).

— Dela *mát* = motan; cf. *Motoc*.

Maxím. Nb. *Maxin* 1787 (1), *Maxim* 1726, *Magszin* 1787 (2), *Maxim* 1766 (10), 1789 (13), 1726 (14), azi passim. Nf. azi (16), *Maxin* 1726, *Makszin* 1758 (26), azi (im. din Căligi-Roman 44).

— După numele *Cuviosului Părinte Maxim Mărturisitorul*, celebrat, după calendar, la 21.I.

Maximilián. Nb. (int. 5, 31, 44).

— Neol. lat. *Maximilianus*.

Mázgári. Sprnc. li se zice locuitorilor din Boholt de către cei din Galați (45). Deriv.: (cu suf. -e a n) Nf. *Mázgäreán* (im. din Făgărăș 24, 55).

Meceán. Nf. *Metyán* 1788 (44).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nf. *Mecea* (Togan, 140).

Médru. Nb. 1758 (35).

— Din [De-] *metrius*, păstrat în românește ca nume de sărbătoare. După unii (P. Papahagi, în *Dunărea*, I, 64-67), e o formă metatezată din *Demetru*. Pentru forma cu *e* netransformat în *ă* după labială, cf. Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, p. 100.

Mehera. Nf. 1690 Dens. *Mon.*, 44 (8), 1726 (11, 35). Sf: *Mohera*, *Muhera*, *Muera* 1758 (24, 35).

Melánia. Nb. azi passim.—Hippoc.: (Mela[nia] + suf. -ița) Nb. *Melița* (38).

— Neol. din grec. *Melavía*, luat dintr-o limbă occidentală (cf. it.). Numele e cunoscut și în hagiografie: *Melanía curvoasa*, celebrată la 8.VI, 31.XII (Timuș, 567-569).

Meléte, cf. *Meletiie*.

Melétiu. Nf. 1771 Iorga, *St. Doc.*, XIII 150 (21). Sf: Nf. *Melete* (18).

— Grec. *Μέλητος* (poet tragic, acuzatorul lui Socrat). Cf. și srb. *Meleta* (< grec. *Melētē*, Rječnik, s.v.), grec. *Melētē*.

Melínte. Nb. 1766 (4), azi *Milente* (44). — Nf. (1). Sf: Nb. (fem.) *Milintia* (55).

— Srb. *Melentija* (Rječnik, s. v.).

Melitón. Nb. (30), *Militon* (26, 27, 53).

— Grec. *Mελίτων*.

Méra. Nf. 1726 (24).—Deriv.: (cu suf. -a ș c -a n) Nf. Mereșcánú (im. din orașul Iași 44); — (cu suf. -ă u -u ț) Nb. (?) Merăuț sec. XVIII Iorga, *St. Doc.* XIII, 53 (34).

— Srb. *Mera* (< turc., Rječnik, s. v.).

Mercán. Nf. *Merkány* 1669 Fragm. 385, 1726 (59).

— Cf. n. de bou *Miercan*.

Mereșcánú, cf. *Mera*.

Mésaroš(iu). Nf. azi (30, 36, 37, 40), *Mészáros* 1726, azi (44). Si: Nf. *Mesareş* (20, 30).

— Ung. *mé sz a r o s* (> reg. rom. *misărăș*) — măcelar. Cf. Fleșař.

Meșota. Nf. (im. din orașul Brașov 44).

Deriv. (cu suf. -o tă) din radic. slav. *Měh* (cf. Miklosich, 294).

Mesteácän. Nf. *Mesztaken* 1726 (55).

— Dela numele arborelui.

Metárloáia, cf. *Metea*.

Metárnă, cf. *Metea*.

Métea. Nf. *Metja* 1788 (25), 1722 (31), azi (35), *Mettea* 1669 Pușc., *Fam.* I, 106, *Meta* 1726, *Metya* 1758, *Méta* 1788, *Matea* 1839 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 116, azi (41), azi (43, im. din Ileni-Făgăraș 53), *Mechia* 1726 (63).— Deriv.: (cu suf. -âr nă, cf. totuși și *motárna* — motan) *Metârnă. Nf. *Meterna* 1726, azi *Meterna* (11); — (deriv. cu suf. -âr n + -o a i e) *Metárnoáie. Nf. *Meterloja* 1758 (37); — (cu suf. -o a i e) *Metoáie*. Nf. *Metoje* 1766 (13).

— Deriv. (cu suf. -e a) dela forma hipocoristică slavă *Meto*, *Meco*

(< *Metodi*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 127).

Metérna, cf. *Metea*.

Metódie. Nf. *Maftodgja* 1726 (2)

— După numele sfântului celebrat la 6.IV și 20.VI. Din slav. *Metodija*.

Mía, cf. *Maria*.

Michéia (?), cf. *Micu*.

Míciu. Nf. (61).—Deriv. (cu suf. -o i u) Nf. *Micióiu* (44).

— Slav. *Mič -o* (< *Michael*, *Demetrius*, Maretic, LXXXI, 84).

Miclăúš. Nb. *Mikleus* 1726 (4, 37), *Miklós* 1726 (38), *Mikleus* 1758 (40), 1726, 1758 (42, 46). Nf. azi (47, 48, 59), 1789 (60).

— Ung. *Miklós* (= Nicolae).

Miclea. Nf. (6).—Deriv.: (cu suf. -u tă) Nf. *Mielúța* (1).

— Deriv. (cu schimb de suf. -e a pt. -ă u ș) din *Miclăuș*.

Micoárá, cf. *Nicoară*.

Micodán. Nf. *Mikodán* 1680, 1726 (3).

Mieu. Nb. *Mikul* 1680, *Miku* 1726 (1), 1766 (2), *Mikov* 1509 Fragm. 76 (9-10), *Miku* 1758 (28), 1788 (34, 45), 1633 (61, 63).— Nf. *Miku* 1726, azi (1), *Mikul* 1680, 1787 (2), *Miku* 1766 (11), 1680, 1726 (13), 1726 (19), 1758 (35), *Miku* alias *Komsa* 1630 Fragm. 814, *Mik* 1676 Pușc., *Fam.* I, 108, 1726, *Miku* 1758, *Mnyiku* 1788, azi (40), 1578 (41), azi (im. din Palatca-Cluj 44, 46), 1763 (48), azi (im. din Adămuș-Târnava mică 51, im. din Vlădeni-Făgăraș 56, im. din Crihalma-Târnava mare 63). Si: Míca. Nf. *Mika* 1676 Pușc., *Fam.* I, 182 (40), 1758 (47). Sprnf. *Stoica-Mica* (59).—Deriv.: (cu suf. -e i u + -e a) Michéia. Nf. *Mikeja*, *Mikea* 1726 (11); — (cu

suf. -o a i e) *Micoáie*. Nf. *Mikoaji* 1680 *Mikoje* 1726 (1, 20); — (cu suf. -u l -e a s ā) *Miculeásă*. *Mikuliasza* 1680 (1); — (cu suf. -u l -e c i u) *Miculéciu*. Nf. *Mikuletsu* 1726 (12); — (cu suf. -u t) *Mieút*. Nf. *Mikutz* 1726 (58).

— E îndoioasă legătura cu rom. *mic*. Mai probabil slav. *M i k o*, *M i k a* (cf. Miklosich, 287, Maretic, LXXXII, 137, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 127-128).

Miédul. Nf. *Nyedul* 1722 (62).

— *Dela mied*.

Mírla. Nf. *Nyerla* 1726, *Myerla* 1766 (57).

— Dela numele păsării, *mierlă*. *Migácea*, cf. *M i h a l c e a*.

Míha, cf. *M i h u*.

Mihail, -ă. Nb., des, din sec. al XVII-lea, passim, redat: *Michael*, *Mehel*, *Miheile*, *Mihaila*, *Mihaila*. Azi passim. Nf. *Mihälä* azi (20, 21, 28), *Mihaila* 1668 Fragm. 381 (32), azi (im. din *Ludisor-Făgăraş* 44, 46), 1726, *Mihaille* 1766, azi (57), azi (58), 1726 (63).

— După numele *Sf. Arhangel Mihail*, celebrat la 6.IX, 8.XII, alții la 23.V, 12.VII (Timus, 575-580), prin filiația slav. *M i h a i l o*, *M i h a i l ă*.

Miháiu. Nb. altădată, din sec. al XVII-lea, des, passim, redat: *Mihay*, *Mihaj*, *Mihálj*, *Mihaly*, *Mihally*. Azi passim. Nf. *Mihalj* 1766, azi (1), *Mihally* 1680, *Mihay* 1688, *Mihaj* 1726, *Mihály* 1787, azi (2), 1726 (10), azi (32,47). — Deriv.: (cu suf. -e a s ā) *Miháiasă*, Nf. *Miheiasze* 1688 (3); — (cu suf. -u t ā) *Mihăiúťă*. Nf. *Mohociuczia* 1617 Fragm. 196.

— Din grec., srb. sau mai probabil ung. *M i h á l y*.

Mihálcea. Nb. *Migantha* 1527 Fragm. 100 (59), *Myhancha* 1535 ibid., 108. — Nf. *Mihancsa* 1726 (37). Si: *Mihánciu*. Nf. *Mihancsu* 1758 (37, 45, 47), *Mihánts* 1763, 1788 (48), 1789 (60).

— Bulg. *M i h a l č e*, *M i h a l č o* (< *M i h a i l*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 128).

Mihálicu. Nf. *Mihallyku* 1788 (45).

— Srb. bulg. *M i h a l k o* (< *M i h a l*, Rječnik, s. v., Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 128).

Mihált. Nf. *Mihalcz* 1633 (59).

Mihálteán. Nf. (im. din Frâua-Târnava mare 44).

— Deriv. (cu suf. -e a n) *dela* Nf. *Mihalt*.

Miháncea, cf. *M i h a l c e a*.

Mihánciu, cf. *M i h a l c e a*

Mihélea cf. *M i h u*.

Mihét, cf. *M i h u*.

Mihu. Nb. altădată passim. Nf. azi (5), 1726 (41), azi (44), 1722 (48). Si: Nf. *Miha* azi (im. din Buceş-Hunedoara 44). — Deriv.: (cu suf. -e l e a) *Mihélea*. Nf. *Mihella* 1722 (17); — (cu suf. -e t) Nf. *Mihét* azi (11); — (cu suf. -o c) *Mihóc*. Nf. *Mihok* 1756 (37); — (cu suf. -u t) *Sprni*. *Mihút* (« rămas lui G. P. de la bunic ») (24).

— Slav. *M i h o* (< *M i h a i l*, Miklosich, 291).

Mija, *Míjea*. Nf. *Mise* 1788, azi (46, im. din Toderiţa-Făgăraş 47) *Misza* 1666 Puşc., *Fam.* I, 105, *Misa Czirmone* 1788, azi (48, im. din Toderiţa-Făgăraş 49), *Misa* 1633, *Missa* 1726 (61), *Misa* 1633, 1767 Fragm. 679, *Mijea* azi (im. din Comăna de sus 63). — Deriv.: (cu suf. -o i u) *Mijóiu*. Nf. *Misoj* 1758 (2).

— Cf. srb. *M i ž a* (Rječnik, s.v.).

Mijóiu, cf. **M i j a**.

Míla. Nb. 1511 Fragm. 86 (8), 1758 (44). Nf. 1711 Barițiu I, 720 (41), 1726 (36).

— Slav. (srb. bulg.) **M i l a** (< *m i l ū* = « milă » Miklosich, 288). Cf. și **M i l e a**.

Míleca. Nb. *Milce* ţig. 1511 Hurm., II³, 10.

— Cf. bulg. **M i l č o** (< *M i l o*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 151). Cf. **M i l a**.

Mílea. Nf. *Mylla* 1722 (12), azi (21, 27, im. din Dejani-Făgăraș 31, im. din Ileni-Făgăraș 35), 1722, *Millja* 1726, *Mile* 1758, azi (36), 1789, azi (38), 1534 Fragm. 106, 1788, azi (41), azi (im. din Ileni-Făgăraș 42, 43, im. din Cisnădie-Sibiu 44), *Milyá* 1600 Fragm. 177, 1726, azi (46), azi (49), *Milja* 1726 (63). Deriv.: (cu suf. -e ţ, cf. și rom. *milet*) **Miléť**. Nf. *Milecz* 1726 (59).

— Bulg. srb. **M i l j o**, **M i l j a** (< *m i l* = iubit, Miklosich, 288). Cf. **M i l a**.

Milétia. Nb. (27).

— Grec. *Mīlētia*.

Milénte, cf. **M e l i n t e**.

Milián(a), cf. **E m i l i a n (a)**.

Milintia, cf. **M e l i n t e**.

Milošán. Nf. azi (20, 30, 31, im. din Dejani-Făgăraș 34, im. din Dejani-Făgăraș și din Câmpulung. Muscel 44).

— Deriv. (cu suf. -a n) din slav. *M i l o š* (Rječnik, s.v., Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 151).

Mílu, cf. **E m i l**.

Mína. Nb. azi (33, 44, 45). — Deriv.: (cu suf. -u c a) Nb. **Minúea** (45).

— Cf. Sf. *Mina* celebrată la 10.XII (Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 128), s. hipoc. germ. *M i n a* < *W i l h e l m i n a*.

Mínea. Nb. 1820, Meteș, *VA.*, I, 260 (33).

— Bulg. **M i n k a** (< *M i n a*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 128).

Mínea. Nb. *Mirya* 1726 (11).

— Bulg. **M i n j o** (< *M i n a*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 128, s. din rad. *m i n-* = cogitatio, Miklosich, 293).

Minérva. Nb. azi, mai ales int., passim. — Deriv.: (cu suf. -u c a)

Nb. **Minervúea** (25).

— După numele zeiței înțelepciunii.

Minodóra. Nb. azi passim. și: **Minadóra** (53).

— Formă feminină dela masc. grec. *Mηνόδωρος*.

Míovieciu. Nf. (49).

— Deriv. (slav) (cu suf. -o v -i ē) dela **M i n o**.

Mínu. Nf. (9).

— Bulg. **M i n o** (Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 128).

Mírcă. Nf. *Mirkă* 1633 (59).

— Srb. **M i r k a** (< *M i r o s l a v a*, Rječnik, s.v.).

Mírcă. Nb. altădată passim des; azi mai ales la intelectuali. Nf. *Dragomir alias Mircsa* 1680, *Mircsa* 1726 (10), azi (17) *Mirtsă* 1758 (37), azi (50, 53), 1726, *Mirča* 1729 Fragm. 548, 1758 (55). — Deriv.: (cu suf. -e sc u) Nf. *Mireescu* (44); — (cu suf. -i o r) **Mircior**. Nf. *Mircor* 1722 (6).

— Bulg. srb. **M i r č a** (< *M i r o s a v* Maretic, LXXXII, 141 s. *M i r o n*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 134).

Mírea. Sprnf. *Stoica-Mirea* (59). — Deriv.: (cu suf. -e sc u) **Miréscu**. Nf. azi (im. din orașul Craiova 44).

— Bulg. **M i r a** (< *M i r o s a v*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 134).

Miron. Nb. altădată passim, redat *Mnyiron*, *Myron*, etc. Azi passim. Nf. azi (45).

— După numele sfântului celebrat la 17.VIII (Timuș, 582-583).

Mirút. Nf. azi (44).

— Deriv. (cu suf. -uț) dela Mira. Cf. Mirescu.

Mîșeu. Nb. *Misku* 1766 (57). — Nf. 1726, 1758 (22).

— Bulg. *Miško* (< *M i c h a e l* Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 128).

Mîja, cf. Maria.

Mitárcea. Sprnf. (46).

— Deriv. (cu suf. -e a) dela mitarcă burete, ciupercă.

Mîte eu coadă. Sprnf. (56).

D e r i v . : (adjectiv I) **Mitát.** Nf. *Miczat* 1726 (55); — (cu suf. -a r) Nf. **Mitáru** azi (im. din Izvoarele Gorj 44).

Mîtea. Nf. azi (5, 37).

— Deriv. (cu suf. -e a) dela Mito, Mita (< *D i m i t r i e*, cf. Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 120).

Mîti, cf. Maria.

Mítiteán. Nf. azi (im. din Be-rivoi-Făgăraș 31).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Mititei-Bistrița*.

Mítitél. Nf. tig. 1758 (45). D e r i v . : (cu suf. -e a) **Mítitélea.** Nf. *Mitivityela* 1726 (39).

— Adj. *mittitel* — mic.

Mítocáriu. Nf. (45).

Mítrofán. Nb. 1726 (24). Nf. 1758 (43).

— În calendar *Sf. Mitrofan*, celebrat la 4.VI, (Timuș, 583).

Mítu, cf. Dumitru.

Mítu. Nf. *Miczu* 1726 (11).

— Bulg. *Mico* (< Dumitru, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 120), srb. *M i - c-* (< *M i c h a e l*, *N i - c o l a u s*, Maretic, LXXXII, 102, s. din *D e m e t r i u s*, *ib.*, 111).

Mocán. Sprnf. (« familie venită din Bran ») (57); Sprnc. **Mocáni** li se zice locuitorilor din Poiana Mărului (54) de către cei din Sînca nouă (53), celor din Sînca nouă de cei din Sînca veche (55). — Nf. *Mokány* 1766 (2), azi (12, 36, im. din Careii Mari 44, im. din Vad-Făgăraș 46, 49).

— Dela *mocan* « cioban transilvăean », « locuitor din părțile muntoase ale Tării Bârsei »; « ne-cioplit », « prost ».

Mócea. Nf. *Mocsa* 1726 (14).

Modórcea. Nf. *Modartsa* 1755 Fragm. 570, *Modortsa* 1766, azi (57).

— Cf. *modor*, -oiu, -an : 1. om tăcut, morocănos (Şez., III, 71); 2. läięt vagabond (Şâineanu, *D. U.*); 3. unul care vorbeşte prostii (Ion Cr., III, 156); 4. (Bucov.) om leneş (com. Tomiac, Straja). Cf. și srb. *M o d r ē i n* (Rječnik, s. v.).

Mófu. Nf. 1726 (14).

Móga. Nf. 1688 (10), 1680 (13), 1726 (14), 1726, azi (18, 22), azi (28, 31), 1788 (33, 34), azi (35), 1758 (41), azi (im. din Lisa-Făgăraș 44, im. din Bucium-Făgăraș 47, im. din Crăciunel-Târnava mare 49), 1556 Pușc., *Fam.* I, 105, 1667 Fragm. 817, azi im. din Venetia-Făgăraș (52), 1667 Fragm. 367, azi (60).

— Cf. srb. *M o g a* (Rječnik, s. v.).

Mogâ'leea. Nf. *Mogilcsa* 1758 (18). Si: **Mogâ'reea.** Nf. *Mogircsa* 1726 (18).

Deriv.: (cu suf. -e a) din *moghilcă* gâlcă (< rut. *m o g i l k a*, Bogrea, *DR.*, IV, 834).

Mógos. Nf. 1722, azi (7), azi, (im. din Voivodenii mici-Făgăraș 17, 18, 23, 25, 28, 48).

— După Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIX*, 608, e din ung. magas = înalt.

Mohán. Nf. azi (24, 55). — Deriv.: (cu suf. -e a) Nf. *Mohánea* (61, im. din Comăna-de sus-Făgăraș 63); — (cu suf. -i că) *Mohánică*. Nf. *Moheniki* 1726 (63).

— Cf. rad. M o c h-, Miklosich, *Die Bildung der Ortsnamen aus Personennamen im Slavischen*, p. 47.

Mohélea. Nf. *Mohelya* 1722 (5), *Moharea* 1722 (8), *Mohaera* 1722 (35).

— Deriv. (cu suf. -e le a) din *Mohu*. Cf. *M o h a n*.

Moián. Nb. *Mojan* 1726 (24). — Nf. azi (16), 1724, 1793 Fragm. 726, azi (24), 1726 (63).

— Din srb. *M o j a n* (< *M o j-s l a v - s.* *M o i s e*, Maretică, LXXXII, 91).

Móise. Nb. altădată des, passim (din sec. XVI-lea). Redat: *Mojsze*, *Mojszi*, *Mojsz*, *Moyszj*, *Mojsza*. Azi passim. Nf. *Mojszi* 1766 (3), azi (im. din Arad 51, im. din Sălaj 53). — Deriv.: (cu suf. -e s c u) Nf. *Moisescu* azi (im. din Bălănensti-Buzău 44).

Moisín. Nb. *Mojszin* 1766 (4). Nf. 1722 (1), azi (7, im. 8), 1722 (17), azi (im. din Apoldul mare-Sibiu 51, 60).

— Srb. *M o j s i n*.

Mólă, cf. *S a m u i l*.

Móldea. Nf. 1722, azi (16).

— Deriv. (cu suf. -e a) dela *moldă* albie, copiae (CADE) s. tencuiala («Malter») (*Jb.*, X, 199).

Moldován. Nf. azi (im. din Cârța-Făgăraș 4, 8, 18, 21), 1726 (24), 1788 (25, 26), *Mark, mutato nomine Moldovan* 1758 (28) azi (31, 36), 1789 (38), 1758, *Molduván* 1788 (42), 1758, 1770 Aron, 7,

azi (44), 1726, azi tig. (46), azi (tig. 48, 49, im. din Șinca veche Făgăraș 50, im. din Tânțari-Brașov, din Săieș-Târnava mare 55, im. din Persani-Făgăraș 57), 1789 azi (60), *Molduan* 1633, 1722 (62).

— Deriv. (cu suf. -a n) dela Nt. *Moldova*.

Mólea. Nf. *Molya* 1722 (16), azi (im. din Gognița-Dolj 44).

— Deriv. (cu suf. -e a) dela adj. *moale*, s. bulg. *M o l j a* (< *m o l j a* «biten», Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 146). Cf. și *S a m u i l*.

Moleștiu. Nf. (3, 7).

— Adj. *moleșit*, -ă.

Molică, cf. *S a m u i l*.

Mólnar. Nf. (24, 28, 44).

— Ung. *m o l n á r* — morar.

Mónaea. Nb. *Monya* 1726 (61). —

Nf. azi (5, 6, 15), *Monya* 1726 (18), *Monye* 1758 (35), 1726 (40), 1726 (44), azi (57), *Monie* 1582 Veress, D., II, 218, *Mone* 1616 Fragm. 193, *Monja* 1632 ibid., 240, *Monia* 1633, 1729 Fragm. 547, azi (59), *Monye* 1630 Fragm. 232 (60), azi (61, im. din Cuciulata-Târnava mare 63). — Deriv.: (cu suf. -e s t i) *Monéști*. Nf. *Monyest* 1669 Fragm. 385 (59).

— Formă hipocoristică din Simon, (Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 130) s. din *Solomon*, deriv. cu suf. -e a. Cf. *M o n u*.

Monéști, cf. *M o n e a*.

Mónada. Nf. azi (im. din Sălăgeni-Fălcu 53). Deriv.: (cu suf. -o c) *Móndoc*. Nf. *Mondok*, *Mundok* 1758 (20).

Montánul. Nf. 1633 (63).

— Cf. *M o n t u l e a*.

Montúlea. Nf. *Montulya* 1758 (47).

— Cf. *mont* = 1. ridicătură de ceva carne (Costinescu); 2. mâna

sau picior ciunt (com. A. Tomiac, Straja); 3. lucru scurt care nu servește la nimic (Şez. XXXII, 137), deriv. cu suf. -ulea.

Mónu. Nf. azi (14, 16, 38, 43, ţig. im. din Râusor-Făgăraş 46, im. din Vad-Făgăraş 51, im. din Părău-Făgăraş 57, im. din Grid-Făgăraş 59).

— Cf. Monea.

Mónuh. Nb. 1556, Hurm. II⁵, 381 (59).

— Deriv. (slav, cu suf. -u h, cf. Raduh) din Monu. (Suf. -u h ap. Maretic, LXXXII, 126).

Móra. Nf. azi (1), 1582 Veress, D., II, 218 (59).

— Srb. Mora (< mor « violet», Rječnik s.v.).

Morár(iu). Nf. Murár 1680, 1726

Morar 1787, azi (1), *Moraru* 1766 (2), *Murar* 1680, *Morárj* 1688

Muraru 1726 (4 fam.), *Morar* 1766 (6 fam.) (4), azi (5), 1722,

azi (7, 8), 1766 (10), 1726 (11), 1722, azi (17), 1726, azi (18), *Muraru* 1726, *Moraru* 1788 (19), azi (21), *Szterbu alias Moraru* 1758 (24), *Murar* 1726, *Szterpu alias Moraru* 1758, (25), azi (30), 1758 (35, 43), 1788, azi (im. din Sugag-Alba, im. din Vad-Făgăraş 44),

azi (47), 1763 (48), azi (49, 50, im. din Ohaba-Făgăraş 55, 56), *Morarul* 1667 Fragm. 373 (60), *Morar* 1625, ibid., 204, 1633, 1726, *Morariu* 1793 Fragm. 741, azi (63).

D e r i v.: (cu suf. -e a s ā) **Mură-**

reásă. Nf. *Murireasz* 1680 (4); — (cu suf. -e s c u) **Morărēseu.** Nf.

Moreresz 1766, azi (4); — (cu suf. -ú ř) **Murărúšu.** Nf. *Murerussu* 1726, *Murarus* 1787 (2).

— Dela *morar* (< moardă).

Moreōciu (?) Nf. *Morkots* 1788 (33).

Mórlea. Nf. 1680, 1688, 1726 (1), *Morlya alias Kazan* 1688 (3).

— Cf. ţig. m o r l o « assassinat » (A. Graur, în BL., II, 174).

Moródea. Nf. *Morodsa* 1854

Fragm. 826 (57).

Morodeán. Nf. (30).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Moroda-Arad*.

Mosóra. Nf. *Moszore* 1726 (58).

Motóc. Nf. azi (im. din Săsciori-Făgăraş 20, 25, 29, 33), *Motok* 1726, 1758 (35), azi (im. din Săsciori Făgăraş 36), 1607 Puşc., *Fam.*, I, 108, 1625 Fragm. 208, *Mothog* 1722, 1726, 1789, azi (39), 1788, azi (40), azi (42, im. din Săsciori-Făgăraş 44), 1671 Fragm. 311 (47), azi (im. din Săsciori-Făgăraş 51, 63).

— Dela *motoc* = motan, pisic.

Motéṭ. Nf. azi (im. din jud. Tutova 44).

— Schimbare de suf. din *motan*, *motoc* (?).

Motóra. Nf. 1726 (36).

Moṭotéiu. Nf. *Moczotej* 1758 (47).

— Deriv. (cu suf. -o t ā + -e i u) dela slav. *Moco* (< *Mojse*, Rječnik, s.v.) sau (cu suf. -e i u) dela *moṭat*.

Móza. Sprnf. (53).

— Cf. *moza* = câne cu buze mari (Liuba-Iana, *M.*, 115) și *mozoc* n. de câne.

Mrázec. Nf. (53).

— Cf. ceh. *Mrazek*.

Múcă. Nf. *Muke* 1726 (18). —

D e r i v.: (cu suf. -u l -e c i u) **Muc-**

lécium. Nf. *Mukulecsu* 1726 (12).

— Poreclă dată unui copil mucos.

Cf. *Múcea*.

Múcăr. Sprni. (« om cu înclinaři adventiste ») (27).

— *Mucări* = unealtă cu care se curăță mucul lumânării.

Múcea. Sprni. (52). — Nf. *Mucza* 1633, *Mucsa* 1711 Barițiu I, 719, 1726, *Mutsa* 1747 Fragm. 552 (63).

— Dela *mucea* (< muc + -ea), calificativ dat unui om mucos. Cf. și srb. *Muča* (Rječnik, s.v.).

Muera } cf. *Mehera*.

Muhera } cf. *Mehera*.

Muncitóru. Nf. azi (27, tig. im. din Făgăraș 46).

Munteán(u). Nf. *Muntjan*, *Muntyanul*, *Nan alias ~*, *Toder alias ~*, 1680, *Flesarul alias ~*, *Ignatuj alias ~*, 1688, azi (1), *Olar alias ~*, *Peis alias ~* 1680, *Melaj alias ~*, *Balya alias Muntjan*, *Dragomir alias ~* 1688, 1787 (2), *Nyagoja alias ~* 1680, 1787, azi (3), *Badyilla alias Muntjan* 1688, 1766, 1843 Fragm. 807, azi (4), azi (8), 1722 (9), 1680, azi (10), 1726 (11), 1680, 1766, azi (13), 1726, azi (19), 1788 (24), *Vulkan mutato nomine ~* 1758 (26), 1758 (30), 1726, azi (im. din Ileni 35), azi (36), 1789, azi (38), 1789 (39), azi (41), 1788 (42), azi (im. din Făgăraș 43), 1788, azi (și im. din orașul Tighina, din Hârseni-Făgăraș 44), tig. 1758, *Cziganys alias ~* 1788, azi (45), 1788 (46), 1758, azi (47), azi (49, 51, 52), 1758, azi (55), azi (im. din Șercaia-Făgăraș, din Părău-Făgăraș 56), 1726, azi (59), 1789 (60), azi (im. din Șercăia-Făgăraș 61, im. din Părău-Făgăraș 63).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela apelativul topic *munte* s. Nt. *Muntenia*.

Mureşán(u), Murăşán(u). Nf. azi (1, 2, 18, 38), 1788, 1791 Iorga, *St. Doc.*, XII, 189 (44), azi (50).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela *Mureş*.

Murgóciu. Nf. (32).

— Deriv. (cu suf. -o c i u) dela *murg* (*murgociu*).

Múşa. Nf. *Musa alias Glazar* 1680 (1), 1726, azi (42), azi (im. din Felmer-Făgăraș 44), 1633 (59, 62). Si: **Múšu**. Nf. *Musu* 1758 (39).

— Cf. srb. *Mušić* (Rječnik, s.v.). După Giuglea, *DR.*, III, 768, avem de a face cu un derivat din lat. *musterus* > **muš*.

Muşát. Nb. *Munsad* 1516 Fragm. 95 (43), *Musat* 1633 (62). Nf. azi (16), 1726 (46).

— Dela adj. *muşat* (cf. *Bucur*) (O. Densusianu, *Urme vechi de limbă*, p. 8, cf. și Giuglea, în *DR.*, III, 768, Pușcariu, *DR.*, VI, 525).

Músea. Nf. azi (im. din jud. Odorheiu 52). Si: Nf. *Museanu* azi (4).

— În forma *Musca*, avem de a face cu ung. *Muszka* (= n. etnic, rus), iar în *Muscan*, forma românească a numelui etnic.

Múscă. Nf. azi (im. din orașul București 44). Sprnc. *Muște* (32, 33).

— Dela *muscă*.

Muşdár(iu). 1726 (58).

— Dela *muşdariu* = zeama făcută cu oțet și usturoiu (Viciu, *Glosar*).

Muşina. Nf. *Musina* 1726, azi (53).

— Cf. *muşină* = un vierme (H. XVIII, 295) < slav. *muhā* (TDRG.), cf. slav. *mūchū* « *muscus* » suf. -i n, -i n a (Drăganu, *Rom. în sec. al IX-XIV-lea*, 129, nota 2).

Mustăťea. Sprnf. (33).

— Deriv. (cu suf. -e a) dela *mustăťă* (deci « mustăciosul »).

Mústea. Nf. *Muszyta* 1726, 1758 (35).

Muşunóiu. Nf. *Ona alias Musonoj, Opriona alias Musinoj* 1758, *Komsa Oproni aut rectius Komsa Opri Ona, alias Musunoj* 1789 (39).

Mútú. Nf. 1722 (17), 1725 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 94 (25), azi (32, 35).

— N. dat după defecte.

N

Náeu. Nf. (14).

— Formă hipocoristică (cf. și bulg. *Nako*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 124) din *Onac* < *Oneas. Onu*.

Nádéjde. Nf. *Nedesgye* 1726, *Nedesde* 1758 (35).

— Slav. (fem.) *Nadežda* (nădežda — Hoffnung, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 154).

Náfta

Náftailă

Náftanaflă

Náftanaín

Náftanáse Nb. 1789 (13).

— Contaminare între *Anastasie* + *Aftanasie*. Cf. și *Nastanásie*.

Náftflă, cf. *Nata nail(ă)*.

Náftúea. Nb. (masc.) (14).

— Formă hipocoristică din *Natanase* (cf. *Nasta*), deriv. cu suf. -u că.

Nághi. Nf. (5), *Nagyo* 1722 (16), *Nagyo* 1520 Fragm. 98 (33), *Boér alias Nagy* 1628 Pușc., *Fam.*, I, 107 (35).

— Ung. *Nagy*. Cf. și *Noagheea*, *Nodea*.

Nan(u). Nb. 1766 (1), 1680, 1766 (3), 1688 (13), 1726 (19) Nf. *Nan alias Muntányán* 1680, 1787 (1), azi (6), 1722, azi, (7, 9), 1680, 1787, azi (10), 1788 (26), azi (im. din orașul Cluj 44, im. din Părău-Făgăraș 51), 1726, azi (58), azi (59).

Dériv.: (cu suf. -ă u) *Nánă'u*. Nf. *Nanoü* 1722 (49), azi (53, 55); — (cu suf. -e ș) Nf. *Náneș*

1729 Fragm. 801-802 (1), azi (16, im. din Sâmbăta de sus-Făgăraș 18, 23), 1578, azi (28). (La Iorga, *St. Doc.*, XIII, 183 *Nanașu* 1790 (16), e de corectat în *Nanăș*).

— Bulg. *Nana*, *Nano* (< slav. nana «titlu dat mamei sau mătușei», cf. rom. *nană*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 163).

Nánciu. Nf. *Náncs* 1555 Pușc., *Fam.*, I, 179, *Nants* 1785 Fragm. 715 (22), 1590 Pușc., *Fam.*, I, 156 (27), *Náncs* 1758 (28).

— Deriv. (slav.) din *Nano*, *Nankó*.

Naón, cf. *Nau m.*

Nápástă. Nf. *Nepaszte* 1680 (1), 1726 (58).

— Dela *nápastă* = nenorocire.

Nása } cf. *Anastasie*.

Násia }

Násta. Dériv.: (cu suf. -i că) Nb. (fem.) *Nástichii* 1785 Iorga, *St. Doc.*, XII, 187 (44).

— Bulg. *Nasta* (Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 117) < *Anastasia*.

Nastanáil, cf. *Nata nail(ă)*.

Nastanásie. *Naszstanasz* 1758 (18). — H i p o c.: ([Na-] Stanásie. Nb. *Szstanasz* 1787 (2), *Szstanasz* 1789 (28)).

— Contaminare din *Anastasie* + *Atanasie*. Cf. și *Näftanasie*.

Nastáse } cf. *Anastasie*.

Nástea }

Nástichii, cf. *Anastasia*.

Násul, cf. *Anastasie*.

Nataín, cf. *Nata nail*.

Natanaîl(ă). Nb. *Naftanail* 1766, *Nasztanael* 1787 (1), 1787 (2), *Naftanaile* 1726, *Naftanail* 1766 (3), 1766 (4), *Naftanael* 1787 (10), 1766 (13), *Naftanain* 1758 (18), *Naftanail* 1758, *Naftanaille* 1789 (19), 1758 (22), 1788 (26, 34), *Naftanail* 1789 (38), *Naftaneille* 1788 (42), *Naftanaila* 1758 (46), 1788 (48). Azi passim. Nf. *Năftănaîlă*, azi (18), *Naftanailă* azi (37, 43, 44, 51), *Naftailă* azi (52). — H i p o c . : ([N-]) Nb. *Aftanaiile* 1726 (19); — (*Nafta[na]ilă*) Nb. *Naftailă* azi (34), 1789 (38). — Nf. azi (11); — (*Naft[ana]-ilă*) Nb. *Naftila* 1820 Metes, *VA*, I, 277 (12); — (*Nafta[nailă]*) Nb. *Năftă* 1844 (28); — (*Nata[najin]*) Nf. *Natain* azi (44, 45); — ([*Naftana-*]) Nb. *flă* azi (27).

— După numele *Profetului Naftanail*, celebrat la 12.XII, 22.IV (Timuș, 598-599).

Nătu. Nb. *Naczu* 1758 (43).

— Bulg. *Na co* (< *A t a n a s*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 118).

Nătueárii. Sprnf. (« unui bătrân din familie i se zicea Pătru lui Natucă ») (33).

Deriv. (?) dintr'o formă hipocoristică din *Ignat*.

Naúm. Nb. *Naon* 1758 Fragm. 587 (58).

— Dela numele Profetului celebrat la XI s. al Sfântului *Naum făcătorul de minuni*, celebrat la 23.XII (Timuș, 598). — Slav.

Navín. Nb. 1766 (10), 1726 (19, 20), *Navină* 1771 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 150 (21), 1758 (23), 1788 (25, 26, 34), 1789 (38).

— Bulg. *Nevěn* (« nemuritor », Weigand, *Jb. XXVI-XXIX* 140).

Návrea. Nf. 1791 Aron, 254.

Neáesa. Nb. *Niaksa* 1633, *Nyak-sa* 1750 Fragm. 562 (62), *Naxa* 1582 Veress, *D.*, II, 218. — Nf. *Nyaksa* 1726 (2), azi (5). Și: **Neáe-șu.** Nb. *Nyagsu* 1726 (46). — Nf. *Nyaksu* 1726 (12), azi (52). D e r i v . : (cu suf. -u l e a din *Neacșu*) **Neeșulea.** Nf. *Nyeksulia* 1726, *Nyeksullya* 1758, *Nyeksule* 1788 (46); — (cu suf. -u l -o a i e) **Nee-șuloáie.** *Njegsuloje* 1726, 1758 (46). — Bulg. srb. *Nekša*, bulg. *Nêkšul* (Miklosich, 232, 296, Maretic, LXXXII, 152, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 166). Cf. **N e a g u.**

Neagóie. Nb. *Nyagoj* 1680 (1, 10), *Nyagoy* 1628, 1630 Fragm. 228, 806 (14), *Nyaguj* 1726 (18), 1758 (19), *Nyagoje* 1726 (24), *Nyagoj* 1726 (37), 1758, azi (38), 1758, (41), *Naguj* 1671 Fragm. 313 (43), *Nyagoje* 1788 (44), 1726 (55), 1766 (56), *Njagoje* 1726 (58), *Nyegoj* 1726 (59, 61), *Niagoe* 1633, 1726 (63). — Nf. *Nyagoji* 1680, *Njagoja* 1688 (3), azi (9), *Nyagoji* 1680, *Njagoj* 1688 (13), *Nyagoj* 1628 Fragm. 806, *Nyagoje* 1726, azi (14), 1726 (15, 21), 1726 (24), azi (im. din Viștea-Făgăraș 32), 1758 (40), azi (im. din Grid-Făgăraș 43, im. din Frâua-Târnava mare 44), *Nyaguj* 1758, azi (45), azi (im. din Viștea de jos-Făgăraș 51, im. din Perșani-Făgăraș 53, 56, im. din Comăna de jos-Făgăraș 57), *Nagoi* 1633 (50), azi (63).

Deriv. : (cu suf. -i ă) **Neagoită.** Nb. *Nygoicze* 1726 (18), *Nagowicza* 1511 Hurm. II³, 5. — Nf. *Nagoicza* 1633 (59); — (cu suf. -i ă) Nf. *Neagoiă* 1743 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 172 (51).

— Bulg. srb. *Něgoje* (Miklosich, 296).

- Neagoș.** Nf. *Nyágos* 1726 (40).
 — Slav. *Něgoš* (< *Něg*, cf. *Dragoš* < *Drag*).
Neágú. Nb. *Nyagul* 1680 (10), *Nyagului* 1758 (38), *Nyagu* 1766 (56), *Nagu* 1584 *Fragm.* 132 (57). — Nf. *Négu* 1766 (4), *Koka alias Nyagul* 1680 (10), *azi* (17), *Nyagu* 1726, *azi* (18), *azi* (24, 44), 1788 (45). Si: *Neága*. Nf. *Nyaga* 1680, 1726 (1), 1726 (10), 1680 (13), *azi* (15), *Njaga* 1788 (24), *Nyaga* 1767 *Fragm.* 682 (63). — Bulg. *Něg* (Miklosich, 296, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 166).
Neámťu. Sprni. («unul care vorbește repede, încurcat, de abia-l înțelegi») (46). Nf. *Njamczul* 1680, *Nyámczul* 1688, *Nyamczu* 1726, *Njamcz* 1766, *Nyamtz* 1787, *azi* (1), *azi* (8, 9, 18), 1758 (35), *azi* (36), 1758 (40), *azi* (im. din Lisa-Făgăraș 44, 57, 61), 1726, *azi* (63). Si: *Németh* 1726 (3). Deriv.: (cu suf. -ișor) Nf. *Nemțișor* 1747 *Dragomir*, *Ist. Desr.*, I, 66 (44); — (cu suf. -oai e) *Nemťoaie*. Nf. *Nyamiczoje* 1758 (42). — Numele etnic *Neamț* a ajuns în unele regiuni românești sinonim cu «prost, tâmpit, hăbăuc» (Zanne, VI, 229, Șt. Pașca, *Omagiu Pârvan* 281). Cf. și *Sasu*, *Néaneu*. Nf. *Nyanku* 1726 (59).
Neása. Nf. *Nijasza* 1680, *Nyáza* 1688 (13). — Cf. *Nijia* (< *Nikola*, Rječnik, s.v.).
Nebúnu. Sprni. (26).
Néciu. Nf. *azi* (5), *Netsu* 1766 (10). Si: *Nécea*. Nf. *Nyecsa* 1726 (41). — Bulg. *Ne čo* (< *nena* — titulatură dată mamei s. sorei mai mari, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 163; s. srb. *Ne-č-* (< *Nestor* s. Nedelko, cf. Maretic, LXXXII, p. 84). Cf. *Niciu*.
Nedélcu. Nf. *azi* (17), *Nyegyeg*, *Nyegyelg* 1726 (18), *azi* (im. din Pojorta-Făgăraș 20, 21, im. din Pojorta 24, 42), 1809 *Iorga*, *St. Doc.*, XII, 200 (44), *azi* (tig. im. din Pojorta-Făgăraș 46, 63). Si: Nf. *Nedélea* *azi* (38, 39, 50). — Slav. (bulg.) *Nedělko* (< *Nedelja*).
Nedélea. Nf. *Nedelya* 1758 (18). — Slav. *Nedelja*. Cf. *Duminică*.
Neder. Tig. 1728 *Pușcariu*, *Rev.*, 67; 1509 *Fragm.* 76 (10). — Dela *neder* = om mare, prost, tincnit (CADE).
Néfta, cf. *Asinefta*.
Neghínă. Nf. *Nyegine* 1726 (28). Deriv.: (cu suf. -o-s) *Neghinósu*. Nf. *Neginossul* 1722 (54). — Dela *neghină*.
Négru. Nf. *azi* (1, 17). Deriv.: (cu suf. -e-a) Nf. *Négrea* 1630 *Pușc. Fam.*, I, 111, *Fragm.* 223, *azi* (21), *azi* (29, im. din Pojorta-Făgăraș 30), *Negra* 1726, *Nyegre* 1758 (35), *azi* (im. din Pojorta-Făgăraș 44), *Nyegra* 1726, *Negri* 1766, *azi* (57); — (cu suf. -e-ș) Nf. *Negrés* 1791 *Aron*, 26 (44); — (cu suf. -i-lă) Nf. *Negrilă* *azi* (8), *Njegrille*, *Nyigrille* 1726, *Nyegrilla* 1758, *azi* (37), *azi* (39, im. din Mărgineni-Făgăraș 43, 55). — Adj. *negru*, dat calificativ unui individ cu față s. părul negru.
Negustóru. Sprnf. *Stoica-Negustoru* (59).
Néieu. Nf. *Nyejku* 1788, *azi* (45). — Bulg. *Nejko* (< *nějo*, cf. si rom. *neică*) Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 163).
Néli, cf. *Cornelia*.

- Nélu, cf. Cornel, Ioan.
- Nelucu, cf. Ioan.
- Némes. Nf. *Nemisu* 1726 (12), azi (24, 30, 31, 35, im. din Buciium-Făgărăș 50, 51, 60). — Din ung. *nem es* — « boer ». Cf. Boeru, Grofenciu.
- Nemuiéscu. Nf. *Nemujesz*k 1758 (55). — Cf. pol. *Niemoj*, ceh. *Nemoj* (< *m o j* « meus », Miklosich, 234, 291), deriv. cu suf. -e s c.
- Nénea. Nf. *Nen* 1680 (4), *Nyeny* 1726 (15), 1758 (18), 1726, *Nen*, *Nény* 1758 (20), *Neni* 1771 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 150 (21), *Nen* 1721 Fragm. 525, *Nyeny alias Csora* 1726 (25), 1726, *Nyen alias Druga* 1758 (28), 1758 (40), *Nenya* 1758 tig. (44), *Nyeny* 1726 (42), *Nyenza* 1726, *Niene* 1758 (55). — Dela *nene* = epitet dat unui frate mai mare, unchiului sau unui om mai bătrân, cf. și bulg. *Nena* (< *nena*, Weigand, Jb. XXVI-XXIX, 162).
- Nenhi. Sprnf. (26).
- Neofit. Nb. azi rar (cf. 12). — Grec. *Νεόφυτος* Np.
- Nep. Nf. (31).
- Nérgheș. Nf. 1787 Iorga, *St. Doc.*, XII, 188 (44). — Ung. *mérgez* « mânișos, supărat; veninos ».
- Nerhásea. Nf. 1766 Aron, 21 (44).
- Nésu. Nf. *Nesz* 1671 Fragm. 313 (38). — Cf. Nl. *Net* < Np. germ. *Nizo* (Kisch, *Sieb.* 181). Cf. și ceh. *Nesu* (ap. Miklosich, 234).
- Néti, cf. Anna.
- Netočeán. Nf. *Netoczan* 1726, azi (15), *Netotzian* 1788 (24), 1722 (34), *Netotzan* 1758 (55).
- Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Netot*.
- Nevrab. Nb. 1726 (1), *Navorab* 1722 (54). — Cf. și Navrea.
- Nia. Nb. 1726 (26). — Srb. *Neja* (< *Nedelja*, Maretić, LXXXII, 75).
- Nica, cf. Anna.
- Nica. Nb. altădată (sec. al XVIII-lea) des, passim. — Nf. *Nyika* 1789 (13), *Nika*, *Njka* 1726 (46), azi (im. din Vârsătura-Putna 44, 61). Deriv.: (cu suf. -ă lă u) Nf. Nicălău (56). Compus: Nică-Maca. Sprnf. (33); — Nf. Nicăpopi (18). — Srb. bulg. *Nika* (< *Nikola*, Miklosich, 295).
- Nică, cf. Ioan.
- Nicălău, cf. Nica.
- Nicămaea, cf. Nica.
- Nicăpopi, cf. Nica.
- Nichifór. Nb. *Nikifor*, *Nyikifor* 1787 (1, 2), *Nyityifor* 1766 (3), 1766 (4), și *Nechifor* azi (al. 27, 51). — Nf. *Nechifor* și *Nichifor* azi (44, 48). — Hagiografia remarcă 12 sfinti cu acest nume, între care cf. aceia celebrați la 9.II, 13.III și 2.VI (Timuș, 604-607).
- Nichita. Nb. *Nechita* 1839 Iorga, *St. Doc.*, XIII 116 (41). și: Nb. *Nechítu* azi (15). — Nf. (7). — Se cunosc 8 sfinti *Nichita*, între care cf. cei celebrați la 13.IV, 28.V, 15.IX (Timuș, 607-611).
- Nichiu, cf. Niciu.
- Níeu. Nf. azi (im. din Cuciulata-Târnava mare 44, 60, im. din Crihalma-Târnava mare 61), 1722 (62). și: Nf. *Níchiu* (12). — Cf. srb. *Ni-č-* (< *Nikola*, *Nicifor*, ap. Maretić, LXXXII, 84). Cf. Neciu.

19 A. R. — St. Pașca.

Nicoără. Nb. *Nikore*, *Mikore* 1766 (1), 1726, *Mikore* 1766 (2), 1726 (18), 1726 (46), 1726 (56), 1726 (58), 1633 (62). Nf. azi (14, im. din Merghindeal-Făgăraş 44).

De la numele sărbătorii *Sân-Nicoară*.

Nicodím. Nb. altădată des, passim. Azi passim, redat și *Nicodem*, *Nicodin*. Nf. azi (im. din Crihalma Târnava mare 63).

— În hagiografia noastră sănt cunoscuți 5 sfinti cu acest nume, între care cf. acela celebrat la 26.XII (Timuș 611-612). Forma cu -i- e din grec., cea cu -e- bulgară (cf. Weigand, *Jb. XXVI—XXIX*, 128).

Nicoláe. Nb. altădată (din sec. al XVII-lea) des, passim, redat: *Nikulaje*, *Nyikulaja*, *Nyikulaj*, *Nekulaje*, *Nicolae*, *Nikolaj*. Azi passim.

Deriv.: (cu suf. -e ș) Nb. Niculaiés (52). Hippoc.: (și deriv. Nicula[e], cf. slav. *Nikola*) Nb. Niculă altădată des (din sec. al XVI-lea) passim. Azi (27). — Nf. *Nikula* 1688, azi (1), 1766 (2), *Nekula* 1766, *Nyikuli* 1787, *Necula* azi (3), *Nikula* 1726 (12), 1680 (13), 1726 (15), azi (16, 23), 1726 (26), azi (tig. im. din Sâmbăta de Jos-Făgăraş 44, tig. 45); — (deriv. din Nicola, Nicula cu suf. -e scu) Nf. Nicoléscu, Niculéscu azi (im. 24, 45); — (cu suf. -iciu, cf. srb. *Nikulici*) Nf. Niculiciu azi (im. 24); — (cu suf. -iță, din Nicula, Necula) Nb. Niculită (9, 25, 28, 29, 63), Neculită (22, 25, 27, 52); — (Nicu[lae] s. -[la], cf. și slav. *Nikο*) Nb. Nieu (5), *Nicu* 1511 Fragn. 86 (8), azi (15), 1726 (18), 1789 (19), azi (28, 29), *Nyiku* 1788 (42), 1756 (46), azi (52); — (deriv. dela Nicu, cu suf.

-ș o r) Nb. Nieușór (52); — ([Ni]-cula, cf. slav. *Kołka*) Nb. Cúla (27); — (deriv. din Cula cu suf. -iță, sau [Ni]culită) Nb. Culită (7); — ([Nico-]lae) Nb. Lae (6, 7, 9, 14, 15, 21, 22, 25, 26); — (deriv. din Lae cu suf. -ică) Nb. Lăică (6, 7, 14, 15, 22); — ([Nicu]-și [Cu]-lită) Nb. Lită (7, 22, 25, 27, 32, 52, 63). Nf. Licza 1633 (63); — (deriv. dela Lită cu suf. -ucă) Nb. Litucă (27, 28, 63).

— După numele sfântului celebrat la 6.XII (Timuș, 612-614). Din slav.

Niculína, Nb. azi (45).

— Neol. franc. Cf. și *Nicola* e (deriv. cu suf. -ina).

Nicúta, cf. Anna.

Nicúťă, cf. Ioana.

Nierúťa. Nb. Nyerucza 1758 (44).

Nilă, cf. Dănilă.

Nila. Nb. (fem.) (16).

Nimél. Nb. (?) 1725 Iorga, St. Doc., XIII, 94 (25).

— Formă derivată (cu suf. -el) din hipocoristicul *Nim-* < Ieronim.

Nimereálă. Nf. Nyemerale 1726, Nyemeralye 1758, Nyimerale 1788 (19).

— Dela abstractul *nimerealdă*.

Nínul. Nb. 1725 Iorga, St. Doc., XIII, 94 (25).

— Srb. bulg. Nino (< Nino-slav, Maretic, LXXXII, 84, Miklosich, 295).

Nióca (?). Nf. Nyoka 1726 (55).

Níra. Nf. Nyira 1726 (63).

Nisánul. Nf. Nyissanul 1722 (16).

Níșea } cf. Anna.
Níscúťa }

Nístor. Nb. altădată (din sec. XVII-lea) des, azi des passim. Nf.

Nisztor 1726 *Nyisztor* 1787, azi (1), azi (18), 1726 (22), *Nyisztor* 1788 (25), azi (38), 1788 (43), azi (im. din Netot-Făgăraș 44).

— Calendarul menționează un sfânt cu acest nume la 27.X. Altii, celebrați la 28.II, 2.III, 7.III, 26.IV (Timuș, 602).

Nistrea. Nf. (im. din Calbor-Făgăraș 44).

Nită

Nitu

Nitucă

Nituradu

Nitișor, cf. Dumitru.

Nitu, cf. Dumitru.

Noára. Nf. *Nora* 1726, azi (58).

Deriv.: (cu suf. -el) Nf. *Norél* 1722, 1763, 1788, azi (48).

Nódea. Nf. azi (25), *Nodgya*, *Nogya* 1758, *Nodja*, *Nogja* 1788

cf. Ioan.

(26). **Deriv.:** (cu suf. -eș) Nf. *Nodeș*, *Nogyes* 1688 (3).

— Derivat (cu suf. -e a) dela *nod*, calificativ dat unui individ mic de statură; cf. și *nodea* — drac (HEM. 508).

Nóe. Nf. 1726 (14).

— Dela numele biblic.

Nóva, cf. Zenobie.

Novác. Nb. *Novak* 1726 (1).

Nf. *Novak* 1722 (6), azi (33), 1782 *Iorga*, *St. Doc.*, XIII, 51 (34), azi (im. din Șona-Făgăraș 44, 55).

— **Deriv.:** (cu suf. -escu) Nf. *Novăcésescu* azi (55).

— Slav. *n o v a k* (— Neuling, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 151, Miklosich, 296).

Nóvia, cf. Zenobie.

Núta, cf. Ana.

Nútu, cf. Ioan.

O

Oáden. Nf. azi (53), 1758 (55).

Oáie. Nf. *Oai* 1737 *Iorga*, *St. Doc.*, XIII, 185 (17).

— Dela numele animalului.

Oálă. *Sprni.* (52). — **Deriv.:** (cu suf. -e a) *Sprnf.* **Oálea** (33).

— Pe la Brașov (com. S. Pușca-riu), în sens figurat calificativul *oalea* se aplică unui « om căruia-i place băutură ». Cf. Olea.

Oána

Oáncea

Oára, cf. Marioara.

***Obíálă,** **Deriv.:** (cu suf. -ea)

Obélea. Nf. *Obelja* 1726, 1758 (22);

— (cu suf. -os, -oasă) *Sprnc.*

Obghelóși li se zice locuitorilor din Ileni (41), de către cei din Berivoii mici (33).

— Dela *obială* « Lumpen, Fuss-lappen »; f i g. « om de nimic, fără

vlagă, slugarnic, fără caracter » (Zanne, III, 255).

Obréja. Nf. azi (50).

— Dela apelativul topic *obreajă*

— loc săs ce rămâne după retragerea unui râu; muche de deal (CADE).

Ochiéru. Nf. *Okjeru* 1726, *Otyeru* 1758 (43).

— Cf. *ochiar* insectă mică (care intră în ochiul boului, cf. Marian, *Ins.*, 394, TDRG.).

Octáv. Nb. (37).

— Formațiune latinistă din octavus.

Octávia. Nb. azi, passim.

— Neol. lat., Octavia (sora lui August și soția lui Nerone).

Octavián. Nb. azi passim. Hippo c.: ([O]ctav-i-[an] Nb. Távi (14, 26).

— Neol. lat. Octavianus.

- Odór.** Nf. 1726 (41), 1788 (43). — Dela *odor* = lucru scump (TDRG.).
- Ohani.** Sprnf. (24).
- Olah.** Nf. azi (im. din Mirești-Odorhei 44). — Ung. *oláh* român.
- Olár(iu).** Nf. *Ollar alias Muntján* 1680, *Olárul, Olarj* 1688, *Olar* 1726 (2), 1726 (3), 1722 (5), 1722, azi (6), 1722 (8), azi (14, 17, 42), *Olyyarul* 1722 (48 62), *Olárju* 1633, 1726 (63). Deriv.: (cu suf. -e a n u, dela Nl. *Olari*) Nf. *Olăreánu* (im. din orașul Craiova 44).
- Dela *olar* — cel care face sau vinde oale (cf. Iorga, *Negoțul 160-161*, Ind., 20, 151-152).
- Ólea.** Nf. *Olja* 1690 Dens., *Mon.*, 44 (8), *Ollya* 1722 (32), 1758 (36), 1726, azi (37), 1722 (50). — Cf. O a l e a; cf. și srb. *Olja* (Rječnik, s.v.).
- Ólga.** Nb. azi (int.) passim. — Neol.
- Oliform.** Nb. (21). — După numele faimosului personaj literar.
- Olímpia.** Nb. azi (al.) passim. — Neol. grec. *'Ολυμπιάς*, intrat la noi prin filiație occidentală. Cf. și A u l i m p i a.
- Olimpiáda.** Nb. azi (27). — H i p o c.: ([Olim-]) Nb. *Biáda* (27). — Grec. *'Ολυμπιάδα*.
- Olímpiu.** Nb. azi (rar 5, 51). și **Olímpius** (int. 14). — Grec. *'Ολύμπιος*. Forma litinizantă ne arată că numele a fost lansat din mediul școlar.
- Olívia.** Nb. azi (3, 8). — Neol. ital.
- Óltea.** Nb. azi (44). — Nf. azi (11). De la Nt. *Olt*, deriv. cu suf. -ea. Cf. și M u r e ș, C r i ș.
- Olteán.** Nf. *Oltyan* 1787 (10), 1758 (20), azi (24, 35, im. din Vad-Făgărăș 44, 49) *Oltan* 1511, Hurm. II³, 10, 1661 Fragm. 335 (55), *Oltyánu* 1726, 1766 (57). Deriv.: (cu suf. -e a n) dela Nt. *Olt*.
- Ómul.** Nf. 1726 (25), 1726 (43). **Óncea** } **Ónea** } cf. I o a n.
- Oniga** } **Onofrie.** Nb. azi (7). — Bulg. *O n u f r i j* (< grec.).
- Onóriu.** Nb. (azi rar, 51). — Neol. lat. *H o n o r i u s* (împăratul roman, sec. al V-lea p. Chr.).
- Onu,** cf. I o a n.
- Óprea.** Nb. foarte des altădată (din sec. XVI-lea). Nf. *Opra* 1722 (7), 1591 Fragm. 140 (8), azi (15), 1788 azi (24), 1721 Fragm. 525, azi (25), 1785 Fragm. 714 (29), azi (31), 1722 (33), 1726 (40), 1722 (43), azi (im. din orașul Craiova 44, im. din Tg.-Săcuiesc 51, 58). Deriv.: (cu suf. -a n) Nb. *Ó-prán* 1688 (1); — (cu suf. -e l) *Ó-préi*. Nf. *Opreli* 1726 (24); — (cu suf. -i l(ă) -e a) *Oprilea*. Nf. *O-prillya* 1766 (1); — (deriv. cu suf. -i ș, cf. slav. *O p r i š*) *Opris*. Nf. *Opris* 1680, 1766, azi (1), 1688 (2), 1766 (4), 1671 Pușc., *Fam.*, I, 112, azi (9), 1680, 1789, azi (13), azi (14, 18), 1557 Fragm. 820, și *Csora alias Ópris* 1726, 1758, azi (25), azi (27, 31), 1726 (37), 1726 azi (38), azi (im. din Corbi, Dridif, Sebeș-Făgărăș 44); (cu suf. -i ș -a n) *Oprisan*. Nf. *Oprisan* 1758 (45); — (cu suf. -i ș -i ț ă) *O-prisită*. Nf. *Opresitye* 1527 Fragm. 100, *Opresytye* 1535 ibid., 108 (57); — (cu suf. -i ț ă + -a n) *Opričeán*. Nf. *Opricsan* 1726, 1758 (18); —

(cu suf. -o i u, -o a i e) **Opróiu.** Nf. *Oproj* 1788 (25); **Oproáie.** Nf. *Oproaji* 1680, *Opraja* 1688 (1); — (cu suf. -o i -i ă) **Oproită.** Nf. *Aproitza* 1722, *Oproicza*, *Oprocze* 1726, *Oproitze* 1788 (26). **C o m p u s :** **Opreafenea.** Nf. azi (56); — **Oproní** 1726, **Oprióna** 1758 (39); — **Opricosta** 1722 (17); — **Opri-moga** 1722 (17).

— În bulg. *O p r a*, *O p r j a*: « von diesem Namen glauben die Bulgaren, dass er speziell « wachisch » sei, tatsächlich findet er sich auch häufiger bei den Rumanen, als bei den Bulgaren, aber er ist natürlich bulg. Ursprungs »: *o p r a* « verzögere » (Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 147). Legătura cu *a opri*, e evidentă. La baza numelui nostru stă același proces psihologic, ca la acela italian, *Fermo*, dat ultimului copil, celui care « opreste » seria copiilor unei mame (cf. Dauzat, 68). Cf. în legătură cu numele românesc și ce spune Capidan în *DR.*, II, 806.

Opreafenea |
Opriéosta | cf. **O p r e a.**

Oprinióga |
Orás. Nf. azi (11), 1788 (44).

Orásán. Sprnc. i se zice locuitorilor din Făgăraș (44), de către cei din Ileni (41), celor din Luța « că Luța a fost k'içor de oraș — căcăe Luța-i sat níic » (27), de cei din Beclean (26), Dridif (25) și Ludișor (28).

Deriv. (cu suf. -a n) dela *oraș*.

Orăștián. Nf. (14).

Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nf. *Orăștie*.

Orbu. Nf. 1726 (11), 1726 (21), 1726 (59). Si: **Oárba.** Nf. *Orba* 1680, *Orbi* 1766 (2). — Deriv.: (cu

suf. -a n, cf. și ung. *Orbán* (< *Urbanus* n. de sfânt). Nf. **Orban** azi (35); — (cu suf. -a n -i c i u) **Orbănieiu.** Nf. *Orbenics* 1726, 1758 (42).

— Dela *orb*, *oarbă*.

Orlándea. Nf. azi (36, 52).

Deriv. (cu suf. -e a) dela Np. slav. *Orlända* (Rječnik, s.v.) (< it. *Orlando*, srb., sec. XVIII, *Orlända*).

Orlăťean. Nf. *Orlotzan* 1787 (2).

Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nf. *Orlat*.

Órlieiu. Nf. azi (im. din Serbia 15).

— Srb. *Órlić* (Rječnik, s.v.). **Óršin.** Nf. azi (im. din Zlatna-Alba 44).

— Cf. srb. *O r š a* (Rječnik, s.v.) deriv. cu suf. slav. -i n.

Orténsia, cf. *Hortensia*.

Órzu. Nf. azi (im. din Ivăniș-Bihor 47). Deriv.: (cu suf. -a, cf. și -e a) Nf. *Orza* 1688, 1766, azi (4); — (cu suf. -a n) Nf. *Orzán* azi (46, 55), *Orszan* 1726 (58), azi (60); — (cu suf. -e a, cf. *Orza*) **Orzea.** Nf. *Orsa* 1726 (1), *Orzea* 1680 (4), azi (18), 1726 (41), azi (im. din Mucundorf-Târnava mare 44, 58), 1726, azi (59); — (cu suf. -o i u) Nf. *Orzóiu* azi (51).

— Dela *orz*.

Osâ'nze. Sprnc. li se zice locuitorilor din Vad (49) de către cei din Perșani (56).

— Cf. *osânză* « grăsime »; f i g. și « om cu stare, bogătaș » (CADE)

Otărlea, cf. *O t e a.*

Ótea. Nf. *Ottya* 1726 (26), *Ote* 1758 (36). — Deriv.: (cu suf. -â r l e a). **Otâ'rlea.** Nf. *Otirlya* 1680, 1726, *Otjirla* 1766, *Otirla* 1787, azi (1).

— Formă hypocoristică **O t -** (<H o t- < slav. H o t i m i r < h o t i — « voluntas, alacritas animi » Miklosich, 323). Cf. și **C o t â r l ă**.

Otélea. Nf. *Oczelja* 1726 (18), azi (im. din orașul Brașov 44).

— Deriv. (cu suf. -e a) dela *oțel*.

Otétea. Nf. *Oczetya* 1726, *Oczétya* 1758 (35), 1726 (41).

Deriv. (au suf. -e a) dela *oțet*.

Otília. Nb. azi passim.

— Neol. occidental (cf. it. *O t i l i a* < germ. *O d i l*).

Otinteáua. Nf. *Otyintyává* 1788 (34).

Otújlă Sprni. (« o femeie care ascultă pe la ferestrele oamenilor ») (51).

Ou. Sprnf. (6). — **Ouă clocite.** Sprni. (« a furat ouă clocite ») (52).

— **Ouă de lup.** Sprnc. Ii se spune locuitorilor din Voila (24) de către cei din Dridif (25).

— Cf. *a fi ca oul* plin la față, sănătos, « fraged, slab » (Zanne, I, 575). Pentru ultima formă, cf. **Căcărez e.**

Ovésea. Nf. *Ovezé* 1633, 1789, azi (60).

— Deriv. (cu suf. -e a) dela *ovăz*, *ovăs*. Cf. *O rz e a*.

Ovidiu. Nb. int. passim.

— Neol. lat., *O v i d i u s* (poetul roman exilat la Tomis).

Ozman. Nf. 1758 (44).

— Turcism.

P

Păcálă. Sprni. azi (33). — Nf. *Pekalé* 1726, greșit la Meteș, *V A*, I, 290 (*Păcate!*), *Pakala* 1787, azi (1), *Pekala* 1688, *Pekale* 1726 (2), 1766 (4), 1758 (36), 1726 (42), 1758, azi (45), azi (46, im. din Mândra-Făgăraș 48, im. din Galați-Făgăraș 51).

— După numele faimosului personaj din literatura noastră populară.

Păcișálă. Sprnf. (46).

— *Păcișală* « cânepe care rămâne de fuior în heceluță » (Viciu, *Gl.*, 64), cf. *pačošā* = « ceea ce rămâne din a doua tragere sau scărmănatură mai deasă a fuiorului de cânepe din care se face tort de o calitate inferioară » (Papahagi, *M.*, 228).

Pâ'ciu. Sprni. (« om zgârcit ») (6).

— Dela *pâciu* — « țap »; fig. « destrăbălat » (Ciaușanu, *Gl.*, 47).

Păcurár(iu). Nf. *Toma alias Pa-kular* 1680, *Păcurariu* azi (3), *Pe-*

kurar 1726, azi (im. din Alba Iulia 4), 1722 (17), azi (im. din Galați-Făgăraș 44), *Pakurár*, *Pakuráru*, *Pakulár* 1788, azi (45), azi (im. din Rucăr-Făgăraș 51, 55, 58).

— Dela *păcurar(iu)* = păzitor de oi, s. « vânzător de păcură ».

Pădûre. Nf. *Padure* 1722 (7), azi (52, 53). — **D e r i v . :** (cu suf. -e a n, dela apelativul topic *pă-dure*) Nf. *Pădureánu* azi (im. 1), *Peduran* 1726, *Paduran* 1766, azi (2), azi (im. din Cârțisoara-Făgăraș 4), *Poduran* 1722, azi (6), azi (tig. im. 28).

Páieu. Nf. azi (im. din Calbor-Făgăraș 44), *Paijkul* 1633 (59).

— Srb. *P a j k o* (Rječnik, s.v.) < *P a j o* (< *P a v a o* < *P a u l u s*, Ivezović-Broz s.v.).

Páis. Nf. *Pejs alias Muntján* 1680 (2), 1726 (19), *Paiss* 1788 (34), *Pais* 1758 (37), azi (43, im. din Râușor-Făgăraș 44, 48), 1766 (51).

Pălăvătici. Sprnc. li se zice locuitorilor din Toderița (48), « fiindcă sănt nebunatici », de către cei din Mândra (46).

— Dela adj. *pălăvatic*, -ă, — « într'o ureche » (Păcală, R., 140), « nemernic, mișel », « unul care vorbește anapoda » (CADE).

Pálcu. Nb. *Palko* 1726 (14), *Palku* 1634 Dens., *Mon.*, 27. — Nf. *Palcu* 1747 Dragomir, *Ist. Desr.*, I, 66 (44). — Deriv.: (cu suf. -uș, cf. srb. *P alk o š*, Rječnik, s.v.) *Pálcuș*. Nf. *Palkus* 1726 (21).

— Srb. ung. *P alk o* (< Paulus, Rječnik, s.v.).

Pálea. Nf. *Palya* 1787 (3).

— Dacă nu avem o transcriere greșită pentru *Balya*, e un derivat din sl. *Palo* (< Paulus).

Paler. Nf. *Paller* 1664 *Fragn.* 824, 1726, *Palleru* 1758, azi (18), azi (21, 29), *Pallér* 1726 (39), azi (im. din Lîsa-Făgărăș 44). Sprnf. (33).

— Dial. *pälér* (< ung. *p al é r* < germ. *P ol ier(er)* « șef de lucrări la ridicarea unei clădiri »).

Palestína. Nb. azi (7). și: Nb. **Polestína** (4).

— După N. topic. Cf. și *Pariştina*.

Palmă-lată. Sprni. Haneș, *T. O.*, 100 (12).

Palloș. Nf. *Pallos* 1758 (39), azi (im. din orașul Cluj 44).

— Cf. srb. *P aloš* (< Paul, Rječnik, s.v.).

Pâl'șu. Nf. azi (im. din Regat 14).

Páltân. Nf. azi (63).

— Dela n. de arbore.

Pamfil. Nb. (56*).

— După numele martirului celebrat la 22.II (Timuș 634-655). Din gr. *Πάμφιλος*.

Pámpu. Nf. azi (4), *Pamb* 1722 (7), azi (8, 10, 17), 1726, *Matyás alias Panpu* 1758 (22, 41).

Pánă. Nb. *Pana* 1726 (26). Nf. azi (im. din Argeș, 44).

— Rom. *pană*.

Panaică. Nb. (masc.) azi (56).

— Prin substituirea terminației, cu suf. -ică, din *Panait*.

Panchios. Nf. azi (35).

Pânciu. Sprni. (14). Deriv.: (cu suf. -o a ie) *Pâncioái*, *Pâncioái*. Nf. *Puncioiae* 1759 *Iorga, St. Doc.*, XIII, 113 (38); — (cu suf. -u c) *Pânciúc*. Nf. *Pentsuk* 1726, *Pantsuk* 1758 (36).

— Formă hipocoristică slavă, derivată cu suf. -čo, din *P an a j o t s*, din *P a n t e l i m o n* (Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 129), cunoscută mai ales ca nume de botez la Țiganii. Cf. *P an u*.

Pândrea. Nf. *Pandre* 1722 (6), azi (7, 10, 17, 20, im. din *Mărgineni-Făgărăș* 32, 35, 36), *Pandré* 1664 *Fragn.* 342, *Pándrá* 1668 ib., 808, 1726, azi (37), azi (42, im. din *Mărgineni*, din *Bucium-Făgărăș* 44), *Pandrja* 1763 (48), azi (im. din *Mărgineni-Făgărăș* 52, im. idem. 56).

Deriv.: (cu suf. -e a) dela bulg. *P a n d u r a*, *P andur* (< sl. *p a n d u r*, *p and u r a* = « custos, apparitor ») (<*P and o r a*, n. desf., Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 129), srb. *P and u r i c* (Rječnik, s.v.). Cf. și *B and re a*.

Pánga. Nf. 1766 (4), 1688 (10).

— Cf. *P angal* (?).

Pantaleón. Nb. 1842 *Trans.*, 1929, 199 (15).

— Gr. *Πανταλέων*. Cf. *P ante li m o n*.

Pantásiu. Nb. 1758 (18), 1788 (19).

— Grec. *Φαντασίων*.

Pâ'ntece. Nf. *Pentecse* 1680, *Pun-tecse* 1688, *Pintecse* 1726, *Puntetse* 1766 (2).

—Nume dat după o parte a corpului. Cf. aiurea Nf. *Burtă*.

Pantelimón. Nb. altădată (din sec. al XVIII-lea), azi passim, redat *Pantilimon*, *Pamfilimon*. Nf. azi (29). —Deriv.-hipoc.: (*Pant-[i]limon*], cf. slav. *Pant o*, deriv. cu suf. -ică) Nb. *Pantieă* azi (9); —(*Pantili-[mon]*, cf. slav. *Pantel eej*) Nb. *Pantilie* 1766, *Pantilia* 1789 (13), *Pantilie* 1758 (38), 1726 (39).

— Cf. Sf. *Pantilimon*, celebrat la 27.VII (Pamfile, *Să.*, 218). Pentru forma *Pantilie* în afară de aceea citată, slavă, cf. și grec. *Pantéleōs*.

Pantieă { cf. *Pantelimon*.
Pantilie }

Pánu. Nf. *Pan* 1758 (40).

— Formă hipocoristică slavă, *Pano* (< *Pantelimon*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 129).

Pânzaru. Nf. *Pinzaru* 1726 (3).

Deriv. (cu suf. -ar) dela *pânză*, nume dat după meserie.

Páor. Sprni. (« e din Sâmbăta, și acest nume se dă Sâmbotenilor ») (21); *Paori* Sprnc. li se zice locuitorilor din partea satului numită Joseni (33); li se mai zice și celor din Recea (32) de către locuitorii din Dejani (30).

— Dela transilv. *paor* (< germ. *tāran* (sas sau svab)).

Pap. Nf. 1726 (1), *Pap alias Callin* 1862 Pușc., *Fam.* I, 113 (4), 1785 *Fragm.* 713 (28). — Cf. *Pop a.*

Păpădje. Nf. azi (53), *Pepegeja* 1726, *Popodije* 1758 (55). Sprni. (51).

— Dela *păpădie* muștețel, susau (cu flori galbene), cf. *ca pă-*

pădia = galben la față (Zanne, IX, 502).

Păpălúca. Nf. (29, 31).

— *Păpălugă* = momâie, sperietoare (CADE).

Păpánă. Nf. *Pepáne* 1726 (61).

Pápáră. Nf. *Pepare* 1726 (58).

— Dela nume de alimente.

Păpărétu. Sprni. (46).

Deriv. (cu suf. -ă re tă) dela *păpă* = mâncă (după analogia lui *certăret*, *cântăret*, etc.); cf. și sensul de « boltaș, băcan » (Lex. Bud.).

Păpăúte. Sprnc. li se zice locuitorilor din Ludișor (28), de către cei din Voivodenii mari (22).

— Deriv. (cu suf. -ă u -u tă, cf. căcă: *căcău*) din **păpău* < *păpă*.

Părágina. Nf. *Perazine* 1726, *Parasina*, *Parasine* 1758 (18), 1758 (35).

— Dela *păragine*.

Păriáiánu. Nf. azi (8), *Parián* 1758, 1788 (41), 1809 Iorga, *St. Doc.*, XII, 200, azi (im. din orașul Sibiu 44).

Deriv. (cu suf. -ean) dela Nl. *Părău*.

Parásea, cf. *Paraschiva*.

Paraschíva. Nb. altădată (din sec. al XVIII-lea), azi passim, redat și *Parasztyiva*, *Parischíva*. Nf. *Parasztyiva* 1788 (24). Si: *Paraschív*. Nb. *Parascivu* 1787 (1), *Paraszkiv* 1726 (19), 1758 (44). Hipoc.: (*Parasc[hiv]a* cf. slav. *Paraskva*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 129)

Nf. *Paráscea* azi (30); — ([*Paras-*], cf. bulg. *Keava*, Weigand, *id.*) Nb. *Chiva* (5, 7, 9, 27, 63); — ([*Paras-*]) *Chivu*. Nb. *Tyivu* 1766, (1), *Kivu* 1726 (2), 1789 (3). Deriv.: (cu suf. -u ca a, dela *Chiva*) Nb. *Chivúca* (7, 27); — (cu suf. -u tă) Nb. *Chivúta* (5, 9); — ([*Chi-*]) Nb. *Vúta* (63).

— Cf. sărbătoarea *Sf. Paraschiva*, celebrată la 14.X; altele la 16.II, 26.VI (Timuș, 641-643). Din slav. *Paraskeva* < grec. Παρασκευή. Asupra caracterului depreciativ al formei *Chiva* în unele medii sociale, cf. Bogrea, *I Congres*, 55.

Părău, Nf. azi (1). Deriv. (cu suf. -u t) Nf. **Părăut** azi (18); — (cu suf. -u t -e a n) Nf. **Părăutean** azi (59).

— Dela Nt. *Părău* < *părău*.

Pârcălab. Nf. *Porkolab alias Fekete* 1759 Fragm. 600 (22).

— Dela *pârcălab* = în (Transilvania) perceptor care incasă dările la sat.

Pârcés. Nf. *Pircses* 1726 (25).

Deriv. (cu suf. -e ș) dela *pârciu* = țap.

Pardos. Nf. *Pardosz* 1763 (48).

— Cf. *pardos* = « viteaz » (Păsculescu, L. P., 94), figurat, dela sensul de « leopard », formă luată din limba bisericească (< psl. *p a r ū d o s ū* = leopard).

Paristina. Nb. azi (6, 7).

— Contaminare între *Paraschiva* + *Palestina*.

Paríza. Nf. azi (im. din Macedonia 44).

Parizán. Sprni. (« umblă tot cu teleaga ») (21).

Pârlea. Nf. *Pirlja* 1726 (15), *Perla* 1758 (55).

— Cf. *pârle* = om pleșuv (com. Bugnariu, Năsăud); n. de câne (H. IX, 438), « cel pârlit », cf. și *Pârlea-vodă*, supranume dat lui Alex. Mavrocordat după incendiu delă 1783, care a nimicit o parte din palatul său din Iași (DDRF.).

Partenie. Nb. *Parfenye* 1787 (1), *Parfemie* 1766 (2), *Parthenii* 1793

Fragm. 793 (26), azi passim. Sprni. *Parchéne* (21).

— Dela numele *Sf. Partenie*, celebrat la 7.II, 24.III (Timuș, 634-644). — Grec. Ἡλοθένιος.

Pârťu. Sprni. (« om arăgos ») (26, 27, 48, 58). Deriv.: (cu suf. -a c h e) Nf. *Pârtäche* 1785 Iorga, *St. Doc.*, XII, 187 (44).

— Dela onomatopeicul *pârť* ! (cf. și *pârťuică* = diaree, Ciaușanu, *Glos.*, 47); f i g. « țap ».

Pârvu. Nb. *Purvu* 1758 (26, 41, 55). Nf. azi (8, im. din orașul Brăila și Brașov 44, 53), *Pirvuluy* 1671 Pușcariu, *Rev.*, 69 (55), azi (58, 60, 61), *Porvul* 1722, 1633 (62).

Deriv. (cu suf. -a n, cf. și bulg. *Pârv o*, *Pârv an* — cel dintâi născut, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 157) *Pârván*. Nb. *Pirvan* 1726 (2).

Pâș. Sprnf. (« dat familiei Grecu singura în sat care mai are casă acoperită cu paie) (33).

— În partea locului *pâș* « snop îmblătit » cu care se acopereau casele (Pașca, *Glosar*, 46). Pentru alte sensuri, cf. Săghinescu, *Voc.*, 99.

Pásäre. Nf. *Paszere* 1633, 1789, azi (60). — Deriv.: (cu suf. -a r(iu)) Nf. *Pásärár(iu)* azi (49) (cf. *Madarasz* 1726 (11)); — (cu suf. -o i u) Sprnf. *Pásäróiu* (43).

Pásátea. Nf. *Peszatja* 1726, *Peszatye* 1758 (37).

Deriv. (cu suf. -e a) dela *păsat*.

Paseál Paszkal 1662 Pușc., *Fam.* I, 113. Deriv.: (cu suf. -ă u) *Păscălă u* (cf. și *păscălău* loc de păscut, *DR*, IV, 1081). Nf. *Peszkel* 1726 (28).

— Bulg. *Paskal* (Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 129).

Pășca. Nf. azi (12, 32). Si: Nf. Pășeu azi (im. din Felmer-Făgăraș, 44).

— Formă contaminată din *Pascu*, *Pasca* + *Paștea* (< Paști, cf. *Floarea* < *Florii*), *Pașcu* și de aici *Pașca*.

Pășeu. Nb. *Paszkul* 1680, *Paschul* 1688 (1), 1688 (3), 1680, 1726 (4), 1680, *Pasku* (— *Pașcu*?) 1766 (10), *Paszku* 1726 (11, 14, 15, 21), 1758 (24), 1726 (25), 1758 (42), 1788 (44), 1726 (56). — Nf. *Paszkul* 1680, *Paszk* 1688, 1726 (2), azi (7), 1680, 1787 (10), azi (17), 1725 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 94 (25), 1758 (38), azi (im. din Cerghit-Dicosântmărtin și din Grubna-Hotin 44).

— Bulg. *Pasko* (< *Paskal*). Numele (de botez) se dă în multe regiuni copiilor născuți la Paști. Cf. *Paștea*, *Pășca*.

Păștea. Nf. azi (1), *Pascea* 1680, *Pastea* 1688, *Pastya* 6 fem. 1726, 9 fam. 1766, azi (3), azi (6, 9). — Deriv.: (cu suf. -ina) Nb. *Paștina* azi (4, 58). — Nf. azi (1, im. din Porumbacul de Jos-Făgăraș 44).

— Dela numele sărbătorii Sf. *Pasti*, deriv. cu suf. -ea.

Paștilina. Sprni. (« a jucat teatră și i-a rămas numele personajului jucat ») (21).

Păstrămă. Nf. azi (im. 31).

— Dela apelativul *păstramă*.

Păstrăvălăni. Sprnc. (« comuna noastră este despărțită de comuna vecină de o vale și ei stau dincolo de vale, *păstră-vale* ») (22).

— Compus: *Păstră-vale* (deriv. cu suf. -a n).

Patăpie. Nb. (masc.) (39).

Pațaș (?). Nf. *Pacas* 1534 Veress, *Acta*, I, 237 (24).

Deriv. (cu suf. -a s) dela **Patu*, cf. srb. *Pac-ić*, *Pac-ină*, *Pac-uł* (Rječnik s.v.).

Păteán. Nf. azi (im. din Nădlac-Arad 44).

Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Pata*.

Patra. Nf. 1788 (33, 34).

Pătrár. Nf. 1766 Meteș, *VA*, I, 290 (1).

— Cf. *Fărtał*.

Pătrânjél. Sprnf. (46).

— Pentru desvoltarea de sens, cf. se amestecă *ca pătrunjelul în toate bucatele* = își vără nasul în toate (Zanne, IV, 70).

Patrîche. Nb. (16).

— Grec. *Πατοίχος* (= lat. *Patricius*). Cf. și *Petru*.

Patrólă. Nf. azi (51).

— Cf. transilv. *patrolă* — patrulă.

Pătrón. Nf. azi (14, im. din Berivoiu mare-Făgăraș, 16).

Patrubán. Nf. *Patruban* Pușc., *Fam.*, I, 157 (34).

Compus: *patru+bani*. Cf. *Harampotor*.

Pătrúše. Nf. azi (20).

— Bulg. *Petruša* (< *Petr* u, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 129). Cf. și *Petru*.

Paulína. Nb. azi int. passim. Si: *Paolína*.

— Neol. romanic occidental, it. *Paolina*, fr. *Pauline*.

Păún. Nb. *Peun* 1758 (26). Si: (mai des) *Păúna*, *Peúna*. Nb. *Peuna* 1736 (3), azi (6, 8, 10, 27, 45, 51, 56, 57, 63).

— Dela numele păsării, *păun*, (cf. Pușcariu, *St. Istrorom.*, II, 292 și *DR.*, 545).

Pável. Nb. Altădată (din sec. al XVIII-lea), azi, des, passim. Nf. azi (1), 1688, 1787, azi (2), azi (8), *Sztanislav alias Pavel* 1766

(13), azi (41, im. din Porumbacul de sus-Făgăraș 44). Deriv. (cu suf. -escu) Nf. Paveléscu azi (im. din orașul Bucuresti 44); — (cu suf. -oiu) Nf. Păvăloiu azi (1, 7); — (cu suf. -uca) Nb. Păvălueă azi (7).

— După numele *Sf. Apostol*, celebrat la 29.VI și alți 20 de sfinti cu acest nume (Timuș, 651-699). Din slav.

Péagu. Nf. *Pagu* 1726, *Péagu* 1758 (18).

— Cf. adj. *pag* (< palsl. pēgū) — (Mold.) (despre cai) breaz, băltat (*Ion Cr.*, VI, 218, H. XI 428, *Rev. Crit.*, IV, 291).

Péieu. Nf. *Pejko* 1726 (10), 1722, azi (11). Să: Péica. Nf. *Pejka* 1680, 1726 (2).

— Srb. *Pejka*, *Pejko* (< *Pejko* < *Petro*, Rječnik s.v.).

Pelághia Nb. (14, 25, 27, 58).

— După calendar, sănt două sfinte cu acest nume, celebrate la 7.V și 8.X. Gr. Ηελάγια cf. și slav. (bulg.) *Pelagija* (Weigand *Jb. XXVI-XXIX*, 129).

Peltán. Nf. 1793 *Fragm.* 738.

Pénciu. Nf. *Pencz* 1582 Veress, D., II, 218, *Pents* 1584 *Fragm.* 132, 1665 *Fragm.* 335, *Pench*, *Penczy*, *Pencs* Pușc., *Fam.*, I, 158, azi (59).

— Bulg. *Penčo* (< *Penkovo* < *Petrunko*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 129).

Pénea. Nf. *Penya* 1726 (42), *Penę* 1801 *Iorga*, *St. Doc.*, XII, 193 (59). — Deriv.: (cu suf. -eś) *Pěnes*. Nf. *Penes* 1726 (59); — (cu suf. -eś -iťā) *Penešítja*. Nf. *Penesicze* 1726 (37).

— Cf. *Pană* (< *pană*), cf. și srb. *Penič* (Rječnik, s.v.).

Pentec. Nf. azi (5).

— Ung. *péntek* (— vineri) (?) s. o grafie tradițională din *Pentec(e)* pentru *Pântec(e)*.

Pepélea. Nf. azi (im. din Boholt-Făgăraș 44, 45), *Pepelya* 1726 (63).

— După numele faimosului personaj din literatura populară, alături de *Păcală*; cf. slav. *pēpel'k* = « cinis », Miklosich, *Die slavischen Ortsnamen aus Appellativen*, p. 213.

Pérșa. Nf. azi (16).

— Cf. rus. srb. *Perša* (Miklosich, 302, Rječnik, s.v.) < *Perō* (< *Petar*).

Persináriu. Nf. azi (49).

— Deriv. (cu suf. -an > -ar) dela NL *Perşani*.

Peseár(iu). Nf. *Peszkarul* 1680, *Peszkarj* 1688 (1), 1722 (16).

— Nume dat după îndeletnicire.

Pesternác. Nf. azi (im. din Hârseni-Făgăraș 55).

— Dela apelativul transilv. *păstârnac*.

Peșteși. Nf. *Pestesy* 1676 Pușc., *Fam.*, I, 108 (31), azi (32, 40).

— Ung. *Pestesi* (deriv. cu suf. ung. -i dela NL *Peșteș*).

Péteu. Nf. 1787 *Iorga*, *St. Doc.*, XII, 188.—Deriv.: (cu suf. -uș) *Peteuș*. Nf. *Petkus* 1726 (21).

— Srb. *Petko* (< *Petrku*, Rječnik, s.v.), bulg. *Petko* (< *petyj* = « quintus », Miklosich, 303)

Peteceár. Nf. 1747 *Dragomir*, *Ist. Desr.*, I, 66 (44).

— Dela *petecar* — « strângător de petece »; « cel care cărpește încălțăminte ».

Petrána. Nb. (58). Să: *Pătrána*.

— Bulg. *Petrană* (< *Petra* < *Petrus*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 129).

Petrideán. Nf. azi (im. din Lisa-Făgăraș 18).

— D e r i v. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Petrid*.

Petronéla. Nb. (29, 44).

— Neol. lat.; cf. și *Sf. Petronela*.

Pătru. Nb. altădată (din sec. al XVI-lea), azi, des, passim. Redat și: *Patro* tig. 1511 Fragn. 86 (10), *Potro* 1542 Qu. III, 169 (44), *Patrū* 1633 (63). Nf. *Petru* și *Pătru* 1726 (2, 22), azi (32, 35, 38), 1758 (45), azi (im. din Copăcel-Făgăraș 47). — D e r i v.: (cu suf. -a c h e) Nf. *Petráche* azi (im. din orașul Râmnicul Sărat 63); — (cu suf. -a ș) *Petrás*. Nb. *Petas* 1766 (10). — Nf. 1766 Iorga, *St. Doc.*, XII, 214 (44), *Petrás* 1726 (59); — (cu suf. -a ș -a n, sau mai exact, cu suf. -a n din *Petas*) *Petresán*. Nf. *Petresan* 1758 (20); — (cu suf. -a s -ă u, resp. *Petas* -ă u) Nf. *Pătrășeu* 1725 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 94 (25); — (cu suf. -a ș c, cf. și bulg. *Petraško*) *Pătrășen*, *Petrășcu*. Nb. *Petrásk* 1726 (18), *Petrásconis* 1582 Veress, *D. II*, 218 (33), *Petrask* 1788 (44), 1758 (45). — Nf. *Pătrășcu* azi (11, 14), *Petrașcu* azi (18, 29), *Petrásk* 1788 (44) azi (im. din Toderița-Făgăraș 49), 1711 Barițiu I, 718 (59); — (cu suf. -a ș c -a n, resp. *Pătrașc* + -an) *Pătrășeanu*. Nf. *Petreskan* 1758 (20), 1726 (34); — (cu suf. -e a s ă) *Petreásă*. Nf. *Petriasze* 1680, *Petrasza* 1688 (1), *Al Petreasi* 1737 Iorga, *St. Doc.*, XIII 185 (17); — (cu suf. -i c) *Petric*. Nf. *Petrikk* 1726 (11, 14); — (cu suf. -i c ă) *Petríčă*. Nb. (7); — (cu suf. -i l ă) *Petríflă*. Nf. *Petrilé* 1633 (63); — (cu suf. -i ș (?) *Petriș*. Nf. *Petris* 1726 (13); — (cu suf. -i ș o r) Nb. *Petrișór* (7). Nf. *Petrisor* 1680,

1789, azi (13), *Raducz alias Petrisor* 1632, *Pușc.*, *Fam.*, I, 172 (26), azi (31), *Petrissor* 1788, azi (im. din Recea-Făgăraș 44); — (cu suf. -o a i e) *Sprni*. (fem.) *Petroáia* (25); — (cu suf. -o i u) Nf. *Pătróiu* azi (17); — (cu suf. -u c ă) Nb. *Pătrúcă*. Nf. *Petruka* 1680, 1787 (2); — (cu suf. -u ț) Nb. *Pătrút* (60). Nf. *Petrút* azi (3, 36), *Petrucz*, *Andras alias ~*, *Fisztiķ alias Petrutz* 1726, azi (59). C o m p u s: *Lupetrút*. Nf. *Lupetrucz* 1726 (40): *lu Petrut*.

— Numele *Petru* e unul din acele purtate de cei mai mulți sfinti. În afară de *Apostolul Petru*, a cărui sărbătoare, dela 29.VI, a dat mai ales amploare în circulația numelui la noi, hagiografia cunoaște 30 de sfinti diferenți cu acest nume (Timuș, 676—690). Petru faima numelui în folclorul românesc, cf. Pamfile, *Să*, 114-156 Marian, *Se.*, I, 230.

Pica. Nf. *Pika* 1688 (2), *Pike*, *Ptyike* 8 fam. 1788, azi (im. din Hârseni-Făgăraș 43), azi (im. din Râușor-Făgăraș 44, 45, 46, im. din Sebeș-Făgăraș 56).

Picicu. Nf. *Picsku* 1758 (55).

— Bulg. *Pi ē k o* (< *p i c k a* — vulva, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 171).

Picioără. Nf. *Piczarka* 1680, *Picsarka* 1688, 1726 (1), *Piczarka* 1680, *Picsárka* 1688 (3).

— Dela *picioară* = nap porcesc.

Picioicăni. Sprnc. li se spune locuitorilor din Lisa (18) de către cei din Breaza (19).

— Dela *piceucă*, *picioică*, *picioacă* — cartof (cf. Haneș, *T. O.*, 32), deriv. cu suf. -a n.

Picior de porc (și *Chicior* ~) Sprni. (58). D e r i v.: (cu suf.

-u și) Sprnf. **Chicioruș** (copii lui *Picior de porc*) (58).

Piciora, cf. *Piciura*.

Piciorág. Nf. *Pitsorag* 1722 (29), *Piczorag* 1633, *Picsorag* 1726 (59).

— Dela *picioarong* pentru *picioarogă* = cătăriți.

Piciura. Nf. *Picsura* 1688 (1), *Picsori* 1758 (45).

— Hiperurbanism dela *Chiciură*, *Chicioră*.

Pieptănúș. Nf. *Chieptănuș* azi (im. din jud. Vaslui 51).

— Deriv. (cu suf. -u și) dela *piepten*.

Piéptea. Nf. *Pieptya* 1726, 1758 (18), azi (29, 40), *Ptyeptya* 1758, *Ptyepta* 1788 (41).

— Deriv. cu suf. -e a) dela *piept*.

Pietrár(iu). Nf. *Pjetrar*, *Pjetrarj*, *Pietrarul* 1680, *Pyetrául*, *Pjetrarj* 1726, *Patrar* (sic!), *Petrar* 1766, azi (1), azi (44).

— După îndeletnicire: *pietrar* = meșterul care « face » piatra necesară la clădiri; cel care o cioplește sau o potrivește la clădire (Iorga, *Negoțul* 175).

Pietreánu. Nf. (44).

D e r i v. (cu suf. -e a n) dela *Nl. Piatra*.

Pietriceà. Nf. *Petricse* 1726 (37).

— Dela *pietricea* (< piatră).

Pileu. Nf. *Pilku* 1758 (46).

— Deriv. (slav. cu suf. -ko) din hipocoristul *Pil* (< *Pilip* < *Filip*, Rječnik, s.v.).

Pílea. Nf. *Pillya* 1758 (44).

— Cf. srb. *Pilja* (Rječnik, s.v.).

Píltea Nf. *Pilzie*, *Pylcie* 1617 Fragm. 198, 199, *Piltza* 1819 Meteș, *VA.*, I, 297, azi (17), *Pilcza* 1726 (22), azi (24), *Páltea* 1725 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 94 (25).

— Srb. *Pilač*, *Pilca* (< *Pilip*), Rječnik, s.v. (cf. și germ. *Pilz*, Heintze, 126).

Pílu. Nb. 1787 (10).

— Cf. srb. *Pil* (Rječnik, s.v.) < *Pilip* (< Filip).

Píntea. Nf. azi (1, 10), *Pync* 1617 Fragm. 199 (17), *Pincza* 1726 (22), *Pintye* 1726 (43), 1758 (44), *Pincza* 1726 (45).

— Formă hipocoristică din *Pintile*, derivată cu suf. -e a.

Pípa. Sprnf. (27). **D e r i v.**: (cu suf. -o și, cf. ung. *p ip o s*) Sprnf. **Pípoș** (33), Sprni. (« tot timpul e cu vergeaua dela pipă în gură ») (46).

— Cf. și *Lulea*.

Pipérea. Nf. *Pipera* 1726 (1), *Piperea* 1633, 1696 Fragm. 449 (61).

— Deriv. (cu suf. -e a) dela *piper*.

Pipercităr. Sprnf. (24).

Píra'u. Nf. azi (im. din Ileni-Făgăraș 35, 38), *Piro* 1630 Pușc., *Fam.*, I, 172, 1642 Fragm. 247, 1667 ib. 411, *Pireu* 1669 Pușc. *Fam.*, I, 106, *Pirev* 1726, 1758 *Ptyiro* 1788, azi (41), *Pirău* azi (im. din Ileni-Făgăraș 43).

— Cf. *pirău* = ierburi (H. XIV, 374).

Píscu. Nf. *Piszkul* 1758, *Piszku alias Bujdu* 1788 (55).

Píștea. Nprni. (33). — **D e r i v.**: (cu suf. -o c) Sprnf. **Piștióci** (33) (« cu aluzie la originea lor maghiară »).

— Ung. *Pista*, formă hipocoristică din *István*.

Pistrúia. Nf. *Pisztruja* 1726, *Piszstroja* 1758 (20), 1758 (41). și: **Pistróiu**. Nf. *Pisstroju* 1758 (20).

— (Persoană) cu *pistrui* pe față.

Pítă. Sprnf. (« li se mai zice și capre, căprițe ») (33).

— Formă scurtată din *căp(r)ită*; *piță-piță* — imitativ cu care se cehamă caprele (Pușcariu, DR.,

I, 78); *pită* mai e și un nume « ce-l dău ciobanii vitelor » (H., VII, 484).

Pită (?). Nf. *Pite* 1726, *Pita* 1758 (35, 42). Deriv.: (cu suf. -e și) *Piteș*. Nf. *Pites* 1726 (26); — (cu suf. -o și e) *Pitoóie*. Nf. *Pitoje* 1726 (26).

— Dela *pită* = pâne, cf. Coacăea.

Pitár. Nf. *Pitáru* 1758 (19), *Pitár* 1726 (28), *Pitjarul* 1722 (36), 1758 (37), *Bratu alias Pitar* 1758 (40), *Pythagor* 1538 Qu. II, 597.

— Dela *pitar* = « brutar ». Nf. se datorește probabil, îndeletnicirii din serviciul militar. Ca îndeletnicire de oraș și ca demnitate socială, cf. Iorga, *Negoțul* 176, *Ind.* 32-34.

Pitárcea. Nf. *Pitarcsa* 1726 (35).

— Deriv. (cu suf. -e a) dela apelativul *pitarcă*.

Pițéia (?). Nf. *Piczeja* 1726 (35), 1726, *Pițiu* 1759 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 113 (38), *Pitzia* 1788 (48).

Piticáriu, Nf. azi (58).

— Dela *petecariu* (< *petec*).

Piticiu. Nf. *Pitics* 1758 (44).

Pitriș. Nf. *Pitris* 1726 (26).

Pitúlcă. Nf. *Pitulke* 1726, 1758 (46).

Pitule de cinci. Sprnf. (33).

— Dela transilv. *pitulă* = monedă (de cinci s. de zece crețari).

Pituléscu. Nf. azi (16).

— Deriv. (cu suf. ulescu) din rad. slav. *Pet-* (< Petru).

Piuári. Sprnc. *Chiuarí* li se zice locuitorilor din Berivoi (33), de către cei din Dejani (30).

Deriv. dela *piuă*.

Plácintă. Sprnf. (46, 51). — Nf. *Placsinta* 1722 (46).

— După nume de alimente.

Pláiés. Nf. *Plejesi* 1758 (38), *Playas* 1722 (54).

— Dela *plăies* = « locuitor din plaiu, din munți », și (ca termen militar) « grănicer ».

Plaivás. Sprnc. (14).

— Face aluzie la aspectul fizic.

Platon. Nb. 1729 Transilv., 1929 205 (62).

— După numele sfântului celebrat la 4.IV și 18.XI (Timuș, 694-697).

Pleántă. Sprnf. (33).

Pléşa. Nf. *Plesa* 1680, *Plyessa* 1726 (1), azi (3), 1722 (7, 8), 1766 (10), azi (17), 1726, azi (28), 1758 (30), *Plescha* 1722 (54), *Plessa* 1663 (61), azi (im. din Cuciulata-Târnava mare 63).

— Deriv. (cu suf. -e a) dela adj. *plex* = chel.

Pletosú. Nf. azi (im. din Viștea de sus-Făgăraș 17, im. id., 44).

— Dela adj. *pletos* = cu plete lungi.

Plévea. Nf. *Pljeve* 1726, *Plyévé* 1758 (37).

— Deriv. (cu s-uf. e a) dela pleava.

Ploseár. Nf. 1747 Dragomir, *Ist. Desr.*, I, 66.

— Dela titlul îndeletnicirii.

Plugărél. Nf. *Plugereley* 1726 (58).

Deriv. (cu suf. -e l) dela *plugar*.

Poac-troase și-o traistă de prune. Sprni. (« odătă i s'a rupt proțapu dela ca , cărând prune ») (21).

Pociúmp. Nf. (56).

— Apelativul *pociumb*, *pociump*.

Pocăitu. Sprni. (48).

— Dela *pocăit* — adventist. Cf. *Mucări*.

Pochéiu. Nf. *Pokej alias Blidar* 1688 (2).

Deriv. (cu suf. -e i u) din *poacă* — reteveiu, scurtătură (de

lemn); calificativ dat oamenilor bătrâni (cf. řez., V, 41), s. mai curând, prin substituire de sufix din *Pocoiu*.

Pocim̄p, cf. *Pociu m b.*

Pociúnb. Nf. *Pocsumb* 1726, *Pocimpu* 1758 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 143, *Pocimp* 1766, azi (56). — Apelativul *pociumb* — tăruș.

Pocoiu. Nf. *Pokoj* 1726, azi (11). Deriv.: (cu suf. -a n u) **Pocoianu.** Nf. *Pokojánu* 1726 (11).

— Srb. p o k o j « requies »; *pokojan* « tranquillus » (Rječnik, s. v.).

Podár. Nf. 1747 Dragomir, *Ist. Desr.*, I, 66, 1758 (45).

— Nume dat după îndeletnicire.

Pódea. Nf. *Podgya* 1726 (30).

— Deriv. (cu suf. -e a) dela p o d.

Podlócea. Nf. *Podlocs'a* 1726 (25).

Deriv. (cu suf. -e a) dela *potlog*.

Cf. *Porloa g e.*

Podmólea. Nf. *Podmolja* 1726 (11).

— Deriv. (cu suf. -e a) dela *podmol*.

Pogáce. Nf. 1737 Iorga. *St. Doc.*, XIII, 185 (17). — Deriv.: (cu suf. -e a) Sprnf. *Pogá'cea* (33).

Pogácea. Nf. *Pogacs'a* 1722 (17).

— Dela *pogace*. Cf. *Colacea*.

Pohâ'rle. Sprnc. li se zice locuitorilor din Toderița (48) de către cei din Râusor (43), de către cei din Mândra (46) și de către cei din Bucium (52).

— Dela *pohârlă* = « gheunoiae »;

« cuvânt de ocară pentru câne » (Mold.) (H. X, 355, řez., III, 18); « câne » (Pascu, *Suf.*, 267) < p o h a e + suf. -ârlă.

Póia. Nf. 1758 Metes, *VA.*, I, 284 (38).

— Cf. srb. *Pojić*, Rječnik, s.v.

Poienár. Nf. *Pojinár* 1788 (19), *Pojenaru* 1758 (47).

— Deriv. (cu suf. -a r < -a n) dela Nl. *Poiană*.

Pojoritánu. Nf. *Posoritanu* 1726 (11).

— Deriv. (cu suf. -a n) dela Nl. *Pajorita* > *Pojorta*.

Poleác. Sprnf. « dat celor din familia Balașcă despre care se zice că-s din strămoși cehi » (30, 33). Nf. *Poljac* 1550 Hurm., II⁴, 484 (44).

— Dela numele etnic *Poleac* (cf. Pașca, în *Omagiu Pârvan*, 281); cf. totuși și sensul de « om care vorbește rău, cepeleag » (řez., III, 85).

Poléiu. Nf. azi (im. din Lisa-Făgărăș 16).

— (Transilv.) *poleiu* = busuiocul cerbilor. (CADE).

Polieárp. Nf. (7).

— Grec. *Πολύκαρπος*.

Polistína, cf. *Palestina*.

Polixénia. Nf. (27*).

— După numele Sf. *Polixenia*, celebrată la 23.IX (Timuș, 702). Din grec. *Πολυξένη* (s. slav.).

Polmólea. Nf. azi (11, im. din Viștea de sus-Făgărăș 30).

— Cf. *Pod molea*.

Pológea. Nf. azi (im. din Boholț-Făgărăș 44).

— Deriv. (cu suf. -e a) dela *polog*.

Pološán. Nf. (2).

Deriv. (cu suf. -a n) dela Nl. *Paloš*-Târnava mare.

Poménea. Sprnf. « un bătrân din familie, colinda pe la toate pomeneile » (33); « îl ducea măsa la toate pomeneile » (33 a).

— Deriv. (cu suf. -e a) dela *pomană*.

Pompéiu. Nb. (44, 51* etc.).

— Neol. lat. *P o m p e i u s* (vestitul general — în sec. I-iua Chr.

— rivalul lui Caesar).

Pompiliu. Nb. azi passim (26*, 43*, 57*, al. 59, 60*). **Şi:** Nb. **Pompilia** (fem.). (al. 29, 31*).

— Neol. lat. *Pom p i l i u s* (vestitul rege al Romei).

Ponorică. Nf. (9). **Şi:** Nf. **Ponoră'că** (8).

Deriv. (cu suf. -i că) dela apelativul topic *ponor* s. Nloc. *Ponor*.

Ponta. Nf. azi (im. din Hârja-Bacău 44).

Popa. Nf. 1678 *Puşc.*, *Fam.*, I, 113, 1680, *Szeretyanul alias Popa* 1688, 1787, azi (1), 1680, *Popoj alias Puskas* 1688, 1787, azi (2), 1722, azi (5), azi (7), 1511 *Fragm.* 84 (8), 1680, 1787, azi (10), 1726 (11), 1649, 1669 *Puşc.*, *Fam.*, I, 110, 1725 ib., 176 (14), 5 fam. 1862 *Puşc.*, *Fam.*, I, 110, azi (15), azi (16), *Poppa* 1664 *Puşc.*, *Fam.*, I, 110, 1758, 14 fam. la 1862 *Puşc.* *Fam.*, I, 110, azi (18), *Popa* 1726, 1788 (19), azi (20), *Popa alias Gusaila* 1793 *Fragm.* 821 (21), 1718, 9 fam. 1862 *Puşc.*, *Fam.*, I, 106, azi (24), azi (28), 1726 (30), azi (31), 1722 (32), 1668 *Puşc.*, *Fam.*, I, 106, 1671 *Fragm.* 811, 1689 ib. 417, 1718 (11 fam. 1862) *Puşc.* *Fam.*, I, 106, azi (32), azi (33), 1788, azi (34), azi (36), 1696 *Fragm.* 808, 1742 *Puşc.* *Fam.*, I, 104, 1758, 1862 (17 fam.) *Puşc.*, *Fam.*, I, 106, azi (37), 1788, azi (40, 41), *Poppa alias Szasz* 1689 *Puşc.*, *Fam.*, I, 109 (42), 1556 *Hurm.* II⁵, 379 (43), 1668 *Puşc.*, *Fam.*, I, 106, azi (im. din Grăd-Făgăraş, din Ludişor-Făgăraş 44), *Popa alias Pap* 1668 *Puşc.*, *Fam.*, I, 155 (45), azi (46), 1726, azi (47), 1666 *Puşc.*, *Fam.*, I, 167, 1687 (la 1862, 5 fam.) ib. I, 105, azi (49), azi (50, 52), azi (im.

din Perşani-Făgăraş 53, 55, im. din Rus-Satumare şi din Şinca nouă-Făgăraş 56), 1755 *Fragm.* 570, 1766, azi (57), azi (58), 1633, azi (im. din Comăna de Jos-Făgăraş 61), 1793 *Fragm.* 740, azi (63). **Şi:** **Pop.** Nf. azi (15, 30, 32, 36, 42, 43), *Pop alias Prekup* 1689 *Fragm.* 432, azi (im. din Năsăud-Bistriţa 44), azi (45, 49, im. din Comăna de Jos-Făgăraş 58). — **D e r i v.:** (cu suf. -a n ā) **Popană.** Nf. *Popani* 1680 (10), *Popána* 1758 (40); — (cu suf. -a n -e a s ā, resp. *Popa n a* + suf. -e a s ā) **Popaneásă.** Nf. *Popenieszci* 1652 *Fragm.* 281 (59); — (cu suf. -a n -é c i u, resp. *Popa n -e c i u*) **Popenéciu.** Nf. *Poponetz* 1726, 1758, *Poponecs* 1788 (41), *Poponyets* 1788 (43), *Popenecs* 1672, *Puşc.*, *Fam.*, I, 103 (59), azi (60); — (cu suf. -a n -i c i u, resp. *Popa n + -i c i u*) **Popániciu,** rostit şi **Popeníciu.** Nf. *Poponics* 1726 (18), *Popenics* 1726 (59); — (cu suf. -e s c u) **Popéscu** azi (im. din Arsache-Vlaşca 44, 45, 63); — (cu suf. -e n c i u) **Nf. Popénciu** azi (59), rostit după pronunţia latinizantă germană şi redat *Popențiu* (im. din Avrig-Sibiu 44); — (cu suf. -i t ā) **Popiťă.** Nf. *Popicza* 1726, azi (63); — (cu suf. -o c) **Nf. Popóc** azi (im. din Sâmbăta de Jos-Făgăraş 44); — (cu suf. -o c -e a) **Nf. Popócea** azi (53), *Popocsa* 1706 (55); — (cu suf. -ş o r) **Popşór.** Nf. *Popșor* 1726, 1758, 1788 (43). **C o m p u s e:** **Popa-Iovu.** Nf. *Popaiovu* azi (17, im. din Sâmbăta de Sus-Făgăraş 44, 55); — **Popa-Luca.** Nf. *Popaluca* azi (31); — **Popa-Rad.** Nf. *Poparad* azi (12, 17, 20, 21, 24, 30, 31, 32, 40, im. din Vaida-Recea-Făgăraş 44); — **Popa**

Savu. Nf. *Popasav* azi (13); — **Popa-Vasile.** Nf. *Popavasile* azi (30, 32); — [al] **Popii-Stan.** Nf. *Popistan* azi (37, 52); — **Pop-David.** Nf. *Popdavid* azi (30); — **Pop-Ianos.** Nf. *Popjános* 1766, 1787, azi (2), **Popi-Onea.** Nf. *Popione* azi (55); — **Pop-Şandru.** Nf. *Popşandru* azi (59).

— După titlul îndeletnicirii, *păpă* (slav. *p o p k*).

Popaióvu,
Popalúca,
Popána,
Popáneciu,
Popáníciu,
Poparád,
Popasáv,
Popavasile,
Popdavid,
Popélea. Nf. *Popelké* 1726, *Po-pelka* 1688 (4).

— În Tara Oltului *popelcă!* = interj. (*Tara Oltului*, III, 24); în alte regiuni « minătarcă », « ciupercă mică » (Pamfile, J., III, 103), cf. și *popelcuță* — cenușotcă (DR., IV, 338).

Popénciu,
Popeneciu,
Popéniciu,
Popéntiu,
Popernic. Nf. (12).
Popianoş } cf. P o p a.
Popióne } cf. P o p a.
Popistán

Pópoviciu. Nf. azi (13, 44, 63). — Srb. *P o p o v i č*.

Popşandru, cf. P o p a.
Póra. Nf. azi (im. din Cohalm 51).

— Nume de origine slavă, hipoc. din *Porfirij*, cf. srb. *P o r i č*, Rječnić, s. v.

Porcár(iu). Nf. *Purkar* 1680, *Purkarj* 1688, 1726, *Porkar* 1766 (2), 1722 (6, 33), *Purkar* 1726,

(40), 1726 (44), 1767 *Fragm.* 678 (63). Deriv.: (cu suf. -u și) **Purcărúș.** Nf. *Purkerussu* 1726 (2).

— Nume dat după îndeletnicire.

Póreiu. Nf. *Porkuly* 1642 *Fragm.* 247, *Porku alias Timár* 1788 (26).

Sprnf. Porcii (« oameni obraznici ») (30), cf. și *Ulița Porcilor* (25).

Deriv.: (cu suf. -e l) Nf. *Purcel* azi (30, 37), *Purcsel* 1726, *Purtsel* 1788 (41, 44); — (cu suf. -e l -e a)

Poreléea. Nf. *Purcsellya* 1726, *Porcsellya* 1788 (41, 44); — (cu suf. -i că) Sprnf. *Purecă* (19); — (cu suf. -u l -e t) **Poreulét.** Nf. *Porkulecz* 1726 (46).

— Alături de sensul de « obraznic, mojic », (Zanne, I, 607-612 Sainéan, *Création*, 101), *porc* e și o poreclă dată Rușilor (Candrea, *Porclele*, 140).

Porfirie. Nb. *Porfirie* 1788 (25), *Parfirie* azi (33*), 1788 (45). Nf. *Parfirie* azi (45).

— După numele sfântului din calendar, celebrat la 9.XI; (alții la Timuș, 703-707). Grec. *Πορφύριος* (> slav. *P o r f i r i*, Weigand, Jb. XXVI-XXIX, 130).

Porloágé. Sprnc. li se zice în batjocură locuitorilor din Avrig de către cei din Porumbacul de sus (2). Deriv.: (cu suf. -a r) Sprnc. **Porlogári** « pantofari » (45), « ciobotari » (58).

— Dela *porlog* = petec de o-pincă (Pașca, *Glosar*, 49), fig. « cal bătrân, slab, urât, rău » (Pop, DR., V, 221).

Porporung (?). Nf. 1722 (32).

Portita. Nb. 1743 *Iorga, St. Doc.*, XIII, 172 (51).

Pórtul. Nb. *Porczul* 1758 (44).

Porúmb. Nf. azi (63).

— Cf. *porumb* — porumbel; (de coloare) sură.

- Porumbăceán.** Nf. azi (44).
— Deriv. (cu suf. -ean) dela NL. *Porumbac*.
- Póşa.** Nf. *Posa* 1680, *Possa* 8 fam. 1726, 10 fam. 1766, și *Koltscheru alias Possa* 1787, azi (1), azi (3).
— Cf. ung. *P ó s a* (< sl. *P a v š a* < *P a v e l*, Melich, *Jöv.*, II, 122 — 123, Drăganu, *S u f.* -ș a, 28).
- Pospáiu.** Nf. *Posspai* 1772 (17).
— Dela *pospaiu* « praful ceiese la măcinat și se depune în moără peste tot » (CADE).
- Póșta.** Nf. azi (49), *Posta* 1758 (18). — Deriv.: (cu suf. -ești)
- Postești.** Nf. *Postesti* 1726 (1).
— Cf. srb. *P o š t i č* (Rječnik, s. v.).
Postești, cf. *P o š t a*.
Postólea, cf. *A p o s t o l*.
- Potârníche.** Nf. (azi (31)).
— Dela numele păsării.
- Pótca.** Nf. *Potka* 1758 (47).
— Cf. *potcă* = « pricină, nenocire », s. srb. *P o t a k*, *P o t a k* (Rječnik, s. v.).
- Poteoávă.** Nf. *Potkave* 1711 Barițiu, I, 723 (14), azi (im. din Vlădeni-Brașov, 44), *Potkoa* 1633 (59), *Patkova* 1789 (60).
— Apelativul *potcoavă*.
- Potéca.** Nf. *Poteka* 1789 (60).
și Nf. *Potec* azi (57).
— Dela *potecă*, apelativ topic.
- Potintéu.** Nf. *Potintjou* 1722, 1723 Fragm. 541 (nu *Potierceu*!), azi (12).
— Dela *potinteu* — piedecă, obstatocol (CADE).
- Práisu.** Sprni. (28).
— Germ. *P r e u s e* « Prusian ».
- Prálea.** Nf. *Serb alias Pralea* 1680, *Pralye alias Serban* 1688, *Pralya* 1726, 1766, 1787, azi (3), *Prallya* 1758, *Prajla* 1788, azi (19), *Prallya* 1726, 1758 (26), *Prajla* 1726, 1758 (40), azi (im. din Văleni-Făgăraș 44).
— Tig. *p r a l* = « frate » (A. Graur, *BL*, II, 182).
- Prăscă'u.** Nf. azi (56).
— Dela *prăscău* — holteiu, strenghar, stricat (CADE).
- Prăvár.** Nf. *Prevar* 1726 (37), 1758, 1809 Iorga, *St. Doc.*, XII, 200 (44).
— Deriv. (cu suf. -ar) dela *prav* (de pușcă poate).
- Práxia.** Nb. *Pracsia* 1766 Iorga, *St. Doc.*, XIII 183 (17).
— Grec. (cf. *Πρᾶξις*, -ioς).
- Precánea.** Nf. *Prekanya* 1758 (42).
— Formă hipocoristică din *Precup* (cf. *P r e c u*), derivată cu suf. -a n -e a.
- Precúp.** Nb. altădată, azi passim. și Nb. **Procópiu**, azi passim. — Nf. azi (21, 23), *Prekup* 1758 (24), azi (42), *Pop alias Prekup*, *Fogarasi alias Praekup* 1689 Fragm. 432, 438 (44), azi (im. din Voivodenii mici-Făgăraș 51, 55), *Prekup alias Cziczu* 1726 (63).
— După numele sfântului celebrat la 8.VII (Timuș, 711-712).
- Préda.** Nb. 1726, 1758 (55). — Nf. *Klopotor alias Praeda* 1788, azi, (și im. din Cozma-Mureș 44).
Deriv.: (cu suf. -ușcă) Nf. *Predúșea* 1819 Metes, *VA*, I, 297 (17).
— Srb. bulg. *P r e d a* (< *P r e d i m i r*, *P r e d i s a v* < *p r ē d ī*, Maretic, LXXXII 84, Miklosich, 302, etc.).
- Predúșea,** cf. *P r e d a*.
- Preoteásă.** Sprni. (fem.) (21). — Nf. *Prevotyasza* 1688 (1), *Preuityásze* 1788 (34), *Preuteasza* 1625 Fragm. 202 (63); (Genit.) Nf.

Protyészi 1787 (1), *Prioteszei* 1680, *Preotjaszi* 1688, *Preuteszi* 1726, *Preotesi*, *Preotesiu*, azi (2), 1722 (17), *Preoteszi* 1726 (25), 1722 (31), Deriv. (cu suf. -e a) Nf. *Preotesea* azi (48).

Prescúra. Nf. *Preszkura* 1726 (44).

— Cf. și *Colacea*.

Preúș. Nf. *Preusa* 1726, 1758 (38).

— Dela *preuș*, -ă — «oaie cu roșu la pântecă» (Papahagi, M.), (om) «cu față brăzdată și murdară» (Pașca, *Glosar*) (cf. DR., IV, 442, 1080).

Pribéágú. Nf. *Pribá[g]ul* 1671 Fragm. 401 (15), *Pribeku* 1758 (40), *Pribakul* 1633 (59).

— Dela *pribéag*.

Pribóiul. Nf. azi (im. din Brădești-Dolj 44).

— Srb. *Pribojje* (< *pribij* «augeri», Miklosich, 301).

Pridón. Nf. azi (58).

— Din [S]p[i]ridon.

Príe. Nf. azi (16, im. 29, 40, 44).

— Bulg. srb. *Prijja* (< *pri-* «favere», Weigand, Jb. XXVI-XXIX 166).

Priloáie. Nf. *Prilaje* 1680 (3).

Príntu. Sprni. (53).

Pripon. Nf. azi (im. din Copăcel-Făgăraș 18).

— Dela *Tripon* (cu asimilarea t-p > p-p.), s. apelativul *pripon* = funie cu care se leagă calul.

Príșea. Nf. *Priska*, *Priske* 1726, 1758, 1788 (24).

— Cf. Nb. armean *Prisk'a* (ung. *Piroska*, ap. Bogrea, I Congres, 83).

Príșór. Nf. *Prisor alias Birszan* 1688 (13).

— Cf. *Preușa* (?)

Próca. Nf. azi Haneș, *T. O.*, 98 (12), 1747 Dragomir, *Ist. Desr.* I 66 (44). Deriv.: (cu suf. -oiu) *Procóiu*. Nf. *Prokoj* 1633 (61). — Srb. bulg. *Proka* (< *Prok* o p, Ivezović-Broz s. v.; Weigand, Jb. XXVI-XXIX, 166) s. *proku* «reliquus» (Miklosich, 302).

Prodán. Nf. azi (7, 12, im. din Netot-Făgăraș 18, tig. im. 28, 42, 51).

— Bulg. *Prodan* (< *prodan* = «verkauft» Weigand, Jb. XXVI-XXIX, 147).

Proróci. Sprnc. li se zice locuitorilor din Șona de către cei din Galați (45).

Próstú. Nf. *Prosztu* 1758 (22, 25), 1789 (60), *Prost* 1805 Iorga, St. Doc., XII, 198 (62), 1726 (63).

— Nume dat după defecte psihiice.

Prúnă. Sprnf. (6), *Prune* Sprnc. li se zice în batjocură locuitorilor din Șona, de către cei din Mândra (46). Nf. azi (31, im. din Șercaia-Făgăraș 46), *Prunye* 1766, azi (51), *Prune* 1726 (55).

Prundeán. Nf. azi (16, im. din Șinca veche-Făgăraș 41).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nt. *Prund*.

Pucefă. Nf. azi (20, 31, 32), *Putsika* 1758, azi (40), 1809, Iorga, St. Doc., XIII, 200 (44).

— Dela *purcică*, cu r disimilat în graiul copilăresc. Cf. *Purceel*.

Púgneá(?) Nf. *Pugnya* 1722 (62).

Puhán. Nf. *Puchany* 1689, tig. Fragm. 417 (1), *Puhan* 1556 ib. 125 (43).

— Cf. (Mold. !) *puhă* «biciu».

Púiu. Sprni. (46). — Nf. azi (im. din orașul Brașov 58). Deriv.: (cu suf. -e a) **Púia.** Nb. (25). Nf

1722 (1), 1680 (3), 1722 (23), azi (29, 32, im. din Hârseni-Făgăraş 35, 36), *Puja* 1726, 1758, 1789, azi (38), azi (41, im. din Hârseni-Făgăraş 44).

— Dela *puiu*.

Púica. Nf. *Pujka* 1726, 1758, 1788 (41), azi (im. din Măgurele-Teleorman 44). — Deriv.: (cu suf. -o i u) *Puicóiu*. Nf. *Pujkoj* 1726, 1758 (47).

— Apelativul *puică* (cf. și bulg. ap. Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 142).

***Pulă.** Deriv.: (cu suf. -a n) *Pulán*. Nf. 1726 (42), 1789 (59); — (cu suf. -o c e a) *Pulócea*. Nf. *Pulocsa* 1722 (48).

— Npers. bulg. *Pula* (cf. Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 142), s. mai curând apelativul românesc, după părți de corp.

Pulbeánu. Sprnf. (33).

Pulexe. Nf. *Puleksze* 1726, *Puleksza* 1758, *Pulexe* 1788 (19), *Pulekse* 1726, 1758 (55).

Puliándra. Nf. *Puliendra* 1726 (38).

— Cf. *Buleandrá*.

Púlpea Nf. azi (35), *Pulpa* 1758, azi (37), 1758 (46).

— Deriv. (cu suf. -e a) *dela pulupă*.

Púnga. Nf. 1758 (20, 35, 38).

— Cf. *pungă* — săculete.

Punincea. Nf. *Punincsa*, *Puníntsza* 1726 (41).

Púpáză. Sprnf. (27), *Pupeze* («au nas ascuțit») (30), Sprnc. li se zice locuitorilor din Sărata (3), de către cei din Porumbacul de sus (2) «fiindcă au o pronunțare ciudată și-s vorbăreți» (1). — Nf. *Pupeze* 1788 (44).

— Dela *pupáză*, cu aluzie la caracterul fizic murdar (V. Ar-

ventiev, în *Rev. crit.*, V, 191) sau cu aluzie la felul de a vorbi răstătit, s. la aspectul fizic; cf. și sensul de «turtă de aluat de grâu» (Şăineanu, *Sem.*, 91).

Pura. Nf. 1688 (3).

Púrdu. Nf. 1726 (20), 1726, *Purdú alias Kokan* 1788 (25), 1726 (40). Sprni. (27). — Deriv.: (cu suf. -o s), *Purdósu*. Nf. *Purdoszu* 1758 (36, 37).

— Dela *purd*, -ă — surd (T. Dinu, *Gr. S.*, I, 138).

Púreee. Nf. *Purecse* 1722 (9), *Puricsi* 1680, *Purecse* 1688, 1766, *Puretse* 1766, azi (10), *Purice* azi (24), *Puretye* 1788 (44), 1722, 1763 (48), 1726 (58, 61). Si: Sprni. («om mic») *Púrie* (41). — Nf. *Púreca* azi (im. din Râușor-Făgăraş 44). Deriv.: (cu suf. -e a) *Purecea*. Nf. *Pureťja* 1726 (37), *Puretsa* 1758 (47).

— Dela *purece*, *purec*, *puric*, cu aluzie la aspectul fizic.

Púșcă. Nf. *Puske* 1722, azi (11). — Deriv.: (cu suf. -ă u) Nf. *Pușcă'u* azi (im. 30); — (cu suf. -a r (i u)) Nf. *Pușcăriu* azi (im. din Comăna de jos Făgăraş 44); — (cu suf. -a ş, cf. ung. *puskás* — «soldat înarmat cu pușcă») Nf. *Pușcás*. *Bunya Popéi alias Puskas* 1688 (2), 1722 (6), azi (9, 11), *Puskás* 1726 (12), azi (17, 25, 35, 61), *Puskasz* 1633 (62) azi (63).

— Dela apelativul *pușcă*.

Púșchiu. Sprni. (46).

— Dela *pușchiu* «strengar», «om mic» (*Mat. folkl.*, 215).

Pusdérea. Nf. *Pussderka* 1722 (8).

Pusúie. Nf. azi (52, 57).

Puta. Nf. 1511 Hurm. II³, 10 (44).

Deriv.: (cu suf. -e a) *Pútea*. Nf. *Putya* (*Togyer alias ~*) 1758

(20), 1722 (54); — (cu suf. -u l e a).
Putúlea. Nf. *Putuli* 1633 (60).

Puța. Nf. *Pucza* 1721 Fragm.
 526 (24), 1633, 1726 (59), 1633 (60)
 1722 (62).

Puțântéica. Sprni. (masc.)
 (53).

Puți. Sprnf. (46).
 — Dela N. de câne *Puți* < ung.
P u c z i.

R

Ráble. Sprnf. (14). Deriv.: (cu suf. -o i u) Sprnf. **Ráblói** (14).

— Dela *rablă*: « mărtoagă » (H. XVIII, 18), « femeie rea, curvă » (Şez., III, 87), « flăcău bătrân » (Ion Cr., VI, 313), « om voinic dar leneş », « om de nimic » (com. A. Tomiac, Straja).

Râchécea, cf. R u c a.

Râchiérú. Nf. azi (35), *Retyeru* 1758, *Râchiarul* 1759 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 113, 1787 ib. 112, *Retyer* 1789 (38), *Rachériu* azi (49), *Recher* azi (im. din Vad-Făgăraş 51).

— Dela *râchiar*, *râchier* = « cel care face rachiul ». (Despre *râchieri*, cf. Iorga, *Ind.* 127, 173-174).

Rachína | cf. R a f i l a.
Rachira | cf. R a f i l a.

Râchítá. Nf. *Rekitta* 1568 Hurm. II⁶, 649 (44). Deriv.: (cu suf. -o a i e) **Râchitoáie.** Nf. *Rikitaja* 1688 (10).

— Dela *râchită*. Cf. și bulg. *Rakita* (Miklosich, 306, Weigand, *Jb.* XXVI—XXIX, 140).

Racóltea. Nf. azi (tig. 2, 9, 10). Si Nf. **Raeótea** azi (30, 35, 55).

Racoșán. Nf. azi (im. din Roșiori de Vede-Teleorman 61).

Deriv. (cu suf. -a n) dela Nl. *Racoș*.

Raeótea, cf. R a c o l t e a.

Racoviciánu. Nf. *Rakovicsan* 1726 (2).

Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Racovița*.

Rácu. Nf. azi (11), *Raku* 1726, 1820 Metes, *VA.*, I, 277, azi (12), azi (im. din Drăguș-Făgăraș 16).

Sprni. (26). Deriv.: (cu suf., *ar* — răcar = cel care prinde raci) Sprnc. **Răcări** li se zice locuitorilor din Iasi (29) («fiindcă umblă ca racii, mult prin apă, vara și iarna, noaptea și ziua, fie pentru a conduce apa pe livezi, fie chiar pentru ca să prindă raci. Numele acesta e dat cu un fel de ciudă, vrând să însemneze neodihnă Ieșenilor, care se săbat pentru agonisită mai multă », de cei din Becllean (26), Luța (27); celor din Voivodenii mici (22) de către cei din Voivodenii mari (23), Voila (24) și Pojorta (21). Nf. *Dânk alias Rekarul* 1680, 1688 (1), 1789, azi (13).

Răcuina. Nf. *Rekujna* 1758 (36), — Dela *răcuină* — o buruiană (H., XVIII, 40, 41).

Răcúrea. Nf. *Rekura* 1789 (13).

Rădăgúia. Nf. *Redeguja* 1726, 1758 (36).

— Din R a d i v o j e (cu trecerea lui -g- > -v-) ?

Râdbă. Nf. *Ridbe* 1726 (11). Deriv.: (cu suf. -i ă) **Râdbiă.** Nf. *Râdbăță* azi (47), *Rodbăță* azi (52).

Radu. Nb. altădată, azi, des, passim, redat: *Radul*, *Raduly*, *Rad*, *Radulj*, *Raduli*, etc. Nf. 1766 (1), azi (6), *Raduly* 1511 Fragm. 84 (8), 1511 ib. (11), 1726 (12), *Raduly* 1663 Dens., *Mon.*, 34 (14), azi

(16), *Rádul* 1527 *Fragm.* 101 (18), 1788 (19), *Rad* 1726 azi (42), azi (44), 1726 (46), 1758 (47), azi (50, 51), 1633 (59). *Si:* Nb. *Rada*, azi (31). *Deriv.:* (cu suf. -e l) *Rădăl*. Nf. *Regel* 1726 (18); — (cu suf. -e s, cf. și slav. *Radeš*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 152), *Rădăş*. Nf. *Rades* 1680 (1), azi (24), 1680 *Puşc.*, *Fam.* I, 107, 1793 *ibid.*, 182, azi (33), azi (34), 1789 (39), azi (im. din Berivoi-Făgăraş 44); — (cu suf. -i lă, cf. bulg. srb. *Radił(o)*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 152, Maretić, LXXXII, 115) *Rădilă*. Nf. *Regila*, *Regilla* 1758 (18); — (cu suf. -i tă) *Rădiță*. Nf. *Radicze* 1726, *Radicza* 1758, *Ragyicze* 1789 (38); — (cu suf. -i şor) *Rădişor*. Nf. *Redisor* 1680 (13); — (cu suf. -oce a) *Rădócea*. Nf. *Radotye* 1758 (41), *Radocsa* 1642 *Fragm.* 260, 1671 *ibid.*, 314, 1722, azi (52); — (cu suf. -o iu, -o a i e) *Rădóiu*. Nf. azi (29), *Radolyu*, *Radoju* 1758 (38); *Rădoáie*. Nf. *Radoji* 1787 (1), 1722 (17), *Radoje* 1758 (38, 40), *Radoja* 1788 (46); — (cu suf. -u că) *Rădúca*. Nf. *Reduka* 1758 (44), 1763 (48); — (suf. -u c -a n, resp. *Răducu* + -an) *Răducán*. Nf. *Redukan* 1726, 1758 (20); — (cu suf. -u l -e a) *Rădúlea*. Nb. *Radulem* 1511 *Fragm.* 86, *Radulio* 1661 *ibid.* 336 (8), *Radulum* 1654, 1667 *Fragm.* 296, 411 (12); Nf. *Radule* 1766 (2), *Rádulja* 1726 (24), *Iorga*, *St. Doc.*, XIII, 51 (34); — (cu suf. -u l e s c u) Nf. *Răduléscu* azi (29, 44, im. din Urleasca-Brăila 46); — (cu suf. -u l -e tă) *Rădulét*. Nf. *Reduletz* 1726 (24), azi (33), *Raduletz*, *Reduletz* 1659 *Puşc.* *Fam.* I, 107 (34), azi (35, 38, im. din Berivoii mari-Făgăraş 44, im. idem

51); — (cu suf. -u tă) *Rădút*. Nf. *Redutz* 1688 (2), 1758 (20), *Răduz* alias *Petrisor* 1632 *Puşc.*, *Fam.*, I, 172 (26), *Reduczu* 1726, 1758, 1789 (29), azi (48), 1750 *Fragm.* 559 (62).

— Slav. *Rad*, *Rado* (< rad « froh, fröhlich », Miklosich, 304).

Rafail. Nb. 1766 *Iorga*, *St. Doc.*, XIII, 183 (17), azi (63). — Nf. azi (16).

— După numele Arhangelului, celebrat la 24.X (Baudot, 551).

Rafíra. Nb. azi (rar 5, des 6), *Rahira* 1727 *Iorga*, *St. Doc.*, XIII, 43 - 44 (8), 1815 azi des (14), azi (20, rar 25, des 27, 33), *Rátisira* 1782 (42), azi (rar 45, des 46, 49, 56), *Rahila* 1805 *Iorga*, *St. Doc.*, XII, 198 (62). *Si:* Nb. *Rachína* azi (49). *Hipoc.* - *deriv.*: ([Ra-]) Nb. *Fira* (14), *Híra* (14, 27, 33); — (deriv. cu suf. -u ca) Nb. *Firúca* (6), Nb. *Hirúca* (12, 27).

— Cf. n. biblic *Rachila* (Timuș, 717).

Râiáși. Sprnc. li se zice locuitorilor din Șona, de către cei din Mândra (46).

— Cf. *râie*, calificativ dat Grecoilor (Candrea, *Porecle*, 136) și indivizilor murdarăi; deriv. cu suf. -a ş (= unul care are râie, râios).

Ráibu. Nf. 1826 *Iorga*, *St. Doc.*, XII, 212 (44), *Rajbu* 1726, azi (46). — *Deriv.:* (cu suf. -u l e tă) *Răibulét*. Nf. *Rebuljecs*, *Rajbulecz* 1726, *Rajbuletz* 1758, *Rebuletz* 1788, azi (46), 1763 (48), 1766 (51).

Ráica. Nf. azi (43, 49).

— Bulg. cf. *Rajko* (< *Rade* < *rad*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX* 152, Miklosich, 306).

Raita, cf. *Raităr*.

Ráităr. Nf. azi (20). Și Nf. Ráita azi (12, im. din Șona-Făgăraș 44).

— Germ. Nf. Reith, Reith e r (Heintze, 267, Kisch, *Nam.*, 105, I. Roth, *Sieb. sächs. Wb.*, V, 141).

Ráiu. Sprni. (58) («înjură de raiu»).

Rája. Nf. 1725 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 94 (25).

Ralijà. Nf. *Ralitze* 1785 Fragm. 714 (34).

Deriv. (cu suf. -i ță) dela *Ralea* (< bulg. R ale < Ra d u, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 152).

Râma. Nf. *Rima* 1609 Fragm. 187 (32), 1788 (33).

— Dela numele vietății.

Râmba. Nf. azi (im. din Lisa Făgăraș 9, im. idem 14, 17, 18, 22, 23, 24), *Ramba* 1726 (28).

— Deriv. (cu suf. -et) Râmbéț. Nf. azi (23), *Rombecz* 1758 (25) azi (28); — (cu suf. -e t -o a i e, resp. *Râmbet* + -oaie) Râmbițoăie. Nf. *Rimbiczoje* 1726 (14); — (cu suf. -o i u) Nf. Râmbóiū azi (15, 17).

— Cf. a se râmboi = a se strâmba (com. Tomiac, Straja), râmboiat = desfigurat (Ion Cr., VI, 127,) cf. și râmbiță = pește mic fără oase (H., XVII, 425, Viciu, *Gl.*).

Râ'nea. Nf. *Renka* 1788 (41), *Rânca* azi (52), *Ranka* 1726 (58).

Deriv.: (cu suf. -u ș) Râneúș. Nf. *Rünykusi* 1722 (17).

— Dela râncă = pește osos și cu capul mare (H., XVII, 150), cf. și Npers. bulg. R an k a (Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 157).

Râ'neu. Nf. *Rinku* 1726, 1758 (18), 1726 (19).

— Cf. rânc (râncaciu) taur cu un singur testicul (Rev. crit., III

167), cf. și bulg., srb. Ránko (< r an u — «maturus» Miklosich, 306, Weigand, *Jb. XXVI—XXIX*, 157).

Rânea. Nf. azi (im. din Hârseni-Făgăraș 35, 38, im. din orașul București 44), *Rinye* 1633 Pușc., *Fam.* I, 168, *Rhénye* 1635 Fragm. 812, *Rinye* 1671 Fragm. 312, *Rinya* 1726, 1758, *Renye* 1785 Fragm. 715, 1787 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 112 (38), 1722 (48), azi (52).

Deriv. (cu suf. -e a) dela râna.

Râ'nja. Nf. *Rinsa* 1758, 1789 (28).

— Dela rânj í.

Râpa. Nf. *Rupa* 1758 (44), azi (tig. 45).

Râpácea. Nf. *Repacsia* 1680 (1).

Râ'peea. Nf. *Ripcse*, *Repcse*, *Ripcsa* 1726, 1758 (18), *Ripcsi* 1726, *Ripsa* 1758 (20), *Rapsa* 1633 (62).

Deriv. (cu suf. -e a) dela râpcă = crenguță (Ion Cr., III, 187); (Mold.) viță de vie uscată (CADE).

Rapolti. Nf. azi (44).

— Ung. Nf. R a p o l t i (< Nl. R a p o l t + suf. -i).

Raptata-papară. Sprni. «un țigan, întors din cătanie se făcea că a uitat să vorbească românește. Nevastă-sa, la întoarcere, i-a pus de mâncare o farfurie de verze. Dânsul vrea să mănânce «papară» și i-a strigat neveste-si: *Nem szerelete* (sic!) *kapuszta* (sic!), *raptata-papară* (= «Nu-mi place varza; [dă-mi] raptata-papară») (24).

Răpu sán. Nf. (59).

Rárea. Nf. 1680 (13). Deriv.: (cu suf. -ău) Rară'u. Nf. *Rárov* 1688, *Rareu* 1726 (13).

— Slav. r a r o v, r a r o h (<rarr «Schall», ung. r á r ó «uliu», Drágánu, Rom. în sec. IX-XIV, n 55).

- Răşináru.** Nf. *Resinaru* 1758 (55).
— Dela *răşinar* = « unul care adună sau face negoț cu răšină ».
- Râşnoveánu.** Nf. azi (im. din orașul Brașov 53), *Resnovan* 1758 (55). Si Nf. *Rezrnoveánu* azi (12).
— Deriv. (cu suf. -a n) dela Nl. *Râşnov*.
- Răstéu.** Nf. *Reszteu alias Kra-csun* 1680, 1688 (3).
— Dela numele părții de jug, *răsteu*.
- Răstósu.** Sprn. (« om mic de statură ») (46).
— La Brașov *răstos* = fudul (com. S. Pușcariu). Cf. și *rast* = venin (Pașca, *Glosar*, 51); umflătură cronică a splinei (CADE).
- Rat.** Nf. 1722, azi (8), *Raczu* 1758 (44), azi *Racz* 1758, azi (47), 1756 (51), azi (53).
— Üng. R á c z — « Sârb ».
- Rátă.** Nf. *Racze* 1726, azi (11), azi (im. din Viștea de sus-Făgăraș 30), 1726 (36), *Rácza* 1758 (41). Sprnc. (14).
— Fig.: *ba e raťă, ba e răťoiu* (= cei îndărătnici, cărcotași, Zan-ne, I, 633), *se leagăna ca o raťă* (= cei greoi).
- Rátesh.** Nf. *Ratesch* 1722 (33).
- Râureán.** Nf. *Reuran* 1788, *Reu-rean* azi (44).
Deriv. (cu suf. e a n) dela **Râuri* (*Râușor*!). Cf. R â u ș o-re-a n.
- Râușoreán.** Nf. 1747 Dragomir, Ist. Desr., I, 66, *Reusorean* 1788 (44).
Deriv.: (cu suf. -e a n) dela Nl. *Râușor*.
- Răváncea.** Nf. *Revancsa* 1726, *Rovancsa* 1758, *Ravántsa* 1788 (42).
Ravéca. Nb. azi (rar 3, 5, 15, des 19, rar 21, 27, des 33, 57, 60, 63). Si *Rabeca*, *Răveca*, *Reveca*, *Reveica*, *Riveica*. — Nf. *Rabeca* azi (im. din Sebeș-Făgăraș 30, im. idem 35, tig. 36), *Rebeca* azi (60). Hi p o c. ([Ra-]) Nb. *Véea* (33). — După numele hagiografic (cf. Timuș, 719).
- Rázdáie.** Sprnf. (53).
Răzeanș (?) Nf. 1763 Iorga, St. Doc., XIII, 51 (34).
- Rázván.** Nf. azi (7, im. din Sâmbăta de sus 10, 18, 21, 24, 32, 39, 40, 44, 51).
— Slav. r a z - z v a n (< z v a-t i = boteza) deci *rebotezat* (cf. rom. B o t e z a t).
- Rea-Silvia.** Nb. (19).
— Neol. latinist.
- Réblea.** Nf. *Reblje* 1726 (14).
— Poate o disimilare dela *Re-brea* (< R e b r i j o < r e b r o «Rippe», Weigand, Jb. XXVI-XXIX, 141).
- Rebreánu.** Nf. azi (44).
Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Rebra*.
- Receánu.** Nf. azi (im. 18, 21), *Bonta alias Recsanu* 1758, *Retsán* 1788 (26), azi (30, 31, im. din *Recea*-Făgăraș 32), *Retsán* 1808, azi (im. din Miercurea Ciuc 44), azi (im. din Șercaia-Făgăraș 50, im. din Săvestreni-Făgăraș 51).
— Deriv. (cu suf. -e a n) dela *Recea*.
- Réfta,** cf. A re f t a.
Reghína. Nb. azi (rar 33, 38*, 44*, al. 46, 48, 49*).
— Neol. din germ. R e g i n e.
- Regneálă.** Nf. (im. din Boholt-Făgăraș 44).
Réli, cf. A ure l i a.
Rélu, cf. A ure l.
Remótea. Nf. *Romota* 1680, *Remota*, *Romote*, *Romotya* 1688, *Remotsa* 1766, *Remotya* 1787, azi (3).
Rémul, cf. R e m u s.

Rémus. Nb. (int. 5, 33, 44, 52*¹, int. 53, 55, 57*²). Și (contaminat *Remus + Romulus*) Nb. *Remul* (53).

— Neol. lat. *R e m u s* (unul din cei doi întemeietori ai Romei).

Réndea. Nf. *Renghea* azi (im. din Toderița-Făgăraș 47), *Rengya*, *Rengje* 1763, *Rengye* 1788 (48).

Deriv.: (cu suf. -uț) *Rendiúț* s. *Renghiúț*. Nf. *Rengjutz* 1763, *Reñgyucz* 1788, azi (48).

— Dela n. de bou, *Rendea*.

Resnicea. Nf. azi (44).

Réstea. Nf. *Reszte* 1722, *Resztye* 1787, azi (3). — Cf. *R istea*.

Réta, cf. *A reta*.

Retevieu. Nf. *Retevej* 1758 (44).

— Dela *reteveiu* = zburătură, scurtătură (Ciaușanu, *Voc.*, Scriban, în «Arhiva» Iași, 1921, p. 74). Cf. *M o a c ă*, *Z b u r ă t u r ă*, *P o c h e i u*.

Révea. Nf. *Reve* 1726, *Reva* 1758 (18), 1789 (19), *Reve* 1726 (21).

— Cf. slav. *revaty*, deriv. cu suf. -e a, ca și rom. *Z b i e r e a*.

Rián, cf. *A d r i a n*.

Rígă. Sprnf. (53).

— Cf. *rig* « coloarea vulpei » (H., XVIII, 287), « gălbui încis » (ib., 14), ung. *r i g ó* = mierlă.

Rina, cf. *M a r i n a*.

Rișavi. Nf. azi (44).

Rispitentu. Sprnf. (« oameni făloși ») (30).

— În Transilv. *rispitent* = impiegat la finanțe (subt regimul austro-ungar).

Rístea. Nb. *Riszta* 1758, *Risztyá* 1793 Fragm. 746 (26).

— Srb. bulg. *R i s t a* (Maretić, LXXXII, 85, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 119).

Ríti, cf. *M a r i a*.

Rițoiu. Sprnf. (46).

Rítón, cf. *A r i t o n*.

Rivéica, cf. *R a v e c a*.

Roána, cf. *V i r o a n a*.

Róbú. Nf. 1722, azi (7), *Robul* 1690 Dens., *Mon.* 44 (8). Deriv.: (cu suf. -o c e a) *Robócea*. Nf. *Robocsa* 1702 Fragm. 486, 1758 ibid., 561, *Robotsa* Metes, *VA.*, I, 271 (62).

— Apelativul *rob*.

Róciu. Nf. azi (im. 1).

— Cf. *rociu* = plasă de prins pește (CADE).

Rodbită, cf. *R â d b a*.

Rodica. Nb. (țig. 24, int. 26).

— Din slav. *r o d ū* = « generatio » (Miklosich, 307).

Rodión. Nb. sec. XVIII-lea Iorga, *St. Doc.*, XIII, 82 (13), azi (49, 53, 57).

— După numele sfântului celebrat la 4.I, 10.XI (Timuș, 720).

Rodócea, Nf. azi (59).

Deriv. (cu suf. -o c e a) dela *Roda* (< sl. *r o d* « Stamm, Geschlecht », Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 170). Cf. și *R a d o c e a*.

Ródos. Nf. *Rodos* 1726, *Rhodos* 1758 (18, 19).

— Ung. (< slav.) *R a d o s* (< sl. *R a d o*).

Rogózea. Nf. *Rogoza* 1702 Fragm. 803, azi (12), azi (im. din Drăguș-Făgăraș 15, im. idem. 16, 17, 24, im. 28, im. din Drăguș-Făgăraș 55). — Deriv.: (cu suf. -e l) *Rogozél*. Nf. *Rogosel* 1633, *Rohosel* 1726 (63). Sprni. (12); (cu suf. -o a i e) *Rogozoáie*. Nf. *Rogozoje* 1726 (12).

— Dela *rogoz*.

Rohan. Nf. țig. 1511 Fragm. 86 (8), azi (43, 44), 1758, azi (45), 1763 (48), 1750 Fragm. 563 (62).

Rohat. Nf. azi (29, 31).

Roșoiu azi (27, 39). C o m p u s : (Roș + codan) **Roșcodán**. Nf. *Ro-skodán* 1633 (63).

— Dela adj. *roșu*.

Rot. Nf. 1747 Dragomir, *Ist. Desr.*, I, 66 (44).

— Germ. *Ro th* (traducerea română *Roșu*).

Rotár(iu). Nf. *Rotár* 1680 (4), azi (8, 13, 49). D e r i v . : (cu suf. -i c i u) Nf. **Rotărıcıu** azi (im. din Unguriu-Buzău 44)

Deriv. (cu suf. -a r) dela *roată*.

Rovín, cf. *R u v i n*.

Rozália. Nb. azi passim. D e r i v . : (cu suf. -i n c a) Nb. **Rozínea** (29). H i p o c . : Nb. **Rósa**, passim; — Nb. **Zíni** (27); — Nb. **Zínea** (44, 50, 55).

— Neol. germ.

Rozéta. Nb. azi passim. H i p o c . : Nb. **Zéta** (22, 28).

— Neol. franc.

Rozórea. Nf. *Rozore* 1642 Fragm. 268, 1726, azi (59).

— Deriv.: (cu suf. -e a) dela *rozor*.

Rúca. Nf. *Ruka* 1758 (18). D e r i v . : (cu suf. -e t e) **Ruchétea**. Nf. *Ryketsē* 1535 Fragm. 109 (57).

Rucăreánu. Nf. azi (4, 28, im. din Pojorta-Făgăraș 30), **Ruke-ranul** 1726 (55).

— Deriv. (cu suf. -e a n u) dela Nb. *Rucăr*.

Rudár. Nf. azi (47, 53).

— Dela *rudar* = țigan aurar; țigan nomad, lingurar.

Rúja. Nb. (38, 47). Nf. (im. din orașul Sibiu 44), 1726 (4), *Ruji* 1737 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 185 (17), 1725 ib., 94 (25), 1726 (37), *Rusa* 1726 (58), 1633 (62).

— Slav. *Ruža* (Cf. Weigand, *İb. XXVI-XXIX*, 141).

***Rumân.** D e r i v . : (cu suf. -e t e) Nf. **Rumâne** azi (10); — (cu suf. -o i u) Sprnc. **Rumânoi** li se zice în batjocură locuitorilor din Făgăraș de către cei din Râușor (43), și de cei din Galați (45).

Runcán. Nf. azi (31).

Deriv. (cu suf. -a n) dela Nl. *Runc*.

Rusán. Nb. 1758 (44), 1722 (49).

— Srb. bulg. *R u s a n* (Weigand, *İb. XXVI-XXIX*, 152).

Rusalím. Nb. *Ruszalin* 1787 (2), *Roszalim* 1766, 1787, azi (3).

— Dela [*Ie-*]rusalim. Cf. și I o r d a n . Cf. totuși și slav. *R u s a l e n a*.

Rúsu. Nf. *Ruszu* 1726 (2), azi (13), 1726 azi (18), 1726, 1758 (37), 1788, azi (im. din Suciag-Cluj 44), 1758, azi (55), 1722 (62).

— N. etnic *Rus*, cu sensul de « grosolan », « nepăsător », « hoț », « om roșu la față și la păr » (Zanne, VI, 292), s. slav. *r u s ū* (= « rufus » Miklosich, 307).

Rutícea, cf. *M a r i a*.

Ruvín. Nb. 1792 Iorga, *St. Doc.*, XIII 52 (34), azi **Rovín** (38, 41, 48, 49, 50, 55).

— După numele biblic *Ruvin* (purtat de fiul cel mare al patriarhului Iacob).

Ruxánda. Nb. 1727-1728 Iorga *St. Doc.*, XIII 44 (8). Nf. *Ru-sanda*, *Rosanda* azi (46, im. din orașul Făgăraș 51, 55). Si: *Ru-sánd*. Nb. *Ruszand* 1726 (11).

— Bulg. *R u k s a n d a*, *R u s a n d a* (Weigand, *İb. XXVI-XXIX*, 130, 152).

S

Săbău. Nf. *Szabo* 1688, *Szebeu* 1726 (2), azi (7), *Sabu* azi (im. din Săvestreni-Făgăraș 39), 1747 Dragomir, *Ist. Desr.*, I, 66 (44), *Szabol* 1633 (63).

— Ung. *s z a b ó* > rom. (dial.) *sabău*.

Sabín. Nb. azi (14, 28*, 44, 65*, int. 57, int. 58, 60). *Şi:* Nb. *Sabína* (int. 44).

— Neol. lat. *S a b i n u s*.

Săcsänás. Nf. 1747 Dragomir, *Ist. Desr.*, I, 66, *Szaksonás* 1726, *Szakszenas* 1758, *Szezszenas* 1788 (44).

Deriv. (cu suf. -aş) dela forma latinizantă, *Saxon*.

Sáfta, cf. *E l i s a b e t a*.

Ságánea. Nf. *Szagania* 1633, *Szogany* 1671 Fragn. 314 (59).

— Cf. *T á g a n*.

Sâ'ia, cf. *A n a s t a s i a*.

Săinu. Nf. *Szein alias Dobre* 1758 (18), *Sain* 1633 (63).

— Dela *săin*, -ă = sur (despre o).

Sălăghe, cf. *S i l a g h i*.

Sálca. Nf. azi (im. din Răşinari-Sibiu 53). *Şi:* *Sálce.* Nf. *Szalcse*, *Szaltsé* 1758 (37).

— Dela *salcă*, *salcie*.

Sâ'lea. Nf. azi (2).

Deriv. (cu suf. -e a) dela [Va]-*sile*.

Salochie. Nf. 1722 (8).

Saloméia. Nb. *Salomia* azi (5), *Szalomia* 1789 (43). *Şi:* *Salomnia* azi (1, 58). Nf. *Szalomie* 1680, *Szalomia* 1688, 1726, *Szolomia* 1766, *Szolomie* 1787, azi (2), azi (20, 29, 32).

— După numele *Sf. Salomia Mironosița* (Timuș, 724-725).

Sâlucă, cf. *V a s i l e*.

Salústiu. Nb. azi (int. 51).

— Neol. lat., *S a l l u s t i u s* (istoricul latin din sec. I a. Chr.). *Samăi*, cf. *S a m u i l*.

Sâmbeteánu. Nf. *Szimbetyan* 1726 (18), *Szimbetsan* 1758, *Szimbatan* 1788 (24), *Szimabetjanu* 1726 (28), 1722 (34), azi (44).

Deriv. (cu suf. -e a n, -an) dela NL. *Sâmbăta*.

Sâmburári. Sprnc. li se zice locuitorilor din Vad (49) de către cei din Toderița « fiindcă mănâncă mulți sămburi » (48), de către cei din Șercaia (51), Bucium (52), Șinca veche (55), Grid (57), « fiindcă au semănat jumări ca să iasă porci » (47).

— Cf. și *sâmburar* = « botgros ».

Sâmcea. Nf. *Szimcza* 1688 (3), *Szimcsa* 1726 (4).

— Dela *sâmcea* = vârf, culme: cuțitaș mic (CADE). Cf. și bulg. *S i m ě o* (< *S i m e o n*, Weigand, Jb. XXVI-XXIX, 130).

Sâmtfón. Nb. *Szimtion* 1766 (3).

— După numele sărbătorii, din *S a n c t u s* *I o h a n n e s*, cf. *I o a n*.

Samsón. Nb. azi (4), *Sanson* 1727-1728 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 43-44 (8), *Szamszon* 1766 (10), *Psampson* 1812 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 82 (13), 1726 (18), 1758 (26), azi (58).

— Dela numele personajului biblic, celebrat la 27.VI (Timuș, 729-731).

Samuîl. Nb. altădată, azi des. *Şi:* *Samuilă*, redat: *Szamoile*, *Szamuille*, *Szamuel*, *Szamule*, *Samuile*. — Nf. *Szamuilla* 1758 (42), azi (im. din Basarabia 44, tig. 45). *Hipoc:* (Samai-) Nb. *Samăi* 1771 Iorga,

St. Doc., XIII, 150 (21); Nb. Mólă (12, 43); — (deriv.: cu suf. -i c ă) Nb. Molică (43).

— În afară de personajul biblic, celebrat la 20.VIII, hagiografia noastră mai cunoaște un *Sf. martir Samuil*, celebrat la 16.II (Timuș, 731-733).

Săndeán. Nf. Szengyan 1758 (44).

Deriv.: (cu suf. -e a n) dela Nl. *Sand*.

Sându. Nb. azi (nume compromis purtat de un copil anormal 27, 46, 58). Nf. azi (im. din Bistrița-Dolj 44). și Nb. Sânda 1786 Iorga, *St. Doc.*, XII, 187. — Deriv.: (cu suf. -e i u) Nf. Săndeiuz azi (17, 42).

— Slav. *S a n d o*, *S a n d a*.

Sănilă. Nb. Szanile 1766 (13).

Deriv. (cu suf. -i lă) dela bulg. *S a n é*, *S a n a* (< *R o k s a n d a*, *R o k s a n a*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 130).

Sănislav. Nb. Sanislav 1688 (4).

Nf. Szenisslav 1726 (4).

— Bulg. *S e n e s l a v* (Weigand *Jb. XXVI-XXIX*, 136).

Sanomir. Nf. 1820 Meteș, *VA.*, I, 277 (12).

Santo. Nf. azi (44).

— Ung. *S z á n t ó* < *s z á n t ó*, « plugar, cel care ară ».

Sânzeánu, Sprni.

— Formă masc. dela fem. *Sânziana* (cf. *DR.*, VI, 453-454).

Sărácu. Nf. Szerák 1680 *Szeraku* 1726, *Szaraku* 1766, *Bunyeszi alias Szeraku* 1787, azi (1). Si: **Săráca.** Nf. Szeraka 1688 (1), *Szereaka* 1680 (2), *Szerake alias Kezenoaji* 1680 (3), 1680 (10), *Szeraki* 1680 (13). (Tot aici trebuie alăturat *Sarrabs* 1671 *Fragm.* 313, cetit greșit pentru *Sărac*).

— În afară de sensul generic obișnuit, în Țara Oltului *sărac* are și sensul de « orfan » (Dinu, *Gr. S.*, I, cf. Indice).

Săráru. Sprni. « negustor de sare », (22).

Deriv. dela *sare*.

Sărăteánu. Nf. Popa alias *Saratanul* 1680, *Szeretyanul alias Popa* 1688 (1), azi (40).

Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Sărata*.

Sárbaða. Nf. Szarbada 1633 (63).

— Dela *sarbăd*, -ă.

Sâ'rbu. Nf. azi (im. din Rocovița-Sibiu 4, 10, im. din Voivodenii mari-Făgăraș 12, 21), *Szirbu* 1788 (24), *Sirbul* 1584 *Fragm.* 132, *Szirbul* 1711 *Barițiu I*, 722, 1726, 1758, 1789, azi (28), azi (36), *Sirbu* 1758 (38), 1726 (42), 1726 azi (im. din Telma-Târnava mare 44), azi (59, 61). Deriv.: (cu suf. -o i u) **Sârboiu.** Nf. Szarboi 1633 (62); — (cu suf. -o i -a n) Nf. Sârboian 1747 Dragomir, *Ist. Desr.* I, 66 (44); — (cu suf. -u l e ț) Nf. Sârbuleț 1747 Dragomir, *Ist. Desr.* I, 66 (44).

— Pentru răspândirea numelui *Sârb* în toponomastică, cf. Drăganu, *Rom. în sec. al IX-XIV-lea* 280 și 394. La Zanne, III, 308-311: *cal verde și Sârb cuminte; a fi Sârb* (despre unul care vorbește hodoroic-tronc); sensul de « zarzavagiu, grădină », mai ales în Transilvania.

Sarehéz. Nf. Szárkez 1758 (42).

— Cf. *T á r g h i š* (?).

Sărétea. Nf. Széretya 1726 (1).

Sârgheie. Nf. azi (1).

— Cf. grec. Σέργιος (— lat. *S e r g i u s*). Cf. și *S e r g i u*.

Sârinél. Nf. Szerinel 1680 (13).

— Deriv. (cu suf. -e l) dela *Sorin*?

Sărsămă. Nf. *Szerszame* 1726, azi și *Sersamă* (11).

— Dela *sărsamă* (< ung. *szer-szam*) = unealtă.

Saschizán. Nf. azi (44).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Saschiz*.

Săseioreán. Nf. *Szeszcsoran* 1726 (56).

Deriv. (cu suf. -a n) de dela Nl. *Săsciori*.

Sásu. Nf. azi (im. 2, 5, 7, 11, 18, 24, 25, 35), *Szaszu* 1726 (41), *Szász* 1689 Fragm. 810, Pușc., *Fam.* I, 179, 1726, 1758, *Papp alias Szasz* 1785 Fragm. 714, 1788, azi (42), azi (im. din Hurez-Făgăraș 44, 50 și im. din Vad-Făgăraș 55, 59, im. din Ileni-Făgăraș 60). — Sprni. « om moleț » (52), « mare » (41). — Deriv.: (cu suf. -o a i c a) *Săsoáica* (21) 1788 (44).

— Dela numele etnic *Sas*. Cf. în sepcial sensurile deprecative ale acestui nume în românește (ap. Candrea, *Porecle*, 137-139). Pentru sensul de « individ mare », cf. și fr. *F l a n d r i n*, care nu indică pe cîneva originar din Flandra, ci pe unul care are aspectul fizic al celor din Flandra, om de talie înaltă și molâu (cf. Kr. Nyrop, IV, 384; alte sensuri, ap. Zanne, VI, 295-296, Pașca în *Omagiu Părvan*, 281).

Sășu. Nf. azi (im. din Cața-Târnava mare 63). Și *Sășa* Nf. *Szassa* 1767 Fragm. 684 (61).

Hipoc. slav. (din *Alexandru*) *Sašo*, *Saša*.

Sătea. Nf. azi (11). Și: Nf. *Szitya* 1726, *Sitea* azi (11, 12), azi (25), *Sitja* 1722 (29), *Zytse*

1535 (57). — Deriv.: (cu suf. -a n) *Sâteán*. Nf. *Szittyian* 1726 (14).

— Deriv. (cu suf. -e a) dela *sătă*.

Sătiér Nf. *Szetjer* 1722 (9).

— Dela titlul meseriei, « negustor s. cel ce face săte ».

Săvă'ncea, cf. *Savu*.

Săvăstreánu. Nf. *Szevestreamul* 1729 Fragm. 547, *Szevezstran* 1788 (44). Sprnc. *Săvăstrenii Hangului*: « un săvăstean, Hangu, se întorcea acasă după trei zile de călătorie. În acest timp se făcea că uitase locurile și limba. — Holodi, muiere, ce satu-i ăsta? — întrebă el pe o femeie. — Săvăstrenii, Hangule! — Mă, — crucea ei — că de trei zile sunt din sat și tot mă mai cunoaște ». (27).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Săvăstreni*.

Săvăncea cf. *Savu*.

Săvéniciu, cf. *Savu*.

Savéra, cf. *Sever*.

Savéta, cf. *Elisabeta*.

Savia, cf. *Savu*.

Savína, cf. *Savu*.

Sávu. Nb. altădată, azi passim. Nf. azi (1, 17), *Szavu alias Ganya* 1789 (28), azi (im. din Vânători-Târnava mare 44, 45). Și: *Sáva*. Nb. *Szava* 1758 (26). — Nf. azi (im. din Cluj 44). Și: Nb. *Sávia* (fem.) (13, 38, 41). — Deriv.: (cu suf. -e a) Nf. *Sávea* azi (13); (cu suf. -e n c i u) Nf. *Săvă'neiu*, *Săfă'neiu* Haneș, *T. O.*, (12); (cu suf. -e n c i u + -e a) Nb. *Săvă'ncea* (masc.) (12); (cu suf. -i n a, cf. bulg. *Savina*) Nb. *Savína* (10, 32) 1813 (46); (cu suf. -o i u) Nf. *Săvóiu* azi (16) *Sevi* 1819 Meteș, *VA*, I, 297, azi (17); (cu suf. -u l e t) *Săvuléť* Nf. *Szevuletz* 1726, 1758 (28).

— Formă masculinizată (cf. tuști și Nb. masc. *Sava*) dela numele *Sf. Sava*, celebrat la 20.III, 24.IV, 5.XII, etc. (Timuș, 735-743).

Sâ'vu, cf. Iosif.

Sbâ'reciu. Nf. *Szburtsu* 1788 (24).

Deriv.: (cu suf. -u c) *Sbârciu*. Nf. *Szburtsuk* 1788 (24).

— Dela *sbârciu* = încrețitură (pe față).

Sbârnéciu. Nf. azi (48, im. din Toderița-Făgăraș 50).

Deriv. (cu suf. -e ciu) din radic. z b â r n - (< zbârnăi, zbârn = cf. b â z â i).

Sbiérea. Nf. *Sgira* 1633 (63).

Deriv. (cu suf. -e a) dela *zbieră*. Cf. Urlea.

Scârchinári. Sprnc. li se zice în batjocură locuitorilor din Perșani (56) de către cei din Șinca veche (55).

Scârlát. Nb. *Zkirlath* 1758 (55).

Şi: Nb. *Szkrilete* tig. 1758 (55). **Scârléte**. cf. Scârlat.

Scoférceu. Nf. *Szkofercs* 1758, azi (45).

Scoréiu. Nf. *Zkore* 1534 Veress, *Acta I*, 237, *Szkorej* 1766, 1787 (1), *Pap alias Szkorei* 1726, *Szkorej alias Sztreza* 1766 (4), azi (im. din Săceta-Gorj 44).

— Probabil forma ung. *Szkorei-i* cu -i suf. indicând apartenența locală, s. deriv. (cu suf. -e i u) din slav. *S k o r* (< *s k o r ũ* « citus » Miklosich, 310).

Scorobéét. Nf. azi (1), *Scorobetz* 1722, azi (5).

— Dela *corobeată* (< coroabă) — măr păduret.

***Scéoárță**. Deriv.: (cu suf. -e a) Nf. *Scórtea* azi (23, 29); — (cu suf. -o i u) Sprnc. *Scortoi* de pe Ștearăș li se zice locuitorilor din Grid (57), de către cei din Per-

șani (56) « fiindcă mai de demult vindeau scoarță ».

Seúrtu. Nf. azi (12, 14, 15), *Szkurtu* 1758 (21), 1726, 1758 (40), azi (53), 1726, 1758, azi (im. din Vad-Făgăraș 55). **Şi**: *Seurta*. Nf. *Szkurta* 1758 (55).

— Nume dat după aspectul fizic.

Seána. Nb. azi (12).

— Cf. srb. *Se ja n a* (Maretić, LXXXII, 91).

Seeárá. Nf. *Szekare* 1726 (58).

— Deriv.: (cu suf. -e a) *Secă rea*. Nf. *Szikerja* 1726, 1758, 1788 (41), *Szekerja* 1788 (44); — (cu suf. -e a n) Nf. *Secăreán* azi (44).

— Dela *secără*. Cf. *O r z e a*. **Secaș**. Nf. azi (im. 24).

— După N. topic.

Seceleán. Nf. 1809 Iorga, *St. Doc.*, XII, 200, azi (44).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Säcel*.

Secheli. Nf. *Secăl* azi (24) *Secheli* (27, 44, 63).

— Ung. *S z é k e l y* = *Secu i u*. **Sechereş**. Nf. *Szekeres* 1758 (22).

— Din ung. *s z e k e r e s* = cărăuș.

Sécu. Sprnf. (« oameni slabii ») (46).

Secúiu. Nf. *Szekully* 1758 (35), *Szakuj* 1633 (59). Deriv.: (cu suf. -e a s ă) *Secuiásă* Nf. *Szekulyasze* 1758 (46).

— Dela numele etnic.

Segeul(?). Nf. *Segiul* 1680, *Szegyeul* 1688 (1).

Seínu. Nf. *Szein* 1758 (18).

— Dela adj. *sein* — « hellgrau ».

Sénia, Nb. (12).

— *X e n i a*.

Sente, cf. *A x e n t e*.

Sépi. Nf. azi (im. din orașul București 44, 45, im. din Muscel 46).

- Hip o c. săs. Sep i (< Iosif).
- Septímu.** Nb. azi, mai ales int., passim. și Nb. Septímia (51).
- Neol. lat. S e p t i m i u s (*Severus*, împăratul roman sec. al II-lea) cf. și hagiogr. *Septimiu*, celebrat la 30.VIII (Timuș, 743). Cf. al săptalea născut, cf. *Sextil*, *Octav*.
- Serafím.** Nb. *Szerafin* 1787 (1, 2,), 1726, *Szarahim* 1766 (3), *Szerafim* 1758 (28), azi passim. Nf. azi (3, im. din Slatina-Olt 44).
- Hippo c.: ([Sera-]) Nb. Fímu (58).
- După numele sfântului celebrat la 14.XII (Timuș, 743).
- Sérgiu.** Nb. (44).
- Cf. S â r g h i e.
- Sevastián.** Nb. azi (int. 63). și: Nb. Sevastiána azi (6). Hippo c.: ([Se-]) Nb. Vastiána (6).
- După numele *Sf. Sevastian*, celebrat la 18.XII, altul la 26.II (Timuș, 748-749). Din slav. (<grec).
- Sevér.** Nb. azi (int. 25, al. 27, int. 28, 33, 44). și: Nb. Sevéria (23).
- Neol. lat. S e v e r u s (împăratul roman). și în hagiografie, *Sf. Sever*, celebrat la 3.XI și 20.VIII (Timuș, 749).
- Severa.** Nb. (42).
- Cf. grec. Σεβῆρα (< lat.), cf. și S e v e r.
- Severía,** cf. S e v e r.
- Severián.** Nb. (27).
- Cf. grec. Σεβηριανός.
- Severín.** Nb. *Szeverin* 1726 (63). și Nb. Severína 1727-1728, Iorga, *St. Doc.*, XIII, 43 (8).
- Slav. *Severin*, *Severina* (Weigand, Jb. XXVI-XXIX, 130).
- Sévia,** cf. E u s e v i a.
- Sextil.** Nb. azi (int. 51, 56).
- Neol. lat. S e x t i l i u s (cf. și S e p t i m i u, O c t a v), al săptalea, cel de al saselea născut.
- Numele, în cazul de față, e imitat după numele de botez al Profesorului Sextil Pușcariu, care și petrece vacanțele, de obicei, la Bran, în apropiere.
- Sfrigénciu.** Nf. *Szvrigyentsu* 1726, *Sfrichincea* 1747 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 172 (47).
- Síá** } cf. A n a s t a s i a.
Síche }
- Sicóe.** Nf. *Szökoe* 1633 (62).
- Sicúla.** Nb. *Szikula* 1726 (2).
- Srb. S e k u l a (Maretić, LXXXII, 127, Miklosich, 318).
- Siceríeu.** Nf. (im. din Săcuieni-Roman 44).
- Deriv. din *sicriu* = ladă, coșciug.
- Sidón.** Nb. (53).
- Grec. Σιδώνιος (numele unui filozof).
- Siftu.** Nb. (11).
- Sighete** (?). Nf. *Sigetye* 1527 Fragm. 100, *Zygeche* 1758 (ib., 587 (57)).
- Deriv. (cu suf. -e t e) dela *sigă* = piatra moale, roșiatică pe care o întrebuinteaază țărani la trasul brâielor pe la ferestre la văruitul caselor (CADE).
- Sighiartă'u.** Nf. *Muntyan alias Szigyarteu* 1788 (26).
- Ung. sz i g y á r t ó = curelar, hamurár.
- Síla.** Nf. *Szila* 1722 (7), 1766 (10). Deriv.: (cu suf. -e a) **Sílea**. Nb. *Szilie* 1559 Fragm., *Szilya* 1726, *Szile* 1766 (2), 1680, 1766 (10). — Nf. *Szilie*, *Szilea* 1559 Pușc., *Fam.* I, 179 (2), azi (9), *Szilya* 1688, *Szile* 1766, azi (10), azi (13, 17), 1758 (40), 1788 (44); — (cu suf. -i a n, cf. și bulg. *Silijan*, Weigand, Jb. XXVI-XXIX, 130). **Silián.** Nf. *Szilian* 1559 Fragm. (2).

— Bulg. *Sila* (< gr. Σίλας).

Silághe, *Silághi*. Nf. *Sălaghe* azi (8), *Silaghi* azi (24, 33, 34, im. 38, im. din Săvestreni-Făgăraș 39, 40, im. din Hățeg-Hunedoara 44).

— Ung. *Szilág y -i* (cf. *Săla g e a n*).

Silea. Nb. *Szilka* 1680 (2), 1766 (4). — Nf. azi (1), 1680, 1688, 1726, 1766, 1789, azi (2). Deriv.: (cu suf. -a ș) *Sileás*. Nb. *Szilkas* 1726 (4).

— Cf. srb. *Silko* (< *V o j s i l*) și rad. *Silj-* (cf. Maretić, LXXXII 91); cf. și rom. *Va-silca*, *Vasilcaș*.

Silvériu. Nb. (51).

Silvéstru. Nb. 1726, *Szilvesztr* 1766 (1), *Silivestru* 1895 (14), azi (15*), *Hilivăstru* (al. 27), *Silvestru*, *Silivestru* (44, 48, 61).

— După numele *Sf. Părinte Silvestru*, celebrat la 2.I, altul la 1.III (Timuș, 750-751).

Silvia. Nb. azi (int. 1, des 6, 14, al. 27, int. 30, des 46, int. 63). Si: Nb. *Silviu* (51). Deriv.: (cu suf. -i c a) Nb. *Silvica* (46); — (cu suf. -u c a) Nb. *Silviúca* (6). Hippoc.: Nb. *Silvi* (46).

— Neol. lat. *Silvia* (cf. *Rhea Silvia*).

Síma. Nb. *Szima* 1726 (10). — Nf. azi (44), *Szima* 1726, 1758, 1788, azi (46), azi (47), 1726, azi (61).

— Bulg. srb. *Sima* (< *Simeon*, Weigand, Jb. XVI-XXIX, 130, Maretić, LXXXII, 85).

Simchétru. Sprni. (29).

— *Sâmpetru*.

Simen. Nf. azi (18), *Szimen* 1758 (19), azi (im. din Breaza-Făgăraș 51).

Símfora. Nb. (int. 43, 44, 46). Si Nb. *Sámfora* (44).

— Grec. *Συμφορά* (cf. *Σύμφορος*).

Simión. Nb. Altădată (din sec. al XVIII-lea) des, passim., redat: *Szimion*, *Szimijon*, *Simeon*, *Simjon*, *Simon*; azi passim. — Nf. azi (8), 1726 (13), 1758 (19, 45), azi (tig. im. din Făgăraș 46), *Simon* 1633 (59), 1726 (61). Si: Nf. *Şimon* azi (44). — Deriv.: (cu suf. -a ș) Nf. *Simionás* azi (im. din Satumare 55); — (cu suf. -e scu) *Simionescu*. Nf. *Szimioneszku* 1766, azi (3).

— După numele Apostolului, celebrat la 10.V și dramaticul *Simion Stâlpnicul*, celebrat la 2.IX și alături de acesta alți 11 sfinti cu același nume, menționati de calendar la 3.II, 17.IV, 27.IV, 24.V, 21.VII (Timuș, 751-757). *Şimon* e forma ungurească a lui *Simion*.

Simóciea. Nf. *Szimocska* 1726 (58).

— Formă de origine slavă (rusă) derivată din hipoc. *Sima* (< *Simion*).

Símu. Nf. *Szimu* 1758 (20). — Deriv.: (cu suf. -uleț) Nf. *Şimuléț* azi (im. din Buceș-Hunedoara 55).

— Bulg. *Simo* (< *Simion*). Cf. *Sima*.

Sin. Nb. *Szin* 1766 (2), *Szinn* 1665 Fragn. 359 (49), 1633 (63). — Nf. *Szin* 1726 (1, 2), 1766 (3), 1726 (13), azi (18, 25), *Sziny alias Boer* 1663 Fragn. 825 (28), azi (35, 37), 1758 azi (41), azi (im. din Lisa-Făgăraș 44). — Deriv.: (cu suf. -e a) *Sínea*. Nb. *Szinya* 1726 (25), *Syinye* 1789 (28), 1722 (34), *Szinja* 1726 (36, 37). — Nf. *Szinye* 1663 Pușc., Fam., I, 184, azi (28); — (cu suf. -é ci u) *Sinéciu*. Nf. *Szinyecs* 1726 (1), *Szinecs* 1758 (20); — (cu suf. -o a i a) *Sinoáia*

Nf. *Szinoja* 1758 (25), *Szinoaje* 1788 (44).
 — Bulg. *Sino* (< sin « blau »), Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 152).
Sína, cf. *Eufrosína*.
Sinéfta, cf. *Asinefta*.
Sinișman. Nf. 1771 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 150 (21).
Sinóvia, cf. *Zenovia*.
Síntea, cf. *Axente*.
Sívú, cf. *Iosif*.
 Slav. Nb. *Zlav* tig. 1509 Fragm. 76, 1728 Pușcariu, *Rev.* 67 (10).
Și: Nf. *Slava* azi (im. din Nadeș-Târnava mică 49). — Deriv.: (streine) Nf. *Slavici* (44); *Slavúia*. Nf. *Szlavuja* 1726 (14).
 — Srb. bulg. *Sla*v (Miklosich, 311).
Slóboda. Nf. *Sloboda*, *Szkloboda* 1726 (44).
 — Dela *slobod*, -ă = liber.
Slujitóru. Nf. azi (im. din jud. Ialomița 44).
 — Nume dat după starea sozială.
Soáre. Nf. azi (2, 44).
Sobolénciu. Nf. azi (1).
 — Deriv.: (cu suf. -e n c i u) dela *sobol*.
Socáciu (s. *Sucáciu*). Nf. *Szokács*, *Szokacsu* 1726 (12), 1726, azi (15), azi (18), 1726, azi (26), azi (im. din Hurez-Făgăraș 27), 1726, *Ganya alias Szokacsu* 1758, *Marku alias Szokacsu* 1789, azi (28), 1619 Pușc., *Fam. I*, 107 (32), *Birszan alias Szokács* 1758 (40), *Szokáts* 1659 Fragm. 811, 1726, azi (42), azi (46), *Zackach* 1539 Qu. II 607 (47), *Szukatsu* 1763 (48), azi (im. din Mândra-Făgăraș 51), *Szakács* 1608 Fragm. 179, azi (59), *Szokács* 1726 (61).
 — Dela *socaciu* (< ung. *s z a k á c s* = bucătar).

Socálă. Nf. *Szukale* 1726 (61).
 — Dela apelativul *socală*.
Sócea. Nf. *Szocsa* 1726, azi (61).
 — Deriv. (cu suf.-e a) dela *soc* (?).
Socol. Nf. azi (im. din Hârseni-Făgăras 9, 31, 32, 33), *Boer alias Szokoll* 1655 Pușc., *Fam. I*, 137, *Szokol* 1788, azi (im. din Berivoii mari-Făgăraș 35), azi (im. din Berivoii mari-Făgăraș, Sebeș-Făgăraș 44, im. din Bucium-Făgăraș 51, 52).
 — Slav. *Sokol* (= vultur, Miklosich, 312).
Sofía, *Sófia*. Nb. azi passim.
 — Deriv.: (cu suf. -ica) Nb. *Sofica*, passim. *Hipoc.*: ([*So-*]) Nb. *Fía* (14, 27, 38); — *Fíca*. Nb. *Fika* 1788 (24), azi (27, 32, 49). Nf. *Fika* 1789 (28).
 — După numele *Sf. Sofia*, celebrată la 17.IX; altele la 4.VI, 22.V, 18.XII (Timuș, 764). — Grec. *Σοφία*, slav. *Sofija* (alb. *Fije*).
Sofónea. Nf. azi (im. 7, 9, 12).
Sóia. Nb. *Szoja* 1671 Fragm. 313 (33).
 — Srb. *Soja* (< *Sofia*, Maretic, LXXXII, 85).
Sólga. Nf. *Szolga* 1726, 1758 (40).
 — Ung. *szolgá* = slugă. Cf. *Slujitoriu*.
Solomón. Nb. altădată, (din sec. XVI-lea) des, passim, redat *Salamon*, *Solomon*, *Szolomon*; azi passim. Nf. *Salamon* 1766, 1778 Fragm. 801 (2), 1680, *Berbus alias Solomon* 1688 (3), 1722 (5), azi (6, 7), 1726 (10), 1721 Pușc., *Fam. I*, 110 (15), *Salamon alias Boer alias Balbuk* 1663 Pușc., *Fam. I*, 183 (18), azi (21, 24), 1726 (28), 1726 (30), azi (im. din Pojorta-Făgăraș 44, 47), 1534 Fragm. 104

(55), *Salomon* 1520 *Fragm.* 98, *Salomone* 1534 Veress, *Acta I*, 237, *Solomoni* 1538 Qu., II, 554, *Salamon* 1556 Hurm., II⁵, 381, *Komanics alias Salamon* 1625 *Fragm.* 214 (59), azi (60). Azi și *Solomon* (5, 18, 29, 30). Și: Nb. *Solomónia* (18).

— După numele personajului biblic (cf. Timuș, 725-729). Forma cu ș- e sub influență ung. *Salamon* (= Solomon).

Somordólea, cf. *S o m â r d u l*.

Son. Nb. *Szon* 1766 (10, 13), 1758 (30), 1788 (34). — Nf. azi (18).

— Formă hipoc. din (*Sam-*)
son (?).

Sóra. Nb. *Szora* 1726, *Szore* 1766 (2), 1766 (13), azi (rar 41).

— Nf. 1680, 1787 azi (1), 1726 (2), *Szori* 1766 (3), 1766 (13), azi (55).

— *D e r i v.* : (cu suf. -e a) Nf. *Sórea* azi (45); — (cu suf. -i ț a) Nb. *Soríta* (20); — (cu suf. -o a i e)

Soroáie. Nf. *Szoroje* 1789 (28).

— Dela radicalul s o r- (cf. Pușcariu *DR*. VI, 526, Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, 311).

Soríeu. Sprnf. («slabi») (46), *Sorici* Sprnc. li se zice locuitorilor din Iași (29) de către cei din Pojorta (21).

— Dela *soric* (cu aluzie la aspectul fizic), s. rad. s o r- (p. 32).

Sorín. Nb. (al. 10, 22, int. 28, 33, 59).

— Deriv. din radic. s o r- (cf. Pușcariu, *DR*., VI 526, Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, 311). Cf.

S o r a.

Sorontal (?). Nf. *Szorontal* 1509 *Fragm.* 76 (5).

Sorzát. Nf. azi (4).

— *Solzat* (< *solz*)?

Spancióe. Nf. *Spancsok* 1722 (34).

Spânu. *Sprni*. (12). Nf. azi (14), 1747 Dragomir, *Ist. Desr.*, I, 66 (44).

— N. dat după aspectul fizic.

Spătár. Nf. *Szpetár* 1680, *Szpetar alias Glezar*, *Szpetarj alias Feresztrarj* 1688, 1726 (2), 1788, azi (45), azi (im. din Cuciulata-Târnava mare 63).

— N. dat după îndeletnicire.

Spiridón. Nb. altădată (sec. XVIII-lea) des passim, redat: *Szkipridon*, *Szpiridon*, *Sztiridon*. Azi passim.—Nf. *Szkiridon* 1726, azi (14), azi (48). Și *Siridón*. Nb. *Sziridon* 1787 (1), 1766 (2), 1787 (3, 10, 13), 1788 (34) și *Firidón* 1766 (2, 3). *H i p o c . - d e r i v .* : ([*Spiri-*] Nb. *Don* (33); — (deriv. cu suf. -i c ă) Nb. *Donică* (33).

— După calendar, *Sf. Spiridon*, celebrat la 12.XII (Timuș, 767-768) Din slav.

Sprîntu. Sprnf. (26).

Stăiceu. Nf. azi (29, 31, 32).

— Din bulg. *S t a j k o* (< *s t a* < *s t o j a*, Weigand, *Jb. XXVI* până la *XXIX*, 148).

Stan. Nb. altădată (din sec. XV-lea) des, passim, azi rar (57*). — Nf. *Szstan* 1766 (3), *Stan* 1667 *Fragm.* 345 (24), 1721 ibid., 525 (25), azi (27, 33, im. din Sâmbăta de Jos-Făgăraș 34, 44), 1788 (48), azi (im. din Șcărișoara-Turda 56, im. din Deleni-Botoșani 57), 1669 *Fragm.* 385 (59), *Szstanuj* 1633 (62). — *D e r i v .* : (cu suf. -e a s ă) *Stăneásă*. Nf. *Szteneszi* 1726 (4), 1722 (7), 1726 (18), azi (im. din Persani-Făgăraș, 51, im. idem 52), *Sztenyaszze* 1726, *Sztanyasza* 1766, azi im. din Vad-Făgăraș 56), de unde apoi, prin masculinizare *Stan-nésul*. Nf. *Sztneszul* 1726 (1); — (cu suf. -e c i u) *Stăneéciu*. Nf.

Stenecs 1758 (30);—(cu suf. -e i u) *Stăneiu*. Nf. *Szteney* 1680 (1), 1726 (41), 1726 (42, 55);—(cu suf. -i c ā) *Stănečă* Nf. azi (im. 18);—(cu suf. -i c u) *Sprni*. (52);—(cu suf. -i c -e l) Nf. *Stănicél* azi (im. din Râşnov-Braşov 51);—(cu suf. -i g -u t a) Nf. *Stinigúta* azi (45);—(cu suf. -i c i u) Nf. *Stăniciu* azi (44);—(cu suf. -u l e t) Nf. *Stănuléť* azi (6);—(cu suf. -u t) Nf. *Stănuť*, Nf. *Szstanutz* alias *Sandru* 1702 *Fragm.* 809 (37). Nb. *Sztenucz* 1726 (63). C o m - p u s : Stan-David : Nf. *Standavid* azi (56).

— Din slav. *Stan* (Miklosich, 314).

Stána. Nb. *Sztana* 1680 (2), 1652 *Fragm.* 285 (12), 1633 (63).

— Slav. *Stana*. Cf. *Stan*.

Stână (?). Nf. *Sztine* 1726 (26).

— D e r i v . : (cu suf. -e r = -a r))

Stânéră. Nf. *Stener* 1680, *Stinerul* 1688 (1).

— Dela apelativul *stână*.

Stanásie, cf. *Nastanásie*.

Stâncea. Nb. *Sztanka* 1666 *Fragm.* 376, 1766 *Iorga*, *St. Doc.*, XIII 183 (17), 1788 (44). Nf. 1758 (24). — D e r i v . : (cu suf. -u t a)

Stâncúta. Nb. *Sztemkutza* 1795 *Iorga*, *St. Doc.*, XII, 190 (44).

— Srb. bulg. *Stanká* (Miklosich, 314).

Stâneiu. Nb. altă dată des, passim, redat: *Sztancsul*, *Sztantsul*, *Sztants*, *Ztantsul*, *Ztanchwol*. — Nf. *Sztantsu* 1766 (1), *Sztanchul* 1680 (3), azi (5, 6), *Ztanchul* 1591 *Fragm.* 139, 1722 (8), azi (9), *Sztancsul* 1652 *Fragm.* 289 (12), *Sztáncsu* 1511, *ibid.*, 82, azi (14), azi (15, 16), 1788 (19), 1758 (20), 1689 *Pușc.*, *Fam. I*, 111 (28), 1630 *Fragm.* 229 (41), 1758 (47), 1766

(51), azi (56, 57). — D e r i v . : (cu suf. -i c u) *Stâneicu*. Nf. *Sztencsiku* 1726 (55);—(cu suf. -u l e a) *Stânciúlea*. Nf. *Sztencsulya* 1726 (1), *Sztencsulea* 1680, *Sztancsulya*, alias *Tomaje* 1688, 1726, *Stantsula* 1766, azi (3), azi (4);—(din *Stânculea*, cu suf. -e l, *Stânculel*) *Stânciunél*. Nf. *Sztentsunel* 1766 (3).

— Slav. *Stańčo* (Miklosich, 314).

Stâncu. Nb. 1633 (63). Nf. *Sztanku* 1726 (37, 41), azi (im. din Butoieşti Mehedinti 44, im. din Tătăreşti de sus Teleorman 56). — D e r i v . : (cu suf. -ă u) *Stâncă'u*. Nf. *Sztenkeu* 1680 (3);—(cu suf. -o i u) Nf. *Stâncóiu* (56).

— Slav. *Stańko*.

Stâńga. Nf. *Sztinge* 1722 (5, 17), azi (im. din Mândra-Făgărăş 39, im. din Mermezeu-Hunedoara 44, țig. 46, im. din Mândra-Făgărăş 48, 51, im. din Ohaba-Făgărăş 52, im. din Şercăiţa-Făgărăş 53, 55, im. din Vad-Făgărăş 56). — D e r i v . : (cu suf. -a c i u) *Sprnf*. *Stângáciu* (27). — Nf. azi (63).

Stânlă. Nb. altădată (din sec. XVII-lea) des, passim, redat: *Sztenilé*, *Szstanila*, *Sztanyila*, *Sztenille*, *Szstanilla*. — Nf. *Sztenyla*, *Sztanyile* 1766 (10), 1789 (13), 1726 (14), azi (18, im. 27), 1722 (32), *Sztenilla* 1788 (42), azi (im. din Hurez-Făgărăş 44, im. din Bucium-Făgărăş 47, im. din Şercăiţa-Făgărăş 50).

— Slav. *Staniło* (Miklosich, 314).

Stânimír. Nb. *Sztenimir* 1680 (1). — Nf. 1726 (10), azi *Stenimir* (11, 12), 1726 (21), 1758 (40).

— Slav. *Stanimir* (Miklosich, 314).

Stánislav. Nb. altădată (din sec. XVI-lea) des, redat: *Sztenislav*, *Szstanislaus*, *Stanislaus*, *Stanislav*, *Stanislao*, *Sztenislav*, *Zthanislai*, *Ztanislaw*. — Nf. *Szstaniszlav alias Pavel* 1766 (13), azi (14), 1688 Pușc., *Fam. I*, 110, 1700 *Fragm.* 471, 1726 azi (15), azi (18), 1726 (22), *Sztenislau* 1520 *Fragm.* 98, 1556 *ibid.* 124, 1689 *ibid.* 418 (31), 1722 (32), azi (im. din Oltet-Făgăraș 44).

— Slav. *S t a n i s l a v* (Miklosich, 314-315).

Stá'reu. Sprni. (56).

— Dela *stárc* = cocostârc.

Státe, cf. *E u s t a t i e*.

Stávár. Nf. *Sztevar* 1726 (44), 1788 (46).

— Dela *stávar* = « herghelegiu »

Steávu. Nf. *Stavul* 1722 (7), azi (im. din Ohaba-Făgăraș 46, 50).

— Dela *steagul* (cf. Nf. *Steagu*) făcut din năfrâmi și panglici colorate care se duce din țarină acasă, la sfârșitul secerișului (cu *g > v*, ca în *prag : prav*).

Stejár. Nf. *Stesar* 1766 (56).

— D e r i v.: (cu suf. -o i u) *Stejeróiu*. Nf. azi (57).

— Dela numele arborelui, *stejar*.

Cf. *G o r o n*.

Stéla. Nb. azi (al. 22, int. 28, int. 33, 45). — D e r i v.: (cu suf. -e a)

Stélea. Nf. *Stillye* 1722, *Sztellya* 1758 (22), azi (23), *Sztejla* 1726, *Sztelya* 1758 (37), 1726 (42), azi (im. din Voivodenii mici-Făgăraș 44); — (cu suf. -i c ă). Nf. *Stelică* azi (im. 42); — (cu suf. -i ț a) *Steliță*. Nb. *Ztelitzu* 1535 *Fragm.* 110 (30); — (cu suf. -u ț a) Nb. *Steluită* (43, 44, 45, int. 63).

— Germ. *S t e l l a* (< *E s t h e r*) care prin etimologie populară s'a apropiat de rom. *stea*, mai ales prin deriveate. În formele *Stelică*,

Steliță, *Stelea* am putea presupune și niște deriveate din *S t e l i a n*.

Stérpu. Nf. *Szterpu alias Morarju* 1758 (24, 25), 1788 (24), 1726 (30).

— Adj. *sterp*, -ă.

Sterúlea. Nf. *Szterullya* 1688 (3), *Szteruja* 1726 (14).

— Deriv. (cu suf. -u 1 e a) *dela Stere*, *Steriu*.

Stínciu. Nf. *Sztincsu* 1758 (22, 24).

Stínghe. Nf. azi (im. din orașul Brașov 44, 52),

— Apelativul *stinghe*.

Stiniguța, cf. *S t a n*.

Stítulea (?). Nf. *Sztituly* 1722 (34).

Stoffl, cf. *T e o f i l*.

Stóia. Nb. Altădată (din sec. XVII-lea) des, passim, redat: *Sztoja*, *Sztoje*, *Ztoya*. — Nf. 1680, 1787 azi (1), 1680, 1787 (2), 1680 (4), azi (12, 15), 1726 (18), 1726 (28), azi (33, im. din Berivoii mari-Făgăraș 44, 45), 1657 *Fragm.* 307 (55). — D e r i v.: (cu suf. -a n, cf. slav. *S t o j a n*) Nf. *Stoián* 1722 (7), azi (im. 63); — (cu suf. -e c i u) Nf. *Stoiéciu* azi (46); — (cu suf. -s o r) *Stoișor*. Nb. *Sztojisor* 1688 (4).

— Slav. *S t o j o*, *S t o j a* (< *s t o j a* «feststehen», Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 148).

Stóica. Nb. altădată (din sec. XV-lea) foarte des, redat: *Sztojka*, *Ztojka*, *Sztoychae*, *Stoika*, *Ztoyka*. Nf. *Stoyka* 1671 Pușc., *Fam. I*, 113 (1), *Sztojka* 1680, 1766 (2), 1722, azi (5), azi (7, 10), *Sztoykae* 1511 *Fragm.* 87 (11), azi (im. din Grid-Făgăraș 16, 17), *Sztojka* 1598 Pușc., *Fam. I*, 108 (20), azi (23, 25, im. 27), 1758 (28), azi (im. 38),

1758, azi (im. din Sebeş-Făgăraş 39), azi (40, 41, im. din Olteţ-Făgăraş 42, 43, im. din Șona-Făgăraş 44, tig. im. 45, tig. im. din Hârseni Făgăraş 46, im. din Sebeş-Făgăraş 47, tig. 48), 1671 Fragm. 311, azi și (im. din oraşul Sighişoara 49), azi (im. din Vad-Făgăraş 52, im. din Lisa și din Becclean-Făgăraş 55, 57), 1670, 1718 Fragm. 396, 514, 1726, 1773 Fragm. 697, 699, 1793 ib. 737, azi *Stoica-Tempeş*, ~ -Culi, ~ -Ianăş, ~ -Mică, ~ -Tomei, ~ -Dilea, ~ -Andriş, ~ -Băleş, ~ -Mirea, ~ -Negustoru, ~ -Chitu, ~ -Frențoiu, ~ -Achim (59), azi (im. din Venetia-de-jos-Făgăraş 63). — Deriv.: (cu suf. -i ţă, cf. și bulg. *Stojka*) *Stoichită*. Nf. *Sztoj-kicza alias Máres* 1680, *Sztojkitza* 1729 Fragm. 802, *Sztotyitza* 1789 Nf. azi (1), și *Stoichită* azi (31); — (cu suf. -o a i e) *Stoicoáie*. Nf. *Sztojkoje* 1726 (19); — (cu suf. -u ţ, -u ţă) *Stoieúť*. Nf. 1722, azi (7), 1722, *Sztojkucz*, *Sztojkutz* 1726 (43), 1763 (48); *Stoieúťa*. Nf. *Sztojkutza* 1766 (1).

— Slav. *Stojka* (< *Stojā*, Miklosich, 315).

Stoicán. Nb. *Sztojkan* 1758 (55). — Nf. azi (1) *Sztojkan* 1680 (10).

Deriv. (cu suf. -e a) *Stoicánea* Nf. *Sztojkanya* 1726, *Sztojkane* 1766 (10),

— Slav. (bulg.) *Stojkan* (< *Stojā*, Miklosich, 315).

Strâmbu. Sprni. (« cu picioare strâmbbe ») (21, 27). — Nf. *Sztrimbuly* 1680 (10), azi (49), *Strimbul* 1592 Fragm. 151, *Sztrimbuly* 1667 Fragm. 411, 1680, *Sztrimbu* 1726, *Strâmbul* 1729 Fragm. 544, *Strim-bu* 1758, azi (55).

— Nume dat după aspectul fizic.

Stráti, cf. *Istrate*.

Străulea. Nf. *Sztreuli*, *Sztriuli*

1680, *Hodrullya alias Sztreullya*

1688, *Straura* 1722 (3).

— Deriv. (cu suf. - u le a) din slav. *strah* = « frică », cf. Weigand, *Jb. XXVI — XXIX*, 155).

Stráva. Nb. *Sztrava* 1766 (2). —

Nf. 1631 *Pușc. Fam. I.* 179, 1728 azi (2), 1726 (3), 1820 Meteş, *VA. I* 277 (12).

— Cf. slav. *Zdrava* (Maretić, LXXXII, 79).

Stréchea. Nf. *Szrtekia* 1726 (30), 1726, *Sztretye* 1758 (37) 1766, azi (56), 1758 (57).

— Apelativul *strechie*.

Stréza (*Strézea*). Nb. altădată relativ des, redat *Streza*, *Stresa*, *Ztroza*. Nf. azi (1), *Sztreze* 1766, azi (3), *Sztreza* 1726, 1776 Fragm. 806, azi (4), azi (9), *Stresza* 1625

Fragm. 210, 1726 (11), azi (14), 1726, azi (15), azi (17), 1726 (18), 1726 (22), *Sztrezza* 1723 Fragm. 540, 1726 azi (24), 1595 *Pușc.*, *Fam. I.*, 178, 1788, azi (25), 1789, azi (28), *Komsutz alias Sztreza* 1668 *Pușc.*, *Fam. I* 182, *Sztreza alias Taxa* 1726 Fragm. 812, azi (35), azi (39), 1758 (45), *Ztresa* 1520 Fragm. 97 (46). — Deriv.: (cu suf. -o a i e) *Strezoáie* Nf. *Sztrezoje* — 1788 (24); — (cu suf. -u ţ) Nf. *Strezút* (5).

— Bulg. srb. *Strezo*, *Stre-zja* (< *Strezi mir*, < *strēg-* = « custodia ») Miklosich, 316, Maretić, LXXXII, 85, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 135).

Strigóiu. Nf. *Sztrigoj*, *Sztriguj* 1726, 1758 (55).

— Aluzie la aspectul fizic.

Stróia. Nb. altădată des, passim.

Nf. *Strohe* 1613 *Pușc.*, *Fam. I.*, 112,

(4), azi (12), *Szstroja* 1726, azi (14), azi (18), 1758 (19), 1726, azi (20), 1726, azi (21), azi (22), 1721 Fragm. 525 (25), 1726 (26), 1789, azi (28), azi (29, 30, 32), 1788 (40), azi (41), 1752 azi (im. din Hurez-Făgăraș 43), 1726, azi (im. din Galați-Făgăraș 44), 1763 (48). — Delriv.: (cu suf. -e l) *Stroiél*. Nb. *Szstrojel* 1787 (1); — (cu suf. -s o r) *Stroisör*. Nf. *Szstrojsor* 1726 (4). Compus: *Lustroáie*. Nf. *Lusztroáie* 1726 (36).

— Srb. bulg. *Строје* (< *st roj* «Ordnung», *Стројимир*, Miklosich, 316, Weigand, *Jb. XXVI* până la *XXIX*, 155).

Stupariu. Nf. *Sztupar* 1680, 1688 (1), azi (im. din orașul Turnu-Măgurele 44).

— N. dat după îndeletnicire.

Stúrzu. Sprni. (53). — Nf. azi (im. din Lăpușnic-Hunedoara 44).

— Delriv.: (cu suf. -e a) Nf. *Stúrza* 1568 Hurm. II^s, 648.

— Dela numele păsării *sturz* (cf. Pușcariu, *DR.*, VI, 525, Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, 175).

Subtirélu. Nf. azi (8, im. din Daia-Sibiului 9, 13, 60).

— Nume dat după aspectul fizic.

Súciu. Nf. *Szúcsű* 1722 (7), azi (14, 31, 35, și im. din Turda 44, 47, 51, 55).

— Dela *suciū* (< ung. *s z ö c s*) = blănăr.

Sugáciu. Nf. 1771 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 150 (21).

Súlea. Nf. azi (im. din Părău-Făgăraș 55).

Súle. Sprnc. li se zice locuitorilor din Viștea de Jos (14), de către cei din Olteț (15).

— După numele uneltei.

Súma. Nf. *Szuma* 1680, 1688, 1726, 1766, 1787, azi (1).

Supu (?). Nf. *Szuppu* 1711 Barițiu, I, 722 (24).

Surdáriu. Nf. azi (47, 55).

Súrdú. Nf. *Szurdu* 1726 (14), azi (15, 17,) 1758 (35), 1722 (49), 1633 (63).

— Nume dat după defecție.

Súru. Sprnf. (46). — Delriv.: (cu suf. -a n) Sprni. *Surán* (21). — Nf. 1758 (44); — (cu suf. -o i u) Nf. *Suróiu* azi (im. din Răsinari-Sibiului 44).

Susáiu. Nf. azi (56).

— După numele plantei *susaiu*.

Susána. Nb. (rar 1, 15, des 44, 45).

— Dela numele *Sf. Susana* (Timuș, 776-777). Din slav.

Súšu. Nf. azi (45).

S

Şâ. Sprnc. *Şâ-la-şapot* se numesc locuitorii din Dridif (25), de către cei din Voila (24) «pentru că dridișenii zic *şâpot* pentru *şipot*».

Şâfăr, cf. *Şofăr*.

Şálea (?). Nf. *Sályla* 1726 (63).

— Cf. rad. srb. *Ša-l-* (cf. Măretic, LXXXII, 106).

Şândru. Nb. altădată (din sec. XVII-lea) des, passim. — Nf. 1688 (1), 1680 1787 (2), azi (9), 1726

(12), 1511 Fragm. 82, 1534 Veress, *Acta*, I, 237, 1663 Pușc., *Fam. I*, 110, 1723 Fragm. 541, 1726, azi (14), azi (im. din Viștea-Făgăraș 15), 1758 (22), 1726 (25), *Szstanutz alias Sandru* 1702 Fragm. 809 (37), azi (im. din Sona-Făgăraș și din Viștea de Jos-Făgăraș 44, 49, im. din Sona-Făgăraș 51). *Şi:* Nf. *Sandor* 1721 Fragm. 525, azi (24) forma ungără a numelui românesc.

D e r i v. : (cu suf. -e a) Nf. *Séndrea* azi (13); — cu suf. -el -e a) *Şandrlea*. Nf. *Sendrele* 1711 Baritiu, I, 719 (57); — (cu suf. -o a i e) *Şändroáie*. Nf. *Sendroje* 1726 (11), 1726 (26); — (cu suf. -o l e a) *Şänderólea*. Nf. *Sandrole* 1607 Puşc., I, 173, *Sandrole* 1625 Fragm. 208 (49); — (cu suf. -u c, -u că) *Şandrúc*, *Şandrúcă*. Nb. (27). — Nf. azi (36), *Sandruk* 1726, *Sandruk*, *Sandruk* 1758, azi (37).

— Formă metatezată din ung. *S á n d o r* (= Alexandru).

Şanur. Nf. 1747 Dragomir, *Ist. Desr.*, I, 66 (44).

— Poate gresit redat pentru *Şan[d]ur*.

Şapartóc. Nf. *Sapartok* 1722, 1726, 1766, 1789, azi (3).

Şára. Nb. 1842 (27), 1784, azi (28), 1910 (32). — **D e r i v.** : (cu suf. hipoc. -i, cf. ung. *S á r i*) Nf. *Şári* azi (5); — (cu suf. -i c a, cf. și ung. *S á r i k a*) Nb. *Şárica* 1842, azi (27), azi (29, 32, 33*, 35, 44, 45, 46, 49, 55, 59). — Nf. azi (35, im. din Beclean-Făgăraş 44, im. din Voila-Făgăraş 51).

— Ung. *S á r a* (< lat. *S a r a*, Melich, *Jöv.*, II, 205).

Şarángu. Nf. *Sarangul* 1633 (59).

Şári, cf. *Ş a r a*.

Şárica, cf. *Ş a r a*

Şárlea. Nf. *Sarlja* 1680, *Sarlya* 1688, 1787, azi (10).

— **Deriv.** (cu suf. -e a) din germ. *S ch a r l* (< *S c h e r i l o*, Heintze, 289), germ. (indgien) Nf. *Scharlo* (51) (cf. *Sarlo* 1763, 1788 (48)); cf. și rom. *şarlă* « om obraznic » (< n. de câne, CADE), care însă e nou.

Şarlóta. Nb. (8, 44). — **H i - p o c.** : *Lótí* (44).

— Neol. franc. *C h a r l o t t e*. *Şâşlă*. Nf. *Sisala* 1726 (11), *Susale* 1726, *Şuşală* 1737 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 124 (18).

Scampir. Sprnf. (46).

Şcarpi. Sprni. (27).

Şchiópu. Sprni. (« e şchiop ») (21, 29). — Nf. *Stypu* 1726, *Stjop*, *Stjopu* 1766, *Styopu* 1787, azi (1), 1726 (2), 1722, azi (5), *Zkoplju* 1509 Fragm. 76 (10), *Stopu* 1726, *Styopu alias Hulpas* 1758 (25), *Styopu* 1758 (38), 1726 (44), azi (45), *Skopul* 1633 (62). — **D e r i v.** : (cu suf. -e a) Nf. *Şchiópea* azi (63); — (cu suf. -o a i e), *Şchiopoáie*. Nf. *Sztyopope* 1758 (55).

Şeiloiu. Nf. 1747 Dragomir, *Ist. Desr.* I, 66 (44).

Şelár(iu). Nf. *Şelárul* 1788 (41), *Sălar* 1747 Dragomir, *Ist. Desr.*, I, 66 (44), *Salar* 1788 (45).

— Dela *şelar* = curelar, cf. Iorga, *Negotul*, 171.

Şendáriu. Sprni. (« a fost jandarm ») (29).

Şéntea. Nf. azi (44).

— **Deriv.** (cu suf. -e a) din ung. *s á n t a* = şchiop.

Şerbu. Nb. 1688 (1, 2), 1726 (36, 37), 1789 (38), 1726 (61), 1633 (62), 1726 (63). — Nf. *Serb* 1766 (2), *Scherb* 1722 (6), 1726 (11), 1758 (21), *Zerbwly* 1582 Veress, D., II, 220, *Serbuly* 1588 Fragm. 136 (28), *Serb* 1726, azi (38), 1726 (59). — **D e r i v.** : (cu suf. -a n) *Şerbán*. Nb. altădată (din sec. XVI-lea) foarte des, pasim, azi (41). — Nf. *Serban alias Muntjan* 1688 (2), azi (im. din Lisa-Făgăraş 9), 1726, azi (11), 1656 Fragm. 305, azi (15), azi (16), 1758 (18), 1726, azi (20), 1543 Puşc. *Fam.* I, 173, 1609 ibid. I, 106, 1712 Fragm. 819, 1726, azi (24), 1758, azi (28), azi

(31, im. din Copăcel-Făgăraș 32), *Sorban* 1726 (35), azi (im. din Voila-Făgăraș și din orașul București 44, 45, im. din Dejani-Făgăraș 50, im. din Ludișor-Făgăraș 52), 1633 (62). Și: Nb. *Şerbána* (46); — (din *Şerban* cu suf. -u ț, -u ță) *Şerbánut*, *Şerbánútă*. Nf. *Serbenutz* 1591 Pușc., *Fam.* I, 184, *Serbenucz* 1726, *Serbanucz* 1758, azi (35), 1591 *Fragm.* 826 (43), *Serbenucza* 1726, azi (47); — (cu suf. -a n ț u) *Şerbánțu*. Nf. *Serbanczu* 1758 (47); — (cu suf. -e t e a) *Şerbétea*. Nf. *Serbetja* 1726 (12); — (cu suf. -o i u) *Şerbóiu*. Nf. *Scherboi* 1722 (62), *Serboj* 1633 (63).

— În legătură cu originea românească (din lat. *s e r v u s*) a acestui nume și cu extensiunea lui, cf. S. Pușcariu, *St. Istrorom.*, II 295.

Şercăiánu. Nf. azi (im. din *Şinca nouă*-Făgăraș 55), *Serkanul* 1722 (62).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Şercaia*.

Şercăitánu. Nf. *Sárckaiczánu* 1758 (36).

Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Şercăita*.

Şerpár. Sprni. (21).

— După *şerpar* = o specie de vultur (CADE); « cal bătrân » (Pop DR. V, 228), cf. și sensul de « curea, cingătoare ».

Şică, cf. Tămaș.

Şilip, cf. Filip.

Şimodi. Nf. azi (40),

— După Popovici, *Rum. Dial.* 30, am avea de a face cu o contaminare: *Simon + George*. Numele pare a fi unguresc.

Şímon, cf. Simion.

Şínea. Nb. *Szinka* 1726 (18), *Synka* 1582 Veress, D. II, 219 (39),

azi (49). — Nf. *Sinka* 1726 (11), 1711 Barițiu I, 722, *Sinka alias Bika* 1726 (22). — D e r i v . : (cu suf. -a n, dela Nl. *Sinca*) *Şincán*. Nf. *Sinkanul* 1726, 1758 (26), azi (52).

— Dela N. local.

Şincáriu. Nf. *Sinkar* 1680, azi (32).

— Poate o formă germ. S c h e n k e r, s. disimilat din *Şincan*.

Şintereág. Nf. azi (12, 14).

— Nl. *Sinchereag*.

Şípos. Nf. *Sípos* 1758 (24), 1726, 1758, *Sípus* 1788, azi (26), azi (im. 41, 42).

— Ung. s i p o s = flueraș.

Şirjiță. Nf. azi (48).

— Cf. *sirjiță*, *sărjoacă* — « metail, blé de semence » (Cihac, II, 326).

Şișală, cf. Şâşală.

Şoámu. Nf. *Şamu* azi (1), *Samu* 1758 (44), — Sprni. (« l-o făcut mă-sa cu un domn ») *Şoamu* (27).

— Formă hipocoristică ung. din S a m u e l.

Şofáriu. Nf. *Saffar alias Boer* 1613 *Fragm.* 188, azi (14), azi (15, im. 38, im. din Olteț 44). Și: Nf. *Socheaurul* 1766 Iorga, *St. Doc.*, XII, 214 (44) < *Şofearul*.

— Dela șafer, *şafar* = şiret, mijlocitor neonest (< rut. s z a f e r < germ. S c h a f f e r = intendent cf. Iorga, *St. Doc.*, XIII, 123).

Şofletea. Nf. azi (30), *Şoflete* 1812 Iorga, *St. Doc.*, XII, 203, azi (im. din Telechi - Recea-Făgăraș 31), *Suffletje* 1722, azi (32). — D e r i v . : (cu suf. -a r) Sprnc. *Şofletări* se numesc « cei care stau în partea de sus a satului. Se zice că acolo s'au aşezat niște oieri cu numele *Şofletea*, care au făcut fân-tânile din *Şofletari* » (32).

Şofrón. Nb. *Sofron* 1787 (2), azi (29, 31, 33*, 49, 53, 58, 61).

Si: Nb. Sofrónie azi (32). **Si:** (*Sofron + softran*) Nb. **Şofrána** azi (23, 27). **D e r i v.:** (cu sur. -e a) **Sprni.** **Şofră'nea** (26); — (cu suf. -u t) **Sprnc.** **Şofră'nút** (26).

— După numele *Sf. Sofronie*, celebrat la 11.III, 19.VIII, 1.III și 8.XII (Timuș, 764-766). Din slav. *Sofron* (Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 130), apropiat, prin etimologie populară de *sofran*.

Şolchea, cf. **Ş u l c a**.

Şoldán. Nf. *Soldan* 1726 (41).

— Dela *soldan* = iepure; fig. « om tinerel ».

Şólea. Sprnf. (33).

— Cf. bulg. *Š o l a* (Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 159).

Şolériu. Nf. *Soleru* 1726 (63).

Şi: Nf. *Şulär* azi (33), azi (im. din Copăcel-Făgăraș 34).

— Dela *şolériu* = învățător (cf. *DR.*, V, 7) (< germ. *Schulehrer*).

Şolocotă. Nf. *Solokote* 1758 (43).

Şolomóiu. Sprni. (21).

Şoltea. Nf. *Scholyde* 1722, *Solta*, *Soltya* 1766 (56).

Şomârdul. Nf. *Somerdul* 1680 (13). — **D e r i v.:** (cu suf. -e l), **Şomârdél.** Nf. *Buza alias Somerdul* 1680, *Sumordol* 1688, *Sumurdol* 1726, *Somorgyel* 1766 (13), *Somordol* 1722 (17); — (cu suf. -o l ea) **Şomârdólea.** Nf. *Somordolya* 1766, 1789, azi și **Şomordólea** (13), *Somârdolea* azi (15), *Somordore* 1758 (39).

— Cf. armen. *Z s u m e r d* (cf. turc. *ğ ö m e r d* = « generos », *DA s.v.*), (Bogrea, I *Congres*, 81).

Şóna. Nf. *Sona* 1758 (55). — **D e r i v.:** (cu suf. -e r < -a r < -a n) **Şonérú.** Nf. azi (15, 17), *Sunerul* 1722, *Soniru*, *Terty alias Soneru* 1758, azi (43), *Sonyeru* 1726, *Soner*

alias Binik 1788, azi im. din orașul Brașov (44), 1758, *Sunyeru* 1788 (45), 1763, 1788 (48), 1726 (51, 63). — Nl. *Sona* (< germ. *Schönau*, Kisch, *Sieb*, 239).

Şopârláche. Nf. azi (44).

— Deriv. (cu suf. -a ch e) dela *şopârlă*.

Şórdea. Nf. *Sorgya* 1726, 1766 (4).

Şorsán. Nf. 1747 Dragomir, *Ist. Desr.*, I, 66 (44).

— Deriv. (cu suf. -a n) din Nl. *Şoars*.

Şoşcán. Nf. azi (34).

Şótea. Nf. *Sotka* 1726 (20). — **D e r i v.:** (cu suf. -a n) Nf. *Şoteán* (20). **Şi:** *Şuteán.* Nf. *Sutkan* 1758 (20).

— Bulg. *Š o t k a* (< *š u š o t k a* < *š u š k a m* = « flüstern », Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 189). Cf. și rom. *şotcu* = drac (com. A. Tomiac, Straja).

Şovâială, cf. *Şuvâială*.

Şporťá'u. Sprni. (51).

Ştáiñár. Sprni. (« seamănă cu un măcelar, Steiner ») (46).

Ştefan Nb. altădată des (din sec. XVI-lea) passim. Azi passim. — Nf. *Styefán* 1787 (1), *Styefen* 1787 (3), *Stephan* 1680 (4), azi (7). *Stefen* 1766, *Styefen* 1787, azi (10) 1726 (11), azi (im. din Ucea de sus-Făgăraș 14), 1726 (19), azi (24) 1788, azi (34), azi (im. din jud., Teleorman și din Teleag-Odorhei 44, im. din orașul București 50, 55), 1726 (56), azi (im. din Părău-Făgăraș 57). **Şi:** Nb. *Ştefána* (29); Nb. *Ştefánia* azi (1), 1766 (44). — **D e r i v.:** (cu suf. e -asă) *Ştefâneásă*. Nf. *Stefineaszi* 1680 (10); — (cu suf. -e l) Nb. *Ştefânél* (7); — (cu suf. -u că Nb. *Ştefánúcă* (7). — H i p o c.

(Ștef-[an]) **Ștefu.** Nf. *Steff* 1758 (35), 1726 (40); — (deriv. cu suf. -e a) **Ștefea.** Nf. *Stefe* 1726 (10):

— Hagiografia cunoaște 21 de sfinți cu acest nume, dintre care cf. aceia menționați de calendar la 13.VII, 2.VIII și 28.XI (cf. Timuș, 768-776). Din slav. Forma *Stefen*, trebuie pusă alături de germ. *Steffen*.

Șterea. *Šterka* ot *Fagaraš* 1481 Bogdan, Rel., I, 285; *Sterka* 1758 (30).

— Slav. (bulg. srb.) š tr k, š t r k = stârc, deriv. cu suf. -a.

Știpoc. Nf. *Stipok* 1726, 1758 (46).

— Deriv. (cu suf. -o c) dela *stip* = prăjină (cf. DR., III, 746).

Ștrîa. Nf. *Styra* 1652 Fragm. 816, *Stira* 1726 (42).

— Dela *ștrîd* = (oaie) stearpă (CADE).

Ștrîbu. Nf. *Szttirbul* 1630 Fragm. 228 (28). — Sprni. (58).

— Nume dat după aspectul fizic.

Ștoáibăr. Sprni. (14).

— Germ. S t e u b e r (cf. B a d s t ü b e r, Heintze, s.v.).

Ștôflea. Nf. *Stofflya* 1758, *Stoflye*, *Tofflye* 1788 (41).

— Deriv. (cu suf. -e a) din germ. *Stoffer*, *Stoffel* (< Ch r i -s t o p h e r, Christopher, Christophe l). Cf. *Toflea*.

Ștòti. Sprni. (« om mic ») (27).

Ștrençálút. Sprni. (« cosea haine ») (21).

Suchétea. Nf. *Sutjett* 1722, *Suketya* 1726, *Sutyete*, *Sutetya* 1758 (19), *Süteke* 1633 (60). — Deriv.: (cu suf. -o a i e) *Suchicioáie*. Nf. *Sukicsoje* 1680 (10).

— (Cu suf. -e a) dela *Suchiat*. Cf. și ung. s ü k e t = surd.

Șufálă. Nf. *Sufála* 1758 (18).

Șúga. Nf. *Suga* 1671 Pușcariu, Rev., 69 (35).

— Cf. *șugă* = nesățios (Pamfile, C. T., 284).

Șúlär, cf. *Ș o l e r i u*.

Șúlea. Nb. *Sulka* 1758 Fragm. 588, 1527 ibid. 101 (26). — Nf. *Sulka alias Musat* 1726, azi im. din Grid-Făgăraș (58). — Deriv.: (cu suf. -e a) Nf. *Șólchea* azi (56).

— Bulg. Š u l k o, -k a (< č u l a, Weigand, Jb. XXVI-XXIX, 159).

Șúlea. Nf. *Sullya* 1788 (44), azi (49), *Sulja* 1726 azi (51), azi (58).

— Cf. bulg. Š u l a, D ž o l j a (< č u l a, Weigand, Jb. XXVI până la XXIX, 159). Cf. și *Ș o l e a*.

Șușálă, cf. *Ș â ș a l ă*.

Șuștái. Nf. Aron, 73 (44).

Șúster. Nf. azi (9).

— Germ. Schuster, cf. Cis-mașu.

Șúta. Nf. *Suta* 1726 (37), 1758 (41). — Deriv.: (cu suf. -e s c u) Nf. *Șutescu* azi (44); — (cu suf. -e i c ă) *Șutéică*. Nf. *Sutejka* 1789 (60), *Sutyejka* 1726 (61, 63); — (cu suf. -i l ă) *Șutilă*. Nf. *Sutjille* 1722, *Sutilla* 1758 (43).

— Dela adj. *sut*, -ă.

Șuteán, cf. *Ș o t c a*.

Șutéu. Nf. azi (16, 23), sec. XVIII-lea Iorga, *St. Doc.*, XIII, 207, azi (24), azi (im. din Ohaba și Voila-Făgăraș 44).

— Ung. s ú t ó = brutar. Cf. Pităr.

Șuváiálă. Nf. azi (im. din Berivoiu mic-Făgăraș 32), *Suvájale* 1788, azi (33, 34). **Și:** Nf. *Șuväßlă* azi (36), *Suveille* 1726, 1758, azi (37), 1788 (44), azi (53).

— Dela abstractul *șováiálă* (< şo-vái, cf. Pușcariu, în DR., VI, 533).

T

Tăbácu. Nf. *Tebakul* 1680, *Tubakul* 1688, *Tebakul* 1726, *Tabak* 1766, azi (1), *Tebak* 1766 (51). — Deriv.: (cu suf. -a r(i u)) *Tăbăcar*(iu). Nf. *Tabacar* 1722 (6, 7), *Tabakar* 1688 (43), *Tebekar*, *Tebe-kariu* 1726 (44).

— Dela + *tabac* = argăsitor, du-bălar (CADE), *tăbăcar* = idem. E totuși interesant să remarcăm (cu Iorga, *Negoțul* 172) că termenul *tăbăcar* e uzuial mai ales în Principate; în Ardeal e cunoscut *timar*.

Tăbán. Nf. azi (49, 55).

Tăbără. Nf. *Tabere* 1726, azi (11).

Tăflán. Nf. azi (24), *Teflan* 1726 *Tefflan* 1788, azi (26), azi (38), *Tafflan alias Serban* 1788 (43), 1804 Iorga, *St. Doc.*, XII 196, azi (im. din Mândra și din Beclean-Făgăraș 44, im. 45), 1590 Pușc. *Fam.*, I, 156, azi (46), azi (51, 55, 57), cf. și 1520 Fragm. 99.

— Deriv. (cu suf. -a n) dela *Tefla* (< bulg. *Tehla* < *Tekla*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 131), cf. și *Toflea*.

Taftán. Nf. *Tafftán* 1722 (26).

Tăgârcea (*Tăgârța*). Nf. *Tegircze* 1726 (37). — Deriv. (cu suf. -ilă) *Tăgârcilă*. Nf. *Tegircsilla* 1758 (37).

— Dela *tăgârța* = traistă (CADE).

Tăietél. Sprni. (« îi plăceau tăie-teii ») (52), Sprnf. (45).

Táina. Sprnf. *Monea-Taina* (59).

Tála. Nf. *Tala* 1726 (58).

— Bulg. *Tala* (< *Talalej*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 131).

Tálábă. Nf. azi (16, 17), *Telabe* 1726, *Thalaba* 1758 (20), azi (21, 22, 23), 1726 (24), 1758 Fragm.

414, 1726, 1789 (39), 1481 Bogdan, *Rel.* I, 285 (44). — Sprni. (33).

— Fără să precizeze originea radicalului, Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, 524, dimpreună cu Iorga, *Imperiul Cumanilor și domnia lui Basarabă*, p. 3-4, presupune că în terminația acestui nume avem un suf. -a bă de origine cumană. L. Rásónyi în *AECO*, I, 236 derivă numele din turc. Totuși și apelativul *talabă* = picior mare, de unde și Sprni. *Tălăban* (Ciaușanu, V).

Tálea. Nf. *Talja* 1726 (63).

— Bulg. *Tale* (< *Talalej*). Cf. *Tala*.

***Talpă.** Deriv.: (cu suf. -ă u) *Tălpă'u*. Nf. *Talpev* 1726, *Talpo* 1758 (19); — (cu suf. -o ș, cf. ung. *talpos* = cu picioarele mari) Sprnf. *Tálpos* (33).

— Din *talpă* < ung. *talp*.

Talvínia. Nb. (35).

— Neol. lat. *Tarquinia*.

Támás. Nb. altădată (din sec. al XVIII-lea) des, passim. — Nf. azi (23, 44, 49). Deriv.: (cu suf. -e l) *Tămăsel*. Nb. *Thamasel* 1535 Fragm. 109 (57); — (cu suf. -i că) Nb. *Tămăsică* (27). — Hippoc.: *Șică* Nb. (27).

— Ung. *Tamás* (= Toma), element unguresc mai vechiu, cum arată deplasarea accentului, prin apropiere de derivele cu suf. -á ș.

Tămpu. Nf. *Timpu* 1758 (43). *Şi*: *Tămpa* (< Nt. ?). Nf. *Támpa* 1758 (19), *Timpa* 1726 (42), 1722, (43), 1633 (63). — Deriv.: (cu suf. -o a i e) *Tămpoáie*. Nf. *Tempoje* 1726 (19).

— Dela adj. *tamp*, -ă = « tocit, tămpit »; fig. « prost ».

Tâ'mplea. Nf. *Timplja* 1726 (37).
— Deriv. (cu suf. -e a) dela
tâmplă.

Tăpăloágă. Sprnf. (33).

— Dela *tăpăloagă*, *tăpălog* =
greoiu la mers (Ciaușanu, *V.*, 202)
< *tălpăloagă*.

Tăplă'u. Nf. *Teplou* 1722 (3).
Tăpsán. Nf. *Thepsán* 1688 (4).

— Dela *tăpsan* = « podeiu »;
« podiș »; « răzor », sau mai curând
o formă derivată cu suf. -a n dela
Tepșea < Ștefan (Drăganu, *Suf.* -șa
6).

Târăilă. Nf. *Terejla* 1726, *Te-*
reilla 1758 (42).

Taras. Nf. *Taras* 1758 (55).

— Cf. *taraș* = stâlp de poartă
(CADE).

Tără'ță. Nf. *Tericze* 1726, *Bentza*
alias *Teritza* 1862 Pușc., *Fam.* I,
109 (42).

— Dela apelativul *tărăță*.

Târbă. Nf. *Tarba* 1788 (43), 1791
Iorga, *St. Doc.*, XII, 189 (44), 1743
ibid., XIII, 172 (51), *Tirbe* 1726
(55). Deriv.: (cu suf. -e n c e a)

Târbéncea. Nf. *Terbencze* 1711
Barițiu, I, 721 (35).

— Cf. srb. *trba* — Bauch (Ive-
ković-Broz, s.v.).

Târbălăscu, Nf. azi (15).
— Cf. *Târbulescu*, cf.
Târbă.

Târbéncea, cf. *Târbă*.
Târcán, cf. **Tercu*.

Târcea. Nf. *Tarsca* 1726, *Tartsa*
1766, 1787 azi (1) 1722 azi (5),
1722 (6), 1726 (25).

— Cf. ung. *Tarcsa* (< *Tarsa*
s a < *tar*, « virgulatus, virgultus »,
cf. Pais, « Magyar Nyelv », VIII,
300-308, ap. Drăganu, *Suf.* -șa,
p. 2-3).

Târhon. Nf. *Tarhun* 1726, *Tar-*
hon, *Tarhun* 1758 (18).

— După numele planetei.

Târlób. Nf. *Tirllob* 1726 (4), *Tir-*
lob 1758, *Terlob* 1789 (39).— Deriv.:
(cu suf. -e a?) Nf. *Tirlots*
1758 (40).

Tâ'rnea. Nf. *Tirne* 1722 (31),
Tirnya 1726 (46).

— Cf. *târnă* = coș de nuiele
(CADE), derivat cu suf. -e a.

Târnovéanu. Nf. 1820 Meteș,
VA., I, 271 (62).

— Deriv. (cu suf. -e a n u) dela
Nf. *Târnava*.

Tarópa. Nf. 1726, 1758 (36, 37),
1758 (47).

Tâ'rșu (?). Nf. *Tersu* 1789 (60).

— Cf. apelativul *târș*; cf. și

Târziu.

Tâ'rtea. Nf. *Tircze*, 1758 (36).

— Cf. interj. *târť!*

Târtoba. Nf. *Tirtoba* 1633 (62).

Târziu. Nf. *Tirziul* 1726, *Tirzul*
1758 (26), 1726 (30), *Tirzu* 1758
(36), *Terzul*, *Tirziull* 1726, *Terzull*
1758 (37).

— Dela *târziu*.

Tâsul, cf. *A nastasie*.

Tâtáru. Nf. *Tatar* 1766 (10),
1765 Fragn. 407, 1726, azi (12),
azi (14, 18, im. 28), 1722 (31), azi
(im. 45), 1726 (58).

— Dela n. etnic, cf. *afi Tatar*
(= rău peste fire, Zanne, VI 339);
în sens de « mare, uriaș » (Ion Cr.
II, 37) și.a. (ap. Șăineanu, *Infl.*
Indice).

Tatiána. Nb. azi passim.

— Neol. lat. *Tatiana* (< *Tat-*
ianus).

Tátu. Nf. azi (5, im. din Ileni-
Făgăraș 18), *Tatul* 1437 Fragn.
55 (39), azi (tig. im. din Ileni-
Făgăraș 48, im. din Comăna de
sus-Făgăraș 55).—Cognac: *Tátomir*.
Nf. 1726 (14), 1722 Dens.,
Mon. 66, *Tátumir* 1758, *Tatomir*

1788, azi (19), azi (20, 42, im. din Breaza-Făgăraș 44).

— Nume vechiu românesc, de origine străveche balcanică (greacă). Pentru bibliografia în legătură cu numele *Tatu*, cf. Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, 573-574.

Tăulea. Nf. azi (35), *Teulja* 1726, *Teullya* 1758, *Taule* 1789 (38), azi (im. din Hârseni-Făgăraș 43). *Şi:* *Teulea*. Nf. azi (38).

— Cf. cum. *t a u l* = furtună (Philippide, *Orig.*, II, 357), deriv. ca suf. -e a.

Távi, cf. *Octavia*.

Tavista, cf. *Tavita*.

Tavita. Nb. *Tavitha* 1827 Iorga, *St. Doc.*, XII, 212 (44). *Şi:* Nb. *Tavista* (28, 50, 55). *Şi:* Nb. (masc.). *Tavit* (8). Nf. *Tavitta* 1633 (59). *H i p o c.:* ([Ta-]) Nb. *Vista* (17).

— După numele *Sf. Tavita*, celebrată la 25.X (Timuș, 786). Din grec. *Taβitl* « divinité parthe correspondant à l'*Eσtía* des Grecs » (Bailly).

Teásu, cf. *Cheasu*.

Techeléciu. Nf. *Tekelecs alias Alban* 1688, *Tyekelyecs* 1726 (1).

Téela. Nb. (18).

— După numele *Sf. Tecla* celebrată la 24.IX (Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 131).

Tehénea. Nf. 1722, 1820 Metes *VA.*, I, 263 (34).

Deriv. din ung. *t e h é n* « vacă ».

Tehoáceă. Sprnc. li se zice locuitorilor din Comăna de sus (61), de către cei din Comăna de jos (63).

— Cf. *tehuiu* « tulbure la minte » (Ion Cr., II, 277, *DR.*, IV, 1053), « zăpăcit, zmintit » (CADE), și mai ales *tihoacă* = « cojoc ciobănesc cu

lâna întoarsă » (Mărgineanu, *Anuarul Institut. de Geografie*, II, 200).

Téiu, cf. *Mateiu*.

Télea. Nf. azi (8).

— Cf. *Tilea*, s. mai probabil o formă hipocoristică din *Telemac*.

Teleán. Nf. azi (im. din Veneția de sus-Făgăraș 44, 49, 60).

— Deriv. (cu suf. -a n) din *Telea*, s. N. etnic *Italian* > *Talian* > *Telian*, s. mai curând, derivat (cu suf. -e a n) din Nl. *Teliu*

Telegár. Nf. azi (59).

— Dela *telegar* = cal de teleagă.

Teler cu două fețe. Sprni. (52).

— Ironizează caracterul fățărnic al individului.

Télia. Nb. (58). Cf. *Télea*.

Témpea. Nf. 1726, 1756, azi (37). Deriv.: (cu suf. -e ş) *Sprnf. Tempeş. Stoica-Tempeş* (59).

Ténza } cf. *Hortensia*.
Ténzi } cf. *Hortensia*.

Teodóra. Nb. *Theodora* 1795 Iorga, *St. Doc.*, XII, 190 (44), azi passim. — Deriv.: (cu suf. -i ca) Nb. *Teodorica* (51).

— După numele *Sf. Teodora Impărăteasa*, celebrată la 11.II (Timuș, 802-803). — Grec. *Θεοδώρα*.

Teodósia. Nb. *Todoszia* 1726 (41), *Dotosia* 1824 (28).

— După numele *Sf. Teodosia Fecioara*, celebrată la 24.V. Alte sfinte cu același nume, la Timuș, 804-805. Grec. *Θεοδοσία*.

Teodósiu. Nb. 1766 (1), *Thodoszie* 1758 (41), azi passim. — Nf. *Todose* azi (1).

— Hagiografia noastră cunoaște 9 sfinti cu acest nume (Timuș, 805-812), dintre cari cf. acela celebrat la 11.I. — Grec. *Θεοδόσιος*.

Teofil. Nb. azi passim. *Şi:* Nb. *Stofil* (4). *Şi:* Nb. *Teofila* (32).

— Sânt cunoscuți 15 sfinti cu acest nume (Timuș, 821-825). — Grec. Θεόφιλος (cf. și Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 131).

Teofleoc. Sprni. («așa a cetit odată la școală în loc de Teofil») (51).

— Cf. și *tofleac* = «ciucalău» (de porumb) (Costin, *Graful*, 202), *tofleu* = fluier (*DR.*, V, 302).

Teológu. Nb. (52).

— După numele (Sf. Grigore) *Teologul* (Timuș, 324).

Tepelécea (?). Nf. *Tepelecsa* 1726 (11).

— Cf. *tăpăligă* (< *tălpăligă*), deriv. cu suf. -e c e a.

Tera. Nf. 1680 (4).

Terchilă, cf. *Tercu.

***Tércu.** Deriv.: (cu suf. -a n) *Tárcán.* Nf. *Terkan* 1726, 1766, *Tarkan* 1788 (43); — (cu suf. -i l ā) *Terchilă.* Nf. *Tirküle* 1726 (21).

— Bulg. *Terkо* (cf. bulg. *terram* «antreiben», s. mai curând hipocoristic derivat din *Terentij*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 131). Cf. *Tera*.

Tércea (?). Nf. *Tyertya* 1788 (41), *Tertya alias Soneru* 1758 (43). **Şi:** *Cserkja* 1726, *Czerke* 1758, *Czertye* 1788 (43).

— Cf. *terciu* (?) deriv. cu suf. -e a (cf. și *Mămăligă*, *Coleșa*, etc.).

Terebeca. Nf. *Terebeka* 1726, *Tyerbeka* 1788 (24).

— Slav. *Terebicha*, rus. *Terebichin* (< *trěb-* «idoneum esse», Miklosich, 321).

Terézia. Nb. azi passim. **Şi:** (popular) *Tréja* (27). — **H i p o c :** *Rézi* (27).

— Neol. germ. și ung.

Terhéciu (?). Nf. *Terhecs* 1726 (22).

— Cf. *terhetiu* «povară» (< ung. *terhet*, Drăganu, în *DR.*, VI, 253). **Tertulián.** Nb. (51).

— Cf. numele Sf. *Tertulian* (Timuș, 828).

Téteu. Nf. 1776 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 132 (49).

— Deriv. (slav. cu suf. -ko) dela **t e t a** = «amita», cf. ceh. *Teta*, *Tetka* (ap. Miklosich, 320).

Tétea. Sprnf. (33).

— Cf. calificativul *tete* (țig. *tetea* «tatăl», A. Graur, *BL.*, II, 191), dat unui om mai bătrân. Cf. *Badea*.

Teúcă, cf. *Mateiu*.

Teușán. Nf. azi (55, im. din *Şinca veche* 56).

— Deriv. (cu suf. -a n) dela Nl. *Teuș*.

Tex. Text. Nf. azi (21, 31).

Tibériu. Nb. azi *passim*. **Şi:** *Tibéria.* Nf. *Tyiberja* 1726 (61) — *Tibélia.* Nf. *Tibely* 1726 (20), *Tibellya* 1788, azi (48).

— Lat. *Tiberius* (faimosul împărat roman, sec. I d. Chr.). Formele terminate în -a sănt primele de la Slavi.

Tibrián. Nb. (55).

— Contaminare între *Chiprian* + *Tiberiu*.

Tică, cf. *Constantin*.

Ticușán. Nf. azi (24, 28, im. 30, im. 45, 58).

Deriv. (cu suf. -a n) dela Nl. *Ticus*.

Tilea. Nb. *Tilya* 1726 (2). — Nf. azi (2). Deriv.: (cu suf. -u că) Nf. *Tiliiečă* azi (im. din orașul Călărași 51).

— Bulg. *Tile* (< *Stratilat*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 131).

Tileágă. Sprni. (21). — Nf. *Tellaga*, *Tellega* 1722 (23).

— Dela apelativul *tileagă*.

Timár(iu). Nf. 1630 Puşc., *Fam.* I, 172, 1642 Fragm. 247, 1726, *Timaru alias Porku* 1758 (26), *Timar alias Csizmadia* 1642 (29), 1789 (28), 1788 (43), 1726 (44), azi (im. din Sebeş-Făgăraş 50).

— Ung. *tímár* = *tăbăcar* (cf. Iorga, *Negoṭul* 172, *Ind.* 120, 146-7).

Timofteiu. Nb. azi passim.

— După numele apostolului, celebrat la 22.I; (alții la Timuș, 830-832, Pamfile, *Să.*, 77-78). Grec *Tιμόθεος*

Timșoiu. Nf. azi (49).

— Deriv. (cu suf. -o i u) din *Timşa* (hipocoristic din *Timoteiu*, derivat cu suf. -ș a).

Tínciu. Nf. *Tincs* 1680, *Tincz* 1688, *Tincs* 1726, *Tints* 1766, azi (3).

— Bulg. *Tinčo* (< *Latina*, *Atina*, Weigand, *İb. XXVI-XXIX*, 189), s. mai curând *Timčo* (< *Timoteiu*, ibid. 131).

Tíncu. Nb. *Tinkul* tig. 1728 Puşcariu, *Rev.*, 67, 1509 Fragm. 76 (10). — Nf. azi (7, 8, 11, 12, im. din Berivoi-Făgăraş 20, im. din Breaza-Făgăraş 30, 31), 1680 (32), azi (36, 40, im. 45, im. din Şercaia-Făgăraş 47, tig. im. din Pojorta-Făgăraş 48, im. din Berivoi-Făgăraş 55, im. din Veneţia de sus-Făgăraş 56, 59).

— Bulg. *Tinko* (Weigand, *İb. XXVI-XXIX*, 118, 139, 164).

Tioábă. Nf. *Tioabe* 1680, *Tyoba*, *Tyobe* 1688, 1726 (1).

Tiránu. Nf. *Tyirani* 1766, 1787 (3).

— Adj. *tiran*.

Tirehilă, cf. * *Tercu*.

Tiripás. Nf. *Tiripás* 1726 (63).

Tîta, cf. *Elisabeta*, *Letitia*.

Tîți, cf. *Letitia*.

Titilínea. Nf. *Titilinka* 1722 (54).

Titiliúeu. Nf. azi (53).

— Cf. *Titirică*.

Titirézea. Nf. *Titirezi* 1789 (60), *Tityirecza* 1726 (61).

— Deriv. (cu suf. -e a) dela *titirez*.

Titirgă. Nf. azi (1).

— Cf. *titirig* = fig. om sau copil mic, pitic (CADE s. *titirez*).

Titirică. Sprnf. (46). — Nf. *Csitsirika* 1758 (37), *Csicsirika* 1758, 1788 (43), 1726 (51).

— Cf. *titirig* = pitic (Paşca, *Glossar*, 58), cf. și *titilic* = « cimpoi de coajă de salcie ».

Titírnă. Nf. *Tyityirne* 1766 (56), 1726, 1766 (57).

Titișu. Nf. *Titisu* 1763 (48).

Títu. Nb. azi passim. ři: Nb. *Titus Livius* și *Titus* (44).

— Neol. lat. *Titus*.

Tiuća. Sprni. (fem.) (58).

Toácă. Nf. azi (17).

— Dela apelativul *toacă* (cf. și Nf. moldov. *Toacăș*, ap. Iordan, *Dift.*, 189).

Toácsă. Nf. *Tácsa* 1726 (14), 1758, azi (35), *Taxa alias Streza* 1726 Fragm. 812, azi (37).

Toánchen. Nf. azi (24, 55). ři: Nf. *Tonchina* azi (24, 28, 31), *Toanytyéna* 1788, azi (40).

Tóbză. Nf. *Tobze* 1726 (35).

Toca. Nf. azi (48). — Deriv.: (cu suf. -o i -a ſ) Sprnf. *Tocoiaș* (48).

— Formă hipoc. bulg. din *Todor* (Weigand, *İb. XXVI-XXIX*, 190).

Tócaciu. Nf. *Tokács* 1766 (51).

— Ung. *takács* = țesător.

Tocánă. Sprnc. (19).

— După nume de alimente.

Tódea. Nf. azi (11, 15, 55). — Deriv.: (cu suf. -e i u) Nb. *Todéiu* 1743 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 172 (51).

— Cf. bulg. *Todjo* (< *Todor*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 131).

Tódor. Nb. altădată (din sec. al XVIII-lea) foarte des, passim, azi passim. Redat: *Todor*, *Thodor*, *Todir*, *Togyer*, *Thodgyer*, azi și *Teó-dor*, *Toáder*, *Tudor*. — Nf. *Tudur* 1680, *Thudur alias Muntjan* 1688 (1), *Thodor* 1680, *Todor alias Muntjan* 1688, *Togjer* 1726, *Todjer* 1766 (2), 1726, 1766 (10), *Teodor* azi (17), *Togyer* 1726, *Togyer alias Putya* 1758 (20), *Todor* azi (23), *Togyer* 1758 (24), 1722 (34), *Toder* azi (44), *Teodor* azi (45), *Toader* azi (im. din *Mlăjet-Buzău* 46), *Tudur* 1763, 1788, *Tudor* azi (48), *Toader* azi (im. din *Persani-Făgărăș* 49), *Tudor* azi (53), *Togjer* 1726, *Toader* azi (56), *Todir* 1633, 1722 (62). Deriv.: (cu suf. -a n) Nb. *Todorán* 1758 (44); — (cu suf. -e a s ā) *Todoreásă*. Nf. *Todoreszi* 1763 (48); — (cu suf. -e l) *Toderél*. Nf. *Togyerel* 1726, 1766, 1787, azi (2), *Todorél* 1722, 1819 *Meteș*, *VA.*, I, 297, *Toderel* azi (17); — (cu suf. -e n c i u) *Tudurénciu*. Nf. *Tudur-ents* 1763 (48); — (cu suf. -e s c u) *Toderéscu*. Nf. *Todereszkul* 1680, 1688, *Togyereszk* 1726 (4), 1763 (48); — (cu suf. -i c ā) Nb. *Toderică* (7); — (cu suf. -i t ā) *Todoriță*. Nf. *Todoricza* 1633 (59); — (cu suf. -o i u) *Sprni*. *Toderiu* (21).

— Hagiografia menționează 29 de sfinti cu acest nume (*Timuș*, 790-802), dintre care, în calendar, sănt menționați la 8.II, 17.II, 2.III, 20.IV, 22.IV, 16.V, 7.VI, 8.VI. Grec. Θεόδωρος de unde slav. *Todor*, *Tudor* (Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 131). Ne rămâne neexplicată forma *Toader*.

Todorițanu. Nf. *Todoriczanul* 1726 (55).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nf. *Toderița*.

Toflea. Nf. *Tofla* 1726, *Tofflya* 1758, *Tofle* 1788 (25), *Toflja* 1726, *Toffle* 1758 (37), *Toflea* 1841 *Iorga*, *St. Doc.*, XII, 216 (44).

— Cf. *Ştoflea*.

Tohâneánu. Nf. azi (49).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nf. *Tohan*.

Tóia. Nf. 1633 (61). Deriv.: (cu suf. -a n) Nf. *Toián* 1736 *Iorga*, *St. Doc.*, XIII, 92 (12).

Tolán, cf. *Apostol*.

Tóma. Nb. altădată (din sec. al XVI-lea) foarte des, azi des, passim. Nf. *Toma alias Pakulár* 1680 (3), 1726 (11), azi (15), 1726 (19), 1726 (21), 1788 (24), azi (29), *Tomi* 1726 (35), azi (44, im. din *Toderița-Făgărăș* 46), 1763 (48), 1633 (59). — Deriv.: (cu suf. -a ř, cf. ung. *Tamás*) Nf. *Tomás* azi (44); — (cu suf. -e s c u) *Toméscu*. Nf. *Tomeszk* 1726 (58); — (cu suf. -i c ā) Nb. *Tomiceă* (27); — (cu suf. -o i u, -o a i e) *Tomóiu*. Nf. *Tomoj* 1726 (3), azi (48). — Sprnf. *Stoica-Tomoiu* (59); *Tomoáie*. Nf. *Sztan-csulya alias Tomaje* 1688, *Tomoj* 1726, *Tomoje* 1766 (3); — (cu suf. -s a) Nf. *Tomșa*. *Thomsa* 1722 (9), azi (44); — (din *Tomşa*, cu suf. -o a i e) Nf. *Tomșoaie* azi (3); — (cu suf. -u t) Nf. *Tomút* azi (5, im. din *Cârțioara-Făgărăș* 14).

— Dela numele Apostolului celebrat la 17.VII și 6.X. Cf. și alți sfinti cu acest nume celebrati la 7.VII, 21.III, 28.XI, 10.XII (*Timuș*, 833-836). Pentru interesul pe care-l dă folclorul nostru Sf. *Toma*, cf. *Marian*, *Se.*, III, 168.

- Ton** | cf. Anton.
Tóni
Tónie
- ***Tóntu.** Deriv.: (cu suf. -e a)
- Tóntea.** Nf. *Tontya* 1758 (18); — (cu suf. -o i u) Nf. *Tonlóiu*. *Tontoj* alias *Deak* 1758 (25).
- Dela *tont* = dobitoc, prost, neîndemânatic.
- Tórnăea.** Nf. azi (53).
- Toroábe.** *Toroápe.* Sprnf. (33). — Dela *toroapă* = mărtoagă (de cal) (Păcală, R., 142); în forma *Toroabă* s'a amestecat *gloabă*.
- Totíeă.** Sprnf. (fem.) (19).
- Tótú.** Nf. azi (3, 5), 1789 (39), 1722 (58). Deriv.: (cu suf. -e a, cf. bulg. *Totjo* < Todor) *Tótea*. Nf. *Totya* 1726 (12); — (cu suf. -o i u) *Totóiu*. Nf. *Totoj* 1758, azi (45). — Dela numele etnic *Tot* s. bulg. *Totto* (< *Todor*, Weigand *Jb. XXVI-XXIX*, 131).
- Traián.** Nb. azi passim, des.
- Neol. lat. *Traianus* (împăratul).
- Trăistáru.** Sprni. (« om sărac ») (27), 1747 Dragomir, *Ist. Desr.*, I, 66, *Trejsztar* (cf. și Stephan *Iorga olim Iorga Tarisnyás*) 1788 (44), *Traisztaru* 1758 (45). — Dela *träistar* = « cel care face s. vinde traiste » (despre *träistari*, cf. *Iorga*, *Ind.*, 151).
- Trâ'mba.** Nf. *Trimba* 1758 (21), 1722, azi (48). Sf: **Trâ'mbul.** Nf. *Trimbul* 1763 (48). — Cf. *strâmbul*, *strâmba*. Cf. și *trâmbă* = val de pânză (CADE).
- Trâmbițăș.** Nf. *Trombitas* 1654 Fragm. 804, 6 fam. 1862 Pușc., *Fam.*, I, 109, azi (12), *Trimbițăș* azi (16) *Trimbiczas* 1758 (18), azi (20, im. din Ludișor-Făgăraș 21), *Trombitas* 1596 Pușc., *Fam.*, I 111 (22), azi (im. din Becllean-Făgăraș 25), *Trombitzas* 1668 ibid. 106, 1726, *Trombiczsáu* 1758, *Trombitás* 1788, 1793 *Fragm.* 793, 16 fam. 1862 (26), azi (im. din Pojorta-Făgăraș 27), *Trombitás* 1654 Pușc., *Fam.*, I, 111, 1726, *Trimbiczas* 1758, 1786 *Iorga*, *St. Doc.*, XIII, 126, *Trimbiczas* 1789, azi (28), *Trimbităș* azi (35), azi (im. din Becllean-Făgăraș 44).
- Dela termenul militar, *trâmbițăș*.
- Trâ'neă.** Nf. azi (44). — Deriv.: (cu suf. -e a, cf. bulg. *Trimče* < *Trifan*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 131) *Trâ'neea*. *Trintye* 1766 (4).
- Trandaffír.** Nb. 1787 (1), 1680, 1787 (2), azi (5), 1758 (18), *Dran-dafir* 1726, *Trandaschir* 1758, *Trandafier* 1788 (19), *Trandaszir* 1789 (28), 1788 (43), *Trandaschir* 1758 (44), azi (60). — Nf. azi (2, im. din Viștea de sus 18). — Deriv.: (cu suf. -escu) Nf. *Trandafiréscu* azi (im. 44). — Dela apelativul *trandafir* (cf. Pușcariu, *DR.*, VI, 526).
- Trâ'ntor.** Nf. *Trintur* 1722, azi (5). — Dela numele insectei.
- Trăpada.** Nf. 1633 (62). — Cf. *treapăd* = urdinare (CADE). Cf. Căcarea.
- Tréja,** cf. *Terezia*.
- Trifon.** Nb. azi passim. — Hippoc.: **Trifu.** Nf. *Trif* 1726, *Triff* 1758, 1788 (41). — Deriv.: (dela *Trifu* cu suf. -a n) Nf. *Trifán* azi (36, 37, 41, 44, im. din Sebeș-Făgăraș 50, im. din Dejani-Făgăraș 51, im. din Ohaba-Făgăraș 56). — Sf. *Trifon*, celebrat la 1.II; alții la 19.IV, 29.IX, 19.XII (Timuș, 833).
- Trifu,** cf. *Trifon*.

- Tripăș.** Nf. *Tripas* 1633 (63). — Deriv. (cu suf. -a și) dela *Tripha* (< *Triphon*, cf. Maretică, LXXXII, 98).
- Trîșca.** Sprni. (fam.) (24). — Cf. *trîșcă* = fluer.
- Trîțul.** Nf. *Tritzul* 1722 (6).
- Troacea.** Nf. *Troka* 1766 (1). — Deriv.: (cu suf. -a n) *Trocan*. Nf. 1722 (32).
- Troáscea.** Sprni. (fem.) (25). — Dela onomat. *trosc!*
- Trofín.** Nb. (55*). — Grec. *Tρόφιμος*.
- Troîță.** Sprni. (masc.) (27).
- Tronáriu.** Nf. azi (55). — Deriv. (cu suf. -ariu) dela *tron* = ladă, sicriu.
- Trónea.** Nf. 1743 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 172 (47). — Deriv. (cu suf. -ea) dela *tron*.
- Cf. *Tronariu*.
- Trópa,** cf. *Eutrop*.
- Túca,** cf. *Dumitru*.
- ***Tufă.** Deriv.: (cu suf. -ea)
- Túica.** Nf. *Tuiffa* 1530 Qu., II, 188 (44); — (cu suf. -ar) Sprnc.
- Tufări** li se zice locuitorilor din Venetia de sus (60) de către cei din Părău (58) «fiindcă sănt aproape de pădure».
- Túlbure.** Nf. azi (im. din Hălmeag-Făgăraș 44, im. din Șona-Făgăraș 46). — Dela adj. *tulbure*.
- Túlia.** Nb. azi. passim. Deriv.: (cu suf. -oaria) Nb. *Tulioára* (al. 2). — Neol. lat., *Tullia*.
- Tunár(iu).** Nf. *Tunnar* 1722 (9), *Tunaru*, *Tuneru* 1758, 1788 (42). — După îndeletnicire.
- Túnса.** Nf. *Tunsza* 1726 (55). — Deriv.: (cu suf. -oiu) Nf. *Tunsóiu* azi (35, 53), *Tunszoy* 1758, azi (55), azi (im. din Șinca nouă-Făgăraș 60).
- *Tuns*, -ă, adj.
- Túreiu.** Nf. 1722, azi (7), *Turku* 1726 (18), azi (im. 24), *Turko* 1511 Fragm. 87, 1661 ibid. 335 (34), *Turku* 1758 (44). — Deriv.: (cu suf. -ea) *Túreia*. Nf. *Turcsa* 1726 (26), azi (53), 1726 (55), — (cu suf. -ulan) *Tureulán*. Nf. *Turkulán* 1722 (31).
- Dela n. etnic *Turc*, cf. sensul de «naiv», Zanne, VI, 416, «sălbatic», ibid. 423.
- Túrdea.** Nf. *Turgya* 1726 (11). — Cf. slav. *tvr'k* d *č*, de unde Npers. *Turda* (Drăganu, Rom. în sec. IX-XIV, 480) de unde, deriv. cu suf. -ea. Cf. și *Sturzea*.
- Turdeánu.** Nf. azi (im. 29, 30, 32), *Turgyanu* 1788 (34). — Deriv. (cu suf. -ean) dela Nf. *Turda*.
- Tur de fier.** Sprnf. (57). — Cf. *Cur de fier*.
- Túrea.** Nf. 1820 Meteș, *VA*. I, 303 (55). — Deriv. (cu suf. -ea) dela slav. *tur* ū = taur (Miklosich, 321). Cf. *Tăurea*.
- Túrtea.** Sprni. (52). — Deriv. (cu suf. -ea) dela *turtă*. Cf. *Pogacea*.
- Turtuváiea.** Nf. azi (44). — Contaminat: *turturică* + *cucvaiie*.
- Túrza.** Nf. *Tursza* 1726 (26). — Cf. *Sturzea*.
- Tušinár.** Nf. *Tusunar* 1722 (7). — Cf. *a tușina*.
- Tuta.** Nf. *Muera alias Tuta* 1758 (24), 1726 (36). — Deriv.: (cu suf. -oiu) *Tutóiu*. Nf. *Tutoj* 1788, azi (44).
- Dela *tută* = «om al dracului»; «câne zăzăniș» (*Conv. Lit.*, 1910, 955), «prost»; «om vorbăret» (com. G. Vulcu, Sibiu),

« câne care latră de geaba » (Păcală, R. 142). Cf. și ung. *Tutata*, *Tota* (Melich, *Jöv.*, I², 149-150).

Tutor. Nf. azi (6, 7, 9).

— Din *Tudor* (?), s. apelativul *tutor* (?).

Tútu. Sprni. (21), « înjura cu vorba asta ».

— Din [tă]-*tuțu* < *tata*.

Tutuláie. Sprni. (« porecla lui Nicolae Pădure ») (52).

— Dela hipoc. *Culaie*, rostit (în graiul copilăresc) *Tulaie*, reduplicat (poate prin amestec cu *tut*) *Tutulaie*. Cf. și *Cuculae*.

T

Tăcălă. Nf. *Czakala* 1633 (61).

— Dela *tăcală* = pușcă veche și rea (CADE). Cf. totuși și săs. *Zákəl* (< ung. *s z é k e l y* = Secuiu), Kisch, *Sieb.* 167, Scheiner, *BA*, 160.

Taeotă. Sprnc. li se zice în batjocură locuitorilor din Noul Român, de cei din Cârtișoara (5).

— Deriv. (cu suf. -o tă) dela onomat. *taç!* (?).

Taholtela (?). Nf. *Czaholtyela* 1758 (55).

Táma. Nf. *Czajna* 1711 Barițiu, I, 718 (59).

Tálea. Nf. azi (im. din Brebeni-Olt 44). — Deriv.: (cu suf. -ă u) *Tálă'u*.

Tálă'u. Nf. *Czelev* 1726 (22).

Tálăcă. Sprni. (21).

Tâmbóiu. Nf. *Czimboj* 1758 (35), azi (37), 1726 (și *Czimpoj*!), 1758, 1788, *Timbóiu*, *Tâmboiu* azi (41), azi (43).

— Cf. *Tâmpu* (?).

Tâmpu. Nf. *Czimpu* 1726 (42). — Deriv.: (cu suf. -oiu) *Tâmpóiu*. Nf. *Czimpoi* (*Cimpoiu*?) 1722 (50).

— Dela *tâmp* = partea piciorului dela genunchiu în sus.

***Tânc.** Deriv.: (cu suf. -a n) dela Nf. *Czenk*? Nf. *Tâncán* 1747 Dragomir, *Ist. Desr.*, I, 66 (44); — (cu suf. -u ș) Sprnf. *Tâneúsi* (33).

— Dela *tânc* = « cătel », « prunc », « piciu » (CADE).

Tă'ndări. Sprnf. (« se supără repede ») (33).

— Cf. expresia *i-a sărit tăndăra* s'a supărat; *țăndăros* adj. = « tăfnos, artăgos » (Ciaușanu, *Glos.* 67); = « (cal) slab, bătrân » (Pop, *DR.*, V, 235).

Tanie. Sprni. (27).

Târghiș. Nf. *Czirgys* 1680, *Czirgis* 1726 (10), azi (15), *Sergisch* 1722, azi (16), 1726 (18), *Tirghis* azi (24), *Czirgyis* 1758 (40), *Czirgisch* 1722 azi (im. din Sâmbăta de Jos-Făgăraș 44), 1758 *Fragm.* 563 (62).

Tânțărúsi. Sprnc. li se zice locuitorilor din Tânțari de cei din Grid (57).

— Deriv. (cu suf. -u ș) dela *tânțar* = fig. viclean (Zanne, I, 670). Cf. și *Muște*.

***Tântă.** Deriv.: (cu suf. -e a) **Tâ'nteau.** Nf. *Zinte* 1534 Veress, *Acta I*, 237, *Cinte alias Cince* 1667 *Fragm.* 361 (24), *Tyintea* 1789 (38), azi (56, 59), *Czinta* 1722 (62); — (cu suf. -a r, cf. *tintar* = cel care face tânte; și nume de pasare) **Tântár.** Nf. *Czintár* 1758, azi (44).

***Tapă.** Deriv.: (cu suf. -e a) **Tépea.** Nf. *Czepe* 1722 (23); — (cu suf. -e 1 -u ș) **Tepelúș.** Nf. *Czepelus* 1726, *Czepelüs* 1758 (36); — (cu suf. -e ș) Nf. *Tepes* azi (23), *Czepes* 1758 (35), azi (im. din Rast-Dolj

44, 50), 1726 (63); — (cu suf. -o s) **Teposu**. Nf. *Czeposzuł* 1680, *Czi-*
posz 1688, *Czeposz* 1726 (2), 1726,
azi (3), 1722 (54).

Tăpu. Nf. *Czapu* 1758 (36). —
Sprni. (1). — Sprnf. (33) « pe bunică.
o batjocoreau capră » (58).

— Pentru evoluție, cf. *Capra*.

Târîca. Sprni. (« zice târică
pentru târă ») (27).

Târină. Nf. *Czarine* 1726, 1758
(36).

— Apelativul topic *tarină*.

Târmónea. Nf. *Czirmonya* 1726,
Czermoneie 1766, 1787 (1), *Czir-*
monja 1680, *Bogdan alias Cere-*
monia 1688, *Czirmonya* 1726, *Cze-*
rimone, *Czerimonia* 1766, azi (10). —
Sprnf. azi (33). — Deriv.: (cu suf.
-i ca) Sprni. **Târmonica** (27).

— Dela abstractul *târmonie*, *terem-*
onie (cf. *Jb.*, II, 211).

Tarög. Nf. azi (12), *Czarogh*
1726, azi (14), azi (15), *Czárög*
1726 (19), 1758 (21).

Tâtâni. Sprnc. dat locuitorilor
din Șercaia (47) de către cei din
Mândra (46), celor din Crihalma
de cei din Comăna de jos (63).

Techerúșe. Sprnf. (33).

— Dela *techiră* = « paner de pa-
pură » (*Jb.*, X, 216).

Ténghea. Nf. azi (44).

— Variantă a lui *Cenghea* n. de
bou, cf. N. de animale, s.v.

Térchea (?). Nf. *Czercs* 1726 (18),
azi (38), *Czodka* 1722, azi (43).

— Deriv. din *țarcă*, numele pă-
sării (?).

Téstul. Nf. *Czesztul* 1726 (59). —
Deriv.: (cu suf. -e a) Nf. **Téstea**.
Czeszta 1722, azi (32).

— Dela *test* = cuptorăș.

Tetu. Nf. *Teth* 1219 Hurm., I¹, 70;
Czecz 1726 (10), *Czecz alias Kin-*

gya 1688, *Czetz* 1766 azi (13), azi
(29, im. din Săscior-Făgărăș 32,
33), *Czecz* 1726, 1758, 1789, 1801
Fragm. 813, azi (39), azi (42).

— După Bogrea, (*I Congres*, 80),
numele e de origine armeană:
Czecz = « molie ».

Tíea, cf. *Maria*.

Tichindeleánu. Nf. azi (im. Al-
tană-Sibiului 44).

— Deriv. (cu suf. -e anu) dela
Nl. *Tichindele*.

Tíclea. Nf. *Cziklja*, *Czikllea*
1726, *Cziklyá* 1758 (30).

— Cf. săs. *Zicklə* (cf. ung.
szikla = stâncă), Kisch, *Nam.*
148.

Ticlora (?). Nf. *Cziklyora* 1722,
Cziklora (și *Czikloda*) 1763, *Czikl-*
lore 1788 (48).

Ticora. Nf. *Czikora* 1788 (44).

— Cf. srb. *cikorija* = « ci-
coare ».

Tífreia. Nf. azi (im. 6).

— Ung. *cifra* = « împodobit,
înzorzonat », deriv. cu suf. -e a.

Tigán. Nf. *Czigány* 1766 (1, 3,
4), *țig.* 1758 (24, 35), 1789 (38),
țig. 1726 (44), *Czigány alias Mun-*
tyan 1788 (45), *țig.* 1726 (59, 63).

Sprni. (fem.) **Tiganeă** *ungureaseă*
(58). — Deriv.: (cu suf. -e l -e a)

Tigânélea. Nf. *Czigenyella* 1726,
1758 (37).

— Dela n. etnic *Tigan* (și cu
sensul de « fierar ») (cf. Pasăca,
Omagiu Pârvan 282-283).

Tili. Nf. azi (44).

Tíngúlea. Nf. azi (25).

Tintás. Nf. azi (im. din Negrești-
Satu-mare 56).

— Deriv. (cu suf. -aș) din Nf.
săs. *Zintz* (< *Vincentius*,
Kisch, *Nam.*, 149)?

Tipária. Nf. *Cziparia* 1726, 1758
(35).

Tiplie. Nf. azi (1), *Cziplik* 1680, *Czipplik* 1688, 1726, *Czeplik* 1766, *Cziplik* 1787, azi (2).

— Cf. *tiplă* = bășica de bou uscată, întrebuițată la țară, altădată, în loc de geam (cf. CADE).

Típu. Nf. 1877 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 43 (8), *Czipluk alias Kotiga* 1726 (14), azi (24), 1726 (39), 1758 azi (42), azi (43, im. din Hârseni-Făgărăș 44).

Títu. Nf. 1792 Iorga, *St. Doc.*, 52 (39), *Prekup alias Cziczu* 1726 (63). — Deriv.: (cu suf. -e i u) Nb. *Titieu* (7). Nf. *Cziczei* 1722 (31).

Togóe. Nf. *Czukoj* 1758 (47), *Czogoje* 1726 (55), *Czogoj* 1766, azi (57).

Tópa. Nf. *Czoppa* 1722 (17), *Czopa* 1758, azi (45).

Túba. Nf. azi (43).

— Cf. srb. *Cub*- (< *Cypriana* s, ap. Maretic, LXXXII, 100).

Túca. Nf. azi (im. din Pojaru-Gorj 44). Cf. srb. *Cuk*i é.

Tuleándră. Sprni. (21).

— Cf. *buleandră*, cf. ung. *culla* = prostituată (în graiul Săcuiilor *cullán drá* = suman de om sărac, cf. rom. *buleană*).

Tutóiu. Nf. *Czuczoi* 1722 (35).

Tutári. Sprnf. (33).

— Deriv. din *tut* = «Kopfstellung».

Tutuián. Nf. *Czuczajan* 1726, 1758 (35). Sprnc. (51).

— Cf. sensul de « cioban din Ardeal » și acela de « mocârțan, bădăran » (TDRG.)

Tutura. Nf. *Czuczura* 1726, *Czutzura* 1758 (26), 1722 (31), 1758 (40, 44).

— Cf. srb. *cucorić* (Rječnik, s.v.).

U

Uea, cf. *Maria*.

Ucă, cf. *Andrei*.

Ucheleș. Nf. azi (im. din Ceadâr-lunga-Tighina 57).

Údrea. Nb. *Udra* 1726, *Udre* 1766 (1). — Nf. *Udrea* azi (1). — Deriv.: (cu suf. -iște) *Udrîște*. Nf. *Udrîștia* 1688, *Udrîște* 1726 (1), 1722, azi (6), 1452 Fragm. 61 (30).

— După Bogrea, (DR., IV, 871-2) *Udrea* ar fi reflexul slav al lat. *A d r i a n u s*. — Cf. însă NL bg. *Ódrin* (din *A d r i a n u s*, în Adrianopol). D-l G. Giuglea îmi atrage atenționea asupra indo-europ. **uder*, de unde grec. *ὕδρα* (ion. *ὕδρη*), lat. *lutra* « loutre », slav. *v y d r a* (Boisaq, *Dict. étym. de la langue grecque*, p. 998), din care la noi NL și Nf. *Vidra*.

Udu. Sprnf. (46).

Ugrinus 1291 Urk., I, 177 (16-17).

— Srb. *U g r i n* (Maretic, LXXXI, 93).

Ulcicúta. Sprnf. (43).

— Deriv. *dela oală*. Cf. *Oalea*.

Úliu. Nf. *Ullyoū* 1722, 1723 Fragm. 541 (14). Sprni. (14). *Uliu lui Ilie* (19).

— *Dela uliu*, cu aluzie la caracterul violent al individului.

Una 'ntr' una. Sprni. (« când e beat spune mereu aşa ») (58).

Úncea. Nf. *Uncza* 1726 (57).

— Deriv. (cu suf. -e a) *dela unchiu*, s. din *Oncea*, cf. *On ciu*, cf. *U n c h i a ş u*.

Unehiášu. Nf. *Unkiás* 1726 (21).

— Deriv. (cu suf. -e l) *Uncheşel*. Nf. *Untsesel* 1758 (47).

Únghiu. Nf. azi (9, 13).

Úngur. Nf. azi (im. din Breaza-Făgăraș 30, tîg. 36, 46). — Deriv.: (cu suf. -e s c u) Nf. *Ungurescu* azi (im. din Beclean-Făgăraș 44); — (cu suf. -e a n u) Nf. *Ungureanu* azi (im. din Moldova 18, im. idem 20).

— Dela n. etnic *Ungur* (pentru care cf. Zanne, VI, 429-430).

Untúri. Sprnf. (« toți din familie sănt grași ») (33).

Urcán. Nf. azi (im. din Turda 4).

— Deriv. (cu suf. -a n) de la Nl. *Urca*.

Urcióra. Nf. *Urcsora* 1726 (11).

— Dela apelativul *urcior*, *ulcior*.

Úrdea. Nf. azi (im. din Sona-Făgăraș 44, im. din Grid-Făgăraș 51), 1726, 1766, azi (57), 1789, azi (60), azi (im. din Venetia de sus-Făgăraș 63).

— Deriv. (cu suf. -e a) dela *urdă*.

Uréchea. Nf. *Uretsa* 1766 (1), *Ureke* 1726, *Ureyte* 1758 (20, 21, 37), *Uretja* 1726 (42), 1788 (46). Spnri. (27).

Urián. Nf. azi (49).

— Deriv. (cu suf. -a n) dela Nl. *Uriul-de-sus*.

Úrlea. Nf. azi (1).

— Cf. *urlă* derivat cu suf. -e a, ca și *Zbiera*.

Úrsu. Nb. *Ursz* 1726 (38, 46). — Nf. azi (6, 7), *Ursz* 1688 (10), azi (17, 18), 1689 Pușc., *Fam.* I, 171 azi (31), 1722 (34), azi (35), 1557 *Fragm.* 810, *Urcz* 1630 ibid., 228, *Ursz* 1657, ibid., 318, 1726, azi (37) 1671 *Fragm.* 312, 1758, 1789 (38), 1726 (42), azi (im. din Șinca-veche-Făgăraș 44, 47, 49), 1657 *Fragm.* 817, 1726, azi (55). — Sprni. (52). Si: *Ursza* 1726 (19, 26), 1820 Metes, *VA*, I, 259 (34), 1633, 1726 (63). — Deriv.: (cu suf. -a r) Sprnf. *Ursári* (« membrii familiei *Ursea* ») (33); — (cu suf. -e a) Nf. *Ursea* azi (33); — (cu suf. -u l -e c i u) *Ursuleciu*. Nf. *Ursulets* 1788 (43).

— Dela *urs*, care, fig., în limba comună are sensul de « om încis ».

Useóiu. Nf. azi (46, 53), *Uszkoy* 1758 (55).

Usturoósu. Sprni. (« altădată era numit Brânzar ») (27).

— Cf. *brânză usturoasă*.

Uşurélu. Nf. *Usurel* 1758 (55).

Sprni. (29).

Uta, cf. *Maria*.

V

Vácă. Nf. *Vake* 1680, 1787, azi (2), 1680 (10). — Deriv.: (cu suf. -a n) **Vácán.** Nf. *Vakan* 1680 (2); — (cu suf. -a r, « păzitor de vaci ») Nf. *Vácár(iu)* azi (7, 18), *Vaccar* 1722 (33), azi (50, 55); — (deriv. din *Vácariu*, cu suf. -e s c u) Nf. *Vácărescu* azi (im. din Gorj 51); — (cu suf. -u t ă) **Vácútă.** Nf. *Vekutze* 1726 (2).

Vădeán. Nf. *Vadén* 1758 (26), azi (37, im. din Mărgineni-Făgăraș 39), *Vadán*, *Vadjan* 1788 (44), azi

(im. din Mărgineni-Făgăraș 47), 1788 (48).

— Deriv. (cu suf. -ean) dela Nl. *Vad*.

Văduva. Nf. azi (im. din orașul Măgurele 44).

Váicu. Nf. *Vajku* tîg. 1787 (1). — Deriv.: (cu suf. -o t ă). **Vái-cotă.** Nf. *Vajkote* 1726 (12).

— Cf. bulg. *Vajo* (< *Vasile* Weigand, *Yb. XXVI-XXIX*, 132).

Vâja. Nf. azi (16), cf. și *Viza* 1527 *Fragm.* 101 (56). Si: Nf.

Vuju azi (14).—Deriv.: (cu suf. -e i u) Nf. *Vâjeu azi* (13, 15) și Nf. *Vujeu* (14); — (cu suf. -o l e a) Nf. *Vijôle*, *Vijóli azi* (17, 20, im. 27, 28, im. 29, im. din Netot-Făgăraș 30, im. idem 32, im. idem 44).

Vâlcu. Nb. *Velkul* 1680 (1), 1680 (2), *Vilkul* 1688 (3), *Vilku* 1726 (11, 51). Nf. *Velkul* 1680, *Vilk* 1688, *Vilku* 1726 (1), 1726 (2), *Velk* 1680, *Vilk* 1726 (4), *Vilku* 1726 (11, 19). Si: *Vúlcu*. Nf. *Vulk* 1680, 1787, azi (1), 1766 (2), 1486 Pușc., *Fam.*, I, 112, 1664 Fragm. 802, *Gugul alias Vulk* 1668, azi (4), 1758 (19), azi (im. 29, 31, 32), 1758 (47).—Deriv.: (cu suf. -a n) **Vâlcán**. Nb. *Volkan* 1509 Fragm. 76, *Volchan* 1663 ibid., 334 (4), 1511, *Vilkan* 1516 ibid. 84, 96 (11), *Volkan* 1711 Dens., *Mon.*, (14).—Nf. *Vilkan* 1516 Fragm. 96 (11); **Vulcán**. Nb. *Vulkan* 1680 (13). Nf. azi (im. 6), *Vulkan* 1725 Pușc., *Fam.*, I, 176, azi (11), 1680 (13), azi (17), 1758, azi (18), *Vulkan alias mutato nomine Muntjan* 1726, 1788 (26), azi (im. din Vad-Făgăraș 47, 49, 55, 63).

— Din slav. *v l ū k ū* = lup (Miklosich, 256-257).

Válaiu. Nf. *Velaj* 1726, *Valaj* 1758 (55).

Váleanu. Nf. azi (9).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Vale*.

Valendorfeán. Nf. azi (im. din Galați-Făgăraș 21, 44).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Valendorf*.

Valentín. Nb. (5*). Si: *Valentina* Nb. azi (9*, tig. 24, 28, 45, int. 52, int. 61), *Valintina* (27*, 39).

— Neol. lat., *Valentinus*, cunoscut și în hagiografie (Timuș,

840). Pentru forma feminină, cf. fr. *Valentin e* și în hagiografie (Timuș, 840).

Valériu. Nb. azi passim.—Nf. **Valér azi** (im. 8). Si: Nb. (masc.) *Valerie* (58). Si: Nb. *Valéria azi* passim. — Hipoc.: Nb. (fem.) *Valéri* (33); — ([Va-]) Nb. *Léri* (25, 33); — ([Valer-]) Nb. *Îta* (21).—Deriv.: (cu suf. -i c a) Nb. *Valerica* (1, 56); — (cu suf. -i t a) Nb. *Valerița* (21, 52).

— Neol. lat. *Valerius* (istoricul din sec. I-iu), *Valeria*.

Vámóș. Nf. azi (im. 9).

— Ung. *v á m o s* = «vameş».

Vâncea. Nf. *Vantsa* 1788 (45), *Wancze* 1534 Fragm. 104 (55).

— Bulg. *V a n č o* (<I o a n).

Vânea. Nb. *Vanja* 1766 (1).

— Bulg. *V a n j o* (< I v a n).

Vângă. Nf. azi (16, im. din Toderița-Făgăraș 44, im. din Hurez-Făgăraș 50).

— Cf. bulg. *V a n g é* (< E v a n g e l, Weigand, Jb. XXVI-XXIX, 121).

Vanghelóiu. Sprni. («înjură de Evangelie») (27). Deriv.: (cu suf. -o a i c a) Sprni. (fem.) *Vangheloaica* («soția lui Vangheloiu») (27).

— Se știe că *Evanghelia* «intră în formulele înjurăturilor celor mai obscene» (Șăineanu, Sem., 118).

Vă'ntăł. Sprnf. (53).

— Germ. *V entzel*.

Vanvuléseu. Nf. azi (im. din orașul Tg.-Jiu 44).

Vărár(iu). Nf. *Văraru* 1725 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 94 (25).—Sprnc. li se zice locuitorilor din Vlădeni de către cei din Șinca Nouă (53).

— Desre *vărari* în trecut, cf. Iorga, *Ind.* 26.

- Vârcioșa**, cf. Vârșo g.
- Vârga**. Nf. azi (24) *Varga* 1633 (62). — Ung. *v a r g a* = pantofar. Cf. Cizmașu.
- Vârsáva**. Nb. azi (12, 27). Și: Nb. *Vârsávia* (14, 49), *Versávia* (8, 45, 48, 50, 53, 63), *Virsávia* (51). — După numele *Sfântului Varsava*, celebrat la 3.VI (Timuș, 845-846).
- Vârșog**. Nf. *Versog* 1680, 1766 (1). — Deriv.: (cu suf. -e a) *Vârșógea*. Nf. azi (11), *Virszocsa* 1726, *Virtsosa* 1758 (18). — Deriv. (cu suf. -o g) dela slav. *v r ū h ū* = albină, cf. ceh. *V r š* (Miklosich, 259).
- Vârtejánu**. Nf. azi (im. din orașul București 44). — Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Vârteje*.
- Vâru**. Nf. azi (9).
- Nume din terminologia înrudirilor (cf. Soră).
- Vărúca**, cf. Vârvără.
- Vârvára**. Nb. azi passim. — Nf. *Virvale* 1726, *Vurvale alias Burszan* 1758 (40), *Vulvára* azi (im. din Vad-Făgăraș 44, 49). — Deriv. — hip o c.: (cu suf. -u c a) Nb. *Vârúca* (19, 27). — Dela numele *Sf. Varvara* (Timuș, 848). Din slav.
- Várzár(iu)**. Nf. *Verzár* 1758 (37). Sprnf. (« unul din familie a furat o oală cu varză ») (63). — Nume dat după numele mânăcării (cf. DR., IV, 659).
- Vășarheián**. Nf. 1741 Iorga, *St. Doc.*, XII, 187 (44). — Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Vășarhei*.
- Váschu**. Nb. *Vasku*, țig. 1726 (13). — Nf. țig. 1766 (1). — Formă hipocoristică din *Ivașcu*.
- Vasii**. Nb. *Vaszij* 1787 (1, 10), 1726 (12, 14), 1733 Trans., 1929, 545 (18), *Vaszsi* 1788 (34), *Veszi* 1726 (35, 38, 39, 41), *Vaszi* 1766 (57), 1726 (58), *Veszej*, *Veszij* 1726 (58), *Uoszi* 1633 (60, 62), *Voszi* 1633, 1726 (63). — Nf. *Vaszii* 1680, 1688 (10) azi (im. din Micfalău-Sf. Gheorghe 57). — Slav. *Vasijo*, ung. *Vasz i* (< *Vasile*).
- Vasilea**. Nb. (fam.) (18).
- Bulg. *Vasilka* (< Vasile).
- Vasile**. Nb. altădată (din sec. al XVI-lea) des, passim. redat: *Vaszilia*, *Vaszilie*, *Veselie*, *Veszilie*. Azi passim. — Nf. *Vaszil* 1663 Fragm. 803 (8), *Vaszilia* 1680, *Veszilie* 1726 (10), 1722 (31), azi (44, 45), *Vaszilij* 1750 Fragm. 559 (62). — Deriv.: (cu suf. -a c h e) Nb. *Vasilache* sec. al XVIII-lea Iorga, *St. Doc.*, XII, 53 (34), *Văsalachi* 1786 ibid. 44 *Vaszalatyá* 1766 (13), *Vaszalatyi* 1758 (22), *Vaselake* 1729 Fragm. 547, 1788 (41), *Vaszalaki* 1726 (43), 1788 (44), *Vaszlatye* 1788 (48). — Nf. azi (55); — (cu suf. -i c ă) Nb. *Văsălică* (5, 7); — (cu suf. -o a i e) *Văsălioáie*. Nf. *Vesselyoai* 1795 Iorga, *St. Doc.*, XII 190; — (cu suf. -u c ă) Nb. *Văsălucă* (27). Hip o c.: ([Va-]) Nb. *Sâle* (7, 33); — *Sálucă* (27); — Láche (27). — După numele sfintilor celebrati, după calendar, la 1.I, 22.III, 12.IV, 26.V; altii la Timuș, 848 și u. (cf. și Marian, Se, I, 1-161). *Vastiána*, cf. *Sebastián*.
- Vásu**. Nf. *Vaszú* 1680 (1), azi (2), *Vaszsi* 1663 Fragm. 803, azi (8), azi (9, 24), *Vassul* 1556 Fragm. 124, *Vaszul* 1726 (43), 1833 Iorga, *St. Doc.*, XII, 217, azi (și im. din

- Arpaşul de jos și din Voila-Făgărăș 44). Deriv.: (cu suf. -uț) Nf. *Văsút azi* (im. 45).
 — Slav. *Vaso* (< *Vasil*).
 Véca, cf. *Raveca*.
 Veliš. Nf. *Velis* 1758 (18).
 — Srb. *Veliš* (< *v el ū* = mare, Miklosich, 253).
 Vénea. Nf. *Venya* 1726 (63).
 — Bulg. *Vené* (< *Venedikt*, Weigand, Jb. XXVI-XXIX, 132).
 Vérdea. Nf. azi (17).
 — Deriv. (cu suf. -e a) dela adj. *verde* (traduce deci în română ung. *Zöldi*).
 Veres. Nf. 1592 Pușc., *Fam.* I, 103, azi (59).
 — Cf. ung. *veres* « roșu ».
 Vérnea. Nf. *Vernya* 1680, *Verna* 1787, azi (10). Deriv.: (cu suf. -e scu) Nf. *Vernescu azi* (im. din orașul Bucuresti 53).
 Veroána. Nb. 1813 Iorga, *St. Doc.*, XII, 204, *Viroana* 1875 (14), azi *Viroana*, *Veroana* (27, 33, 45, 48, 60). — Hippoc.: ([Vi-]) Nb. *Roána* (33). Sprni. (fem.) (24).
 — După numele *Sf. Veronica*, celebrată la 13.I și 7.VII (Baudot, 611).
 Vérzea. Nf. azi (2), *Verza* 1726, 1758 (55), *Verzé* 1633 (63).
 Deriv. (cu suf. -e a) dela *Va r ză*.
 Veselína. Nb. azi (3, 4).
 — Bulg. *Vasilena* (< *Vasil*).
 Vespasián. Nf. azi (6).
 — Neol. latin, *Vespasia-nus* (împăratul).
 Véspea. Nb. 1584 *Fragm.* 131 (47).
 — De la numele insectei.
 Vespremi. Nf. azi (14).
 — Deriv. (ung. cu suf. -i) dela Nl. *Veszprém*.
 Vestegán. Nf. 1722 (3).
 Vestemeánu. Nf. azi (1).
 — Deriv. (cu suf. -e an u) dela Nl. *Vestem*.
 Véta, cf. *Elisabeta*.
 Vetúria. Nb. azi passim.
 — Neol. lat., *Veturia* (mama lui Coriolan).
 Veveriță. Nf. *Kosokarj alias Vorovitza* 1688 (1).
 — Dela *veveriță* cu aluzie la vioiciune.
 Véza. Nf. azi (2).
 — Cf. srb. *vez a* = « ulm » (Iveković-Broz, s.v.).
 Vícea, cf. *Ludovica*.
 Vicéntia, } cf. *Vichente*.
 Vichéntia, } cf. *Vichente*.
 Vichénte. Nb. *Vetjende* 1766, *Vigenti*, 1789 (2), *Vetyende* 1766 (3), *Vichente azi des*, passim. Si: Nb. *Vchéntia* (4), *Vichéntia* (4). (Neol. lat. *Vincentius*) Nb. *Víténtiu* (48) și *Vicéntia* (12).
 — După numele sfântului *Vichentie*, celebrat după calendar la 11.XI.
 Víctor. Nb. azi passim. — Deriv.: (cu suf. -el) Nb. *Victorél* (21). — Hippoc.: ([Vic-]) Nb. *Torél* (21); — Itu (19) sic!; — Nb. *Títu* (19) sic!
 — Neol. lat., *Victor*.
 Victória. Nb. azi passim. — Deriv.: (cu suf. -ica) Nb. *Victorica* (6); — (cu suf. -ița) Nb. *Victorița* (6, 15, 21). — Hippoc.: ([Vic-]) Nb. *Tória* (9, 22), *Tóri* (15), *Torríta* (6, 21).
 Vídu. Nf. azi (17).
 — Slav. *Vid o* (< *vidja* = a vedea, Weigand, Jb. XXVI-XXIX, 149).
 Vig. Nf. 1726 (63).
 — Cf. Nf. ung. *Vég*.
 Víjla. Sprni. (fem.) (21).
 — Dela *Vijlă* = n. de câne (Bogrea, DR., IV, 411-412, H., XVIII, 72).

- Vijole,** } cf. Vâj u.
Vijoli, } cf. Vâj u.
- Vîla.** Nb. 1787 (1). — Din slav. *Vila* (cf. Miklosich, 254).
- Vilcieu.** Nb. *VilicSKU* 1726 (18). — Bulg. *Veličko* (Weigand, Jb. XXVI-XXIX, 153), cf. *Veliš*.
- Vilma.** Nb. azi (9, 39, 44). — Neol. germ. *Vilmā*.
- Vinețán.** Nf. *Vineczan*, *Veneczan* 1726 (36, 42), *Venetzan* 1722 (52), *Venitzan* 1755 Fragm. 570, azi (57). — Deriv. (cu suf. -an) dela NL *Vineția*, *Veneția* (din jud. Făgărăș).
- Vingărzéan.** Nf. azi (im. 10). — Deriv. (cu suf. -ean) dela NL *Vingard*.
- Vintilă.** Nb. *Ventilla* 1533 Hurm. II⁴, 46 (37). — Nf. azi (18).
- Vionéla.** Nb. azi (int. 5, 29, 44). — *Viorél.* Nb. azi (int. 5, 14, al. 22, int. 33, 43, int. 45, 63). Și: Nb. *Viorică* azi (rar 25, int. 26, al. 27, des 30, rar 51, 52, int. 57, 63). Și: (din masc. *Viorel*) Nb. (fem.) *Vorele* (5). — Deriv. (cu suf. -el, -ică) de la *vioară* — nume de floare.
- Virgil.** Nb. azi passim, și *Vergil* (al. 27, 55). — Nf. azi (44). — H i p o c.: ([Vir-]) Nb. *Gflu* (26, 33). — Neol. lat. *Vergilius* (poetul roman).
- Virgínia.** Nb. azi (9*, int. 14), *Virgenia* (al. 22), (al. 27). — Neol. lat. *Virginia* (faimoasa plebeiană romană, sec. V, a. Chr.). — *Virita*, cf. *Elvira*. — *Virsávia*, cf. *Varsava*.
- Virúgă.** Nf. *Viruge* 1766 (10). — *Visalon*, cf. *Avisalom*.
- Vîsa.** Nb. *Jisa* 1680, 1766 (10). — Nf. *Visi*, *Gisi* 1726, *Visa* 1758 (41), *Gyisi*, *Gyisa* 1788, 1808, azi *Vișa* (44), azi (45, 49). Și: Nf. *Gyissa* 1722 (5), *Gișa*, *Ghișa* azi (10, 16), *Gyischa* 1722, azi (29), azi (im. din Săvestreni-Făgăraș 31, 40), 1722 (62). — D e r i v.: (cu suf. -oiu) Nf. *Ghișoiu* (im. din Cuciulata-Târnava mare 44, im. idem 59, im. idem 60). Și: *Vișoiu* 1726, 1758 (22). — Srb. bulg. *Vîsa* (< *Vîse*-s la v, Weigand, Jb. XXVI-XXIX 135, Miklosich, 260). Pentru forma *Ghișa*, Drăganu, *Suf.* -șa, 23, trimită la forma bulgară, care e totuși *G e s a* (< Giorgi).
- Vișarión.** Nb. 1766 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 184 (17), *Viszar* 1787 (3). — După numele Sf. *Visarion*, celebrat la 6.VI.
- Vîsta,** cf. *Tavita*.
- Vîsca.** Nf. *Viszka* 1767 Fragm. 685 (61). — (În unele regiuni, în munții Apuseni, *viscă* = « nevăstucă », a-lături de *năvâscă*). Cf. și *Visu*.
- Vișteánu.** Nf. *Vistyan* 1688, azi (4), *Vistjanu* 1726 (26), 1726 (47), *Visteanu alias Dridisanu* (acuma *Mateiaș*) 1638 Pușc., *Fam. I*, 109. — Deriv. (cu suf. -ean) dela NL *Viștea*.
- Vîsu.** Nf. *Gyiszu* 1787 (2), azi (im. din Părău 51), *Viszu*, azi (și im. dn București 58). — Cf. sl. *vysu*: *vysok* ū « înalt » (Miklosich, 260). Cf. și *Viscă*.
- Vîtentiu,** cf. *Vicheente*.
- Vîtu.** Nf. azi (14). Și: *Vita*. Nf. *Zsita* 1758 (37). — Bulg. *Vito*, *Vita* (< *Vitomir*, Weigand, Jb. XXVI-XXIX, 135).

- Vizánte.** Nb. *Vazante* 1766 (2), *Vizante*, 1766 (3).—Nf. azi (1, 7). — Grec. *Bizantios* (= din Bizant).
- Vlad. Nb. altădată (din sec. al XV-lea) des, passim, azi rar.—Nf. 1688, 1787, azi (1), 1722, azi (9), 1509 Pușc., *Fam.* I, 177, 1766 (10), 1680, 1726 (13), 1726 (20), azi (21), 1789, azi (28), 1726 (30), 1722 (32), 1758, azi (36, 37), 1758 (38), azi (39), *Wlad* 1670, Pușc. *Fam.* I, 108, *Vlad* 1758, azi (40), azi (și im. din orașul Cluj, din Șerim-Constanța 44, 47), 1722, 1726, 1763, azi (48), azi (51, 52, im. din Șercaia-Făgăraș 53, im. din Margineni-Făgăraș și din Brebeni-Olt 55), 1726 (57), azi (și im. din Crihalma 63).—Deriv.: (cu suf. -ă u) *Vlăd'ū*. Nf. *Vledeu*, *Vledev* 1726, (37), azi (52); — (cu suf. -e ș -el) Nf. *Vlădășel* azi (9), *Vledesely* 1680 (10), azi (13, im. din Sâmbăta de sus-Făgăraș 14, 16, im. din Ucea de Jos-Făgăraș 44); — (cu suf. -e ș -o a i e) *Vlădășoáie*. *Vledesaje* 1688 (1); — (cu suf. -u ț) Nb. *Vlădút*, *Vleducz* 1680, *Vladucz* 1688 (1).—Nf. 1680 (2).—Compus: Vladumitrel. Nf. 1630 Dens. *Mon.*, 20 (9-10): *Vladu-Mitrel*.
- Hipoc. slav. *Vlad* (< *Vladimir*, *Vladislav*, Miklosich, 255).
- Vlădărău.** Nf. *Vledereu* 1680, *Vlederev* 1688, *Vledéreu* 1726, *Vledero* 1787, azi (3).
- Vlădereán, Vlădereán.** Nf. *Vledgjeren* 1726, *Vlederanu* 1756, azi (56), 1726 (63).
- Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nf. *Vlădeni*.
- Vlădieu.** Sprni. (« învăță bine la școală și învățătorul i-a prezis că va ajunge vădic (= episcop) ») (27).—Deriv.: (cu suf. -o a i e) *Sprni*. (fem.) *Vlădicoáie* (« sora lui Vlădicu ») (27); — (cu suf. -u ț a) *Sprni*. (fem.) *Vlădicúța* (« soția lui Vlădicu ») (27); — (cu suf. -u ț) *Sprni*. *Vlădicúțu* (« soția lui Vlădicu remăritată, a dat noului soț supranumele de Vlădicuțu ») (27).
- Din *Vlad*, s. *vlădic*.
- Vladilu.** Nb. 1688 (10).
- Srb. bulg. *Vladilo* (Miklosich, 255).
- Vladimír.** Nf. *Wladimer* 1582 Veress, D., II, 219 (9).
- Srb. (Miklosich, 255).
- Vladumitrél,** cf. *Vlad* a d.
- Vlägă'rea.** Nf. *Vligera* 1722 (17), *Vlegara* 1726, *Vlagara* 1788 Fragm. 486 azi (61).
- Vláicu.** Nb. *Vlajku* 1726 (19, 20). — Nf. 1758 (20), *Vlajk* 1726 (2) azi (im. din orașul Aiud 44).—Deriv.: (cu suf. -u ț) *Vlăicút*. Nf. *Vlajkutz* 1726 (58).
- Srb. bulg. *Vlajko* (< *Vladimir*, Miklosich, 255).
- Vlăntóiu,** cf. *Vlențiu*.
- Vlánlu.** Nf. 1726 (63).
- Vlăscéanu.** Nf. azi (im. 45). Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nf. *Vlașca*.
- Vlăse.** Nb. *Vlaszie* 1726 azi (15), azi (20, 30, 44).
- Bulg. *Vlasij* (< *Blasius*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 132).
- Vléciu** (?). Nf. *Vlecs* 1726, *Vles* 1758 (30).
- Vlénțu.** Nf. *Vlenszuly* 1758, *Vlentzu* 1788 (45). Deriv.: (cu suf. -o i u) *Vlențoiu*, *Vlăntóiu*. Nf. *Vlencoj* 1758, azi (45).
- Vlășdea.** Nf. *Vlesgya*, *Vlesgja* 1726, 1758 (37).
- Vlióneu.** Nf. *Vlonku* 1688, *Vlyonku* 1758 (41).

Voáza. Sprnf. (« pentru defectul cu care pronunță pe *v* ») (15).

— Dela *voază* = « om bătrân, neputincios sau leneș » (Pasca, *Glosar*, 60), « javră bătrâna » (Şez. III, 91).

Vódă. Nf. azi (2, 5, 6), 1722, azi (im. din Corbi-Făgăraș 9), azi (16, 55). — Deriv.: (cu suf. -e a)

Vódea. Nf. *Vode* 1633, *Vodgya* 1726, 1767 Fragm. 684 (61).

— Din *voda* < slav. *v o j e v o d a* = « Herzog ».

Vóicea. Nf. *Vojcsa* 1726, *Vojtsa* 1758 (24). — Deriv.: (cu suf. -i ă)

Voieflă. Nf. *Voitsilla* 1722 (8), *Vocsilla* 1758 (36), *Vojcsile* 1726,

Vojcsila, *Vocsila* 1758 (37), *Voicsila* 1702 Fragm. 486, *Vojcsile* 1726 (59), 1726 (62), *Vojtsilla* 1758

Fragm. 595. — Compus: Al-Voieflă. Nf. *Alvojcsi* 1726 (55).

— Bulg. *V o j ē o* (Weigand, Jb. XXVI-XXIX, 136). Cf. *V o i c u*.

Vóieu. Nb. *Vojk* 1680 (1), 1758 (18, 20, 38), *Uoik* 1633 (62). — Nf. *Vojku* 1726 (20, 21), azi (25), 1722 (31) 1726 (38), 1711 Barbu I 718 (59), 1633 (62). — Sprnf. *Mo-nea-Voicu* (59). Si: *Vofca*. Nf. *Voj-*

ke 1726, 1758 (20). — Deriv.: (cu suf. -a n) *Voicán*. Nf. *Vojkán* 1787 (1), 1758 (30); — (cu suf. -i ă a, din *Voica*) Nb. *Voichita*, azi pasim.

— Slav. *Voiko* (Miklosich, 258).

Vofla. Nf. azi (5, 7), *Vojli* 1680, *Vojla* 1688, *Voilé* 1726, *Vojla* 1766, azi (10), azi (13), 1625 Fragm. 207 (24). — Deriv.: (cu suf. -a n, din Nl. s. din Np. ?) Nf. *Voilán* 1726 (13); — (cu suf. -o a i e) *Voi-loaie*. Nf. *Voiloaji* 1680 (10).

— Bulg. *V o i l o* (Weigand, Jb. XXVI-XXIX, 136).

Vóina. Nb. *Vojna* 1688 (13). — Nf. 1758 (35, 47). — Deriv.: (cu suf. -a g, din *V o i n e a*) *Voineág*. Nf. *Vojnjag* 1680 (1), *Voynyag* 1680 *Voinag* 1726 *Vonyag* 1787, azi (2).

— Srb. bulg. *V o j n a* (Miklosich, 258, Weigand, Jb. XXVI-XXIX, 136).

Voivodán. Nf. *Vojvodan* 1758 (24), 1758 (39).

— Dela Nl. *Voivodeni*.

Vólga. Nb. azi (8).

— Neol. dela N. râului.

Volúmnia. Nb. azi (5).

— Neol. lat. *V o l u m n i a*.

Vóncea } cf. *I o a n*.

Vonea } cf. *V o r o u*.

Voräu. Nf. *Voroū* 1722 (9).

Vorele, cf. *V i o r e l*.

Vórniča. Nf. azi (49).

— Matronymic dela *vornic*.

Voróncea. Nf. *Voranczi* 1680, *Voroncsa* 1688, *Voroncze* 1726 (3).

— Deriv. (cu suf. -e a) *dela Voronca* < rus. *v o r o n a* = « corb » (< *v r a n ū*, Miklosich, 259), deriv. cu suf. -c e a (cf. Drăganu, *Suf.-şa*, 26).

Vóscă. Nf. *Voske* 1726, azi (15).

— Cf. slav. *v o š k a* = « păduche ».

Vostiána. Nb. azi (5).

Vóva. Sprni. (21).

Vrábie. Nf. 1722, azi (7), azi (im. 8, 52, 55).

— Dela n. de pasare.

Vramút, cf. *A v r a m*.

Vulpe. Nf. *Hulpe* 1726 (10), 1726, 1788 (26). — Sprnc. li se zice locuitorilor din Noul Român, de către cei din Cărtișoara (5), celor din Feldioara, de cei din Viștea de Jos (14). — Deriv.: (cu suf. -a ş) *Hulpăş*. Nf. *Styopu alias Hulpas*

1758 (25); — (cu suf. -o i u) Sprni. *Vulpōiu* (27).

— Dela *vulpe* = fig. « om vi-clean » (Candrea, *Porecle* 47, Zanne I, 702-710).

Vúta, cf. *Eva*, *Paraschi*-
v a.

Vutica, cf. *Eva*.

Vúiu. Nf. azi (17).

— Hipoc. dela [Ch-i] v u ū.

Z

Zabálovici. Nf. azi (im. din Piatra Neamț 44).

Zachéiu. Nb. altă dată (din sec. al XVIII-lea) și azi des, passim, redat: *Zahiu*, *Zafiu*, *Zátyhi*, *Zákhi*, *Zatysi*, *Zatyio*. Nf. *Zafiu* 1793 *Fragm. 735* (63).

— După numele biblic celebrat la 23.VIII (Baudot, 659).

Zafiu, cf. *Zacheu*.

Zágán. Nf. azi (20, 26, 30), 1722, azi (31) azi (32, im. din Râușor-Făgărăș 44).

— Bulg. *Zako* (< *Zaharie*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 132), deriv. cu suf. -a n. Cf. și *Zahan*, *Zoganea*.

Zähn, cf. *Zahu*.

Zaharie. Nb. altădată (din sec. al XVIII-lea), azi passim. Nf. *Zekerjü* 1726 (10), azi (16), 1726, azi (28), azi (im. din Ludișor-Făgărăș 31), 1788, azi (40), azi (45, 51).

— Alături de *profetul Zaharia*, celebrat la 6 Sept. și 5 Noemvrie (Baudot, 659), se cunosc și alți sfinti cu acest nume, celebrați la 5.VII, 21.II, 15.III, 26.V, 10.VI, 28.VI (ibid.).

Záhu. Nb. 1758 (44). — Deriv.: (cu suf. -a n) *Zähán*. *Zehaan* 1511 Hurm., II³, 5.

— Cf. bulg. srb. *Zaho* (< *Zaharija*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 132, Maretić, LXXXII, 85).

Zămăcău, cf. *Zmacău*.

Zálóg. Nf. *Zelog* 1680 (10). Deriv.: (cu suf. -e a) *Zálógea* s. *Zológea*. Nf. *Zolocsa* 1688, *Zeloldsa* 1726 (10), *Zolots* 1722 (17), *Zeloge* 1767 *Fragm. 313* (33), *Zelocsa* 1726, *Zeloga* 1726, 1788 (41).

Zamfir, Nb. azi (55). Nf. 1808, azi (44), azi (58). Si: Nf. *Zamfira* 1788 (44). — Deriv.: (cu suf. -e s c u) Nf. *Zamfiréscu* (im. din Voivodenii mari-Făgărăș 9).

— Grec. *σαμφήρα* « sceptru ».

Zápu. Sprnf. (33).

— Cf. *zap* = « par subțire » (utilizat la leasa carului) (*Conv. lit.*, XX, 1021).

Záră. Nf. *Zare* 1726, azi (46), *Zara* 1763 (48), 1766, azi (51).

— Deriv.: (cu suf. -ă u) *Zără'u*. Nf. *Seroă* 1722 (50).

— Cf. apelativul *zără*; cf. și srb. *Zar* (< *Zaharie*, Maretić, LXXXII, 113).

Zârnăști. Nf. *Sernyesti* 1722 (37, 46).

Zârnoveánu. Nf. *Zirnovan* 1726, 1758 (21), azi (35).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. **Zârnov*, cf. *Zârnăști* (cf. *DR.*, VII, 157).

Zârnóvia, cf. *Zenobie*.

Zbâ'reea. Nf. *Zbirtsă* 1758 (55). — Deriv.: (cu suf. -ă u) *Zbârceu*. Nf. *Sburcsou* 1722 (24); — (cu suf. -o c) *Zbârcioē*. Nf. *Zburtok* 1758 (24).

— Deriv. dela *zbârciu* « crețuri pe obraz ».

Zbârnéciu s. **Zbârnéciu**. Nf. *Zburnets* 1763, *Zbernents*, *Zbirnents* 1788, *Zbârneciu* azi (48).

Zbârnéciu, cf. *Z b â r n e c i u*.

Zbiéra. Nf. *Zgera* 1726 (12, 30), *Zgira* 1726, *Zgirae* 1747 *Fragm.* 554 (63).

Zburătúră. Sprni. (33).—Nf. azi (31), *Zburetura* 1722, 1788, azi (33), 1726 (59).

— Dela apelativul *zburătúră* = bucătă de lemn, scurtătură.

Zdraflă, cf. *I z d r a f l*.

Zdréñchiotă. Nf. *Szdrenkjota* 1680, *Zdrenkita* 1688, *Zdrenkjetę* 1726 (2).

— Deriv. (cu suf. -o t ā) dela *zdrâncă* = scrânciob.

Zdrobghiți. Sprnc. li se zice locuitorilor din Ileni (41) de către cei din Berivoi (33).

Zeámă. Nf. azi (im. din orașul Huși 44).

Zéicu. Nf. *Zejku* 1758, 1788 (41).

— Bulg. *Zajko* (< z a e k = « Hasse » s. din *Z a h a r i j a*, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*).

Zélea. Nf. azi (im. din Târsolț-Satu mare 44).

— Deriv. (cu suf. -e a) din slav. *z e l-* (= verde, cf. Miklosich, *EtWb.*).

Zénia. Nb. (10).

Zenóbie. Nb. *Zânove*, *Zenowie*, azi (2, 21, al. 27, 28, int. 57 etc.). Si: (contaminat cu *Zârna*) Nb. *Zârnove* (33). Si: Nb. (fam.) *Zenovia*, *Zinovia*, *Sinovia* azi passim și Nb. *Zârnóvia* (43).—H i p o c . : ([*Ze-]*] Nb. *Nóva* (fem.) (27), *Nóvia* (7, 10).

— În calendar, *Sf. Zenobie* și *Sf. Zenobia*, celebr. la 30.X.

Zéta, cf. *R o z e t a*.

Zevedéiu. Nb. *Zevedi* 1766, *Zevedej* 1787 (10), 1858 (14), azi passim.

— Dela numele calendaristic *Zevedei* (tatăl apostolului Iacob și Ioan).

Zgrém̄tea. Nf. azi (17).

— Cf. *zgrem̄tueros* = grunțuros?

Zgrípeea. Nf. 1802 *Iorga*, *St. Doc.*, XII, 194.

— Cf. *gripcă* (o unealtă a rotarilor) (cf. CADE s.v.).

Zilu. Nf. azi (im. din Copăcel-Făgăraș, 55).

— Formă hypocoristică din *Zilot* (?).

Zinaída. Nb. (44).

— După numele *Sf. Zenaida*, celebrată la 5.VI (Baudot, 660).

Zínea, } cf. *R o z a l i a*.
Zíni,

Zmăcă'u. Nf. (țig. 2). Si: Nf. azi *Zămăcău* (47).

Zmédú Nb. *Zmadu* 1787 (10), *Zmedu* 1766 (13), 1765 Transilv., 1929, 545 (18), *Zmedul* 1726 (20), 1789 (28).—Nf. azi (7, 10, 17). Si: Nb. *Zmáda* 1726 (58).

— Bulg. *S m e d u*, *S m e d a* (— « *fuscus* », Miklosich, 312).

Zmântâ'nă. Nf. *Zmintine* 1726, *Zmuntina* 1758, 1788 (25), *Zmin-tina* 1788, 1808 (44).

— Apelativul *zmântână*.

Zméu. Nf. azi (im. din orașul Viena 44).

— Dela apelativul *z m e u*; cf. și în slav. (ap. Miklosich, 277).

Zmíca. Nf. *Znika* 1680 (3), 1680 *Szwnika* 1766 (10).

Zmoleán. Nf. *Zmolyan*, *Zmoljan* 1726 (55).

— Deriv. (cu suf. -a n) dela *Zmolea* < *zmoala*.

Znóp. Nf. *Ssnop* 1722 (20).—Deriv.: (cu suf. -e a) **Znópea**. Nf. *Znopa* 1726, *Znupé* 1758 (20), 1758, *Znupe alias Nyetotzian* 1788 (24).

— Dela *znop*.

- Zóbea.** Nf. azi (14), *Zoba* 1726, 1758 (18).
 — Deriv. (cu suf. -e a) dela *zob*. Cf. *O v e s e a*.
- Zodiáši** Sprnf. (55).
 — Dela *zodiaş* = « cel care ghicește ». Cf. *P r o r o c i*.
- Zóe.** Nb. azi, passim.—Deriv.: (cu suf. -i ţ a) *Zoîta*. Nb. 1766 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 183 (17), *Zoitze* 1795 ibid., XIII, 191 (44).
 — După numele *Sf. Zoe*, celebrată la 2.V și 5.VII (Baudot, 661). Din grec. ζωή.
- Zogánea.** Nf. *Zoganya* 1632 Fragm. 244 (59).
 — Deriv. (cu suf. -e a și cu transformarea *z + ă > o* și cu *z - c > z - g*) din *Zăcan*. Cf. *Zăc a n*.
- Zolohár** Nf. azi (im. din Blidariu — Satu mare 56).
- Zórcă.** Nf. azi (im. din Vlădeni-Brașov 44).
 — Bulg. *Z o r k a* (< *z o r a* = născut în zori, Weigand, *ѣб. XXVI-XXIX* 157), cf. și *Z o r i l ā*, *Z o r i t a*.
- *Zora.** Deriv.: (cu suf. -i l ă) *Zorilă*. Nb. *Zorilla* 1758 (44); — (cu suf. -i ţ a) Nb. *Zorîta* (1, 44, 45).
 — Bulg. srb. *Z o r a* (= născut în zori, Weigand, *ѣб. XXVI-XXIX* 157).
- Zosím.** Nb. (27, 41, 45, 48, 58, 60). Sí: Nb. *Zosín* (58).
 — Hagiografia cunoaște mai mulți sfinți cu acest nume (cf. Timuș, s.v.). Din grec. Ζώσιμος.
- Zóta.** Nb. 1726 (11).
 — Cf. alb. *Z o t a*, *Z o t u*, *Z o t i* (< *z o t* « Herr Gott », Capidan, în *DR.*, II, 491).
- Zugrávu.** Nf. azi (10), 1726 (28), (im. din Ucea de sus-Făgăraș 44).
 — Despre *zugravii* de biserici și de icoane sfinte, cf. Iorga, *Negotul* 65, *Ind.* 67 §.u., 160 §.u.
- Zulúp.** Sprnf. (33).
 — Cf. *zuluf* = « Loke » (TDRG).
- Zvârnă'u.** Nf. *Zvirneu* 1726 (47).